

ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

นพมาศ พยุงวงษ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สมพงษ์ ปั่นหุ่น
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
อีเมล: np_34@outlook.com

Received : July 17, 2021 Revised : October 16, 2021

Accepted : November 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับบุคคล และระดับโรงเรียน 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุทุกระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 900 คน จากโรงเรียน จำนวน 50 แห่ง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ค่า $x^2 = 2.608$, $df = 3$, $p = 0.4561$, $x^2/df = 0.87$, RMSEA = 0.00, CFI = 1.00, TLI = 1.00, SRMR_w = 0.006 และ SRMR_B = 0.006

2. ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ ค่า $x^2 = 205.991$, $df = 152$, $p = 0.0023$, $x^2/df = 1.36$, RMSEA = 0.022, CFI = 0.99, TLI = 0.99, SRMR_W = 0.034 และ SRMR_B = 0.089 แบ่งตามระดับการทำนายดังนี้

2.1 ระดับบุคคล พบว่า ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู มีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.170 และ - 0.167 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ระดับโรงเรียน พบว่า ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก บรรยากาศองค์การ เท่ากับ 0.711 บทบาททางวิชาการของผู้บริหาร เท่ากับ 0.015 และพฤติกรรมผู้นำ เท่ากับ 0.103 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรทำนายระดับบุคคลที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำ ส่งผ่านบรรยากาศองค์การ และ บทบาททางวิชาการของผู้บริหาร ขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.721 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู, ปัจจัยเชิงสาเหตุพระระดับ, โรงเรียนประถมศึกษา

THE MULTILEVEL CASUAL FACTORS THAT AFFECTS FOR PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY OF TEACHER IN PRIMARY EDUCATION AREA CHONBURI

Noppamas...Payungwong

Faculty of Education. Burapha University.

Natkrita...Ngammeerith

Faculty of Education. Burapha University.

Sompong...Panhoon

Faculty of Education. Burapha University.

E-Mail : np_34@outlook.com

Abstract

The purpose of this research were: 1) To analyze the factors of professional learning community of teacher in primary education area Chonburi province 2) To study the multi-level casual those affect to professional learning community of teacher in primary education area Chonburi province. Classified by personal level and school level 3) To develop the multi-level casual structural equation model of professional learning community of teacher in primary education area Chonburi province. The participants consisted of 900 administrators and teacher in 50 primary schools under the Primary Education Service Area Office in Chonburi Province. Obtained by using two-stage random sampling. The research instruments were two rating scale questionnaires. The data were analyzed using single level confirmatory factor analysis, multi-level confirmatory factor analysis, multi-level confirmatory factor analysis and multi-level structural equation model.

The research results were;

1. The validation of the structural equation model of the multi-level factors those affects community of teacher in primary education area Chonburi province showed that the model was consistent with empirical data. The statistics used to test

validity of the model is $\chi^2 = 2.608$, $df = 3$, $p = 0.4561$, $\chi^2/df = 0.87$, RMSEA = 0.00, CFI = 1.00, TLI = 1.00, SRMR_W = 0.006, SRMR_B = 0.006

2. The proposed multi-level model fit with the empirical data where $\chi^2 = 205.991$, $df = 152$, $p = 0.0023$, $\chi^2/df = 1.36$, RMSEA = 0.022, CFI = 0.99, TLI = 0.99, SRMR_W = 0.034 and SRMR_B = 0.089. The model can be explained as followed:

2.1 For personal level, professional learning community of teacher in primary education area Chonburi province received a direct influence from performance motivation of teacher. participation in the academic administration of the teacher. The influence size coefficient of the model are 0.170 are -0.167 respectively. Significantly statistical level of .01.

2.2 For school level, professional learning community of teacher in primary education area Chonburi province received a direct influence from working environment in organization are 0.711, administrator academic role are 0.015, and leader behavior are 0.103 significantly statistical level of .01. Besides, the predictive variables personal level that received Indirect influence are leader behavior, transmit to working environment in organization, and administrator academic role. The influence size coefficient of the model is 0.721 significantly statistical level of 0.01

Keywords: Professional Learning Community, The Multilevel Casual Factors, Primary Education

บทนำ

จากนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2563 นโยบายที่ 3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งหมด 15 แนวทางการดำเนินงาน โดยการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ปรากฏอยู่ในแนวทางการดำเนินงานที่ 5 เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้และจรรยาบรรณ ตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2563) :ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การรวมตัวรวมใจรวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ดังที่ Sergiovanni (1994) ได้กล่าวว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ ปฏิสัมพันธ์ ลดความโดดเดี่ยว ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียน ในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน หรืองานวิชาการโรงเรียน ซึ่ง Hord (1997) มองในมุมเดียวกัน โดยการรวมตัวกันดังกล่าว มีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของ ครู หรือเปิดโอกาสให้ครูเป็นประธาน ในการเปลี่ยนแปลง (วิจารณ์ พานิช, 2555) การมีคุณค่าร่วมและวิสัยทัศน์ ร่วมกัน ไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของ สมาชิก PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก (Senge, 1990) การพัฒนาวิชาชีพให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” โดยมองว่าเป็น ศิษย์ของเราไม่ใช่ศิษย์ของฉัน และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจากการเรียนรู้ของครู เป็นตัวตั้งต้นเรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ไว้ว่า เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน อีกทั้งยังได้นำเสนอองค์ประกอบสำคัญ ของ PLC ไว้ดังนี้ 1) ต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีเป้าหมายทิศทางการเดียวกัน มุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพผู้เรียน 2)ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ ต้องเปิดใจรับฟังเสนอวิธีการนำสู่การปฏิบัติและประเมินร่วมกัน เปิดใจรับฟัง ใส่ใจ และแบ่งปันประสบการณ์ 3) ภาวะผู้นำร่วม การทำ PLC ต้องมีผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) กัลยาณมิตร เป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพเต็มเต็มส่วนที่ขาดของแต่ละคน 5) ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร ต้องเน้นการทำงานที่เปิดโอกาสการทำงานที่ช่วยเหลือกันมากกว่าการสั่งการ มีชั่วโมงพูดคุย

6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การเรียนรู้การปฏิบัติงานและตรงกับภาระงานคือ การสอนสู่คุณภาพ ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) องค์ประกอบเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่ง ในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาครูของสพฐ. หากจะขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียน ก็จำเป็นต้อง สร้างองค์ประกอบให้สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพหรือวัฒนธรรมในแต่ละโรงเรียน

นอกจากนี้ PLC ยังเป็นส่วนประกอบในหลักเกณฑ์ และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว21 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 มี 3 ด้าน 13 ตัวชี้วัด โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ PLC จะปรากฏในตัวชี้วัดที่ 13 การพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งหมายถึง กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครู โดยการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา หรือระดับเครือข่าย หรือระดับชาติ และแสดงบทบาทในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน เพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งตัวชี้วัดที่ 13 การพัฒนาวิชาชีพครู มี 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) เข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) นำองค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) สร้างนวัตกรรมที่ได้จากการเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) สร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลดีต่อวิชาชีพ 6) เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้นำ(นัทยา หล้าทูนธีรกุล, 2560) อีกทั้งในชั่วโมงการปฏิบัติงานยังได้มีการกำหนดให้มีชั่วโมง PLC 50 ชั่วโมงต่อปี

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานในอาชีวศร โดยเฉพาะการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในระดับบุคคล และระดับโรงเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้หลักการวิเคราะห์เชิงสาเหตุแบบทุกระดับ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของข้อมูล อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพครูซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับบุคคล และระดับโรงเรียน
3. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุทุกระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารหรือหัวหน้างาน 1,309 คน ข้าราชการครู 3,164 คน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2563 (<http://data.bopp-obec.info/emis/school>)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารหรือหัวหน้างาน 150 คน ข้าราชการครู 750 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรทำนายนระดับบุคคล (Micro – level unit) มี 2 ตัวแปรแฝง ได้แก่ 1) ตัวแปรแฝงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (TPF) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้ ความสำเร็จของงาน (tpf1) การได้รับการยอมรับนับถือ (tpf2) ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (tpf3) 2) ตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู (PAA) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (paa1) การนิเทศภายใน (paa2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (paa3)

ตัวแปรทำนายนระดับโรงเรียน (Macro – level unit) มี 3 ตัวแปรแฝง ได้แก่ 1) ตัวแปรแฝงพฤติกรรมผู้นำ (LDB) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้ การให้ความช่วยเหลือ (ldb1) การประสานงาน (ldb2) การให้การยอมรับนับถือ (ldb3) 2) ตัวแปรแฝงบทบาททางวิชาการของผู้บริหาร (ARM) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ (arm1) ด้านการจัดสื่อนวัตกรรม (arm2) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน (arm3) 3) ตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ (CPA) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้ ด้านโครงสร้างองค์การ (cpa1) ด้านความรับผิดชอบ (cpa2) ด้านการสนับสนุน (cpa3)

ตัวแปรตามหรือตัวแปรผล คือ ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ร่วม (plc1) 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (plc3) 3) ภาวะผู้นำร่วม (plc3) 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติ (plc4)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ เป็นแบบเขียนแสดงความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามเป็น 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับครู เพื่อสอบถามความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของตนเองที่ผ่านมา และสอบถามปัจจัยระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ฉบับที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร เพื่อสอบถามความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของตนเองที่ผ่านมา และสอบถามปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

มีรายละเอียดดังนี้

1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item- Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาเกณฑ์ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบ พบว่า ค่าดัชนี IOC มีค่าระหว่าง .75 – 1.00

2) การตรวจสอบอำนาจจำแนกรายข้อและความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม โดยพิจารณาเกณฑ์อำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ขึ้นไป พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง .34 - .83 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (-coefficient) โดยพิจารณาเกณฑ์ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป พบว่า ค่าความเที่ยงของตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดย่อยมีความเที่ยงระหว่าง .81 - .94 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .90 ด้วยเหตุนี้ข้อคำถามในแบบสอบถามความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและมีอำนาจจำแนกในระดับที่สูง

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนัดหมายในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบฟอร์มออนไลน์มีการติดตามการตอบกลับแบบสอบถามทางโทรศัพท์และช่องทางออนไลน์ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 900 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรด้วยค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงและความถูกต้องของข้อมูล

2. การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปร ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์ของการแปรผัน (CV) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) เพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงตัวแปร

3. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับเพื่อตรวจสอบข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation : ICC) ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ระดับ เพื่อพิจารณาความผันแปรภายในกลุ่ม และความผันแปรระหว่างกลุ่ม

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับ เพื่อตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี และเพื่อประมาณค่าอิทธิพลของตัวแปรทำนายระดับบุคคล และระดับโรงเรียน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นพหุระดับ (Multilevel CFA) ของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ค่า $\chi^2 = 2.608$, $df = 3$, $p = 0.4561$, $\chi^2/df = 1.256$, RMSEA = 0.00, CFI = 1.00, TLI = 1.00, SRMR_w = 0.006, SRMR_E = 0.006

2. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับบุคคล และระดับโรงเรียน

2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายเฉพาะของตัวแปรระดับบุคคล (Micro – Level Unit) ที่มีต่อตัวแปรตามความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่า $\chi^2 = 84.172$, $df = 67$, $p = 0.0765$, $\chi^2/df = 1.256$, RMSEA = 0.018, CFI = 0.99, TLI = 0.99, SRMR = 0.033 เป็นไปตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรระดับบุคคล พบว่า ตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (TPF) มีอิทธิพลสูงสุด เท่ากับ 0.169 และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู (PAA) เท่ากับ -0.164 ส่วนตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพล ได้แก่ เพศ ภูมิการศึกษา ประสบการณ์ทางวิชาชีพ และตำแหน่งวิทยฐานะ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านอำนาจการพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนาย ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 1.4

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายเฉพาะของตัวแปรระดับโรงเรียน (Micro – Level Unit) ที่มีต่อตัวแปรตามความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่า $\chi^2 = 175.153$, $df = 62$, $p = 0.00$, $\chi^2/df = 2.825$, RMSEA = 0.049, CFI = 0.945, TLI = 0.925, SRMR = 0.044 เป็นไปตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรระดับโรงเรียน พบว่า ตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ บรรยาการองค์กร (CPA) เท่ากับ 0.716บทบาททางวิชาการของผู้บริหาร (ARM) เท่ากับ 0.009 และ พฤติกรรมผู้นำ (LDB) ไม่มีอิทธิพลทางตรง มีขนาดเท่ากับ -0.674 ส่วนตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพล

ทางอ้อม ได้แก่ตัวแปรพฤติกรรมผู้นำ(LDB) ส่งผ่านตัวแปรบรรยากาศองค์การ(CPA) และส่งผ่านตัวแปรบทบาททางวิชาการของผู้บริหาร(ARM) ขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.721 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านอำนาจการพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนาย ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 60.30

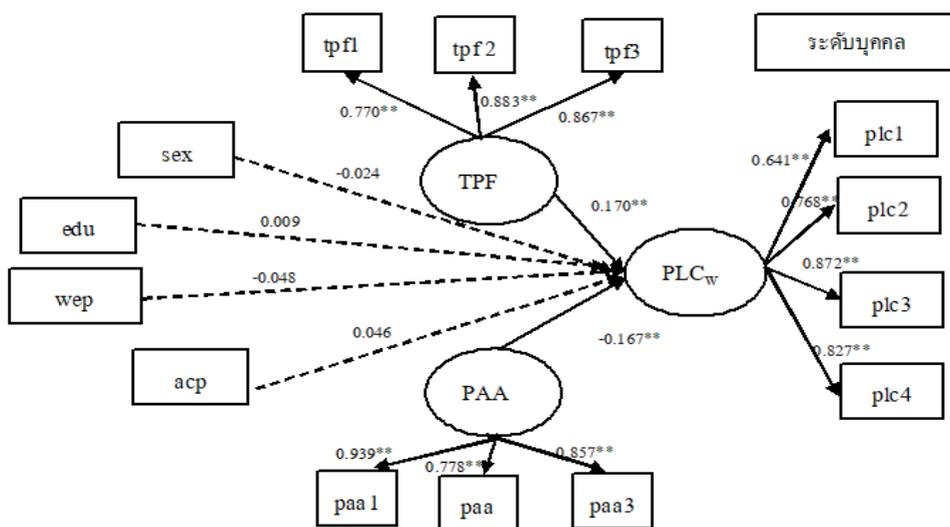
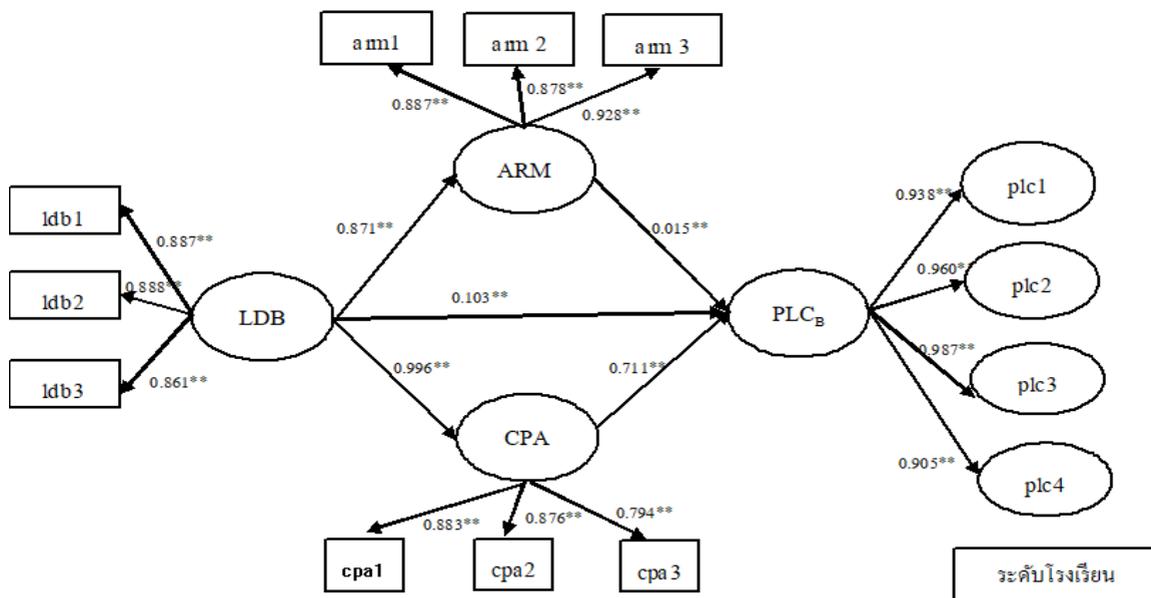
ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ผลการตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ในระดับบุคคลและระดับโรงเรียน พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ค่า $\chi^2 = 205.991$ $df = 152$, $p = 0.0023$, $\chi^2 / df = 1.36$, RMSEA = 0.022, CFI = 0.99, TLI = 0.99, SRMR_w = 0.034 และ SRMR_b = 0.089 เป็นไปตามเกณฑ์

ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรภายในโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลปรากฏดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพหุระดับในระดับบุคคลหรือภายในกลุ่ม (Within group) พบว่า ตัวแปรทำนายระดับบุคคลที่มีอิทธิพลทางตรงต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี (PLC) ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (TPF) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู (PAA) มีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.170 และ -0.167 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพล ได้แก่ เพศ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ทางวิชาชีพ และตำแหน่งวิทยฐานะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้านอำนาจการพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 25.4

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพหุระดับในระดับโรงเรียนหรือระหว่างกลุ่ม (Between group) พบว่า ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี (PLC) ได้แก่ บรรยากาศองค์การ (CPA) เท่ากับ 0.711 บทบาททางวิชาการของผู้บริหาร (ARM) เท่ากับ 0.015 และพฤติกรรมผู้นำ (LDB) เท่ากับ 0.103 นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ ตัวแปรพฤติกรรมผู้นำ (LDB) ส่งผ่านตัวแปรบรรยากาศองค์การ (CPA) และส่งผ่านตัวแปรบทบาททางวิชาการของผู้บริหาร (ARM) มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.721 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านอำนาจการพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 69.5

$\chi^2 = 205.991$ $df = 152$, $p = 0.0023$, $\chi^2 / df = 1.36$, RMSEA = 0.022, CFI = 0.99, TLI = 0.99, SRMR_W = 0.034 และ SRMR_B = 0.089

ภาพ โมเดลเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

อภิปรายผล

ผลการตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลพระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ในระดับบุคคลและระดับโรงเรียน พบว่า ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีความแปรผันตามการรับรู้ของครูแต่ละบุคคลและผู้บริหารในแต่ละโรงเรียน และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

1. ตัวแปรทำนายระดับบุคคล เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายระดับบุคคลที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ตัวแปรทำนายระดับบุคคลที่มีอิทธิพลทางตรงต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู มีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.170 และ - 0.167 ตามลำดับ ในส่วนของตัวแปร เพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ทางวิชาชีพ ตำแหน่งวิทยฐานะ ไม่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้านอำนาจการพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 25.4

ทั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายในแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี รายละเอียดดังนี้

1.1 ปัจจัยเพศ ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่งผลทางลบ อย่างไม่มีนัยสำคัญ ต่อ ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี นั่นคือ เพศหญิงหรือเพศชาย ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกัน มีภาวะผู้นำร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไม่ได้แบ่งแยกเพศ และมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถดำเนินงานร่วมกันได้ สอดคล้องกับ บัณฑิตา แซ่อือ (2560) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐาน ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิง ได้รับการดูแลจากผู้บริหารในมาตรฐานเดียวกันทั้งในด้านความสัมพันธ์ การมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ เมื่อครูปฏิบัติงานได้สำเร็จผู้บริหารได้กล่าวคำชมเชยครูทุกคนตามความเหมาะสม และเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน

1.2. ปัจจัยวุฒิการศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่งผลทางบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญ ต่อ ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี นั่นคือ วุฒิการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความรู้พื้นฐานในการที่จะประกอบวิชาชีพนี้ คือระดับปริญญาตรี ซึ่งมีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินงานได้ วุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปจึงไม่ได้ทำให้เกิดข้อแตกต่างในการปฏิบัติงานร่วมกัน สอดคล้องกับ ญัตตินัย ไทยถาวร (2563) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา พบว่า เพศ ระดับการศึกษา

และประสบการณ์ในการทำงาน มีแรงจูงใจไม่ต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมีอิทธิพลเหมือนกัน คือมีความต้องการความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน

1.3 ปัจจัยประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่งผลทางลบ อย่างไม่มีนัยสำคัญ ต่อ ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี นั่นคือ ประสบการณ์ทางวิชาชีพไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การทำงานที่มีการสะท้อนผลการปฏิบัติมีการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพไม่ได้เป็นตัวกำหนดผลสำเร็จของงาน สอดคล้องกับ นิไลาะ แวอุเช็ง (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า เพศ ประสบการณ์การสอน ประเภทของโรงเรียน เจตคติต่อวิชาชีพครู และเจตคติต่อวิชาที่สอน ไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูได้ อาจอธิบายได้ว่า การขาดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์สอนมากน้อยต่างกันอยู่ในสภาพเดียวกัน คืออยู่ในสภาพที่ขาดการทุ่มเทให้กับอาชีพการสอนอย่างแท้จริงและมีความรู้อยู่ในระดับเดิม ส่งผลทำให้ไม่เกิดความแตกต่างในประสิทธิภาพระหว่างครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน

1.4. ปัจจัยตำแหน่งวิทยฐานะ ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่งผลทางบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญ ต่อ ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี นั่นคือ ตำแหน่งวิทยฐานะ ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิทยฐานะที่แตกต่างกันก็ยังคงทำงานในลักษณะเดียวกัน ทำงานร่วมกัน ร่วมแก้ปัญหาในประเด็นเดียวกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน วิทยฐานะที่แตกต่างจึงไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธิ์ และคณะ (2555) ได้ศึกษาวิทยฐานะของวิชาชีพครู : หนทางส่งเสริมหรือทำลายการศึกษาไทย พบว่า การทำผลงานทางวิชาการส่งผลทางบวกต่อการปฏิบัติงาน ในกรณีครู เพื่อนครูก็เกิดความไว้นั่นเชื่อใจในการมาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับผลงานวิชาการ และนำผลงานไปเป็นต้นแบบให้เพื่อนครูได้ กรณีผู้อำนวยการสถานศึกษา

มีการเผยแพร่ผลงานไปยังโรงเรียนต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำผลงาน ให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาอื่นๆ

1.5 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับบุคคลระดับเดียว นั่นคือ ครูอยากทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จของงาน งานที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงาน ได้รับโอกาสในความก้าวหน้าของตำแหน่งงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข (2559) ได้ศึกษา แนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยด้านดารจูงใจ และปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ครูมีความสัมพันธ์แบบเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน โดยมี

พื้นฐานจากความไว้วางใจและการยอมรับนับถือ ครูมีการพูดคุยปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับผลงาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพ ร่วมทบทวนงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้การปฏิบัติงานดีขึ้น

1.6 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับบุคคลระดับเดียว นั่นคือ ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้จริง เช่น การเขียนคำอธิบายรายวิชา กำหนดโครงสร้างรายวิชา ด้วยตนเอง เมื่อครูนำหลักสูตรไปใช้แล้วในส่วนของกรณีศึกษาก็มีส่วนร่วมโดยการกำหนดแผนการนิเทศ และเกณฑ์การนิเทศ รวมถึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางด้านงานวิชาการต่างๆที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรา สภาพอดต์ (2562) ได้ศึกษา การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สิ่งสำคัญในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ การกระจายภาวะผู้นำ โดยการส่งเสริมครูแกนนำให้มีบทบาทเป็นผู้นำทีม สร้างแรงบันดาลใจให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเองทางวิชาการในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพราะครูเป็นผู้ออกแบบการดำเนินงานและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

2. ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ บรรยากาศองค์การ เท่ากับ 0.711 บทบาททางวิชาการของผู้บริหาร เท่ากับ 0.015 และพฤติกรรมผู้นำ เท่ากับ 0.103 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรทำนายระดับบุคคลที่มีอิทธิพลทางอ้อม ต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ตัวแปรพฤติกรรมผู้นำ ส่งผ่านตัวแปรบรรยากาศองค์การ และตัวแปรบทบาททางวิชาการของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.721 ด้านอำนาจการพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 69.5

ทั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายในแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี รายละเอียดดังนี้

2.1. ปัจจัยพฤติกรรมผู้นำ มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับโรงเรียนระดับเดียว นั่นคือ ผู้บริหารมีการให้ความช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาในเชิงประจักษ์ เช่น เป็นผู้ประสานงานระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์ที่ต้องมีการทำงานร่วมกันแต่อยู่ในคนละพื้นที่ แสดงออกในการยอมรับนับถือตัวบุคคลเรื่องความสามารถในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัชดา ทานิล

(2560) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในระดับสูง ทั้งนี้อาจจะเนื่องจาก ผู้บริหาร สนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน และแสดงวิถีปฏิบัติของตนเองได้อย่างเต็มที่ ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงพัฒนางานจนเกิดวิถีการปฏิบัติที่ดีที่สุด

2.2. ปัจจัยบทบาททางวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับประถมศึกษา นั่นคือ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผ่านการนิเทศครูผู้สอน มีการจัดสื่อนวัตกรรมเพื่อช่วยให้ผู้สอนมีสื่อประกอบการสอนที่หลากหลายผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ทองทวีงยศ (2560) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ

มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือกันปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3. ปัจจัยบรรยากาศองค์การ มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับประถมศึกษา นั่นคือ ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างองค์การ ให้มองเห็นถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของครูได้ง่ายขึ้น ให้การสนับสนุนในส่วนต่างๆขององค์การเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานที่มองเห็นผลลัพธ์ร่วมกันได้โดยง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์ภัส ชัยสงคราม (2561) ได้ศึกษา การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การจัดโครงสร้างการทำงานเป็นทีม มีการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่เป็นบวกต่อวิสัยทัศน์เป้าหมายของโรงเรียน สมาชิกมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการสร้างกระบวนการให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีการพบปะ พูดคุย ปรึกษาหารือ ในงานที่รับผิดชอบ เสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านวัฒนธรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนด้วยความเอื้ออาทร และความไว้วางใจ ระหว่างเพื่อนร่วมอาชีพ

2.4. ปัจจัยพฤติกรรมผู้นำ ส่งผ่านตัวแปรปัจจัยบรรยากาศองค์การ และส่งผ่านตัวแปรปัจจัยบทบาททางวิชาการของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับประถมศึกษา นั่นคือ พฤติกรรมผู้นำที่ดีจะทำให้บรรยากาศองค์การเป็นไป

ด้วยความช่วยเหลือก็เนื่องจากการได้รับการสนับสนุน ครุมองเห็นโครงสร้างงานและความรับผิดชอบของตนเอง การทำงานจึงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านการจัดหาสื่อและการนิเทศการสอนของครู สอดคล้องกับ พรพรรณ พิมพา (2560) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิทยฐานะที่อิงกับการใช้ผลงานที่ปฏิบัติจริงในชั้นเรียนส่งเสริมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติด้านพัฒนาทักษะการสอนเพื่อความเป็นครูมืออาชีพ พัฒนาวัฒนธรรมของความไว้วางใจ (Trust) และมีการติดตามการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มาจากทั้งตัวบุคคลและโรงเรียน ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นการที่จะทำให้โรงเรียนเกิดความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู จึงต้องมีการกระตุ้นให้ครูอยากทำงาน โดยมีการยกย่องชมเชย มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งงาน หรือโอกาสในการศึกษาคูงาน อบรมเพื่อพัฒนาตนเอง ตั้งจุดประสงค์งานให้ครุมองเห็นแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นแนวปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จของงาน

1.2 บรรยากาศองค์การของแต่ละโรงเรียนมีอิทธิพลมากที่สุดต่อความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประถมศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อให้ง่ายต่อการมองเห็นภาพการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบต่อการบริหารงานของตนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผู้ได้บังคับบัญชา มีการสนับสนุน ด้านสื่ออุปกรณ์ วิทยาทานต่างๆ อย่างเพียงพอ สร้างบรรยากาศให้รับรู้ถึงมิตรภาพที่เกิดขึ้นในการทำงาน

1.3 โรงเรียนควรมีชั่วโมงสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ที่มีรูปแบบชัดเจน มีการกำหนดชั่วโมง PLC ในตาราง มีการกำกับติดตามการทำ PLC ของครู และผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการทำ PLC เนื่องจากครูเป็นผู้ปฏิบัติการ จะสามารถคาดการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางการแก้ไข พัฒนา กระบวนการ PLC ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทุกระดับ ควรนำผลที่ได้ไปศึกษาต่อในระดับคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆเพิ่มเติม ที่คาดว่าจะส่งผลต่อความเป็นชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพครู ศึกษาอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรในระดับที่ต่างกัน

2.3 ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในระดับบุคคลและระดับโรงเรียน ยังมีระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำการทำ PLC ในโรงเรียน จึงควรนำโมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาในกลุ่มประชากรในระดับอื่น เช่น ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค หรือระดับประเทศ

บรรณานุกรม

- ณัฐดนัย ไทยถาวร. (2563). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี*. วารสารบัณฑิตปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์. 8(1), 233-245.
- นันทน์ภัส ชัยสงคราม. (2561). *การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการจัดการศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นิเลาะ แวอุซัง. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. รายงานการวิจัย, ทุนอุดหนุนการวิจัยกองทุนวิจัยวิทยาเขตปัตตานี, วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- บัณฑิตา แซ่อือ. (2556). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข. (2559). *แนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1*. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 3(2), 251-259.
- พรพรรณ พิมพา. (2560). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาลู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายลาดใหญ่จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- รัตนะ บัวสนธิ์ และคณะ. (2555). *วิทยฐานะของวิชาชีพครู : หนทางส่งเสริมหรือทำลายการศึกษาไทย*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. 14(1), 35-47.
- วาสนา ทองวิทย์ยศ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วิรัชดา ทานิล. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัด*

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. งานนิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *การวิเคราะห์หลายระดับ : Multi – Level Analysis* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC Professional Learning Community*. “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่สถานศึกษา”. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2563*. “การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)”. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภัทรา สภาพัตต์. (2562). *การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Goldstien, H. (1995). *Multilevel Statistical models* (3th ed.). London: Edward Arnold.
- Hord, S.M. (1997). *Professional learning communities : Communities of continuous inquiry and improvement*. Austin, Texas : Southwest Education Development Laboratory.
- Hord, S.M., & Sommers, W.A. (2008). *Leading professional learning communities : Voices from research and practice*. Thousand Oak, CA : Corwin Press & National Association of Secondary School Principals.
- Muthen, L. K. & Muthen, B. O. (2010). *Mplus user' guide* (3rd ed.). California : & Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline : The Art and Practice of The Learning Organization*. New York : Doubleday.
- Sergiovanni, T. (1994). *Building community in schools*. San Francisco, CA : Jossy Bass.
- Snijders, T. A. B., & Bosker, R. J. (1999). *Multilevel analysis : An introduction to basic and advanced multilevel modeling* London : Sage.
- Wong, G., & Mason, W. (1985). The hierarchical logistic regression model for multilevel analysis. *Journal of American Statistical Association*, 80, 513-524.

Stevens, J. P.(2002). *Applied multivariate statistics for the social science*
(4th ed.). Mahwah, New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates.

การเสริมสร้างความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

มนพัทธ์ ระหงษ์

สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล: monnaphat.rahong@gs.swu.ac.th

Received : August 5, 2021 Revised : October 8, 2021

Accepted : November 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ 2) เปรียบเทียบความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่มีผู้อุปการะ จำนวน 180 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนกลุ่มแรกที่มีคะแนนความมุ่งมั่นในชีวิตตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 14 คน แล้วสุ่มจำแนกกลุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 7 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดความมุ่งมั่นในชีวิตที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในชีวิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระต่อกันและแบบเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่มีผู้อุปการะส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จำนวน 94 คน (52.22%) รองลงมามีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย จำนวน 82 คน (45.56%) และมีคะแนนเท่ากับคะแนนเฉลี่ย จำนวน 4 คน (2.22%) 2) หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยเสริมสร้างความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะได้

คำสำคัญ : ความมุ่งมั่นในชีวิต การให้คำปรึกษากลุ่ม

ENHANCEMENT OF ADOPTIVE PARENTS STUDENT'S PURPOSE IN LIFE THROUGH GROUP COUNSELING

Monnaphat Rahong

Graduate Student of Master of Education

Srinakharinwirot University

Email: monnaphat.rahong@g.swu.ac.th

Abstracts

The purpose of this research was to 1) investigate into the purpose in life of adoptive parents students and 2) compare the purpose in life of adoptive parents students before and after participating in group counseling and 3) compare the purpose in life between experimental and control group. The sample group for study was 180 adoptive parents students and the sample group for purpose in life enhancement experiment was 14 students whose score was at the 25th percentile or less selected by purposive sampling from the first sample group willing to participate in this program. Then, these students were random assigned into 7 experimental group and 7 control group. The research tools included Purpose in Life test (PIL) and group counseling program. The descriptive statistics and t-test were used for the statistical analysis.

The results of this research were as follows: 1) the score of 94 adoptive parents students was above the average(52.22%), followed by 82 students with below the average(45.56%), and 4 students with the average score respectively (2.22%) 2) the score of the experimental group after the experiment was higher than before the experiment at .01 and 3) was higher than the control group at .01. The results showed that group counseling can enhance the purpose in life of adoptive parents students.

Keywords: Group Counseling, Purpose in life

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่เป็นต้นแบบของชีวิตแม้จะเป็นสถาบันที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญที่สุดเพราะครอบครัวถือเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาพฤติกรรมและหล่อหลอมลักษณะนิสัยแก่สมาชิกในครอบครัวตั้งแต่เล็กจนโต เพื่อจะก้าวเข้าสู่การเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นเด็กที่อยู่ในวัยที่กำลังเติบโตจะเรียนรู้และซึมซับพฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งพัฒนาจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์จากบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวเป็นสำคัญ การปลูกฝังให้เกิดความรัก ความอบอุ่น การอบรมเอาใจใส่เลี้ยงดูและรู้คุณค่าของชีวิตจะเกิดขึ้นโดยตรงกับเด็ก (พูนสุข เวชวิฐาน, 2557) แต่สภาพปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ ในปัจจุบัน ทำให้เด็กเติบโตขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมดังกล่าวต้องเผชิญกับปัญหาครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา เกิดความรุนแรงในครอบครัว เด็กบางคนหนีออกจากบ้าน เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพปัญหาบิดามารดาทะเลาะกัน หรือหากได้รับการกดดันจากสภาพปัญหาเศรษฐกิจและสังคมไทยมากๆ บิดามารดาอาจจะฆ่าตัวตาย ทำให้เด็กกลายเป็นเด็กกำพร้าในที่สุด(ระพีพรรณ คำหอม. 2540: 217)

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้เด็กกำพร้าหรือในงานวิจัยเรียกว่า เด็กที่มีผู้อุปการะ จำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ เนื่องจากขาดทั้งบิดามารดาคอยเลี้ยงดูให้ความอบอุ่นและความเข้าใจ ทำให้เด็กกำพร้าหรือเด็กที่มีผู้อุปการะเหล่านี้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดการยอมรับจากสังคม การเห็นคุณค่าแห่งตนลดลง ใช้ชีวิตไปอย่างไรเป้าหมาย ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าหรือฆ่าตัวตายได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ อวรรณ หนูแก้ว (2536) พบว่าเด็กกำพร้าหรือเด็กที่มีผู้อุปการะวัดสระแก้วมีระดับของภาวะซึมเศร้ามากกว่าเด็กในครอบครัวปกติอย่างมีนัยสำคัญ มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ฐานะความเป็นอยู่ และด้านครอบครัวต่ำกว่าเด็กในครอบครัวปกติ รวมทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองและมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนโดยรวมน้อยกว่าเด็กในครอบครัวปกติ เช่นเดียวกับการศึกษาของอุณา นพคุณ (2535) พบว่าส่วนใหญ่เด็กกำพร้าหรือเด็กที่มีผู้อุปการะมีปัญหาในเรื่องการขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่มีเพื่อนสนิท มีความกังวลในอนาคตและความมั่นคงในชีวิตค่อนข้างมาก

ในประเทศไทยมีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิตในกลุ่มเด็กกำพร้าหรือเด็กที่มีผู้อุปการะในสถานสงเคราะห์ ผู้ใช้สารเสพติด ผู้ติดเชื่อเอชไอวี ผู้สูงอายุ และนักเรียนนักศึกษา แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิตในกลุ่มเด็กกำพร้าหรือเด็กที่มีผู้อุปการะที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเรียกเด็กกำพร้าด้วยคำว่า นักเรียนที่มีผู้อุปการะ ซึ่งหมายถึงเด็กที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดาอันเนื่องมาจากบิดามารดาเสียชีวิต หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่แต่มีผู้อุปการะดูแล ซึ่งได้แก่ ญาติ พี่น้องหรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บิดามารดาเป็นผู้ส่งเสีย เลี้ยงดู ให้ความรัก และความอบอุ่นแทนบิดามารดาการมีความมุ่งหวังในชีวิตเป็นการรับรู้ของบุคคลด้านการดำรงชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมายและพบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำในชีวิตได้ให้ความหมายแก่ตนเอง โดยเน้นที่การแสวงหาจุดมุ่งหมายและความหมายของการดำรงชีวิต ความรู้สึกยินดี พึงพอใจในสถานการณ์ที่ตนเองเผชิญอยู่ รับรู้ว่าบุคคลมีทางเลือกเป็นของตนเอง มีโอกาสในการตัดสินใจรวมทั้งรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของบุคคลนั่นเอง(อรุณญา ตัญคำภีร์, 2536) และRainey Larissa Y (2014) ได้กล่าวไว้ว่าการมีความมุ่งหวังในชีวิตยังสามารถช่วยป้องกันความทุกข์ใจในชีวิต (ill-being) ความซึมเศร้า(depression) ความวิตกกังวล (anxiety) ลดความคิดฆ่าตัวตาย (less suicide ideation) การใช้สารเสพติด (substance abuse) ลด

ความเครียดจากการแข่งขันเพื่อไปสู่เป้าหมาย (stress over competing goals) สิ่งทีกล่าวมาข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่สามารถช่วยป้องกันความทุกข์ใจในชีวิต ทำให้บุคคลมีกำลังใจดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ หากบุคคลขาดความมุ่งหวังในชีวิตหรือขาดอะไรบางอย่างที่จะมีชีวิตอยู่เพื่อสิ่งนั้นแล้ว จะแยกตัวออกจากโลกรอบๆตัว เกิดภาวะแปลกแยก(alienated) เกิดความรู้สึกตนเองไร้คุณค่าไม่มีความหมาย ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของความรู้สึกเบื่อหน่ายสิ่งรอบตัว ท้อแท้ หมดหวังในชีวิต มองโลกในแง่ลบ บุคคลที่อยู่ในภาวะเช่นนี้มักจะหลีกเลี่ยงการรับผิดชอบชีวิตของตนเอง ปลดปล่อยชีวิตให้เป็นไปตามยถากรรม และสุดท้ายอาจฆ่าตัวตายหรือเป็นโรคจิตและโรคประสาทได้(อรัญญา ต้อยคำภีร์, 2536)

การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ เพราะการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น กล้าที่จะเผชิญปัญหา ยอมรับความจริง ท่ามกลางบรรยากาศแห่งการยอมรับไว้วางใจ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นที่จะแสดงความคิดเห็นในการกระทำของตนและได้เรียนรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา(วิชรี ทรัพย์มี 2549) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนทรี ศุภบุญญ์(2546:154) พบว่าเด็กวัยรุ่นที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มีความรู้สึกมีปมด้อยในตนเองลดลงมากกว่าเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการให้คำปรึกษากลุ่มโดยผสมผสานเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบอัตถิภาวนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มาใช้ในการเสริมสร้างความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ความมุ่งหวังในชีวิต เพื่อให้เด็กได้มีความพึงพอใจในชีวิต รับรู้ถึงโอกาสทางเลือก การตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เห็นคุณค่าในตนเอง สร้างเป้าหมาย และความมุ่งหวังในชีวิตเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดการยอมรับของบุคคลในสังคม เพื่อเป็นบุคคลที่สามารถรับมือกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต พึ่งพาตนเองได้ และเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ
2. เพื่อเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม กับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีผู้อุปการะซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 320 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความมุ่งหวังในชีวิต เป็นนักเรียนที่มีผู้อุปการะซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 180 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนที่มีผู้อุปการะที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 14 คน จากกลุ่มแรกที่มีคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตตั้งแต่ระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) กลุ่มทดลองจำนวน 7 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 7 คน

2. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้ 2 กลุ่มในการทดลอง (Two Group) การทดลองครั้งนี้เป็นการวัดความมุ่งหวังในชีวิต ระยะเวลาและหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม (Pretest – Posttest) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งแสดงให้เห็นได้ในแบบแผนการทดลอง (ชูศรี วงศ์รัตน์และองอาจ นัยพัฒน์ 2551: 114)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบวัดความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ โดยหาคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และนำแบบวัดความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่มีผู้อุปการะที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25 - 0.79 และมีความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในที่ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง ความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ หาคุณภาพเครื่องมือขึ้นโดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับเนื้อหา วิธีการ เพื่อนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป จากนั้นนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีผู้อุปการะที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน เพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างก่อนทำไปทดลองจริงต่อไป

4. การดำเนินการวิจัย

4.1 ผู้วิจัยนำแบบวัดความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ ฉบับที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ไปทดสอบกับนักเรียนที่มีผู้อุปการะที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม จำนวน 180 คน จากนั้นทำการหาคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ตั้งแต่ 25 ลงมา ได้จำนวน 45 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 14 คน โดยทำการจัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มแบบสุ่ม (Random Assignment) เพื่อเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 7 คน และผู้วิจัยได้ทำการเก็บคะแนนทั้งก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest)

4.2 ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยทำการให้คำปรึกษากลุ่มในกลุ่มทดลอง จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที หลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะหลังการทดลองอีกครั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์คะแนนความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะกลุ่มทดลองก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

5.3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบเป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งหวังในชีวิต เท่ากับ 86.23 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.49 เมื่อพิจารณาระดับความมุ่งหวังในชีวิตพบว่า มีนักเรียนที่มีผู้อุปการะส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 52.22 รองลงมาเป็นนักเรียนที่มีผู้อุปการะมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 45.56 และนักเรียนที่มีผู้อุปการะมีคะแนนเท่ากับคะแนนเฉลี่ย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
	M	S.D.	M	S.D.		
ความมุ่งหวังในชีวิต	59.57	15.15	100.00	6.63	-7.76**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งหวังในชีวิต หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 100.00 คะแนน และ 59.57 คะแนน

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	p
	M	S.D.	M	S.D.		
ความมุ่งหวังในชีวิต	100.00	6.63	62.14	6.44	10.83**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 100.00 คะแนน และ 62.14 คะแนน

สรุปและอภิปรายผล

1. การศึกษาความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผู้อุปการะมีคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยอยู่เป็นจำนวนมากว่านักเรียนที่มีคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตต่ำ ทั้งนี้เป็นอาจเป็นเพราะการเลี้ยงดูของผู้ที่ดูแลนักเรียน แทนบิดามารดาที่ให้ความรักความเอาใจใส่ ทำให้นักเรียนมีการปรับตัว การมองโลกในแง่ดี และประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ทำให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะหลายคนมีความมุ่งหวังในชีวิตที่ดี รู้ถึงความต้องการของตนเอง มีเป้าหมายในการใช้ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ แสงคำ (2552) ซึ่งได้สัมภาษณ์เด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์วัดสระแก้ว จำนวน 10 คนพบว่า เด็กกลุ่มที่มีการปรับตัวได้ดีจะมีความไว้วางใจผู้อื่น มองโลกในแง่ดี มีจุดมุ่งหมายในชีวิต ต่างกับเด็กที่มีการปรับตัวไม่ดี จะต้องการความรักจากผู้อื่นมาก ขาดเป้าหมายในชีวิต ไม่ไว้วางใจเพื่อน ชอบอยู่คนเดียวนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการตั้งเป้าหมายของ ลีออค และลาแทม (Snyder; & Lopez. 2002: 304; citing Locke; & Latham. 1990) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต บุคคลย่อมมีความปรารถนาที่จะตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยบุคคลมีความผูกพันต่อเป้าหมายของตนเอง โดยมีการเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองกระทำ โดยมีความตั้งใจในการทำตามเป้าหมาย โดยการ

แสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งบุคคลที่ได้รับการเสริมแรงเชิงบวก ย่อมมีขวัญและกำลังใจในการทำเป้าหมายนั้นให้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

2. การเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะกลุ่มทดลองก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่านักเรียนที่มีผู้อุปการะที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มมีความมุ่งหวังในชีวิตสูงขึ้นทั้งนี้เป็นเพราะ การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคเป็นวิธีการที่ทำให้ให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้ทบทวนความมุ่งหวังในชีวิตของตนเอง สามารถตระหนักรู้ถึงความหมายในชีวิตตนเอง และมองเห็นภาพเป้าหมายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบอัตถิภาวนิยม (Existential Group Counseling) ให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้สำรวจว่าอะไรคือสิ่งที่มีค่าหรือมีความหมายที่สำคัญที่สุดในชีวิตของตนเอง และสิ่งที่ทำให้ตนเองขาดแรงจูงใจที่จะทำบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้เกิดความหมายในชีวิตของตนเอง เพื่อให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้สำรวจความหมายในชีวิตของตนเอง และเพื่อให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะเกิดการตระหนักรู้ความหมายในชีวิตเพื่อเป็นเป้าหมายในชีวิตต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับซูครี เลิศรัตน์เดชากุล(2545:359-360) กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตนเอง มีชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีการแสวงหาความหมายของชีวิตตนเองและทำให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมายโดยมนุษย์ทุกคนจะมีการแสวงหาความหมายของชีวิตตนเอง สอดคล้องกับศิริบุรณ์ สายโกสม(2554: 202)ที่ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาตามแนวคิดนี้จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงความสำคัญ ของความหมาย ความรับผิดชอบ การตระหนักรู้อิสรภาพ และศักยภาพของตนเอง

การใช้ชีวิตที่ค้นเรื่องราวตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้ค้นพบความหมายในชีวิตผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง พร้อมทั้งตั้งคำถามว่า “หากเรารู้ว่ามีเวลาเหลือเพียง 1 สัปดาห์ ที่เราจะมีชีวิตอยู่บนโลกนี้ อะไรคือสิ่งที่เราต้องการทำมากที่สุดเพื่อให้เรารู้สึกว่าคุ้มกับเวลาของชีวิตที่เหลือเพียง 1 สัปดาห์ ” เพื่อให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้สำรวจความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และเห็นคุณค่าของชีวิตที่มีอยู่เมื่อได้ทำอะไรเพื่อตนเองหรือบุคคลที่รัก ซึ่งนักเรียนที่มีผู้อุปการะบางคนตอบว่าอยากใช้เวลาอยู่กับครอบครัวให้มากที่สุดพาครอบครัวทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน มองเห็นข้อผิดพลาดที่ต้องการจะแก้ไขอยากขอโทษคนที่ทำไม่ดีด้วย อยากทำอะไรที่ไม่เคยได้ทำมาก่อน เอื้อให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะตระหนักเห็นคุณค่าของตนเองผ่านประสบการณ์ ความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เพื่อให้สมาชิกรู้สึกที่ตนเองไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว โดยให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะตอบคำถามข้อสุดท้าย “อะไรหรือใครที่มีคุณค่ากับเรามากที่สุด ” ซึ่งนักเรียนที่มีผู้อุปการะหลายคนกล่าวถึง บุคคลที่เลี้ยงดูมา เช่น ยาย ป้า และนักเรียนที่มีผู้อุปการะบางคนตอบเพื่อนและคนรัก ตระหนักรู้และยอมรับถึงสิ่งทำผิดพลาดในอดีตต่อบุคคลที่มีคุณค่ามากที่สุด และเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ไปในทางที่ดีขึ้นเพื่อบุคคลที่เป็นที่รักของตนเอง ดังที่ Corey (2012: 173-174) ได้กล่าวว่าทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบอัตถิภาวนิยม (Existential Group Counseling) ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง การสำรวจประสบการณ์ส่วนตัวของสมาชิกแต่ละคนเป็นกระบวนการให้คำปรึกษาที่จะให้สมาชิกได้เรียนรู้ว่าไม่ควรนำตนเองไปอยู่ในอดีตหรืออนาคต แต่ควรเรียนรู้จากอดีตแล้วนำมาเปลี่ยนแปลงอนาคตของตนเองใหม่ สามารถยอมรับกับข้อจำกัดของตนเองและเข้าใจว่าทุกคนไม่จำเป็นที่จะต้องสมบูรณ์แบบถึงจะรู้สึกมีคุณค่า ทำให้สมาชิกมองเห็นคุณค่าของชีวิตที่ตนเองมีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาถยา คงขาว (2559: 47-70) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีคะแนนการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนน

การตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในขณะที่เดียวกันนักเรียนกลุ่มทดลองยังสามารถค้นหาสิ่งที่มีคุณค่าและความหมายในชีวิตของตนเองได้

การใช้ชีวิตที่ตื่นเรื่องราวตัวอย่างถึงการตระหนักรู้ความต้องการของตนเอง และเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆในชีวิตของเรา ซึ่งนักเรียนที่มีผู้อุปการะได้กล่าวถึงหากตนเองเป็นตัวละครเอกตั้งในวิถีที่ตื่นเกือบทุกคนก็จะเลือกตัดสินใจแบบเดียวกับตัวละครเอก แม้ว่าจะต้องเผชิญความทุกข์ยาก เสียทางเลือกอื่นที่อาจจะดีกว่าทางเลือกนี้ แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวหรือบุคคลที่มีความหมายต่อชีวิตเราต้องมาก่อน และพร้อมรับสิ่งที่ตามมาจากการเลือกของเรา ดังที่พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์(2557: 133-134)กล่าวว่า ความสามารถในการตระหนักรู้ตนเอง(Self-Awareness) ทำให้บุคคลมีเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจชีวิตตนเองหรือเลือกสิ่งต่างๆเข้ามาในชีวิต เมื่อตระหนักรู้ตนเองมากขึ้น ก็จะมีเสรีภาพมากขึ้น แม้จะมีการวางเงื่อนไขทางสังคม หรือข้อจำกัดอื่นๆ

การใช้ชีวิตที่ตื่นเรื่องราวตัวอย่างเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับการเลือกทางเดินชีวิตและการตัดสินใจ ผ่านการสำรวจประสบการณ์ชีวิตตนเอง ซึ่งนักเรียนที่มีผู้อุปการะได้กล่าวถึงสิ่งที่เลือกและรับผิดชอบต่อผลจากการเลือกนั้น คือเรื่องการเลือกคบแฟน และเรื่องการเลือกแผนการเรียนที่อาจมีผลกระทบจากการเลือกในอนาคตแต่หากเป็นการตัดสินใจของตนเองแล้วก็ต้องยอมรับผลที่ตามมาได้ ดังที่ Corey(2012:237-239)ได้กล่าวไว้ว่าความรับผิดชอบต่อเราที่จะกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง และเราต้องยอมรับผลลัพธ์ที่เกิดจากการเลือกของตนเอง

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาทางด้านความคิดมาใช้ในการสำรวจปัญหา เพื่อทำให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะตระหนักถึงปัญหาที่ตนเผชิญมาจากการตีความที่ไม่สมเหตุสมผลดังที่ ทอมสัน(Thompson, 2016,p.191)ได้อธิบายเทคนิคการสอนABC ไว้ว่าเป็นเทคนิคที่ใช้ในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาที่มีความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล โดยการให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าเหตุการณ์ไม่ได้เป็นผลทำให้เกิดอารมณ์ แต่เป็นความคิดความเชื่อที่มีต่อเหตุการณ์ดังกล่าวที่ส่งผลให้เกิดอารมณ์ต่างๆขึ้นมา โดยการใช้เทคนิคโต้แย้งความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (Disputing Irrational Belief) ซึ่งผู้วิจัยให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะทำใบงาน ABCDE เป็นการบ้าน ใช้เทคนิคการให้การบ้าน (Homework assignment) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้ต่อสู้กับความเชื่อที่ไร้เหตุผล โดยผู้ให้คำปรึกษาจะให้กิจกรรมหรือการบ้านไปปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะจะารู้ตัว และเข้าใจถึงความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่อยู่ภายใต้อารมณ์ของตนเอง (บัวทอง สว่างโสภาคกุล.2545: 271) จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าเรื่องราวในใบงาน ส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มพูดว่าตนเองเป็นคนที่ไม่ต้องการคบ ครอบครัวไม่รัก ตู๋ค่า เสมอ จึงเชื่อว่าตนเองไม่เป็นที่ต้องการของเพื่อน บุคคลในครอบครัว ผู้วิจัยจึงทำการโต้แย้งความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ถ้าเพื่อนไม่ต้องการคบกับสมาชิกกลุ่มแล้วเพราะอะไรเพื่อนถึงให้อยู่กลุ่มทำงานด้วย ถ้าครอบครัวไม่รักแล้วเพราะอะไรครอบครัวถึงใส่ใจ ติดตามเรา เสมอ จึงทำให้สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อสมเหตุสมผลมากขึ้นว่าตนเองยังเป็นที่ต้องการของเพื่อน ครอบครัวยังรักและใส่ใจสมาชิกกลุ่มตลอดเวลา ซึ่งสมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปได้ว่าตนเองมีความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถต่อสู้กับความรูสึกที่ไม่สมเหตุสมผลภายใต้อารมณ์ได้เพิ่มมากขึ้น และหลีกเลี่ยงไม่แสดงพฤติกรรมออกมาตามความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ดังที่ พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561: 175) ที่กล่าวว่า การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ทำให้สมาชิกกลุ่มได้ตรวจสอบความรู้สึกที่ต่ำต้อยไร้คุณค่า

ของตนเอง โดยมุ่งความสนใจไปที่การโต้แย้งต่อความไม่มีเหตุผล ให้สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบอัตถิภาวนิยม (Existential Group Counseling) การเสริมสร้างการตระหนักรู้เป้าหมายและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะมีการใช้เทคนิคการจินตนาการ (Rational Emotive imagery) เพื่อให้สมาชิกได้จินตนาการถึงช่วงชีวิตตนเองในช่วงเวลา อดีต ปัจจุบัน และสามารถมองภาพอนาคตของตนเองได้ มีอิสระ ในการตัดสินใจเลือกการกระทำและการดำเนินชีวิตของตนในอนาคต หลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน สมาชิกกลุ่มสามารถเรียนรู้ถึงความมุ่งหวังของตนเองที่ต้องการในอนาคตอย่างชัดเจนและ สามารถจินตนาการถึงภาพแห่งความสำเร็จของตนเองในอนาคตได้ มีความเข้าใจตนเองมากขึ้น มองเห็นคุณค่าในตนเอง โดยให้สมาชิกเขียนหรือวาดภาพไบโอแกรมใหม่ในชีวิต ซึ่งสมาชิกกลุ่มแสดงความคิดถึงอดีตของตนเองที่ใช้เวลาอย่างไม่มีจุดหมาย ไม่รู้ความต้องการของตนเอง และปัจจุบันที่เริ่มมองเห็นความต้องการของตนเองเช่น รู้ว่าตนเองชอบเรียนวิชาใดและทำวิชาอะไรได้ดี และมองถึงอนาคตที่ตนเองอยากเรียนต่อในสิ่งที่ชอบ การเปิดใจตนเองในการคบเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา อุดมเลิศปรีชา (2552: 70-88) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยมมีลักษณะมุ่งอนาคตระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยมมีลักษณะมุ่งอนาคตระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. การเปรียบเทียบความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนที่มีผู้อุปการะกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่านักเรียนที่มีผู้อุปการะกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่าหลังการให้คำปรึกษานักเรียนที่มีผู้อุปการะกลุ่มทดลองมีความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่านักเรียนที่มีผู้อุปการะกลุ่มควบคุม ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิค (Technical Eclecticism) โดยใช้เทคนิคทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบอัตถิภาวนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะได้ตระหนักรู้ในตนเอง และใช้ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ค้นหาความหมายในชีวิตของแต่ละคน ผ่านการทบทวนประสบการณ์ การเลือกและการรับผิดชอบชีวิตของตนเองจากสิ่งที่เลือก มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย สมาชิกรู้ว่าตนเองกำลังดำเนินชีวิตเพื่ออะไรและเพื่อใคร ทำให้การใช้ชีวิตในแต่ละวันมีคุณค่าและมีจุดมุ่งหมายในชีวิต โดยผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่น ผ่อนคลายและเป็นกันเองต่อสมาชิกกลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิตอย่างเปิดเผย มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรื่องราวและประสบการณ์ร่วมกัน จากที่นักเรียนที่มีผู้อุปการะที่ยังไม่มีความมุ่งหวังในชีวิตที่ชัดเจน ไม่มีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะมีการเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเอง โดยมีการตั้งเป้าหมายในชีวิตชัดเจนขึ้น ซึ่งนักเรียนที่มีผู้อุปการะบางคนอยากเรียนสายการเรียนศิลป์-จีน อยากเป็นคนที่เป็นคนๆให้การยอมรับ ในขณะที่นักเรียนที่มีผู้อุปการะบางคนก็อยากเรียนสายอาชีพและอยากทำงานระหว่างเรียน ทำให้นักเรียนที่มีผู้อุปการะมีความมุ่งมั่นตั้งใจพยายามโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความมุ่งหวังในชีวิตที่ดีขึ้น ดังที่ธอร์น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2554ก: 57; อ้างอิงจาก Thorne. 1950) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีการให้การปรึกษานั้นไม่มีทฤษฎีใดจะสมบูรณ์แบบ ทุกทฤษฎีมีส่วนดีและส่วนบกพร่อง จึงต้องพยายาม ดึงเอาส่วนดีของแต่ละ

ทฤษฎีมาใช้ ในขณะที่มาร์กิต ฮัสซัน และทูซี (Marquis; Hudson; & Tursi. 2010: 67-68) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิค โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย สามารถจัดการความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มที่แตกต่างกันให้มีการปรับปรุงและสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ และที่ สกล วรเจริญศรี (2560: 16) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้สมาชิกกลุ่มมีความเจริญงอกงาม ทำให้เกิดความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน มีการเปลี่ยนแปลง มุมมองใหม่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนุช เผื่อนทอง(2560: 88) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างลักษณะ มุ่งอนาคตของนักเรียนโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบผสมผสานนักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตโดยรวมและรายด้านประกอบด้วย ด้านความเพียรพยายาม ต่อสู้กับอุปสรรค ด้านความสามารถ ในการวางแผนและด้านดำเนินการเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ด้านความสามารถในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ และด้านความสามารถในการคาดการณ์ไกล เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่สนใจจะนำแบบวัดและโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มในงานวิจัยนี้ไปใช้ควรมีการอบรมฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษา เนื่องจากมีเทคนิคเฉพาะที่เป็นการให้คำปรึกษา ดังนั้นผู้ที่สนใจที่จะนำไปใช้ควรปรึกษากับครูแนะแนวหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง
2. การให้คำปรึกษากลุ่มในงานวิจัยนี้เป็นกรให้คำปรึกษากลุ่มรูปแบบออนไลน์เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา2019 ทำให้ไม่สามารถทำการให้คำปรึกษากลุ่มในรูปแบบปกติได้ ดังนั้นหากเกิดสถานการณ์การปกติแนะนำให้ทำการให้คำปรึกษากลุ่มในรูปแบบปกติคือการเผชิญหน้ากัน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังจากจบการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว เพื่อศึกษาความคงทนของการเสริมสร้างความมุ่งหวังในชีวิตโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ควรนำการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะไปทดลองกับนักเรียนที่มีผู้อุปการะในระดับชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนที่มีผู้อุปการะในระดับชั้นอื่นๆ

บรรณานุกรม

- พูนสุข เวชวิฐาน. (2557). ทฤษฎีครอบครัวเบื้องต้น = An introduction to family theories (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.): กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2540). สถาบันครอบครัว มุมมองของนักสวัสดิการสังคม. กรุงเทพฯ: J.PRINT

- อรวรรณ หนูแก้ว. (2536). ความซุกของภาวะซึมเศร้า และความสัมพันธ์ด้านปัจจัยจิต สังคม การศึกษา
เปรียบเทียบระหว่างเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรัญญา ต้อยคำภีร์. (2536). ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งมั่นในชีวิต ของหญิงใน
สถาน สงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุ้นตา นพคุณ. (2535). รายงานผลการวิจัยการศึกษาสถานภาพและนโยบายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
ผู้ด้อยโอกาส : เด็กถูกทอดทิ้ง (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.): กรุงเทพฯ : โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรี ทรัพย์มี. (2549). ทฤษฎีให้บริการปรึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4 ed.): กรุงเทพฯ : คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทรี ศุภกรบุญ. (2546). ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม
และโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีต่อความรู้สึกมีปมด้อยของเด็กก่อนวัยรุ่นในสถาน
สงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการ
ให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2559). เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และ องอาจ นัยพัฒน์. (2551). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์แนวคิด
พื้นฐานและวิธีการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ แสงคำ. (2552). การศึกษาความว่าเหวและการใช้โปรแกรมเพื่อลดความว่าเหวของเด็กในสถาน
สงเคราะห์เด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว จังหวัดอ่างทอง. ปรียญานิพนธ์
(กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล.(2545).หน่วยที่10 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบภวนิยมประมวล
สาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา.พิมพ์ครั้งที่1. นนทบุรีมหาวิทยาลัย
สุทัยธรรมาธิราช
- ศิริบุรณ์ สายโกสุม. (2554). ทฤษฎีการให้คำปรึกษา = Theories of counseling : PC 621 (พิมพ์ครั้งที่
1 ed.): กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.สำนักคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. (2563).
- มยุรา อุดมเลิศปรีชา. (2552). ผลการศึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมต่อลักษณะมุ่งอนาคตของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้
คำปรึกษา), คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นาถยา คงขาว. (2559). ผลการศึกษาแบบอัตถิภาวะนิยมต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปรียญวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2554ก). แนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา=Concepts
of guidance and theories in psychological counseling (ฉบับปรับปรุงครั้งที่1 หน่วยที่8-
15 ed.): สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุทัยธรรมาธิราช.

- บัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2545). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยะนุช เผื่อนทอง.(2560).การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างลักษณะ มุ่งอนาคตของนักเรียน.ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยและพัฒนาศึกษาศึกษาภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2557). การให้คำปรึกษากลุ่มเบื้องต้น เอกสารประกอบการสอนรายวิชา นน 422. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์.(2561). การให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling). กรุงเทพฯ: แดเน็ก อินเตอร์ คอร์ปอเรชั่น.
- Thompson Rosemary A. (2016). Counseling techniques: Improving relationships with others, ourselves, our families, and our environment. New York: Apex CoVantage, LCC.
- Corey. Gerald. (2012). Theory and Practice of Group Counseling (8 th ed.). Canada: Thomson Brooks/Cole Inc.
- Locke, E. A., & Latham, Gary P. (1990). A Theory of Goal Setting & Task Performance. New Jersey: Prentice Hall.
- Marquis, A. H., Deburah; & Tursi, Mike. (2010). Perceptions of Counseling integration: A survey of Counselor Educators. Counselor Preparation and Supervision.
- Rainey Larissa Y. (2014). The Search for Purpose in Life: An Exploration of Purpose, the Search Process, and Purpose Anxiety. (the Degree of Master of Applied Positive Psychology), University of Pennsylvania, Philadelphia.

การเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

สุภารัตน์ พัฒนแหวน

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล: suparat.ppat@g.swu.ac.th

Received : August 5, 2021 Revised : October 4, 2021

Accepted : November 17, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม 3) เปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 817 คน กลุ่มที่ 2 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มที่ 1 โดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย เพื่อเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การให้คำปรึกษากลุ่ม, การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ENHANCEMENT OF SOCIAL AND EMOTIONAL LEARNING OF SECONDARY STUDENTS THROUGH GROUP COUNSELING

Suparat Pattanaveaw

Graduate Student of Master of Education
(Guidance Psychology) Srinakharinwirot University

Email: suparat.ppat@g.swu.ac.th

Abstracts

The purposes of this research are 1) to study social and emotional learning of secondary students; 2) to compare social and emotional learning before and after participating in control group in group counseling. The samples in this study consisted of two group. 1) The first group consisted of eight hundred and seventeen of secondary students by simple random sampling and second group of sixteen students form first group. Meanwhile, the subjects in experimental group included of secondary students whose social and emotional learning scores the 25th percentile, established by purposive sampling and voluntarily to participate in the group counseling. The research results were as follows 1)The social and emotional learning of secondary students as a whole was at the medium level and each dimensionof social and emotional learning of secondary students were at medium level2) The social and emotional learning of the experimental group after the experiment was and higher than before the experiment at a significantly increased level of .013) The social and emotional learning of the experimental group after the experiment was higher than the control group were significantly higher at a level of .01

Keywords: Group Counseling, Social and Emotional Learning, Secondary Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีความมุ่งหมายและหลักการว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและยึดหลักแนวทางการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ให้สอดคล้องกับ ความสนใจ และความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์วิธีการต่างๆ มารับมือในแก้ไขปัญหาโดยเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หากเด็กในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นมีการพัฒนาและการส่งเสริม ให้สามารถมีทักษะชีวิตของตนเอง มีความภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อเป็นการเตรียมเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้สามารถดำรงชีวิตได้โดยมี ความสุขความสำเร็จ ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดขึ้นในชีวิตท่ามกลางสังคมอันมีความ สลับซับซ้อนสับสนของสภาพสังคมปัจจุบัน เนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจัดอยู่ในช่วง วัยรุ่นตอนต้นเป็นช่วงที่มีพัฒนาการด้านสังคมที่สำคัญอย่างยิ่ง เด็กในวัยนี้ต้องการความเป็นอิสระ อยาก ทำอะไรตามใจตนเอง เป็นวัยแห่งการค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตนเลียนแบบบุคคลในอุดมคติ วัยแห่งการ เข้าร่วมกลุ่มและต้องการการยอมรับจากสมาชิกกลุ่ม และยังขาดทักษะในการดำเนินชีวิตของตนเอง ต้อง มีการได้รับการพัฒนาเพื่อจะได้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีมั่นใจในตนเองรู้ว่าตนมีสมรรถภาพด้านใด ยอมรับ ข้อดีของตน และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเมื่อมีปัญหาอุปสรรค ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning) เป็นรูปแบบการ เรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้านอารมณ์และสังคมอย่างเหมาะสม ตามหลักพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของมนุษย์ โดยมีองค์การความร่วมมือเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาการ อารมณ์ และสังคม (Collaborative for Academic Social and Emotional Learning CASEL, 2018) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านการจัดการตนเอง ด้านการตระหนักรู้สังคม ด้านการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ และด้านการ สร้างสัมพันธ์ภาพ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ รับรู้ ด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ของตนและผู้อื่นได้ สามารถควบคุมอารมณ์จากการกระทำรวมถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมทั้งภายใน และภายนอกของตนให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นอัน เนื่องมาจากการกระทำของตน รวมทั้งสามารถสื่อสารกับผู้อื่นและมีการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้เป็น อย่างดี

จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และการสังเกต นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทำให้ทราบว่า มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ประสบปัญหาด้านอารมณ์และการ ปรับตัวอย่างมากเมื่อต้องอยู่ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อน โดยมีพฤติกรรมที่เห็นได้ในลักษณะที่แตกต่างและ หลากหลาย เนื่องจากนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นมีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์อย่างรวดเร็ว เมื่อมีความ ขัดแย้งหรือไม่เข้าใจระหว่างกัน อารมณ์จะปั่นป่วน หงุดหงิดง่าย วู่วาม เครียดง่าย โกรธง่าย อารมณ์ที่ไม่ดี เหล่านี้อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเกรี้ยว ก้าวร้าว มีผลต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต นักเรียนวัยรุ่นบางคน ยังขาดการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม แสดงออกด้วยการพูดจาเสียดสีหรือด่าว่าด้วยถ้อยคำที่รุนแรง มี

พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทบ่อยครั้ง หนีเรียน และต่อต้านสังคม นอกจากการมีอารมณ์รุนแรงแล้ว นักเรียนวัยรุ่นยังอ่อนไหวได้ง่าย ระดับของอารมณ์ไม่ค่อยคงที่ เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียน พบว่า บางครั้งนักเรียนมักเกิดความรู้สึกหงุดหงิดโดยไม่ทราบสาเหตุ เมื่อรู้สึกโมโหมักจะใช้ถ้อยคำที่รุนแรง มักทะเลาะกับเพื่อนด้วยเรื่องเพียงเล็กน้อยและไม่สนใจว่าผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร นักเรียนวัยรุ่นจะตัดสินใจตามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของวัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น และโดยเฉพาะกับเพื่อนซึ่งสำหรับวัยรุ่นแล้วกลุ่มเพื่อนถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง บางรายต้องการให้เพื่อนยอมรับอย่างมากจนถึงขั้นยอมทำผิดกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน เพื่อไม่ให้ตนเองรู้สึกแปลกแยกหรือแตกต่างจากกลุ่ม

ผลจากการสัมภาษณ์นักเรียนสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากที่นักเรียนควรได้รับการประคับประคอง แนะนำ ช่วยเหลือให้มีแนวทางที่ถูกต้องและมีการปรับตัวที่ดี ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling) มาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อช่วยให้วัยรุ่นทำความเข้าใจกับตนเองตามความเป็นจริง ทั้งในด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมซึ่งเกิดขึ้นและเป็นผลของกันและกัน สามารถมองเห็นตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จักตนเองและผู้อื่นมากขึ้น รับรู้บทบาทของตนเอง สามารถปรับตนเองและพัฒนาตนเอง ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่มุ่งเน้นความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ด้วยการตระหนักรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่สมาชิกกลุ่มเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาและเป้าหมายด้วยตนเอง เมื่อสมาชิกต้องเผชิญกับสภาวะวิกฤติความขัดแย้ง หรือ พฤติกรรมพ่ายแพ้ตนเอง การให้คำปรึกษากลุ่มมุ่งจัดสรรบรรยากาศของความไว้วางใจ ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและให้การสนับสนุน เพื่อให้สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมสำรวจประเด็นที่เกี่ยวข้อง และสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ คอเรีย (Corey, 2008)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มจะช่วยสร้างบรรยากาศของความเข้าใจการยอมรับ และสัมพันธภาพที่อบอุ่นมีแนวทางให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง จนเกิดการยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการปรับตัวกับสภาพแวดล้อมในสังคมได้มากขึ้น สามารถจัดการกับอารมณ์ด้านลบที่เกิดขึ้นกับตัวเองมีแนวทางการปรับตัวทางอารมณ์ที่เหมาะสม และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิผลกับตนเองได้ โดยผลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดนี้ จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้ให้คำปรึกษากลุ่มแก่บุคคลอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 817 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 16 คนที่มีคะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเฉลี่ยตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา มีความสมัครใจและความสะดวกในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มได้ตลอดช่วงของการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่ได้รับการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดของสมาชิกกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งเป็นแนวคิดของคอร์เรย์ (Corey, 2006)

2. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) ดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม วัดผลก่อนและหลังทดลอง รูปแบบ Pretest Posttest Control Group Design (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2559)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์ และสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หากคุณภาพเครื่องมือขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ทางการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับเนื้อหา วิธีการ เพื่อนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป จากนั้นนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบวัดแบบวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยหากคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 คัดเลือกข้อคำถามเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.24 - 0.69 และมีความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในที่ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4. การดำเนินการวิจัย

4.1 ผู้วิจัยนำแบบวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ไปทดสอบกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์ จำนวน 817 คน ตอบแบบวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาตรวจให้คะแนน นักเรียนที่มีคะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเฉลี่ยตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และนำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ หลังจากนั้นผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสมัครใจ ความสะดวกในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน และผู้วิจัยได้ทำการเก็บคะแนนทั้งก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest)

4.2 ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยทำการให้คำปรึกษากลุ่มในกลุ่มทดลอง จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง หลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการทดลองอีกครั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์คะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิเคราะห์ t-test dependent เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทดลอง และวิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test Independent เพื่อการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 817)

การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การตระหนักรู้ตนเอง	3.04	0.66	ปานกลาง
2. การจัดการตนเอง	2.96	0.65	ปานกลาง
3. การตระหนักรู้ทางสังคม	3.29	0.72	ปานกลาง
4. การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ	3.16	0.70	ปานกลาง
5. การสร้างสัมพันธภาพ	3.12	0.68	ปานกลาง
รวม	3.11	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีค่าเฉลี่ย และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ภาพรวมของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทุกด้าน 3.11 และคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ซึ่งแปลได้ว่าในภาพรวมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม	ก่อนทดลอง (n=8)		หลังทดลอง (n=8)		MD	t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. การตระหนักรู้ตนเอง	2.76	0.60	4.19	0.34	1.43	5.32**	.00
2. การจัดการตนเอง	2.84	0.58	3.79	0.28	0.95	4.46**	.00
3. การตระหนักรู้ทางสังคม	2.83	0.31	4.05	0.64	1.22	4.37**	.00
4. การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ	2.53	0.42	3.96	0.55	1.43	4.73**	.00
5. การสร้างสัมพันธ์ภาพ	2.91	0.40	4.18	0.60	1.27	4.23**	.00
รวม	2.77	0.46	4.03	0.48	1.26	6.64**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 หลังการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ต่างสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม	กลุ่มทดลอง หลังทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม หลังทดลอง (n=8)		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การตระหนักรู้ตนเอง	4.19	0.34	2.86	0.38	7.36**	.00
2. การจัดการตนเอง	3.79	0.28	2.73	0.43	5.82**	.00
3. การตระหนักรู้ทางสังคม	4.05	0.64	2.61	0.38	5.44**	.00
4. การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ	3.96	0.55	2.88	0.89	2.92**	.01
5. การสร้างสัมพันธ์ภาพ	4.18	0.60	2.90	0.52	4.55**	.00
รวม	4.03	0.48	2.80	0.52	6.45**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 หลังการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มมีคะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ต่างมีคะแนนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมและรายองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 13 หรือ 14 ปี – 17 ปี เป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากองค์ประกอบทางสังคมอื่นๆ เช่น การเลี้ยงดูจากคนในครอบครัว และจากสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ประณต คำนิมิต (2549) ได้กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย พฤติกรรมทัศนคติ และค่านิยม โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในช่วงแรกเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก มักมีอาการรุนแรงและมีความตึงเครียดทางอารมณ์สูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2543) ได้ทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเห็นคุณค่าตนเองของวัยรุ่น พบว่า จุดเริ่มต้นของการพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กวัยกลาง คือการค้นหาความรู้สึกการมีคุณค่าในตนเอง รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างที่มีความหมายต่อตัวเอง ดังนั้นการตอบสนองความต้องการของเด็กที่ไม่เหมาะสม หรือการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจะนำไปสู่พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมที่ไม่สมบูรณ์ ขาดการควบคุมอารมณ์ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา จากแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่านักเรียนในกลุ่มวัยรุ่นจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ผ่านกระบวนการสร้างประสบการณ์ต่อการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์ การแสดงออกและการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ วิทวัฒน์ ขัตติยะมาน (2549) ที่กล่าวไว้ว่า การที่นักเรียนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์จริงที่หลากหลาย ย่อมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม

5.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 พบว่าหลังจากนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลจากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ทั้งนี้ เพราะว่าการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนได้สำรวจ และตระหนักถึงความต้องการของตนเอง เข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้นของตนเอง สามารถจัดการอารมณ์ และควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ สามารถบอกได้ถึงแนวทางเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของตน ทั้งยังสามารถประเมินตนเองได้ว่าการกระทำของตนเองนั้นสามารถส่งผลให้ไปถึงเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ และยังสามารถรวมกันวางแผนในการพัฒนาตนเองได้ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน รวมถึงการสร้างข้อตกลงในการทำตามแผนการที่ตนเองได้วางไว้ หลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

5.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มในระยะหลังการทดลองมีคะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน จะเห็นได้ว่าการที่นักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยจะสนับสนุน เอื้ออำนวย ชี้แนะ ให้ข้อมูลเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ระบายอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และเปลี่ยนแปลงประสพการณ์ซึ่งกันและกัน มีการเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์และพฤติกรรมภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองเกิดการพัฒนาทางการควบคุมอารมณ์ และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มควบคุม พบว่ามีคะแนนน้อยกว่ากลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลอง จึงสามารถกล่าวได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแต่ได้รับการเรียนการสอนตามปกติ มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมต่ำกว่ากลุ่มทดลอง จึงเห็นได้ว่าหากปล่อยให้เด็กเรียนในช่วงวัยรุ่น (13 - 15 ปี) ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยไม่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม จะทำให้การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมต่ำลงได้ ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มควบคุม เนื่องจากมีการจัดสถานการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมด้วยการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม การให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ความรู้สึกตนเอง การจัดการตนเอง การตระหนักรู้ทางสังคม การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ และการสร้างสัมพันธภาพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลอง จึงสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมและนำไปสู่การมีการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเพิ่มขึ้น ทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีคะแนนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง การให้คำปรึกษากลุ่มจึงสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้ จากการศึกษาของ กรณิการ์ กัธธ (2557) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นที่มีอายุใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้ พบว่า หลังจากนักเรียนเข้าร่วมการใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองได้ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นพบความต้องการของตนเองและสามารถนำมาพัฒนาตนเองได้ นอกจากนี้จากการศึกษาผลของ รังสิริศม์ นิลรัตน์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งศึกษาในเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุบลรัตน์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม กลุ่มทดลองมีระดับของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสูงกว่าก่อนได้รับการสอนและสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนด้วยโปรแกรมนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรายละเอียดของการให้คำปรึกษาที่นำมาใช้ในการประยุกต์ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม มีดังต่อไปนี้

5.3.1 ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคคิด-รู้สึก เพื่อให้ให้นักเรียนรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของตนเอง สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม และรับผิดชอบต่อความรู้สึก ความคิดและการกระทำของตน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาชิต ทิมสสิต และจุชามาศ แหนจอน (2560) ได้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ มาใช้ในการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยการตระหนักรู้ในตนเองในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.2 ด้านการจัดการตนเอง ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิด-พฤติกรรม โดยใช้เทคนิค การสอน การฝึกซ้อมพฤติกรรม และเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายถึงวิธีจัดการความเครียดและการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถตั้งเป้าหมายของการทำงานและดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาฏ สุทิน และคณะ (2548) ได้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมาใช้ในการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม

5.3.3 ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดย เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายถึงสาเหตุและผลของอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น เคารพและตระหนักถึงความเหมือนและความต่างระหว่างบุคคลและสังคมตลอดจนระดับถึงผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมได้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญ์ณฉวี นันตะวงษ์ (2554) ได้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมาใช้ในการพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์สูงขึ้น

5.3.4 ด้านการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบแอดเลอร์ โดยใช้เทคนิคการระลึกความทรงจำในวัยเด็ก และเทคนิคการให้กำลังใจ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคเทคนิคการตั้งคำถาม และกระบวนการ WEDP เพื่อให้นักเรียนยอมรับผลของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม รู้จักแยกแยะปัญหา มีความพยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการอันหลากหลายด้วยการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ นำข้อมูลความรู้ที่มีมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงหลักศีลธรรม โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ คิม (Kim, 2006) ได้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมาใช้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า

5.3.5 ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ โดยใช้เทคนิคเทคนิคการอธิบาย และเทคนิคการยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย เพื่อให้ให้นักเรียน

สร้างและสัมพันธ์ภาพรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมให้ความร่วมมือในการทำงานสามารถขอและให้ความช่วยเหลือผู้อื่นรวมทั้งสามารถอธิบายวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลโดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริพร กลิ่นทอง, 2552) ได้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมาใช้เพื่อลดพฤติกรรมการติดเกมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการติดเกมคอมพิวเตอร์ ระยะเวลาการทดลองลดลงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากงานวิจัยพบว่าการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรพัฒนาให้ครบทั้ง 5 ด้าน เนื่องจากทุกด้านมีความสำคัญที่จะสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ในกระบวนการ WDEP เมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามแผนที่ได้วางไว้ควรใช้เทคนิคการเสริมแรงตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อให้เกิดความคงทนของพฤติกรรมมากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมแตกต่างกันออกไป ควรมีการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในแบบอื่น เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อศึกษาว่าวิธีการดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้เสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมได้มากน้อยเพียงใด

2. ควรมีการติดตามผลการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังจากจบการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว เพื่อศึกษาความคงทนของการพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม

3. ควรนำการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนในระดับชั้นอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ กำธร. (2557). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิฑูระวัง. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศึกษภาพมนุษย์)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กัญญณณันท์ นันตะวงษ์. (2554). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเชียงใหม่

- วิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม.(วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา)). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- ประณต คำฉิม. (2549). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2559). เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาษิต ทิมสถิต และจุฑามาศ แหนจอน. (2560). ผลการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ต่อการตระหนักรู้ในตนเองของสาวประเภทสอง. วารสารพยาบาลตำรวจ, 9(1), 157-158.
- รังสิริศม์ นิลรัตน์. (2553). การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิวัฒน์ ชัตติยะมาน. (2549). การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง. วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ, 5(1), 59-60.
- ศิริกุล อิศรานุกฤษ, นุชลดดา โรจนพรหม, ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา, ณิชกุลมล ชาญสาธิตพร. (2543). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา สัมพันธภาพในครอบครัว กับการเห็นคุณค่าตนเองของวัยรุ่น. วารสารกุมารเวชศาสตร์, 39(1), 30.
- ศิริพร กลิ่นทอง. (2552). การศึกษาและพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีพฤติกรรมการติดยาเสพติด ด้วยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- สินีนาง สุทิน และคณะ. (2548). การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิกรม์ กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Collaborative for Academic Social and Emotional Learning CASEL. (2018). What is SEL? Retrieved from <https://casel.org/what-is-sel/>
- Corey. (2008). Theory and Practice of Group Counseling. 7thBrooks / Cole.
- Kim. (2006). The Effect of A bullying Prevention Program on Responsibility and Victimization of Bullied Children in Korea. In the International Journal of Reality Therapy, 1, 6. TH SarabunPSK 16 Point

การวิเคราะห์ปัญหาและการออกแบบการวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย : บันไดสู่ การวิจัยเพื่อผู้เรียน

ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อีเมล : Kitti-nata2528@hotmail.com

บัญชา ธรรมบุตร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อีเมล : Thammabut.bancha@gmail.com

คชา ปราณีตพลกรัง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อีเมล : khacha2531@gmail.com

สมเกียรติ วุฒิธรรมมาภวัฒน์

นักวิชาการอิสระ

อีเมล : phramaha2121@gmail.com

พระนิวัฒน์ มหาโชติวงมโน

นักวิชาการอิสระ

อีเมล : Niwat_32@hotmail.com

Received : October 20, 2021 Revised : November 30, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การการเรียนการสอนภาษาไทยย่อมมีปัญหาหลายอย่างตามมา ทั้งนี้เพราะการสอนเป็นการพัฒนามนุษย์ซึ่งเป็นตัวแปรที่สามารถแปรเปลี่ยนไปได้ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนนั้น จำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไข โดยการแก้ไขที่ถูกต้อง เป็นระบบ ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก็คือการนำวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหา อย่างไรก็ตามแม้กระบวนการวิจัยจะสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้แต่พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดการวิเคราะห์ปัญหาอย่างลึกซึ้งและชัดเจน มีแต่เพียงว่าผู้เรียนมีปัญหาแต่ขาดการวิเคราะห์สาเหตุ ปัจจัย หรือสิ่งที่ทำให้ปัญหานั้นเกิดขึ้น อีกทั้งยังขาดแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนจึงส่งผลให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข ประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญในการนำวิจัยคือการออกแบบการวิจัย ซึ่งนับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การออกแบบกระบวนการวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทยเสมือนแปลนพิมพ์เขียวในการสร้างบ้าน หากออกแบบไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นระบบก็จะทำให้งานวิจัยนั้นไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้กระทบต่อการแก้ปัญหาผู้เรียน ดังนั้นบทความนี้จึงมุ่งเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการวิจัยและการออกแบบการวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อจะให้ครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีองค์ความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

คำสำคัญ : ปัญหาการวิจัย, การออกแบบการวิจัย, การเรียนการสอนภาษาไทย

บทความเรื่องนฤชัย
ไม่สามารถนำไปอ้างสิทธิ์
เนื่องจากผู้พิมพ์ขอถอนบทความ
หลังจากเผยแพร่แล้ว

ANALYSIS OF PROBLEM AND RESEARCH DESIGN IN INSTRUCTION THAI LANGUAGE : STAIRWAY TO RESEARCH FOR LEARNERS.

Natthakit Siriwatthanathakun
Mahamakut Buddhist University Isan Campus
E mail : Kitti-nata2528@hotmail.com

Bancha Thammabut
Mahamakut Buddhist University Isan Campus
E mail : Thammabut.bancha@gmail.com

Khacha Praneetpolkrung
Mahamakut Buddhist University Isan Campus
E mail : khacha2531@gmail.com

Somkiat wuttitharmmapiwat
independent scholar
E mail : phramaha2121@gmail. com

Phra Niwat Mahachotiwatthano
independent scholar
E mail : Niwat_32@hotmail.com

บทความเรื่องศึกษาศาสตร์
ไม่สามารถนำออกให้
เนื่องจากระบุชื่อผู้บทความ
หลังจกเผยแพร่แล้ว

Abstract

There are many problems in teaching and learning Thai language because teaching is a human development which is a variable that can be changed according to various factors. It must be solved by the correct systematic correction according to the scientific process is the use of research to solve the problem. However, even the research process can be used to solve the problem. But found that most teachers lacked a deep and clear analysis of the problem. But just that the students have problems. But there is a lack of analysis of the causes, factors or things that cause the problem to occur, and there is also a lack of guidelines for solving various problems for students, resulting in the problem not being solved. One issue that is important in conducting research is Research design, which is a very important step in designing the research process of teaching Thai language as a blueprint for building a house. If the design is incorrect or not systematic, the research will not be available. Efficiency affects student problem solving, therefore, this article focuses on knowledge of research problems and research design in Thai language teaching and learning so that teachers or those involved can have a better understanding. can be used for further teaching and learning development

Keyword : problems in Instruction, research design, Instruction of Thai language

บทนำ

การจัดการศึกษาที่จัดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และหมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การวิจัยการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นว่ามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพราะครูทุกคนจะต้องพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เป็นประจำ ซึ่งการเรียนการสอนนั้นบางครั้งอาจจะเป็น ปัญหาหลาย ๆ ด้านทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน เทคนิควิธีการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ เป็นต้น ปัญหา ดังกล่าวจึงต้องได้รับการแก้ไขให้ทันทั่วทั้งหรือเร่งด่วน เพราะเป็นปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคในการเรียนของ ผู้เรียน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้กระบวนการวิจัยมาช่วย อย่างไรก็ตามพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่แท้จริงในการเรียนการสอนภาษาไทย ไม่เข้าใจสภาพ ปัญหาดีพอจึงไม่สามารถที่จะหาวิธีแก้ปัญหาก็ได้ถูกต้อง นอกจากนี้เมื่อจะลงมือปฏิบัติดำเนินการวิจัย พบว่าครูภาษาไทยส่วนใหญ่ไม่เข้าใจกระบวนการออกแบบการวิจัย ทำให้ไม่สามารถดำเนินการวิจัยต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นในบทความนี้ ผู้เขียนจึงได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาและการ ออกแบบการวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อเป็นบันไดสู่การวิจัยเพื่อผู้เรียน อันจะส่งผลให้การ เรียนการสอนบรรลุเป้าหมายหรือหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งมีประเด็นดังนี้

ความหมายของปัญหาการวิจัยเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทย

ปัญหาการเรียนรู้หรือปัญหาการเรียนการสอน คือ ประเด็นข้อสงสัยหรือคำถาม หรือ ปรากฏการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้ไม่บรรลุเป้าหมายตามกำหนด (สุวิมล ว่องวานิช,2553 : 48) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 22) (พิชิต ฤทธิจรรยา,2559 : 61)

ปัญหาการวิจัยเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยจึงหมายถึง ปรากฏการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิด ขึ้นกับผู้เรียนซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้ด้านภาษาไทยไม่บรรลุเป้าหมายตามกำหนด ทั้งนี้สิ่งเหล่านั้นก่อให้เกิด ความสงสัยหรือต้องการคำตอบเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป

ประเภทและลักษณะของปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย

ปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้หลายประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้ในการ แบ่ง ดังนี้(ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล,2561)

1. แบ่งตามลักษณะของปัญหา

1.1 ปัญหาเพื่อแก้ไขปรับปรุงปัญหาลักษณะนี้เกิดจากปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดย เกิดจาก

สภาพการเรียนการสอนที่เป็นจริงในปัจจุบัน ต่ำกว่าสภาพที่คาดหวังในปัจจุบัน เช่น นักเรียนระดับประถม ศึกษปีที่ 1 มีความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (โดยเกณฑ์ที่กำหนด นั้นตั้งเป้าไว้ร้อยละ 60 แต่จากการวัดและประเมินการอ่านและเขียนภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 1 ได้คะแนนร้อยละ 50)

1.2 ปัญหาเพื่อป้องกันปัญหาลักษณะนี้เป็นปัญหาที่มีการเปรียบเทียบสภาพที่คาดหวังในปัจจุบัน กับ

สภาพที่จะเป็นจริงในอนาคต โดยปัญหาดังกล่าวอาจจะยังไม่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้พิจารณาจากแนวโน้มในอดีตและปัจจุบัน เช่น ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่ม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งคาดว่าในปีถัดไปหรือในอนาคตอาจจะลดลงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดไว้

1.3 ปัญหาเพื่อพัฒนา ปัญหาในลักษณะนี้เป็นปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเกิดจากความ

ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีคุณภาพหรือประสิทธิภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมซึ่งเป็นการมุ่งให้สภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในอนาคตสูงขึ้น เช่น ปัจจุบันนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (ร้อยละ 50) แต่ครูผู้สอนและโรงเรียนต้องการจะพัฒนาผลการทดสอบดังกล่าวให้สูงขึ้นกว่าเดิมคือ ร้อยละ 60 ในอีก 2 ปีข้างหน้า

2. แบ่งตามลักษณะผลที่เกิดกับผู้เรียน

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัญหาลักษณะนี้เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านวิชาการ โดยจะประเมินจากรายวิชาต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้เรียน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฯลฯ

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ปัญหาลักษณะนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนหรือคุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกมาซึ่งไม่เป็นไปตามที่ทางโรงเรียนกำหนดหรือคาดหวังไว้ ส่วนมากจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ขาดระเบียบวินัย ไม่ใฝ่เรียนรู้ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีจิตสาธารณะ ไม่มีความรับผิดชอบ ฯลฯ

วิธีการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย

การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย มีวิธีการวิเคราะห์เพื่อกำหนดปัญหาหรือสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้วิธีการเชิงระบบ

การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้วิธีการเชิงระบบนั้น เป็นการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดกับผู้เรียน โดยวิธีการที่หลากหลายอาจจะเป็นการสังเกต ตรวจสอบผลงาน ประเมินภาระงาน ทดสอบ ประเมินแบบฝึกหัด สัมภาษณ์ หรือซักถามผู้เรียน เมื่อทราบผลที่เกิดกับผู้เรียนว่ามีปัญหาด้านใดแล้ว ก็ย้อนกลับไปพิจารณาว่าเกิดจากอะไร อาจจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้เรียน หรือสื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่นำมาสอน เช่น เมื่อตรวจสอบผลงาน การเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนไม่สามารถเขียนสื่อความได้ รูปแบบการเขียนไม่มีความนำ หรือสรุปไม่เป็น นอกจากนี้ยังพบว่ามีการเขียนสะกดคำผิด ลายมืออ่านยาก ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจมาจากการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยายมากกว่าเน้นให้ลงมือทำหรือไม่มีแบบฝึกทักษะฝึกผู้เรียนเป็นต้น ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 1

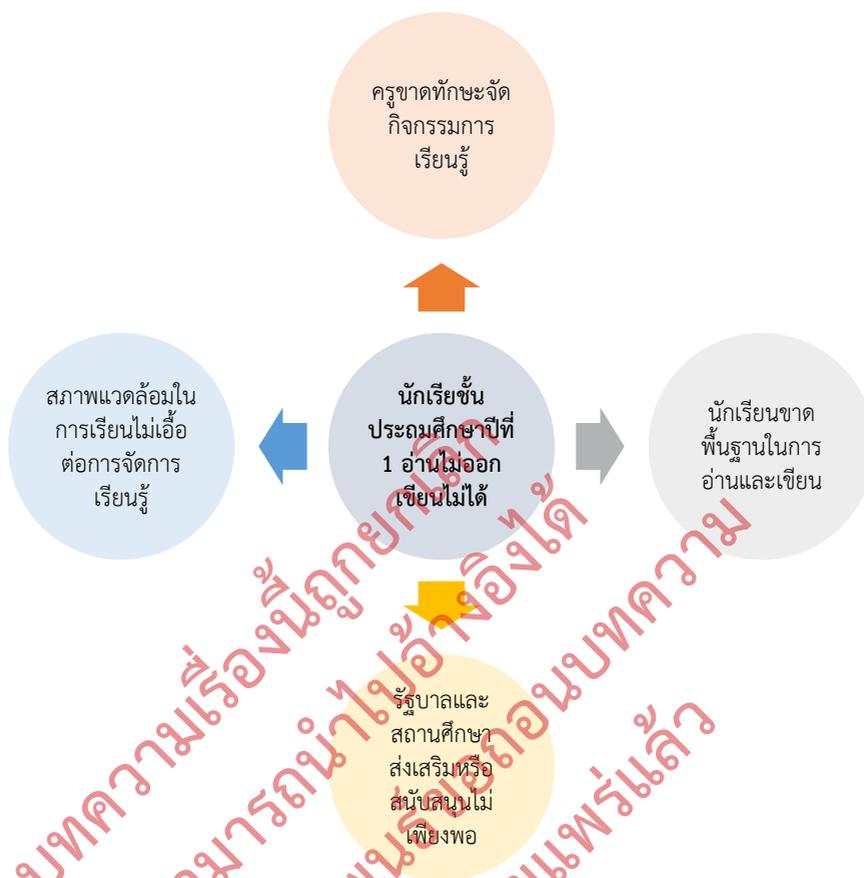

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้วิธีการเชิงระบบ

2. การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนผังความคิด

การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนผังความคิด เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ

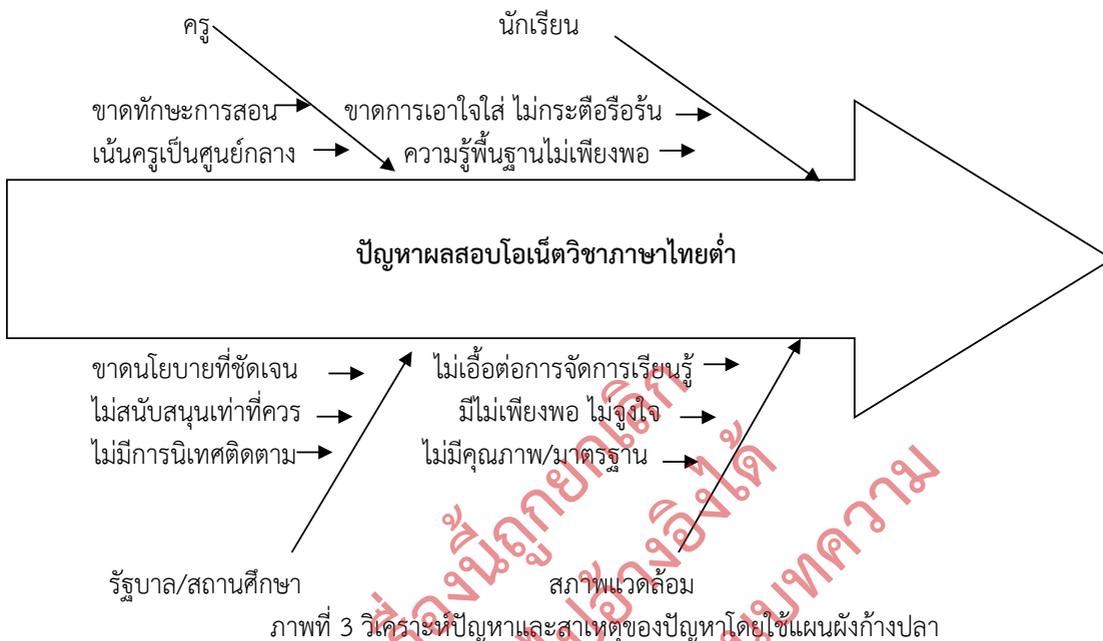
ของปัญหาวิธีหนึ่งที่จะช่วยครูผู้สอนจัดระบบความคิด หรือจัดระบบความสำคัญ ของปัญหาได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอนจะเห็นสภาพของปัญหาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่าปัญหานั้นอยู่ในระดับใด มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด เกี่ยวข้องกับใครบ้าง และประเด็นไหนที่ควรจะนำมาทำวิจัยหรือแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ดังตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้โดยใช้แผนผังความคิด ดังนี้

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้โดยใช้แผนผังความคิด

3. การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนผังก้างปลา

การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนผังก้างปลาหรือผังสาเหตุและผลเป็นแผนผังที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหากับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่อาจทำให้เกิดปัญหานั้น ผังก้างปลาสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ชัดเจนในเชิงเหตุผลและวิเคราะห์หาสาเหตุย่อยได้ง่าย ในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้วิธีก้างปลานั้น ให้เขียนหัวปลาไว้ในทางขวามือและเขียนลูกศรชี้ให้ถูกทางอย่างชัดเจน ดังนี้

4. การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม

การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม เป็นการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนโดยใช้การตั้งคำถาม ซึ่งคำถามหลักที่ตั้งนั้นคือ อะไร ทำไม่ อย่างไร จากนั้นก็จะกำหนดเป็นคำถาม ของการวิจัยที่ครูสนใจที่จะหาคำตอบหรือกำหนดปัญหา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย	คำถามการวิจัย (อะไร/ทำไม/อย่างไร)	ชื่อเรื่องวิจัย
1.ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนไม่เป็นที่พอใจและต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	1.ควรจะใช้ขั้นตอนกรรมการจัดการเรียนรู้ อย่างไรจึงทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น	1.การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น...โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
2.ความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนไม่เป็นที่พอใจและต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	1.ควรจะใช้ขั้นตอนกรรมการจัดการเรียนรู้ อย่างไรจึงทำให้นักเรียน มีความสามารถด้านการเขียนสรุปความ	1.การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้น...โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคแผนผังภาพความคิด

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย	คำถามการวิจัย (อะไร/ทำไม/อย่างไร)	ชื่อเรื่องวิจัย
3.นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ไม่เป็นที่พอใจและต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	1.ควรจะใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นจริงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณีสูงขึ้น 2.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่	1.การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ของนักเรียนชั้น โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การสร้างคำ ไม่เป็นที่พอใจและต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	1.ควรจะใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นจริงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การสร้างคำ สูงขึ้น 2.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การสร้างคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่	4.การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การสร้างคำ ของนักเรียนชั้น..... โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน
5.นักเรียนขาดทักษะการฟังและการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ	1.ควรจะใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นจริงทำให้นักเรียน มีทักษะการฟัง และการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงขึ้น	1.การพัฒนาทักษะการฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้น...โดยใช้หลัก อริยสัจสี่

จากตารางที่ 1 ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามนั้น เป็นเทคนิคหนึ่งที่ครูภาษาไทยต้องฝึกทำ เพราะหากได้ข้อคำถามแล้วก็จะส่งผลไปยังชื่อเรื่องวิจัย ตลอดจนเข้าใจปัญหาการวิจัยอย่างแท้จริง

การออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย

การออกแบบการวิจัยถือเป็นปัญหาสำคัญของการทำวิจัย ครูส่วนใหญ่มักจะมองว่าขอให้ได้หัวข้อแล้วจะทำวิจัยได้ง่ายขึ้น แท้จริงแล้วหากครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยก็จะส่งผลให้ผู้วิจัยหลงทิศทาง อันจะนำไปสู่การทำวิจัยที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้ผู้เขียนจะเสนอการออกแบบการวิจัยสำหรับครูภาษาไทยที่จะต่อนำองค์ความรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนในห้องเรียน ดังนี้ (ณัฐกิตติ สิริวัฒนาทากุล ,2561)

1. การออกแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental design)

1.1 แบบทดลองกลุ่มเดียวและวัดผลเฉพาะหลังการทดลอง (One-Group Posttest-only-Study)

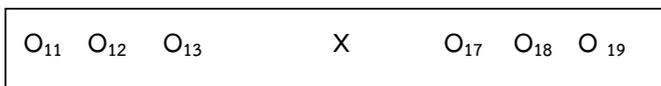
เป็นแบบแผนที่มีกลุ่มทดลอง (X) หนึ่งกลุ่มและวัดผลที่เกิดขึ้นหลังการทดลอง (O₂) เพียงครั้งเดียว โดยเป็นการศึกษาว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรขึ้นกับตัวแปรตาม แบบแผนการวิจัยลักษณะนี้ เป็นแบบที่ไม่มีความซับซ้อน เป็นการออกแบบเพื่อนำไปศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ส่วนข้อบกพร่องของแบบแผนนี้คือไม่มีกลุ่มควบคุมและไม่มีการทดสอบก่อนการทดลอง อาจจะทำให้คาดเดาได้ยากว่าผลที่เกิดจากตัวแปรตามเกิดจากอิทธิพลจากสิ่งใด ตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้แบบแผนนี้คือ การวิจัยโดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็น 3/1 จากนั้นนำนวัตกรรม/รูปแบบการสอนมาใช้พัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งจะไม่มีการทดสอบก่อนเรียน แต่จะเป็นการทดลองแล้วทดสอบหลังเรียนเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

1.2 แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group pretest-posttest design)

รูปแบบการทดลองแบบนี้ เป็นการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายหนึ่งกลุ่ม โดยมีการวัดผลก่อนการทดลอง (O₁) จากนั้นใช้นวัตกรรมมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วมีการวัดผลหลังเรียนอีกครั้งหนึ่ง (O₂) ทั้งนี้รูปแบบการทดลองนี้มีลักษณะง่ายคือไม่ต้องมีกลุ่มควบคุม จึงไม่ต้องมีการเปรียบเทียบ เหมาะกับการทดลองที่เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) อย่างไรก็ตามยังมีจุดบกพร่องคืออาจไม่มีความตรงภายในและความตรงภายนอก เพราะไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบและไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างงานวิจัยภาษาไทยในแบบนี้คือ ต้องการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ก่อนทดลองนวัตกรรม/รูปแบบการสอน มีการทดสอบก่อนเรียน หลังจากนั้นก็ทดลองนวัตกรรม/รูปแบบการสอน และทดสอบหลังการทดลองอีกครั้งหนึ่ง

1.3 แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลหลายครั้งก่อนและหลังการทดลอง (Single Group pretest-posttest time series design)

รูปแบบการทดลองนี้ เป็นการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายหนึ่งกลุ่ม แต่มีการวัดผลซ้ำหลายครั้งตามช่วงเวลาที่กำหนดทั้งการทดลองและหลังการทดลอง รูปแบบการทดลองนี้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น เพราะได้มีการวัดผลก่อนและหลังทดลองเพื่อเปรียบเทียบกัน ถ้าผลปรากฏออกมาว่าหลังทดลองสูงกว่าทดลอง นั้นย่อมหมายถึงว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นมาจากนวัตกรรมที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.การออกแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design)

การออกแบบการวิจัยกึ่งทดลอง เป็นการออกแบบที่มีทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรูปแบบการทดลองดังนี้

2.1 แบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน วัดผลหลังการทดลอง (non-equivalent control group –posttest only design)

(experimental)	X	O ₂
(Control)	-	O ₂

รูปแบบการทดลองนี้ เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (experimental) และกลุ่มควบคุม (Control) แต่ไม่มีการสุ่ม ซึ่งทำให้ลักษณะของกลุ่มทั้งสองไม่มีลักษณะที่เท่าเทียมกัน มีการวัดผลเฉพาะหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างจะทดลองด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ส่วนกลุ่มควบคุมจะเป็นลักษณะทดลองด้วยวิธีปกติ

2.2 แบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (non-equivalent control group pretest-posttest only design)

(experimental)	O _F	X	O ₂
(Control)	O ₁	-	O ₂

รูปแบบการทดลองนี้เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (experimental) และกลุ่มควบคุม (Control) แต่ไม่มีการสุ่ม ซึ่งทำให้ลักษณะของกลุ่มทั้งสองไม่มีลักษณะที่เท่าเทียมกัน จึงมีการวัดผลก่อนการทดลอง (O₁) ทั้งสองกลุ่ม เพื่อใช้ตรวจสอบความเท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากทดลองนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (X) ให้กลุ่มทดลองแล้ว จึงมีการวัดผลหลังการทดลอง (O₂) ทั้งสองกลุ่ม การออกแบบการวิจัยในรูปแบบนี้ถ้ามีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ดีทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดลองก็จะใกล้เคียงกับการทดลองที่แท้จริง

3.การออกแบบการวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริง (True-experimental design)

การออกแบบการวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริง เป็นการออกแบบการวิจัยโดยมีทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้มีการสุ่ม โดยรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริงมีดังนี้

3.1 แบบมีกลุ่มควบคุม วัดผลเฉพาะหลังการทดลอง (Posttest-only control group design)

R (experimental)	X	O ₂
R (Control)	-	O ₂

รูปแบบการทดลองนี้ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง (experimental) และกลุ่มควบคุม (Control) โดยทั้งสองกลุ่มได้มาจากการสุ่ม (R) กลุ่มทั้งสองนี้จะมีลักษณะความเท่าเทียมกัน รูปแบบการทดลองนี้ไม่มีการวัดผลก่อนการทดลอง มีเฉพาะวัดผลหลังทดลองเท่านั้น (O₂) การทดลองแบบนี้สะดวกโดยไม่ต้องมีการวัดผลก่อนการทดลอง แต่ทั้งนี้วิธีการออกแบบการวิจัยแบบนี้อาจมีตัวแปรแทรกซ้อนได้ทำให้ผลการทดลองอาจขาดความน่าเชื่อถือ เช่น การที่ระหว่างการทดลองผู้เรียนอาจไปเรียนพิเศษเพิ่มเติม ฯลฯ

3.2 แบบมีกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest-only control group design)

R (experimental)	O ₁	X	O ₂
R (Control)	O ₁		O ₂

รูปแบบการทดลองนี้ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง (experimental) และกลุ่มควบคุม (Control) โดยทั้งสองกลุ่มได้มาจากการสุ่ม (R) กลุ่มทั้งสองนี้จะมีลักษณะความเท่าเทียมกัน รูปแบบการทดลองนี้มีการวัดผลก่อนการทดลอง (O₁) และหลังการทดลอง (O₂) รูปแบบการทดลองนี้ทำให้สามารถควบคุมและตรวจสอบปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมาอิทธิพลต่อความตรงภายในได้มาก ผลออกมาจึงน่าเชื่อถือได้มาก ทั้งนี้ อาจจะมีข้อบกพร่องอยู่บ้างคือไม่สามารถควบคุมปัจจัยภายนอกของการทดลองได้

บทสรุป

ปัญหาการวิจัยเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยจึงหมายถึง ปรากฏการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้ด้านภาษาไทยไม่บรรลุเป้าหมายตามกำหนด ทั้งนี้สิ่งเหล่านั้นก่อให้เกิดความสงสัยหรือต้องการคำตอบเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป ปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้หลายประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง 1) แบ่งตามลักษณะของปัญหา 2) แบ่งตามลักษณะผลที่เกิดกับผู้เรียน

การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย มีวิธีการวิเคราะห์เพื่อกำหนดปัญหาหรือสาเหตุดังต่อไปนี้ 1)การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้วิธีการเชิงระบบ 2)การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนผังความคิด 3)การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนผังก้างปลา 4) การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม

การออกแบบการวิจัยถือเป็นปัญหาสำคัญของการทำวิจัย ครูส่วนใหญ่มักจะมองว่าขอให้ได้หัวข้อแล้วจะทำวิจัยได้ง่ายขึ้น แท้จริงแล้วหากครุขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยก็จะส่งผลให้ผู้วิจัยหลงทิศทาง อันจะนำไปสู่การทำวิจัยที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การออกแบบการวิจัยสำหรับครูภาษาไทยมี

1.การออกแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental design)

1.1 แบบทดลองกลุ่มเดียวและวัดผลเฉพาะหลังการทดลอง (One-Group Posttest-only Study)

1.2 แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group pretest-posttest design) 1.3 แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลหลายครั้งก่อนและหลังการทดลอง (Single Group pretest-posttest time series design)

2.การออกแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design)

2.1 แบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน วัดผลหลังการทดลอง (non-equivalent control group –posttest only design)

2.2 แบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (non-equivalent control group pretest-posttest only design)

3.การออกแบบการวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริง (True-experimental design)

3.1 แบบมีกลุ่มควบคุม วัดผลเฉพาะหลังการทดลอง (Posttest-only control group design)

3.2 แบบมีกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest-only control group design)

บรรณานุกรม

ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล. (2561). การวิจัยเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทย. นครปฐม :ปรินสวयर พิมพ์.

พิชิต ฤทธิจรุญ. (2559). เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7.นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2564 จาก <https://bit.ly/2WkiUsE>

สุวิมล ว่องวาณิช. (2553). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กร ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

เอื้อมเดือน แก้วสว่าง

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

อีเมลล์ : auemduen.kae@mahidol.ac.th

เพ็ญศรี ฉิรินง

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

อีเมลล์ : pensri.chi@rmutr.ac.th

สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

อีเมลล์ : somboon.sir@mahidol.ac.th

อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

อีเมลล์ : udomvit.k@rmutr.ac.th

Received : September 3, 2021 Revised : November 18, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กร 2) เพื่อสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และ 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรในการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขั้นตอนแรกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดกลุ่มตัวอย่างบุคลากรแห่งละ 150 รูป/คน รวม 300 รูป/คน ขั้นตอนที่สองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง 22 รูป/คน และขั้นตอนที่สามเป็นการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง 22 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานใช้ตัวแบบสมการโครงสร้าง และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันองค์กร พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อการบริหารงานในกำกับของรัฐและความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.45 และ 0.38 นอกจากนี้พบว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.27 2) การสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมี 8 ด้าน 26 วิธีกร และ 3) การตรวจสอบรูปแบบ มี 3 ด้าน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบ ภาพรวมรูปแบบอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติและใช้ประโยชน์ได้จริงภายในองค์กร

คำสำคัญ: รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงาน, ความผูกพันต่อองค์กร, มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

MODEL OF QUALITY OF WORKING LIFE OF EMPLOYEES THAT IMPACTS ORGANIZATIONAL COMMITMENT IN THE AUTONOMOUS UNIVERSITIES

Auemduen Kaewsawang

Rattanakosin College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
E-mail: auemduen.kae@mahidol.ac.th

Pensri Chiritung

Rattanakosin College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
E-mail: pensri.chi@rmutr.ac.th

Somboon Sirisunhirun

Faculty of Social Sciences and Humanities
Mahidol University
E-mail: somboon.sir@mahidol.ac.th

Udomvit Chaisakunked

Rattanakosin College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
E-mail: udomvit.k@rmutr.ac.th

Abstract

There are 3 objectives for this research; 1) To analyze the quality of working life and management in the autonomous university that impacts organizational commitment, 2) To create the model of quality of working life of employees that impacts organizational commitment in the autonomous university, and 3) To investigate the model of quality of working life of employees that impacts organizational commitment in the autonomous

university. It was an integration of quantitative and qualitative research. The studied population was collected from Mahamakut Buddhist University and Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The first procedure was quantitative research that assigned a sample of 150 monks/people from each university, in total 300 monks/people. The second procedure was qualitative research that assigned a purposive sample of 22 monks/people and the third procedure was quantitative research that assigned a purposive sample of 22 monks/people. Research instruments included a questionnaire and a semi-structured interview form. The data analysis was conducted by descriptive statistics namely percentage, mean, standard deviation. And the inferential statistics were performed by structural equation modeling, and content analysis.

The results of this study showed that 1) The analysis of the quality of working life and management in the autonomous university that impacts organizational commitment has revealed the quality of working life positively influences the autonomous management and organizational commitment with statistical significance of 0.01, coefficient at 0.45 and 0.38. Besides it has shown that the management regulated by the autonomous university directly positively influences organizational commitment with a statistical significance of 0.01 while the influence coefficient is 0.27, 2) There are 8 areas and 26 methods for the creation of the model of quality of working life of employee that impacts organizational commitment in the autonomous university and, 3) There are 3 areas for model investigation which consists of usefulness, possibility, and suitability of the model. The overall image of the model was within the criterion that could be put into practice and truly availed within the organization.

Keywords: Model of quality of working life, Organizational commitment, Autonomous university

บทนำ

ประเทศไทยมีแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทำให้รัฐบาลต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายมิติด้วยการพัฒนาพลเมืองให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ หลักการสำคัญของแผนฯ คือ การยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสามารถผลักดันให้ประเทศเกิดความก้าวหน้าไปได้ การที่รัฐบาลมุ่งเน้นในการพัฒนาคนโดยเริ่มจากการพัฒนารากฐานของการดำรงชีวิตตั้งแต่การมีสวัสดิการเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัย การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำเพื่อให้ประชากรได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนมาตรการเยียวยาต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัดเจนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งรัฐบาลได้พยายามให้การช่วยเหลือประชาชนในทุกระดับเพื่อให้สามารถยังคงดำรงชีวิตอยู่ได้ท่ามกลางการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสนี้ เนื่องจากยังเล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพชีวิตของประชากร ซึ่งมีหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ ครอบครัวยุทธศาสตร์ สุขภาพ และการทำงาน หากพิจารณาในด้านการทำงานของประชากรควรมีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลภายในองค์กรให้มีความเหมาะสม ประกอบกับการเอาใจใส่บุคลากรเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน การมีสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานที่ทำงาน ความก้าวหน้าในงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น Delamotte และ Takeawa (1984) เมื่อองค์การให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรแล้วผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กรจะเป็นไปในทิศทางที่ดี และส่งผลให้เกิดความสมดุลในชีวิตการทำงานของบุคลากร (Work life balance) ในทุก ๆ ภาคส่วน รวมถึงองค์การด้านการศึกษาเพราะเป็นองค์การหนึ่งที่มีบทบาทในการผลิตบัณฑิตเพื่อออกสู่ตลาดแรงงาน และการที่จะพัฒนาคนดี เก่ง และมีคุณภาพจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสถาบันการศึกษาด้วย

ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลต่อความผูกพันของบุคลากรในทุกระดับขององค์กร เนื่องจากการมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีนั้น ย่อมทำให้บุคลากรรู้สึกดีกับงานที่รับผิดชอบและภูมิใจกับองค์กรที่สังกัดอยู่ ดังเช่น Baron (1986) กล่าวว่า การสร้างให้บุคลากรเกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรเป็นทัศนคติที่มีความมั่นคงและยั่งยืน เป็นพฤติกรรมรูปแบบหนึ่งที่แสดงออกมาของความสม่ำเสมอในพฤติกรรมสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สุมลมาลย์ เตียวโป (2558) และงานวิจัยของปิยภิญญา โชติวนิช (2560) ซึ่งได้ข้อสรุปว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร ดังนั้น ถ้าบุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี และมีความผูกพันต่อองค์กรสูง ย่อมทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานกับองค์กรได้ยาวนาน และทำให้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการผลิตขององค์กรได้ดียิ่งขึ้น จึงทำการศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ มีการบริหารงานที่มีลักษณะโดดเด่นกว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งอื่น เนื่องจากมีการบริหารงานจากพระสงฆ์เป็นส่วนใหญ่ ในการปลูกฝังค่านิยมหรือการทำงานร่วมกันระหว่างฆราวาสและพระสงฆ์จึงค่อนข้างมีลักษณะเฉพาะและเน้นไปที่การใช้หลักพระพุทธศาสนาบริหารจัดการองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยขวัญกำลังใจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอันนำไปสู่ความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร

สถานศึกษาในการกำหนดนโยบายหรือกลยุทธ์ด้านบุคลากรให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กร
- 2) เพื่อสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
- 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กร คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีบุคลากรจำนวน 856 รูป/คน (ฐานข้อมูลบุคลากร ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2563) และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีบุคลากรจำนวน 2,348 รูป/คน (รายงานการประเมินตนเอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2562) ซึ่งมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้ง 2 แห่ง มีวิทยาเขตและวิทยาลัยทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 3,204 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีและการทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการเพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธี Maximum Likelihood ตามข้อเสนอของ Hair, Black, Babin & Anderson (2010) ได้แนะนำว่าขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยควรมีขนาดตัวอย่าง 10-20 คน ต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร ซึ่งโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 15 ตัวแปร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปร ดังนั้น ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสม คือ 300 คน และการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 22 รูป/คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ คือ กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย ทั้งจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 3 รูป/คน และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 3 รูป/คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 6 รูป/คน กลุ่มที่ 2 บุคลากรสายวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 3 รูป/คน และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 3 รูป/คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 6 รูป/คน กลุ่มที่ 3

บุคลากรสายสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 3 รูป/คน และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 3 รูป/คน จำนวนรวมทั้งหมด 6 รูป/คน และกลุ่มที่ 4 ผู้บริหารที่กำกับดูแลและสั่งการด้านบริหารงานบุคคลของภาคเอกชน ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีคุณวุฒิและวัยวุฒิทางการบริหารงานบุคคลมากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 22 รูป/คน ซึ่งได้มาโดยวิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามที่เกณฑ์ที่กำหนด คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ที่กำกับดูแลและสั่งการบริหารงาน ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร และรองอธิการบดีด้านบริหารทรัพยากรบุคคล จำนวน 6 รูป/คน กลุ่มที่ 2 สภามหาวิทยาลัย จำนวน 8 รูป/คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ได้แก่ รองอธิการบดีวิทยาเขตต่าง ๆ จำนวน 8 รูป/คน

เครื่องมือการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. การสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มาพิจารณาและปรับปรุงเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi Structural Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการใช้รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check List) และตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 3 ด้าน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมของรูปแบบ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม 2564

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในการใช้ภาษาของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรง ทั้งนี้ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคจากการคำนวณกำหนดค่าสัมประสิทธิ์ไว้ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2541) ซึ่งการทดสอบครั้งนี้ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.973 และแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความเหมาะสมและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งในการใช้สำนวนภาษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์สามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model-SEM) โปรแกรมสำเร็จรูป AMOS โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน Confirmatory Factor Analysis (CFA) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ผล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

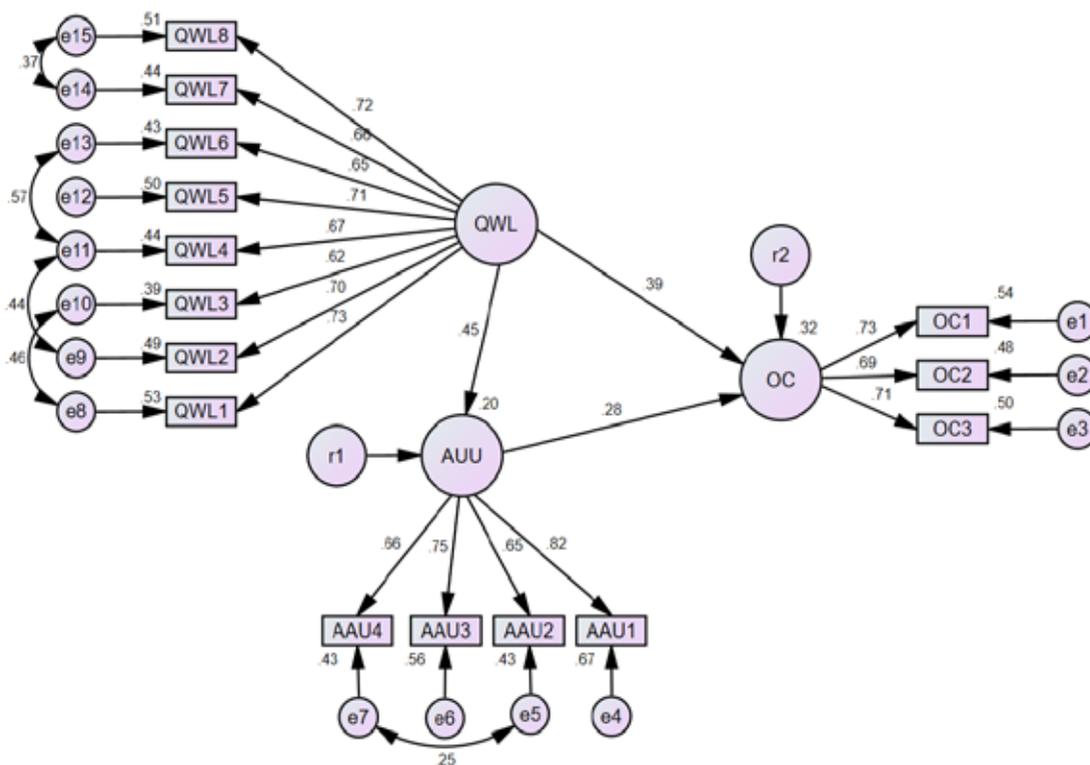

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กร

ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling-SEM) มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถวิเคราะห์โมเดลที่ประกอบไปด้วยตัวแปรแฝงหลายตัวแปร ผลการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน องค์ประกอบด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และองค์ประกอบด้านความผูกพันต่อองค์กร โดยกำหนดองค์ประกอบด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน^{QW} ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม^{QWL1} ความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร^{QWL2} การส่งเสริมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน^{QWL3} ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน^{QWL4} สภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะและมีความปลอดภัย^{QWL5} นโยบายขององค์กร^{QWL6} การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ^{QWL7} และความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา^{QWL8} องค์ประกอบด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ^{AAU} มีทั้งหมด 4 ตัวแปร ประกอบด้วย การนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ^{AAU1} ความเป็นผู้นำ^{AAU2} การมีส่วนร่วมในการทำงาน^{AAU3} และการพัฒนาและฝึกอบรม^{AAU4} องค์ประกอบด้านความผูกพันต่อองค์กร^{OC} มีทั้งหมด 3 ตัวแปร ประกอบด้วย การยอมรับในองค์กร^{OC1} การใช้ความสามารถเพื่อองค์กร^{OC2} และความต้องการเป็นสมาชิกขององค์กร^{OC3} โดย นำมาวิเคราะห์โมเดลการวัด พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาจากสัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์เชิงสัมพันธ์ (X^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.15 ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 และเมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.95 พบว่า ดัชนีทุกตัว ได้แก่ ดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.96 และ ดัชนี CFI มีค่าเท่ากับ 0.99 ผ่านเกณฑ์ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR มีค่าเท่ากับ 0.02 และ ดัชนี RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.02 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า โมเดลการวัดความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงาน การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และความผูกพันต่อองค์กร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั่นเอง โดยมีรายละเอียดดังรูปภาพที่ 1

chi-square=94.524, df=82, chi-square/df=1.153, P-value=.163, RMR=.024, GFI=.960, RMSEA=.023, CFI=.994, TLI=.992 AGFI=.941, HOELTER=330.000

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัด QWL AUU และ OC กับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงาน การบริหารของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และความผูกพันต่อองค์กร โดยผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงาน มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อการบริหารงานในกำกับของรัฐ และความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.45 และ 0.38 นั่นคือ เมื่อคุณภาพชีวิตในการทำงานมีค่าเพิ่มขึ้น จะทำให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและความผูกพันต่อองค์กรมีค่าเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันหากคุณภาพชีวิตในการทำงานมีค่าลดลง จะทำให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและความผูกพันต่อองค์กรมีค่าลดลงเช่นกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความผูกพันต่อองค์กรผ่านทาง

บริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.12 และมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.51 ตามลำดับ

การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.27 นั่นคือเมื่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีค่าเพิ่มขึ้นก็จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันหากการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีค่าลดลงก็จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์กรลดลงตามลำดับ

ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ พบว่า โมเดลเชิงโครงสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีประสิทธิภาพในการทำนายภายใต้ข้อกำหนดประกอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีค่าความเที่ยงตรง (Validity) เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.20 หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ภายใต้ข้อกำหนดความผูกพันต่อองค์กร เท่ากับ 0.32 คิดเป็นร้อยละ 32 ตามลำดับ ย่อมถือว่าโมเดลนี้ มีความสามารถวัดคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ได้เป็นอย่างดีและยอมรับได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางโมเดลเชิงโครงสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

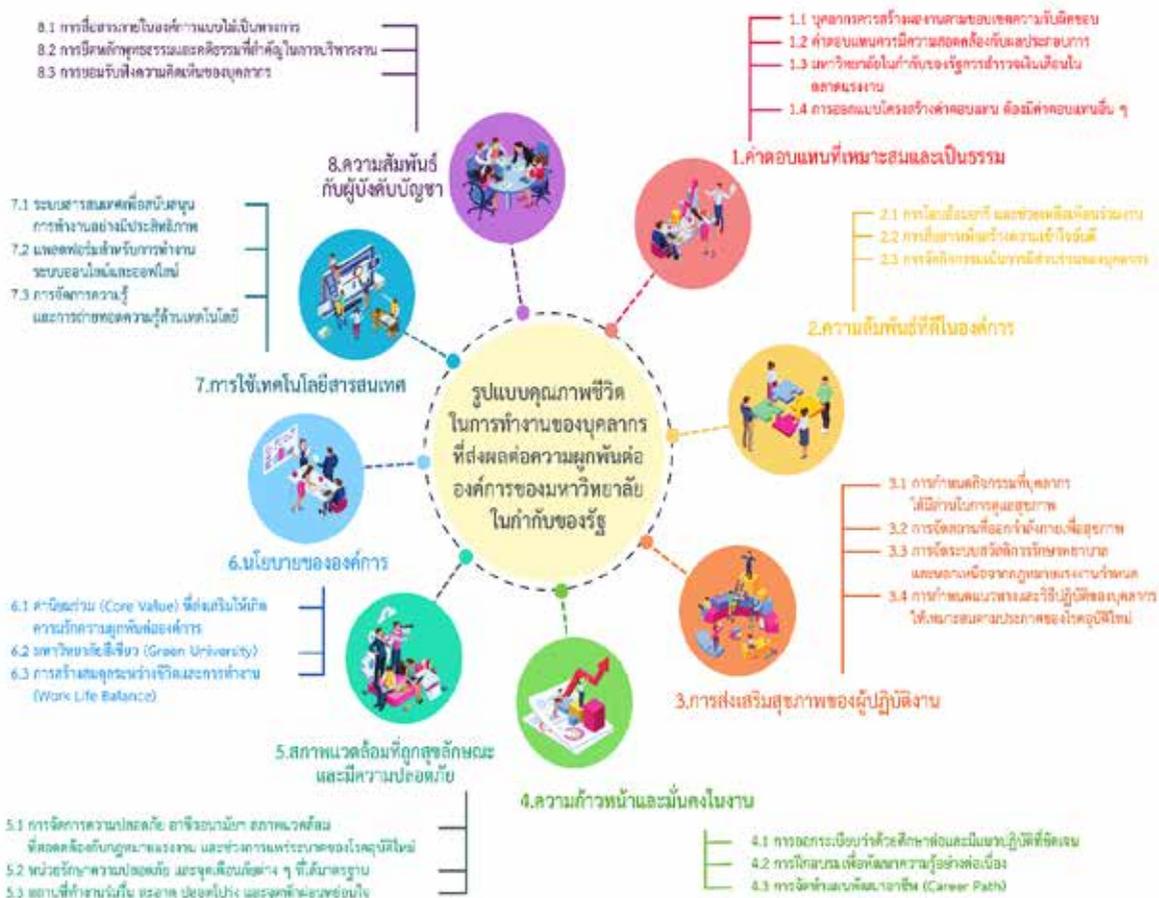
ตัวแปรผล	อิทธิพล	ตัวแปรเหตุ	
		คุณภาพชีวิตในการทำงาน	การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ $R^2=0.20$	DE	0.45**	-
	IE	-	-
	TE	0.45**	-
ความผูกพันต่อองค์กร $R^2=0.32$	DE	0.38**	0.27**
	IE	0.12**	-
	TE	0.51**	0.27**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, DE=Direct Effect, IE=Indirect Effect, TE=Total Effect

2. การสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

การสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยปรับปรุงเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi Structural Interview) เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับวิธีการใช้รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 รูป/คน ได้รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

จากภาพที่ 2 รูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มี 8 ด้าน 26 วิธีการ ประกอบด้วย ด้านที่ 1) ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม 2) ความสัมพันธ์ที่ดีในองค์การ 3) การส่งเสริมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน 4) ความก้าวหน้า

และมั่นคงในงาน 5) สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย 6) นโยบายขององค์กร 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 8) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา สามารถอธิบายวิธีการของแต่ละด้านได้ ดังนี้ ด้านที่ 1) ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม มี 4 วิธีการ โดยบุคลากรควรมีการสร้างผลงานตามตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐควรมีการกำหนดอัตราค่าตอบแทนให้มีความสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรหรือมีการสำรวจตลาดแรงงานในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนให้มีความยุติธรรมสำหรับบุคลากร รวมทั้งการออกแบบโครงสร้างด้านค่าตอบแทนอื่น ๆ ให้กับบุคลากรด้วย 2) ความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร มี 3 วิธีการ โดยปัจจัยหลัก ๆ ในการทำงานภายในองค์กรจะต้องมีความโอ้ออมอารีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารที่ดีต่อกัน และการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันภายในองค์กร 3) การส่งเสริมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน มี 4 วิธีการ โดยในองค์กรควรมีการกำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรได้ออกกำลังกายหรือดูแลสุขภาพ พร้อมทั้งมีการจัดสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมเพื่อสุขภาพ รวมถึงการจัดสวัสดิการรักษายาบาลและสวัสดิการอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกฎหมายแรงงานกำหนดเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร นอกจากนี้ ตามสถานการณ์ด้านสุขภาพในปัจจุบันมีการเกิดของโรคอุบัติใหม่โดยเฉพาะไวรัสโคโรนาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคลากร องค์กรควรดูแลและเอาใจใส่เรื่องนี้เป็นสำคัญ 4) ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน มี 3 วิธีการ ซึ่งในด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงานถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่บุคลากรให้ความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นการเติบโตในหน้าที่การงานและส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตการทำงานด้วย ดังนั้น องค์กรควรออกกฎระเบียบที่มีการสนับสนุนให้บุคลากรได้มีความก้าวหน้า อย่างเช่น การส่งเสริมให้บุคลากรสามารถศึกษาต่อในระดับที่มีคุณวุฒิสูงขึ้น มีการส่งเสริมเรื่องของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและมีแผนการพัฒนาอาชีพอย่างชัดเจน 5) สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย มี 3 วิธีการ โดยภายในองค์กรควรมีการจัดการความปลอดภัยด้านชีวอนามัย มีสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับกฎหมายแรงงาน รวมถึงการดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสหรือโรคอุบัติใหม่อื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต การมีหน่วยรักษาความปลอดภัยและจุดเตือนภัยต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐาน เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากร และการจัดสถานที่ทำงานให้มีความร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย และมีจุดพักผ่อนสำหรับบุคลากรเพื่อการผ่อนคลายระหว่างการทำงานหรือหลังเลิกงาน 6) นโยบายองค์กร มี 3 วิธีการ ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ครอบคลุมการทำงานภายในองค์กร จะเห็นได้ว่าในหลาย ๆ องค์กรจะมีการกำหนดค่านิยมร่วมที่นำไปใช้ภายในองค์กรเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรนั้นเกิดความรักความผูกพันต่อองค์กร มีการส่งเสริมการสร้างความสุขให้กับชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวเพื่อ บุคลากรนั้นจะได้มีความสุขและเกิดความสมดุลกับชีวิตไม่เอียงไปทางใดทางหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีการสร้างหรือสนับสนุนนโยบายการจัดการของมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวที่เน้นการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานสะอาด ปลอดภัย รวมถึงการจัดสถานที่สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัยสีเขียว 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มี 3 วิธีการ เริ่มตั้งแต่สถานการณ์ของการแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 เป็นต้นมา ทำให้ทุกองค์กรรวมทั้งมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต้องมีการปรับตัวเรื่องของการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากไม่สามารถมาพบปะพูดคุยกันได้เหมือนแต่ก่อน ทั้งการประชุม การเรียน การสอนจำเป็นต้องใช้ระบบออนไลน์ทั้งสิ้น ดังนั้น องค์กรควรมีการสนับสนุนระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรภายในองค์กรให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมี

ประสิทธิภาพเช่นกัน รวมถึงการสนับสนุนแพลตฟอร์มสำหรับการทำงานในระบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการทำงาน และ 8) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา มี 3 วิธีการ ในการบริหารงานของผู้บังคับบัญชาภายในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้งสองแห่งนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการปกครองของพระสงฆ์ ดังนั้นในการบริหารงานจะมีลักษณะที่โดดเด่นโดยหลัก ๆ แล้วจะยึดหลักธรรมและคติธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารงาน ในความสัมพันธ์ของผู้บังคับชื่อกับผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีการสื่อสารเป็นไปในทิศทางแบบไม่เป็นทางการ และมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร อันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรและส่งเสริมความผูกพันที่ดีต่อองค์กร \bar{X}

3. การตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.313) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ สรุปผลการตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่รูปแบบที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความเป็นประโยชน์	4.77	0.300	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	4.60	0.430	มากที่สุด
ความเหมาะสม	4.70	0.314	มากที่สุด
รวม	4.69	0.313	มากที่สุด

การอภิปรายผล

1. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร

ผลการวิเคราะห์เชิงสถิติแสดงให้เห็นข้อค้นพบเชิงประจักษ์ว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ของบุคลากรมีต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในเชิงบวก ผลการศึกษาวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อการบริหารงานในกำกับของรัฐ และความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งคุณภาพชีวิตการทำงานเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการบริหารองค์กร เพราะจะช่วยให้บุคลากรมีความพอใจในการทำงาน มีขวัญและกำลังใจ มีการพัฒนาองค์กร และอุทิศตนในการทำงานต่อองค์กร ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในทางที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Laila Meiliyadrie Indah Wardani and Muhamad Syafiq Anwar (2019) ที่ศึกษารูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของวอลตัน (Walton) ผลการศึกษานี้บ่งชี้ถึงคุณภาพชีวิตการทำงานที่มีความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางจิตใจกับความผูกพันในการทำงาน ทุนทางจิตใจมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความผูกพันในการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงาน และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกอีกด้วย ผลการวิจัยกับงานอื่นที่ศึกษาเรื่องเดียวกันว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กร ได้แก่ กนิษฐ์ วงศ์บุญมาก และคณะ (2563), Nirajan Bam, et al., (2018) แสดงถึงคุณภาพในการทำงานส่งผลกระทบในการทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิจัยของ มะดาโอะ สุธง (2557) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การที่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีต้องมีหลายปัจจัย โดยเฉพาะมีพระราชบัญญัติที่เหมาะสมกับธรรมชาติของตนเอง ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ คือ ค่าตอบแทน การพัฒนาและฝึกอบรม การสร้างความเป็นธรรม การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุคาร์ตัน พิมลรัตน์กานต์ (2560) ได้ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า 3) สภาพการปฏิบัติงานและการบริหารงาน 4) ความก้าวหน้าในงาน 5) นโยบายและการบริหารงาน 6) การปกครองบังคับบัญชา และ 7) ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

โดยผลการวิจัยนี้ยังพบว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร นั่นคือ เมื่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีค่าเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้น ซึ่งงานวิจัยของ เอกวิทย์ มณีธร และวีระยุทธ พรพจน์ธนาต (2562) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการเปลี่ยนผ่านเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจำแนกได้เป็น 1) ผู้บริหาร 2) ในแง่ของบุคลากรในองค์กร และ 3) นโยบายของภาครัฐ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประมวลได้เป็น ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล อันได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากร นอกจากนี้ งานวิจัยของ นฤมล จิตรเอื้อ และคณะ (2561) พบว่า โครงสร้างองค์กรควรมีการกำหนดโครงสร้างอย่างเป็นระบบ มีกรอบหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการจัด

ตำแหน่งตามความเหมาะสมและพยายามสร้างความผูกพันให้เกิดระหว่างบุคลากรด้วยกัน โดยให้ความสำคัญของการเป็นสมาชิกในองค์กร การยอมรับ ค่านิยมขององค์กร ซึ่งในการสร้างความผูกพันนี้ควรยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ส่งเสริมการฝึกอบรม สร้างบรรยากาศในที่ทำงานให้เหมาะสมกับการทำงาน พร้อมการเสริมสร้างพฤติกรรมการทำงานเชิงสร้างสรรค์ และการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและองค์กรด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วิสุทธิรัตนกุล และคณะ (2562) พบว่า ปัจจัยการบริหารองค์การที่มีอิทธิพลต่อระดับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์มหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ได้แก่ เสรีภาพในการปฏิบัติงาน และนโยบาย ดังนั้น มหาวิทยาลัยในกำกับควรให้ความสำคัญต่อบุคลากรโดยการออกนโยบายต่าง ๆ ที่สามารถใช้ปฏิบัติงานได้จริง สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และสวัสดิการเพื่อสนับสนุนบุคลากรที่มีความความทุ่มเทร่างกายและแรงใจในการปฏิบัติงาน มีการปลูกฝังให้บุคลากรรู้สึกรักและผูกพันต่อองค์การ

2. การสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

การสร้างรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย 8 ด้าน 26 วิธีการ โดยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานเพื่อให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์การนั้นนับเป็นสิ่งสำคัญของการบริหารงานภายในองค์การจะต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรตั้งแต่ด้านกายภาพ จิตใจ และสังคมที่ต้องมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกูรีภัทร ห้วยหงษ์ทอง (2561) กล่าวถึง หลักของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานให้มีสุขภาพทางร่างกายและทางจิตใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ด้วยวิถีพุทธบูรณาการให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่กับการทำงานได้อย่างมีความสุข บุคลากรจะต้องมีความพึงพอใจในการทำงาน มีแรงจูงใจด้านบวกที่ส่งผลให้บุคลากรทำงานด้วยความเต็มใจ การได้รับค่าตอบแทนในการทำงานอย่างเพียงพอและมีความยุติธรรม การมีสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน การให้โอกาสบุคลากรในการพัฒนาความสามารถ มีการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการส่งเสริมประชาธิปไตยในองค์การ Walton (1974) นอกจากนี้ในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันเองเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานร่วมกันภายในองค์การ บุคลากรมีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การจัดการสมดุลของชีวิต มีการบริหารจัดการเวลาและการบริหารความเครียดที่เกิดขึ้นจากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nick Bloom, Tobias Kretschmer, and John Van Reenen (2006) โดยผู้นำมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตในการทำงานอย่างจริงจัง วัฒนธรรมองค์การต้องมีความสมดุลในชีวิตและการทำงาน หากไม่มีวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมสมดุลของชีวิตและการทำงาน ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในโปรแกรมสมดุลของชีวิตและการทำงาน ก็จะไม่สามารถทำให้บุคลากรมีสมดุลของชีวิตและการทำงานที่ดีขึ้นได้ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์การอย่างเหมาะสมเพื่อมาช่วยสนับสนุนการทำงานของบุคลากรให้ได้รับความสะดวก และมีการจัดฝึกอบรมที่ส่งเสริมและช่วยเหลือบุคลากรในการจัดการชีวิตและงานให้เกิดความสมดุล นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของบุคลากรให้

สามารถบรรลุผลได้เป้าหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวิมล จอดพิมาย และปานิศา ไกรวงษ์ (2563) ที่กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน การที่องค์กรมีสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในสถานที่ทำงานที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อองค์กรในการช่วยเพิ่มผลผลิตขององค์กร

3. การตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ผลการตรวจสอบรูปแบบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบที่สร้างขึ้นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด ซึ่งผลการศึกษารูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริง และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและผู้บริหารที่จะสามารถช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพชีวิตด้วยความทุ่มเท และใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อร่วมกันพัฒนาองค์กร สอดคล้องกับการศึกษาตรวจสอบรูปแบบเป็นไปตามแนวคิดของ Eisner (1976) ที่ได้เสนอแนวคิดของการประเมิน โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยงานวิจัยนี้มีผู้เชี่ยวชาญในการประเมินจำนวน 22 รูป/คน ซึ่งแนวคิดในการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จะมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความยุติธรรมและคล้อยตามใจที่ดี โดยมาตรฐานและเกณฑ์ในการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญนั้นมาจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญโดยตรง พบว่า ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางการประเมินรูปแบบของ Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (Madaus, Scriven & Stufflebeam (1983) ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ เป็นลักษณะการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ เป็นลักษณะการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม เป็นลักษณะการประเมินความเหมาะสม ทั้งในด้านกฎหมายและคุณธรรม 4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม เป็นลักษณะการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้เนื้อหาครอบคลุม ครบถ้วนตามความต้องการที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชวนนท์ จันทร์สุข และคณะ (2560) พบว่า ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบประเมินสมรรถนะด้านการดูแลอย่างเอื้ออาทรของนักศึกษาพยาบาล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยในลักษณะเดียวกันของ นฤมล เอกธรรมสุทธิ และคณะ (2560) พบว่า ผลการประเมินรูปแบบส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการประเมินโครงการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) รัฐบาลควรมีนโยบายในการสนับสนุนให้แต่ละมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจัดสวัสดิการภายในอย่างจริงจัง และมีการปรับปรุงสวัสดิการต่าง ๆ อยู่สม่ำเสมอเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย รวมถึงวิถีชีวิตของคนยุคใหม่ที่เปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งนี้สวัสดิการและผลประโยชน์ของบุคลากรก็ต้องมีการปรับตัวไปด้วย รวมไปถึงเรื่องของสวัสดิการสิทธิใหม่ ๆ ที่เอื้อประโยชน์ให้กับบุคลากรมากยิ่งขึ้น เช่น สวัสดิการการจัดหาวัคซีนให้กับบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้ ในยุคปัจจุบันการทำงานของบุคลากรมีความเครียดสูง หนึ่งในสวัสดิการที่สามารถดึงดูดใจบุคลากรได้เป็นอย่างดีก็คือการสนับสนุนการต่าง ๆ ที่องค์การสามารถสร้างสรรค์ขึ้นมาผ่อนคลายความเครียด จะช่วยทำให้ผ่อนคลายทั้งทางร่างกายและจิตใจ และสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

2) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐควรให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับ และทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกัน และเปิดโอกาสให้มีการสะท้อนความคิดเห็นไปถึงผู้บริหารได้โดยตรง หรือมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น หรือร้องเรียนของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงานให้มีมาตรฐานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่แสดงถึงความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรมในการดำเนินงาน

3) เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีอยู่หลายวิทยาเขตกระจายไปทั่วประเทศ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีกยุทธ์หรือวิธีการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรที่อยู่ภายในองค์การ เพื่อให้เกิดความผูกพันกับองค์การ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ แล้วนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบประเภทของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยทางเลือก เพื่อค้นหามอเดลที่เป็นภาพรวมของมหาวิทยาลัยประเทศไทย

บรรณานุกรม

- กนิษฐ์ วงศ์บุญมาก และคณะ. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์การ โดยพุทธสันติวิธี ใน อนาคตกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* 8(ฉบับเพิ่มเติม), S198-S212.
- ชวนนท์ จันทร์สุข และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบประเมินสมรรถนะด้านการดูแลอย่างเอื้ออาทร ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 10(2), 71-88.

- นฤมล จิตรเอื้อ และคณะ. (2561). การรับรู้บรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และพฤติกรรมการทำงานเชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรสายวิชาการมหาวิทยาลัยของรัฐ. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทร์วิโรฒ*, 9(1), 67-86.
- นฤมล เอกธรรมสุทธิ และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการประเมินโครงการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(3), 164-179.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยนิจฐ์ โชติวนิช. (2560). คุณภาพชีวิตการทำงานและความมุ่งมั่นขององค์กรที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย. *วารสารนักบริหาร*, 37(1), 83-96.
- ภุรีภัทร ห้วยหงษ์ทอง. (2561). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 1(3), 123-135.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2563). *รายงานการประเมินตนเองระดับสถาบัน ประจำปีการศึกษา 2562*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มะดาโอะ สุหลง และเขมาลี รัชชชุชีพ (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติการทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*, 27(92), 55-61.
- ศิริวรรณ วิสุทธิรัตนกุล และคณะ. (2562). ความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์*. 12(1), 60-69.
- สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ และคณะ. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. *วารสาร Veridian E Journal Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(3), 2507-2527.
- สุมลมาลย์ เตียวโป้. (2558). *คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์การภาครัฐ: กรณีศึกษากระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง*. (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวิมล จอดพิมาย และปานิตา ไกรวงษ์. (2563). คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 6(3), 194-208.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔*.
https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2563.
- เอกวิทย์ มณีธร และวีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2562). การแปรสภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในประเทศไทยสาเหตุ กระบวนการ ผลลัพธ์และปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ. *วารสารวิชาการ RMUTT Global Business and Economics Review*. 14(1), 1-22.
- Baron, R. A. (1986). *Behavior in Organization*. Boston: Allyn and Bacon.

- Bloom N., Kretschmer T., & Reenen J. V. (2006). *Work Life Balance, Management Practices and Productivity*. London: London School of Economics.
- Delamotte, Y. & Takezawa, S. (1984). *Quality of Working Life in International Perspective*. Geneva: International Labour Office.
- Eisner, E. (1976). Education Connoisseurship and Criticism: Their form and Function in Education Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 39(2), 192-193.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B.J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective (7th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Person.
- Laila Meiliyandrie Indah Wardani and Muhamad Syafiq Anwar. (2019). The Role of Quality of Work Life as Mediator: Psychological Capital and Work Engagement. *Humanities & Sciences Reviews*, 7(6), 447-463
- Madaus, G. F., Scriven, M. S., & Stufflebeam, D. L. (1983). *Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation*. 8th ed. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.
- Walton, R. E. (1974). Improving Quality of Work Life. *Harvard Business Review*, 15(5), pp. 12-16.

การสังเคราะห์งานวิจัยอิทธิพลของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครู และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี

เมธิยา พึ่งวงศ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล: maytiya_2676@hotmail.com

สมพงษ์ ปั่นหุ่น

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล: maytiya_2676@hotmail.com

สุรีพร อนุศาสนนันท์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล: maytiya_2676@hotmail.com

Received : June 1, 2021 Revised : August 15, 2021

Accepted : December 8, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี 2) เพื่อศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และ 3) เพื่อสรุปองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยอิทธิพลของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ 56 เล่ม มีดัชนีมาตรฐาน 82 ค่า เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกคุณลักษณะและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถดถอยพหุคูณและวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ 2 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานวิจัยที่สังเคราะห์มีตัวแปรด้านการตีพิมพ์ 8 ตัว ด้านเนื้อหา 7 ตัว ด้านวิธีวิทยาการวิจัย 9 ตัว และด้านคุณภาพงานวิจัย 1 ตัว มีค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยรวมทั้งหมด เท่ากับ 0.555 และปัจจัยที่มีค่า

ขนาดอิทธิพลเฉลี่ยมากที่สุดคือ การสอนโดยวิธีอื่น ๆ การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพื้นฐานความรู้ในรายวิชาเคมี ตามลำดับ มีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย 12 ตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกัน มีตัวแปรที่ส่งผลต่อขนาดอิทธิพล 19 ตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.83 โดยที่ตัวแปรทั้งหมดอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลได้ ร้อยละ 69.1 และความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่เกิดจากตัวแปรระหว่างเล่มงานวิจัย

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี, การสังเคราะห์งานวิจัย, การวิเคราะห์ห่อภิมาณ

A RESEARCH SYNTHESIS OF INFLUENC OF TEACHING STRATEGIES AND STUDENT'S LEARNING METHODS ON STUDENT ACHIEVEMENT IN CHEMISTRY

Maytiya Phuengwong

Faculty of Education. Burapha University.

E-mail : maytiya_2676@hotmail.com

Sompong Panhoon

Faculty of Education. Burapha University.

E-mail : maytiya_2676@hotmail.com

Sureeporn Anusasananan

Faculty of Education. Burapha University.

E-mail : maytiya_2676@hotmail.com

Abstracts

The purposes of this research were: 1) To study research attributes which are related to teaching strategies of teachers and learning methods of students that have effects on learning achievement in Chemistry subject 2) to study the effect size of research which is related to teaching strategies of teachers and learning methods of students that have effects on learning achievement in Chemistry subject, and 3) to summarize knowledge from a synthesis of research on the influence of teaching strategies of teachers and learning methods of students that have effects on learning achievement in Chemistry subject. The researches in this study were 56 papers. The standard indices of the studies were 82. The research instruments were the coding protocol and the study quality assessment scales. Data were analyzed using descriptive

statistics, one-way ANOVA, Multiple regression analysis, and Hierarchical Linear Model analysis.

The research findings that: The research characteristics consisted of 4 factors; publication characteristics factor (8 moderators), substantive factor (7 moderators), research procedural factor (9 moderators), and research quality factor (1 moderator). A common effect size of the studies is high at .555. For each moderator, teaching by other methods had a high effect size at .804, child center learning at .638 and fundamentals of chemistry at .583 respectively. The common effect size of the studies was significant differences among moderator variables (19 variables). All moderators significantly contribute to the variance of effect size at 69.1% and The differences among studies mainly contribute to effect size.

Keywords: Achievement in Chemistry, Research Synthesis, Meta-analysis

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการประเมินเพื่อเพื่อตัดสินผลการเรียน ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมาย นอกจากนั้นแล้วความสำเร็จในการเรียนรู้อยู่กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นวิธีการ พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของนักเรียนในการจัดการเกี่ยวกับการเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

ทั้งปัจจัยด้านกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและปัจจัยด้านวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน ล้วนส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งสามารถวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านกลยุทธ์การสอนของครูและปัจจัยด้านวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีพบว่ามีการศึกษาเรื่องนี้ไว้อย่างหลากหลายและมีจำนวนมาก ซึ่งงานวิจัยหลายเล่มที่ทำการศึกษาในเนื้อหาสาระเหมือนกันแต่ใช้แนวคิด ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และมีคุณภาพของงานวิจัยที่ต่างกัน อีกทั้งการสรุปผลการวิจัยเป็นการสรุปภายใต้บริบทเฉพาะที่ผู้วิจัยศึกษา ส่งผลให้ผลการศึกษาแตกต่างกัน โดยเฉพาะบางหัวข้อมีความขัดแย้งกัน ดังนั้นการยึดผลการวิจัยจากเล่มใดเล่มหนึ่งอาจไม่ถูกต้องและเกิดความไม่มั่นใจในการนำผลวิจัยไปใช้ ซึ่งการศึกษาและหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาในเรื่องเดียวกัน พบว่าการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิธานเป็นวิธีที่จะช่วยสรุปข้อค้นพบจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องได้ และด้วยโครงสร้างธรรมชาติของข้อมูลในการวิจัยซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพหุระดับ ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ถูกต้องจึงต้องคำนึงถึงระดับข้อมูล จึงเลือกการประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดลพหุระดับโดยวิธีตามโมเดล HLM ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะทำการสังเคราะห์งานวิจัยอิทธิพลของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี โดยการวิเคราะห์อภิ

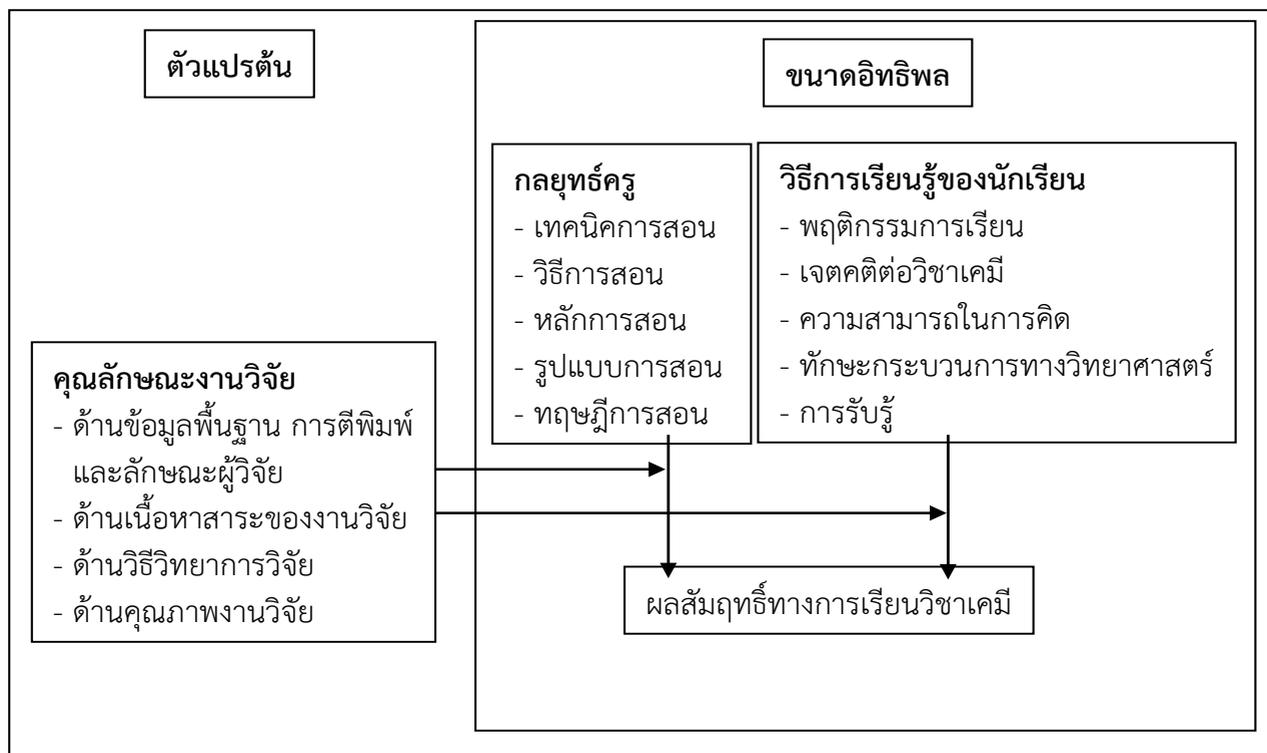

มาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุระดับ 2 ระดับ โดยใช้โปรแกรม HLM เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี
2. เพื่อศึกษาค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) ของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี
3. เพื่อสรุปองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยอิทธิพลของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร คือ วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2560 จำนวน 100 เรื่อง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคัดเลือกตามเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ได้จำนวน 56 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยเพื่อนำมาสังเคราะห์ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การพิมพ์และผู้วิจัย เนื้อหาสาระงานวิจัย วิธีวิทยาการวิจัย และคุณภาพของงานวิจัย และคู่มือลกรหัส ซึ่งทำการทดลองบันทึกร่วมกับอาจารย์ผู้สอนวิชาการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 1 ท่าน โดยให้ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลงานวิจัยเล่มเดียวกันจำนวน 3 เล่ม ผลการบันทึกมีความสอดคล้องกันร้อยละ 100

2. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ และเกณฑ์ในการประเมิน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ผลการตรวจสอบพบว่ามีค่า 0.80 จำนวน 5 ข้อ และมีค่า 1.00 จำนวน 25 ข้อ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ และทดลองประเมินร่วมกับอาจารย์ผู้สอนวิชาการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 1 ท่าน ซึ่งจะประเมินงานวิจัยที่สุ่มมาจำนวน 3 เล่ม ผลการประเมินมีความสอดคล้องในการประเมินดีมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สืบค้นรายชื่องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยและฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยในหอสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต โดยใช้คำสำคัญ “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” และ “เคมี” ที่เผยแพร่ปี พ.ศ.2546 – 2560 ได้จำนวน 100 เรื่อง

2. สืบค้นและค้นหาตัวเล่มวิทยานิพนธ์ตามรายการที่สืบค้นได้ และอ่านงานวิจัยในเบื้องต้น 1 รอบ เพื่อสำรวจเนื้อหาภายในตัวเล่มงานวิจัยตามเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

- เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณในระดับปริญญาโทและคุณวุฒิบัณฑิตที่ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี

- พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2546 – 2560

- มีการรายงานค่าสถิติพื้นฐานหรือสถิติที่มาจากทดสอบนัยสำคัญที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ มีเนื้อหาสาระครบถ้วนเพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยได้

ได้งานวิจัยที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์จำนวน 56 เรื่อง เพื่อนำไปเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. อ่านงานวิจัยโดยละเอียด เพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัยตามแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้สร้างไว้และบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

4. เตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ โดยลงรหัสตัวแปรเข้าสู่โปรแกรม SPSS

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยและวิเคราะห์สถิติที่เกี่ยวข้องลักษณะงานวิจัยเบื้องต้น

ตอนที่ 2 สังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์อภิมาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

1. การสังเคราะห์สรุปผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัย ประกอบด้วย การเสนอข้อมูลพื้นฐานของค่าดัชนีมาตรฐานและคุณลักษณะงานวิจัยในรูปของสถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างงานวิจัยโดยการเปรียบเทียบดัชนีมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

2. การวิเคราะห์พหุระดับด้วยโปรแกรม HLM แบบ 2 ระดับ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละของดัชนีมาตรฐานจำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยภาพรวม

	คุณลักษณะของงานวิจัย ที่พบมากที่สุด	ความถี่ (หน่วย)	ร้อยละ
ปีที่ผลิตงานวิจัย	2555	16	19.5

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	15	18.3
สาขาที่ผลิตงานวิจัย	วิทยาศาสตร์ศึกษา	31	37.8
เพศผู้วิจัย	เพศหญิง	56	68.3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ศึกษาและเปรียบเทียบ	21	25.6
ประเภทตัวแปรต้น	การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	34	41.5
ประเภทของสมมติฐาน	สมมติฐานแบบมีทิศทาง	45	54.9
ประเภทงานวิจัย	วิจัยสหสัมพันธ์	31	37.8

	คุณลักษณะของงานวิจัย ที่พบมากที่สุด	ความถี่ (หน่วย)	ร้อยละ
แบบแผนการวิจัย	simple correlation	30	36.6
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	สุ่มแบบกลุ่ม	28	34.1
ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง	มัธยมศึกษาปีที่ 5	43	52.4
แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง	สพฐ.	69	84.1
คุณภาพเครื่องมือ(ความยาก)	เป็นไปตามเกณฑ์	76	92.7
ชนิดความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	ตรงตามเนื้อหา	79	96.3
ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	KR-20	55	67.1
ประเภทสถิติวิเคราะห์ข้อมูล	F-test	25	30.5
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	แตกต่างที่ระดับ .05	51	62.2

จากตารางที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาทำการสังเคราะห์มีจำนวนมากที่สุดในปี พ.ศ.2555 สถาบันที่จัดทำงานวิจัยมีปริมาณมากที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาวิชาที่ทำการผลิตปริมาณมากที่สุดได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา เพศผู้วิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ประเภทงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากที่สุด คือ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ลักษณะของสมมติฐานแบบมีทิศทางจำนวนมากที่สุด ตัวแปรต้นที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ตัวแปรลักษณะของการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบแผนการวิจัยที่มีจำนวนมากที่สุดคือ simple correlation วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีการสุ่มแบบกลุ่มปริมาณมากที่สุด ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพของเครื่องมือ(ความยาก) ส่วนใหญ่ คือ ความยากเป็นไปตามเกณฑ์ ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามมีปริมาณมากที่สุดคือ KR-20 ประเภทของสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ส่วนใหญ่คือ F-test และการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานส่วนใหญ่แตกต่างที่ระดับ .05

คุณภาพงานวิจัยที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.71 พบว่า ในภาพรวมคะแนนประเมินงานวิจัยส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีความถี่เท่ากับ 69 คิดเป็นร้อยละ 84.1

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ทอภิมาน

งานวิจัยที่มีระดับคุณภาพดี คือ งานวิจัยที่เผยแพร่ในปี พ.ศ.2546 ผลิตโดยสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา ประเภทของสมมติฐานการวิจัยเป็นสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง กำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ศึกษาประเภทตัวแปรต้นอื่น ๆ เป็นงานวิจัยประเภทสหสัมพันธ์ เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบแผนการวิจัย two group pretest-posttest มีการหาความเที่ยงของเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธี Lovett และมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ F-test

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะ

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	Levene Statistic		ANOVA	
	F	p	F	p
ปีที่ผลิตงานวิจัย	2.459	.014	3.235	.002
สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	3.654	.000	4.804	.000
สาขาที่ผลิตงานวิจัย	4.442	.001	2.100	.075
ประเภทงานวิจัย	4.798	.011	7.106	.001
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	4.612	.001	5.622	.000
ประเภทของสมมติฐาน	7.211	.001	20.940	.000
ประเภทตัวแปรต้น	2.537	.014	2.604	.012
ประเภทของสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	7.302	.000	13.281	.000
ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง	3.712	.029	1.595	.209
แบบแผนการวิจัย	8.178	.000	28.943	.000
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	9.075	.000	5.508	.000
แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง	0.308	.580	5.122	.026
คุณภาพเครื่องมือ(ความยาก)	0.648	.423	2.903	.092
ชนิดความตรงของเครื่องมือ	3.591	.062	0.715	.400
ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือ	3.225	.017	2.480	.050
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	12.690	.000	10.284	.000

จากตารางที่ 2 ตัวแปรกำกับที่เป็นตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานของกลุ่มงานวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 12 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่ผลิตงานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย ประเภท

งานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประเภทของสมมติฐาน ประเภทตัวแปรต้น แบบแผนการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง ชนิด ความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ประเภทของสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรต้นที่ใช้อธิบายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรับแก้

ตัวแปร	r	โมเดลที่ 3			
		b	SE	β	p
ค่าคงที่		0.383	0.095		0.000
ตัวแปรต้นมีสาขาหลักสูตรและการสอน	.108	0.024	0.062	0.038	0.707
ตัวแปรต้นมีเพศหญิง	.148	-0.093	0.058	-0.150	0.115
จำนวนหน้าทั้งหมด	.271*	0.000	0.000	-0.033	0.756
จำนวนสมมติฐาน	.182	0.033	0.015	0.218**	0.030
ตัวแปรต้นมีวัตถุประสงค์เปรียบเทียบ	.205	0.147	0.063	0.220**	0.023
ตัวแปรต้นไม่มีสมมติฐาน	.351**	0.457	0.133	0.381**	0.001
ตัวแปรต้นมีสมมติฐานมีทิศทาง	.355**	0.154	0.068	0.267**	0.027
ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.243*	0.108	0.074	0.186	0.147
ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นอื่นๆ	-.265*	-0.131	0.077	-0.161	0.095
ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นการสอนโดยวิธีอื่นๆ	.305**	0.023	0.097	0.025	0.812
ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นพฤติกรรมการสอนของครู	-.127	-0.107	0.100	-0.089	0.287
ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นเจตคติต่อวิชาเคมี	-.150	-0.145	0.109	-0.108	0.189
ตัวแปรต้นมีวิจัยกึ่งทดลอง	.288**	0.006	0.059	0.009	0.922
ตัวแปรต้นมีแบบแผน one group pre-post	.602**	0.075	0.133	0.114	0.574
ตัวแปรต้นมีแบบแผน two group pre-post	-.299**	-0.291	0.094	-0.471**	0.003
ตัวแปรต้นมีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง	.346**	0.104	0.074	0.136	0.165
ตัวแปรต้นมีระดับชั้นม.4	.195	0.098	0.054	0.156	0.072
ตัวแปรต้นมีประเภทสถิติที่ใช้-test dependent	.583**	0.009	0.118	0.013	0.940
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	-.159	0.000	0.000	0.101	0.426

R=.831, R²=.691, f=5.773, p=.000

จากตารางที่ 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตาม คือ จำนวนหน้าทั้งหมด จำนวนสมมติฐาน ตัวแปรต้นมีสาขาหลักสูตรและการสอน ตัวแปรต้นมีเพศหญิง ตัวแปรต้นมีวิจัยกึ่งทดลอง ตัวแปรต้นมีวัตถุประสงค์เปรียบเทียบ ตัวแปรต้นไม่มีสมมติฐาน ตัวแปรต้นมีสมมติฐานมีทิศทาง ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นการสอนโดยวิธีอื่น ๆ ตัวแปรต้นมีแบบแผนone group pre-post ตัว

แปรคัมมีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ตัวแปรคัมมีระดับชั้นม.4 ตัวแปรคัมมีประเภทสถิติที่ใช้ t-test dependent ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบ คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คะแนนคุณภาพงานวิจัย ตัวแปรคัมมีวิจัยสหสัมพันธ์ ตัวแปรคัมมีสมมติฐานไม่มีทิศทาง ตัวแปรคัมมีประเภทตัวแปรต้นอื่น ๆ ตัวแปรคัมมีประเภทตัวแปรต้นพฤติกรรมกรรมการสอนของครู ตัวแปรคัมมีประเภทตัวแปรต้นเจตคติต่อวิชาเคมี ตัวแปรคัมมีแบบแผน two group pre-post และผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรกำกับที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) จำนวนสมมติฐาน 2) ตัวแปรคัมมีวัตถุประสงค์เปรียบเทียบ 3) ตัวแปรคัมมีไม่มีสมมติฐาน 4) ตัวแปรคัมมีสมมติฐานมีทิศทาง 5) ตัวแปรคัมมีแบบแผน two group pre-post โดยทั้ง 19 ตัวแปรอธิบายความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานได้ร้อยละ 69.10

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลคงที่และอิทธิพลสุ่มของการวิเคราะห์ภายในเล่มและความแปรปรวนระหว่างเล่มของตัวแปรดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีตามโมเดลปรับแต่ง

อิทธิพลคงที่	สัมประสิทธิ์การถดถอย	SE	t-ratio	p-value
r- INTRCPT1, γ_{00}	0.012628	0.005004	2.524	0.020
NPAGE, γ_{03}	0.152376	0.064145	2.375	0.027
DMSU, γ_{71}	0.158114	0.066237	2.387	0.024
DOTHER slope, γ_{70}	-0.156961	0.063191	-2.484	0.020
DATTI slope, γ_{90}	0.004375	0.002023	2.163	0.050
DLE4 slope, γ_{100}	0.020120	0.004684	4.295	0.001
DLOVETT slope, γ_{120}	-0.152784	0.063959	-2.389	0.033
DFTEST, γ_{140}	-0.010168	0.003596	-2.827	0.015
DNOSIG, γ_{150}	-0.023403	0.006046	-3.870	0.002
DY46, γ_{160}	-0.023587	0.003394	-6.949	0.000

อิทธิพลสุ่ม	SD	องค์ประกอบความแปรปรวน	ความแปรปรวนที่สังเกตได้รวม	df	χ^2	p-value
R-INRCPT1, U_{0j}	0.00000	0.00000	0.00001	0	0.00036	> .500
DCHICEN slope, U_{6j}	0.00001	0.00000		0	0.00287	> .500
DOTHER slope, U_{7j}	0.00000	0.00000		0	0.00032	> .500
Level-1, R_{ij}	0.00235	0.00001				

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์โมเดลพหุระดับที่ใช้ค่าเฉลี่ยของดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีเป็นตัวแปรตาม ผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ พบว่า การวิเคราะห์ภายในเล่มค่าคงที่ของค่าเฉลี่ยของดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีมีค่าเป็นบวกและพบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.524, p = .020$) ตัวแปรระดับงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรต้นมีระดับชั้น ม.4 (DLE4) ตัวแปรต้นมีผลการทดสอบไม่แตกต่างกัน (DNOSIG) ตัวแปรต้นมีปี 46 (DY46) และตัวแปรระดับงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นอื่นๆ (DOTHER) ตัวแปรต้นมีประเภทตัวแปรต้นเจตคติต่อวิชาเคมี (DATTI) ตัวแปรต้นมีชนิดความเที่ยง Lovett (DLOVETT) และตัวแปรต้นมีประเภทสถิติที่ใช้ F-test (DFTEST) นั้นแสดงว่างานวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างระดับชั้นม.4 มาก และศึกษาประเภทตัวแปรต้นเจตคติต่อวิชาเคมีมาก มีแนวโน้มที่จะให้ค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีสูงตามไปด้วย ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาประเภทตัวแปรต้นอื่นๆ มีผลการทดสอบไม่แตกต่างกัน ดีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2546 ใช้ชนิดความเที่ยง Lovett มาก และใช้สถิติประเภท F-test มาก มีแนวโน้มที่จะให้ค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีลดลง

ตัวแปรระดับเล่มงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรต้นมีมหาวิทยาลัย (DMSU) และจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก (NPAGE) แสดงว่างานวิจัยที่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามและมีจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกมาก มีแนวโน้มที่จะให้ค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ไม่มีความผันแปรระหว่างเล่มงานวิจัย

ตารางที่ 5 ขนาดอิทธิพลของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี

ประเภทของตัวแปรต้น (ปัจจัย)	Mean	SE	Var	SD	Min	Max	Range
กลยุทธ์ของครู							
การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.6376	.0498	.084	.2903	.08	.97	.89
การสอนโดยใช้สื่อ	.4700	.1410	.139	.3730	.02	.94	.92
การสอนโดยวิธีอื่นๆ	.8044	.0803	.058	.2409	.19	.97	.78

พฤติกรรมการสอนของครู	.4120	.1168	.068	.2611	.12	.67	.55
เฉลี่ยกลยุทธ์ของครู	.581						
กลยุทธ์ของนักเรียน							
พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	.3400	.1418	.060	.2456	.13	.61	.48
เจตคติต่อวิชาเคมี	.3650	.0837	.028	.1674	.18	.58	.40
ความสามารถในการคิด	.5650	.0150	.000	.0212	.55	.58	.03
พื้นฐานความรู้ในรายวิชาเคมี	.5833	.0088	.000	.0153	.57	.60	.03
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.4667	.0784	.018	.1358	.31	.55	.24
อื่นๆ	.3708	.0620	.046	.2149	.07	.61	.54
เฉลี่ยกลยุทธ์ของนักเรียน	.448						
เฉลี่ยทั้งหมด	.501						

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี คือ การสอนโดยวิธีอื่น ๆ การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พื้นฐานความรู้ในรายวิชาเคมี ความสามารถในการคิด ซึ่งหากพิจารณาเป็น 2 ปัจจัยหลักคือ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน จะพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครู (0.581) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีมากกว่าวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน (0.448)

การอภิปรายผล/สรุป

1. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพดี รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำมาก ตามลำดับ แสดงว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีคุณภาพในระดับสูง แต่ยังคงส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยเพื่อให้งานวิจัยที่มีคุณภาพในระดับปานกลางมีปริมาณลดลง โดยส่วนใหญ่งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ที่มีคุณภาพสูงจะผลิตในสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา และสาขาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ใช้การออกแบบงานวิจัยสหสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ จึงควรส่งเสริมพัฒนางานวิจัยที่ใช้การออกแบบงานวิจัยขั้นสูงเพิ่มมากขึ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ เป็นวัตถุประสงค์ที่ทำให้งานวิจัยมีระดับคุณภาพสูงยังพบน้อย จึงควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยโดยใช้วัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบเพิ่มมากขึ้น และงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างสุ่มแบบกลุ่มและประเภทของสมมติฐานส่วนใหญ่เป็นสมมติฐานแบบมีทิศทาง แต่มีข้อสังเกตว่าวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้งานวิจัยมีระดับคุณภาพสูงคือการสุ่ม

ตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและการสุ่มแบบแบ่งชั้น ซึ่งพบน้อยในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จึงควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนหรือการสุ่มแบบแบ่งชั้นเพิ่มมากขึ้น งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ที่มีระดับคุณภาพสูง ส่วนใหญ่ใช้แบบแผนการวิจัย two group

pretest-posttest design และมีการหาความเที่ยงของเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธี Lovett

2. การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญ 4 แบบ คือ 1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย รวมทั้งค่าสถิติเบื้องต้นของค่าดัชนีมาตรฐานให้เห็นลักษณะการแจกแจงว่าใกล้เคียงกับโค้งปกติ นอกจากนี้ ยังใช้การวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย รวมทั้งการหาค่าสถิติพื้นฐานให้เห็นลักษณะการแจกแจงของตัวแปรเหล่านี้ด้วย 2) การวิเคราะห์ตารางไขว้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงานวิจัยกับคุณภาพงานวิจัย และดัชนีมาตรฐานเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น 3) การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อตอบคำถามการวิจัยว่าค่าดัชนีมาตรฐานแตกต่างกันตามตัวแปรกำกับอย่างไร รวมทั้งทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของตัวแปรต้นกับคุณภาพงานวิจัย เพื่อให้ทราบประสิทธิผลของตัวแปรต้นที่มีต่อคุณภาพงานวิจัยและมีต่อคุณภาพผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานวิจัย 4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ (HLM) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ให้ผลการวิเคราะห์ที่ลงรายละเอียดบอกขนาดของอิทธิพลทั้งภายในเล่มและระหว่างเล่มงานวิจัย ให้ข้อค้นพบที่ได้นำไปสู่การเสนอแนะได้อย่างชัดเจน

3. ข้อจำกัดของผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณครั้งนี้ยึดกรอบแนวคิดเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ โดยมีปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีเป็นจำนวนมาก จึงวิเคราะห์ลงในรายละเอียดและมีการจัดประเภทตัวแปรใหม่เป็น 2 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครู และ 2) วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยทั้ง 2 ตัวแปรจะส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี นอกจากนี้ งานวิจัยเชิงปริมาณที่นำมาสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณตัวแปรวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนมีจำนวนค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับตัวแปรกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครู ทำให้ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยไม่ครอบคลุมในเรื่องของตัวแปรต้นด้านวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ที่มีความหลากหลายและลุ่มลึกตามหลักการวิเคราะห์อภิमानมากกว่าผลรวมของผลงานวิจัยทุกเรื่องที่น่ามาสังเคราะห์ เพราะผลการวิเคราะห์อภิमानนอกจากจะให้ค่าสรุปของค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยทุกเรื่องแล้ว ยังข้อค้นพบเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรกำกับ (Moderating variables) ว่าค่าขนาดอิทธิพลเหล่านั้นแตกต่างกัน เนื่องมาจากตัวแปรกำกับที่เป็นคุณลักษณะงานวิจัยอะไรบ้าง และข้อค้นพบเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรกำกับนี้นำไปสู่สารสนเทศเกี่ยวกับอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปรับและตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามด้วย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) เมื่อพิจารณาข้อค้นพบที่ได้จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमान พบว่า จากงานวิจัยที่น่ามาสังเคราะห์ทั้งหมด 56 เรื่อง ให้ค่าดัชนีมาตรฐาน ทั้งหมดรวม 82 ค่า หลังจากปรับแก้ความลำเอียงแล้วได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.555 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.289 ซึ่งแสดงว่ามีความแตกต่างระหว่างค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่มาก และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เหล่านั้นโดยวิเคราะห์ด้วยความแปรปรวน พบว่า มีตัวแปรกำกับที่เป็นตัวแปรจัดประเภททำให้เกิดความแตกต่างถึง 12 ตัวแปร และเมื่อวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ถดถอย พบว่า มีตัวแปรกำกับที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องและตัวแปรจัดประเภทที่เปลี่ยนเป็นตัวแปรตมมี 5 ตัวแปร ที่ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และตัวแปรกำกับทั้ง 12 ตัวแปรนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ถึง ร้อยละ 69.1 เมื่อใช้การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (HLM) พบว่า ความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานเป็นความแปรปรวนระหว่างเล่มวิจัย (0.00004) สูงกว่าความแปรปรวนภายในงานวิจัยเล็กน้อย (0.00001) ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรกำกับในการอธิบายความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในงานวิจัย พบว่า ตัวแปรกำกับทั้งระหว่างเล่มวิจัยและระดับภายในเล่มรวม 9 ตัวแปร ทำให้เกิดความแตกต่างของดัชนีมาตรฐานระหว่างเล่มงานวิจัย กระบวนการวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ทำให้ได้ข้อค้นพบที่หลากหลายและลุ่มลึกนับเป็นข้อค้นพบที่ชี้แนะถึงแนวทางในการวิเคราะห์ต่อเนื่อง เพื่อหารายละเอียดว่าตัวแปรกำกับประเภทใดและค่าของตัวแปรกำกับเท่าใดที่ให้ค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าสูงสุดและต่ำสุด รวมทั้งชี้แนะถึงแนวทางการวิจัยต่อในอนาคตในการศึกษาอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกำกับเหล่านี้กับตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีต่อไปจึงสรุปในด้านการดำเนินงานวิจัยได้ว่างานวิจัยที่มีจำนวนหน้ามารวมภาคผนวก(NPAGE) มาก มีแนวโน้มที่จะให้ค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีสูงตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ซึ่งสรุปเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพงานวิจัยพบว่า งานวิจัยที่มีจำนวนหน้าสูง มีแนวโน้มเป็นงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่างานวิจัยที่มีจำนวนหน้าน้อย

4. ค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .501 นั้นแสดงให้เห็นว่า การศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี พบว่า ทุกปัจจัยล้วนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ การสอนโดยวิธีอื่น ๆ การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พื้นฐานความรู้ในรายวิชาเคมี และความสามารถในการคิด ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสอนโดยวิธีอื่น ๆ และการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นปัจจัยในด้านกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนของครู ในขณะที่พื้นฐานความรู้ในรายวิชาเคมีและความสามารถในการคิด เป็นปัจจัยในด้านของวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน ฉะนั้นแล้วจากการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่าทั้งกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี

แต่เมื่อแยกผลการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็นคือกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครู และ วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครู (ค่าเฉลี่ย 0.581) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีมากกว่าวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 0.448) โดยตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีมากที่สุดคือ การสอนโดยวิธีอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 0.804) ทั้งนี้การสอนโดยวิธีอื่น ๆ คือการนำวิธีการ หลักการ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การวิจัยของ (กาญจนา แสงอรุณ, 2555) เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้พืชท้องถิ่นเป็นฐานเรื่องเคมีอินทรีย์ ซึ่งมีแนวการจัดการศึกษาซึ่งมีการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นและท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้พืชท้องถิ่นเป็นฐานในการเรียนรู้เรื่อง เคมีอินทรีย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยมีคะแนนเฉลี่ย 12.46 นั่นคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรต้นที่ใช้อธิบายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรับแก้ พบว่า สมการถดถอยพหุคูณในโมเดลชุดที่ 3 ตัวแปรทั้ง 19

ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเคมีได้ร้อยละ 69.10 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .831 แต่พบว่าตัว แปรที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนของครูและตัวแปรที่เกี่ยวข้อง กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนทุกตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาเคมี เกิดจากตัวแปรที่แตกต่างกันระหว่างเล่มวิจัย ดังนั้นควร พิจารณาตัวแปรที่มีความแตกต่างระหว่างเล่มวิจัยอย่างรอบด้านถี่ถ้วน

2. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีตัวแปรต้นอยู่ในกลุ่มกลยุทธ์ การจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งมีสัดส่วนที่ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับตัวแปรต้นในกลุ่ม วิธีการเรียนรู้ของนักเรียนจึงควรมีการศึกษาตัวแปรต้นในกลุ่มวิธีการเรียนรู้ของ นักเรียนให้มากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก

3. ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่มี ต่อผลการวิจัยในรูปค่าดัชนีมาตรฐานพบว่า มีความแตกต่างกันทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมานด้วยการวิเคราะห์ สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) เพื่อให้ทราบสาเหตุทั้งอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลรวม

4. ค่าดัชนีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีในภาพรวม มี ค่าเฉลี่ย .501 แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของครูและ วิธีการเรียนรู้ของนักเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีโดยเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง จึงควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยในปัจจัยด้านอื่น ๆ เพื่อให้ได้ ข้อสรุปที่รอบด้าน

5. จากผลการวิเคราะห์พบว่า การจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เคมี ในด้านของครูผู้สอนควรใช้วิธีการสอนอื่นๆ (การสอนโดยเทคนิควิธีการที่ สอดคล้องกับสถานการณ์และเนื้อหาที่เรียน คำนึงถึงบริบทแวดล้อมของผู้เรียน) และการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านของผู้เรียนควรทบทวนพื้น ฐานความรู้ในรายวิชาเคมีและพัฒนาความสามารถในการคิด

บรรณานุกรม

- กาญจนา แสงอรุณ. (2555). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้พีชท้องถิ่นเป็นฐานเรื่องเคมีอินทรีย์. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์ห่อภิมาณ(METTA-ANALYSIS). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์ห่อภิมาณ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Glass, G. V. (1976). Primary Secondary and Meta – Analysis of Research. Education Research. 52(07). 117–125.

การเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

เสกข์ วงศ์พิพันธ์

สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล: sake.wongpipan@sg.swu.ac.th

Received : June 2, 2021 Revised : August 30, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม 3) เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกใช้ในการศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 356 คน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ กลุ่มที่สองใช้ในการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคม จำนวน 16 คน พิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรม แล้วใช้การสุ่มอย่างง่ายเพื่อเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดการตระหนักรู้ทางสังคม และ 2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) การตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านการให้ความสนใจผู้อื่นที่อยู่ในระดับปานกลาง 2) หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การให้คำปรึกษากลุ่ม, การตระหนักรู้ทางสังคม, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ENHANCEMENT OF SOCIAL AWARENESS OF SENIOR HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH GROUP COUNSELING

Sake Wongpipan

Graduate Student of Master of Education

Srinakharinwirot University

Email: sake.wongpipan@g.swu.ac.th

Abstracts

The purposes of this study were 1) to investigate social awareness of senior high school students 2) to compare social awareness of senior high school students before and after participating in terms of group counseling and 3) to compare the social awareness of senior high school students between the experimental group and the control group. The sample was divided into two groups. The first group was used in the social awareness study of three hundred and fifty six senior high school students obtained from stratified random sampling. The second group was used to enhance social awareness, which considered of sixteen students with a score lower than 25th percentile and who voluntarily participated in the program then simple random to be the experimental group and the control group, each group consisted of eight students. The research instruments were 1) a social awareness scale and 2) a group counseling program to enhance social awareness. Data were analyzed using mean, standard deviation and t-test. The results of this study were as follows: 1) The total and each components of social awareness of senior high school students was at a high level and only the attunement of others was at moderate level; 2) The social awareness of experimental group after the experiment was significantly higher than before the experiment at a level of .01 and 3) The social awareness of experimental group after the experiment was significantly higher than that of the control group at a level of .01

Keywords: Social awareness, Group counseling, Senior high school students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยหลักในการพัฒนาสังคม คือ การพัฒนาเยาวชน เพราะการพัฒนาเยาวชนเปรียบเสมือนการสร้างครอบครัว ตัวอย่างเช่น การอบรม การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการสร้างความร่วมมือในระหว่างสมาชิกกันเองเพื่อก้าวเข้าสู่การขยายตัวไปในกลุ่มใหญ่ของสังคมโดยรวมในท้ายที่สุด (จินตนา อุดม, หะริน สัจเจย์, นงนุช ไพบุลย์รัตนานนท์, & ไพโรจน์ บุตรชีวิน, 2559) ซึ่งกระบวนการปลูกฝังและส่งเสริมเด็กให้เกิดความสามารถในด้านต่าง ๆ ถือเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง สามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ เกิดการสนใจในตนเอง มีทักษะทางสังคม และสามารถหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นปกติและมีความสุข ซึ่งการตระหนักรู้ทางสังคมเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อที่จะให้เด็กและเยาวชนสามารถนำไปปรับใช้และพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ (Ai Choo Ong & Gary D. Borich, 2006)

การตระหนักรู้ทางสังคม เป็นกระบวนการรู้คิดของบุคคล เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้เกี่ยวกับผู้อื่นในสังคม จะรวมถึงการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความเข้าใจสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะที่อยู่กับบุคคลอื่นในสังคมและอีกทั้งยังสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น (Primal Empathy) การให้ความสนใจผู้อื่น (Attunement) การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathic Accuracy) และการรู้คิดทางสังคม (Social Cognition) (Goleman, 2006) และการตระหนักรู้ทางสังคมยังเป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพื่อให้เข้าใจผู้อื่นในสังคม (Collaborative for Academic Social and Emotional Learning, 2015) แต่ถ้าบุคคลที่มีความบกพร่องหรือขาดทักษะด้านการตระหนักรู้ทางสังคมนั้น พฤติกรรมการแสดงออกอาจจะไม่แตกต่างจากบุคคลทั่ว ๆ ไป แต่อาจจะขาดทักษะการรับรู้และการเข้าใจผู้อื่น ขาดทักษะการรู้คิดทางสังคม ส่งผลให้บุคคลขาดการคิดทบทวนไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ อีกทั้งบุคคลอาจจะไม่สามารถเข้าใจความคิดความรู้สึกรวมถึงการแสดงออกหรือพฤติกรรมของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้บุคคลที่ไม่สามารถรับรู้ มีความบกพร่องหรือขาดการตระหนักรู้ทางสังคม จะขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ขาดทักษะและไหวพริบในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (Shaffer, 2000 citing Selman, 1976) ส่วนบุคคลที่มีการตระหนักรู้ทางสังคมจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการรับรู้บุคคลอื่นในสังคม มีความสามารถในการรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลอื่น เข้าใจสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะที่อยู่กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างถูกต้อง บุคคลที่ขาดทักษะด้านการตระหนักรู้ทางสังคมนั้น จะขาดการรับรู้และการเข้าใจทางสังคม และขาดความเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น ทำให้บุคคลไม่สามารถแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่ามีผู้ได้ศึกษาและทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมไว้ อาทิ พิชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2550) ศึกษา การสร้างโมเดลเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย พบว่า โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลให้การตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรีสม์ คังคา (2552) ที่ทำการวิจัย ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการตระหนักรู้ทางสังคม ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัย โดยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทำให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้เพื่อที่จะรู้จักตนเองได้ รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน

สมาชิก รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ รับการยอมรับความเห็นอกเห็นใจจากเพื่อนสมาชิกด้วยการรับฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และช่วยชี้ให้เห็นแนวทางในการพัฒนา อันจะนำไปสู่การพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมได้ในที่สุด จากเอกสารและงานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมมักจะทำให้ความสำคัญกับกลุ่มวัยรุ่น ดังแนวคิดพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก ที่ได้กล่าวว่า พัฒนาการในช่วงวัยรุ่นในระดับของจริยธรรม ระดับที่ 2 เป็นระดับมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ (Conventional Level) เป็นการให้เหตุผลทางจริยธรรมของวัยรุ่น โดยจริยธรรมขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคม (Social Norms) ระเบียบนี้เด็กและวัยรุ่นเริ่มเข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม โดยประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นการคาดหวังของครอบครัว เพื่อน หรือสังคม (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2556) และผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และการสังเกตนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องของตนเอง ขาดความความเห็นอกเห็นใจและการเอาใจใส่ต่อบุคคลรอบข้าง บ่อยครั้งที่มักจะเพิกเฉยต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมักจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมา ดังนั้นในการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียน ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาที่มีสภาพปัญหา หรือมีความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในทิศทางเดียวกัน โดยผู้ให้คำปรึกษาจะเอื้ออำนวยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น กล้าเผชิญความจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่นจริงใจ ให้การยอมรับ และเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกทักษะใหม่ ๆ และยังได้ประโยชน์จากการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน การที่สมาชิกอื่น ๆ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้สมาชิกสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้กับปัญหาของตนเองที่มีความคล้ายคลึงกัน จากการสังเกตและเรียนรู้จากสมาชิกคนอื่น ๆ (ศิริบุรณ์ สายโกสม, 2555) สอดคล้องกับแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2013) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม รวมถึงบรรยากาศของกลุ่มจะมีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกในกลุ่มจะพัฒนาทักษะในการจัดการปัญหาระหว่างบุคคลที่พวกเขาจะได้นำไปใช้ต่อไปในการจัดการกับปัญหาภายนอกกลุ่ม

จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเอง ด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น มีการรับฟังและให้ความสนใจกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือและร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยวิธีการที่ดีที่สุดของตนเอง เกิดกระบวนการคิดและการตระหนักรู้ จนทำให้นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลัง การให้คำปรึกษากลุ่ม

3. เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี การศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 3,126 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 356 คน โดยใช้วิธีการ สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบ เจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนแบบวัดการตระหนักรู้ทางสังคม ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง การตระหนักรู้ทางสังคม แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง โดยแบ่ง ออกเป็น

2.1 กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ ทางสังคม จำนวน 8 คน

2.2 กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ทาง สังคม จำนวน 8 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ การให้คำปรึกษากลุ่ม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การตระหนักรู้ทางสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดการตระหนักรู้ทางสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงบ้างไม่จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ จำนวน 26 ข้อ โดยต้องมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ อยู่ ระหว่าง .67 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .21 - .64 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งหมด เท่ากับ .81

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคม โดยนำรายละเอียด ขั้นตอน ทฤษฎี/เทคนิค และวิธีการดำเนินการให้คำปรึกษา ให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิเศษ คือ รอง ศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และอาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล ตรวจสอบรายละเอียดและ

ความถูกต้อง เมื่อเสร็จสิ้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จาตุเพ็ง รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุซอรุณ วงษ์ทิม และ อาจารย์ ดร.ภูริเดช พาหุยุทธ์ พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของนิยามศัพท์เฉพาะวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ ของรายละเอียดของการให้คำปรึกษากลุ่มในแต่ละครั้ง (Index of Consistency : IOC) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปทดลองใช้ (Try Out)

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะการทดลอง ผู้วิจัยได้ขอและได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ SWUEC/E-G078/2563 จากนั้นเริ่มดำเนินการวิจัยด้วยการศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 356 คน ทำแบบวัดการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนนการตระหนักรู้ทางสังคม จากนั้นสุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนการตระหนักรู้ทางสังคม ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บคะแนนทั้งก่อนการทดลอง (Pretest) และ หลังการทดลอง (Posttest) ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยการให้คำปรึกษากลุ่มในกลุ่มทดลองจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในช่วงเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน หลังการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอีกครั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t-test for Dependent Samples และ t-test for Independent Samples

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 356)

การตระหนักรู้ทางสังคม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น	3.70	.53	สูง
2. การให้ความสนใจผู้อื่น	3.38	.50	ปานกลาง
3. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	3.81	.49	สูง

4. การรู้คิดทางสังคม	3.65	.50	สูง
รวม	3.63	.37	สูง

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนการตระหนักรู้ทางสังคม ด้านการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นอยู่ที่ 3.70 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .53 ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับสูง คะแนนด้านการให้ความสนใจผู้อื่นอยู่ที่ 3.38 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .50 ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่ที่ 3.81 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .49 ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับสูง และคะแนนด้านการรู้คิดทางสังคมอยู่ที่ 3.65 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .50 ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับสูง ภาพรวมของการตระหนักรู้ทางสังคมในทุกด้านมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 3.63 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .37 ซึ่งแปลผลได้ว่าคะแนนในภาพรวมของการตระหนักรู้ทางสังคมในทุกด้านอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม
 ตาราง 2 การเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

การตระหนักรู้ทางสังคม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		MD	t	p-value
	(n=8)		(n=8)				
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
1. การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น	3.20	.99	4.55	.30	1.35	4.97**	.00
2. การให้ความสนใจผู้อื่น	2.20	.44	3.16	.29	.96	5.24**	.00
3. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	2.80	.62	3.38	.29	.58	3.72**	.01
4. การรู้คิดทางสังคม	2.70	.34	3.30	.21	.60	4.85**	.00
รวม	2.69	.48	4.59	.20	1.90	13.60**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม การตระหนักรู้ทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น การให้ความสนใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การรู้คิดทางสังคม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent samples) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

การตระหนักรู้ทางสังคม	ก่อนการทดลอง				t	p-value
	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น	3.20	.99	2.70	.68	1.18	.26
2. การให้ความสนใจผู้อื่น	2.20	.44	2.57	.62	1.40	.19
3. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	2.80	.62	3.36	.75	1.61	.13
4. การรู้จักคิดทางสังคม	2.70	.34	2.92	.69	.85	.41
รวม	2.69	.48	2.90	.49	.90	.38

จากตาราง 3 พบว่า การตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันหรือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งโดยรวมและรายด้าน เห็นได้ว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใกล้เคียงกัน

3.2 การเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent samples) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

การตระหนักรู้ทางสังคม	หลังการทดลอง				t	p-value
	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น	4.55	.30	2.65	.67	7.37**	.00
2. การให้ความสนใจผู้อื่น	3.16	.29	1.84	.46	6.87**	.00
3. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	3.38	.29	2.38	.58	4.40**	.00
4. การรู้จักคิดทางสังคม	3.30	.21	2.27	.41	6.42**	.00
รวม	4.59	.20	2.97	.45	9.25**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มมีคะแนนการตระหนักรู้ทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น การให้ความสนใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการรู้คิดทางสังคม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม อภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลของการศึกษาการศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการตระหนักรู้ทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ด้านการรู้คิดทางสังคม ซึ่งอยู่ในระดับสูง และด้านการให้ความสนใจผู้อื่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองและความเข้าใจผู้อื่นโดยมีครอบครัว โรงเรียนช่วยส่งเสริมทำให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเอง และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สอดคล้องกับพัฒนาการทางจริยธรรมของโคเบอร์ก ที่กล่าวว่า พัฒนาการในช่วงวัยรุ่นในระดับที่ 2 เป็นระดับมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ (Conventional Level) เป็นการให้เหตุผลทางจริยธรรมของวัยรุ่นระยะนี้เด็กและวัยรุ่นเริ่มเข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม โดยประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นการคาดหวังของครอบครัว เพื่อนหรือสังคม มีการพัฒนาการทางความคิด (อัชรา เอ็บสุซลี, 2561) ส่วนการตระหนักรู้ทางสังคมด้านการให้ความสนใจผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง คือนักเรียนมีความสามารถในการให้ความใส่ใจ การฟังผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงเวลาของการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน กับ ความสับสนในบทบาท (Identity vs Identity Diffusion) เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2561) วัยรุ่นต้องการค้นหาตัวเอง จึงอาจทำให้วัยรุ่นใส่ใจตนเองมากกว่าผู้อื่น

2. ผลของการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผลจากการวิจัยการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม พบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนมีการตระหนักรู้ทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ทางสังคมสูงกว่าก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม และงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้ทางสังคมสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีการตระหนักรู้ทางสังคมแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรารณ ศรีสวัสดิ์

(2550) ที่ทำการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ทางสังคมและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย พบว่า โมเดลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองการตระหนักรู้ทางสังคมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรินทร์ คังคา (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการตระหนักรู้ทางสังคม ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตมีการตระหนักรู้ทางสังคมโดยรวมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีการตระหนักรู้ทางสังคมมากกว่านิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการตระหนักรู้ทางสังคมเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนได้รับการเสริมสร้างดังนี้

2.1 การรับรู้อารมณ์ผู้อื่น พบว่า หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้อารมณ์ผู้อื่นสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลือกใช้แนวคิดเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์โดยใช้เทคนิคคิด รู้สึก เพื่อทำให้สมาชิกเห็นความขัดแย้งระหว่างความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และเทคนิคการใช้จินตนาการเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อให้สมาชิกรับรู้ว่าถ้าตนเองอยู่ในเหตุการณ์นั้น จะเป็นอย่างไร และผู้อื่นที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นจะเป็นอย่างไร เพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ในตนเองและผู้อื่นของนักเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) ที่กล่าวว่า การจินตนาการสามารถช่วยเพิ่มการตระหนักรู้ในตนเองและการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

2.2 การให้ความสนใจผู้อื่น พบว่า หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีการให้ความสนใจผู้อื่นสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้สมาชิกทำความเข้าใจความคิดความรู้สึกโดยการฟังอย่างตั้งใจ และเทคนิคการให้กำลังใจของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบแอดเลอร์ เพื่อให้สมาชิกเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ในรูปแบบการสื่อสาร สอดคล้องกับความเชื่อของ แอดเลอร์ ที่ว่า บุคคลที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้จะต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรานี้ถึงความรู้สึกผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาความสนใจในสังคมได้ (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

2.3 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น พบว่า หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้แนวคิดเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางโดยใช้เทคนิคการยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข การแสดงความคิดเห็นเห็นใจ และการตอบสนองอย่างเหมาะสม เพื่อให้สมาชิกได้ทำความเข้าใจความคิด ความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดการตระหนักถึงความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออก สอดคล้องกับ ศิริบุรณีย์ สายโกสุม (2555) ที่กล่าวว่า การเข้าใจและรับรู้อารมณ์ผู้อื่นอย่างลึกซึ้งและการยอมรับโดยสมบูรณ์ จะช่วยให้เกิดการเห็นอกเห็นใจและการแสดงออกต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2.4 การรู้คิดทางสังคม พบว่า หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีการรู้คิดทางสังคมสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้แนวคิดเทคนิคความขัดแย้งของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง และผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสอนและการแก้ไขปัญหาของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิด-พฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกได้คิดวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใน

สังคมและให้สมาชิกได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองต่อสถานการณ์ สอดคล้องกับคำกล่าวของ พชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) ที่กล่าวว่าไว้ว่า ทักษะในการแก้ไขปัญหาจะทำให้ค้นพบทางเลือกที่นำไปสู่เป้าหมายด้วยตนเองเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การเสริมสร้างและพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรพัฒนาให้ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น การให้ความสนใจผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการรู้คิดทางสังคม เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างและพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้ที่ให้คำปรึกษากลุ่มควรศึกษาบริบทของนักเรียนก่อนการใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษาและใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษาอย่างระมัดระวัง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากงานวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการตระหนักรู้ทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ควรมีการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในรูปแบบอื่น เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมกลุ่ม การจัดฝึกอบรม

2.2 ควรมีการติดตามผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังจากจบการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว เพื่อศึกษาความคงทนของการพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมต่อไป

2.3 ควรนำการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมของนักเรียนในระดับชั้นอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

จันทนา อุดม, หะริน สัจเจย์, นงนุช ไพบูลย์รัตนานนท์, & ไพโรจน์ บุตรชิวิน. (2559). สถาบันหลักของสังคมกับการพัฒนาเยาวชน. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2), 227-237.

จันทรีสม์ คังคา. (2552). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการตระหนักรู้ทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม. จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552,

- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2556). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 6, ฉบับปรับปรุง.. ed.): กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2550). การศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคม และการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย. ปริญญาโท (กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.,
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). การให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ศรีเรื่อน แก้วก้วาล. (2561). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เรา รู้เขา) (พิมพ์ครั้งที่ 17, (ฉบับพิมพ์ซ้ำ). ed.): กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ศิริบูรณ์ สายโกสุม. (2555). การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม = Group counseling : PSY 6204 (PC 623). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัครา เอิบสุลสิริ. (2561). จิตวิทยาสำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 4, [ฉบับพิมพ์ซ้ำ]. ed.): กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ai Choo Ong, & Gary D. Borich. (2006). Teaching Strategies that Promote Thinking: Models and Curriculum Approaches (1 edition (August 3, 2006) ed.). Singapore: McGraw-Hill Education (Asia).
- Collaborative for Academic Social and Emotional Learning. (2015). Effective Social and Emotional Learning Programs: Middle and High School Edition. Retrieved from <http://secondaryguide.casel.org/casel-secondary-guide.pdf>
- Corey, G. (2013). Theory and practice of counseling and psychotherapy (9th ed., international ed.). Australia Belmont, CA : Brooks/Cole / Cengage Learning.
- Goleman, D. (2006). Social intelligence: The new science of human relationships. New York, US: Bantam Books.
- Shaffer, D. R. (2000). Social and personality development (4th ed.). Belmont, CA, US: Wadsworth/Thomson Learning

การเสริมสร้างความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอื้ออารีย์ เหมะ

สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล: ayashyly@gmail.com

Received : June 1, 2021 Revised : August 20, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และ 3) เปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2563 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละโว้จังหวัดสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดละโว้สงขลา ทั้งหมดจำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 366 คน กลุ่มที่สองได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรก ที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีความกล้าหาญสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีความกล้าหาญสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความกล้าหาญ, การให้คำปรึกษากลุ่ม, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ENHANCEMENT OF COURAGE FOR HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH GROUP COUNSELING

Auaaree Hema

Graduate Student of Master of Education

(Guidance Psychology) Srinakharinwirot University

Email: ayashyly@gmail.com

Abstracts

The objectives of this research are as follows: 1) to study courage among senior high school students; 2) to compare courage of students before and after participation in group counseling; and 3) to compare courage between the experimental and control groups, before and after participation in group counseling. The subject for this study consisted of two groups: the first group consisted of A total of 8 schools with 336 senior high school students at The Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao Muang District Chachoengsao Province in the 2020 academic year and the second group consisted of students from the first group and in terms of social responsibilities, scored lower than the 25th percentile, established by purposive sampling and voluntary participation in group counseling. Each group consisted of eight students. The research results were as follows: 1) the courage for senior high school student as a whole was at high level; 2) the courage of the experimental group after participating in group counseling was and higher than before the experiment at a significant increased at a level of .01; and 3) the courage of the experiment group after participating in group counseling was significantly higher than the control group at a level of .01.

Keywords: Courage, Group Counseling, Senior high school students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายสิ่งหลายอย่าง ต้องการแสวงหาหรือสร้างเอกลักษณ์ตลอดจนค่านิยมของตนเอง ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน มีการเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อนและบุคคลที่มีชื่อเสียงเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม โดยขาดการคิดไตร่ตรองและการอยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ยั่วให้กระทำผิดยิ่งส่งเสริมให้วัยรุ่นตอนต้นแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ยิ่งขึ้นซึ่ง (กรมวิชาการ, 2544) สอดคล้องกับ วูดาร์ด และพิวรี่ (Cooper R Woodard และ Pury, 2007) ที่กล่าวว่าเด็กและวัยรุ่นต้องรวบรวมความกล้าหาญเพื่อเผชิญหน้ากับเปลี่ยนแปลงในบ้านหรือโรงเรียน

ความกล้าหาญเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ที่ทำหน้าที่เป็นตัวรองรับความเจ็บป่วยทางจิตใจ (Gillham และ Seligman, 1999) (Seligman และ Csikszentmihalyi, 2000) ปีเตอร์สันและเซลิกแมน (Peterson และ Seligman, 2004) กล่าวว่า ความกล้าหาญเป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่ทำให้เกิดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งของบุคคล (Character Strengths) โดยจุดแข็งของความกล้าหาญนำมาซึ่งความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายเมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรคทั้งภายนอกและภายใน การที่บุคคลสามารถเผชิญหน้าต่ออุปสรรคภายนอกและภายในได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะความกล้าหาญที่มีในตัวบุคคล ขณะเดียวกันความกล้าหาญยังถูกหยิบขึ้นมาใช้งานเมื่อบุคคลต้องเผชิญหน้ากับความกังวลภายในจิตใจ การรับมือกับความแปรปรวนทางอารมณ์ การทำความเข้าใจการพัฒนาภาพลักษณ์ การหาความหมายและความจริงแท้ในชีวิตของตนเอง ระดับของความกล้าหาญอาจกำหนดขอบเขตชีวิตของบุคคลเอาไว้ด้วยการสำรวจตนเอง ความมั่นใจ และความเป็นอยู่ทั่วไป

ผู้วิจัยในฐานะครูแนะแนวได้สัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและครูที่ปรึกษา พบว่า นักเรียนที่มาขอรับคำปรึกษาขาดความกล้าหาญในการเผชิญหน้าต่ออุปสรรคทั้งที่เกิดจากภายในตนเองและภายนอก เช่น การเลือกเรียนในแผนการเรียนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ไม่สามารถตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ด้วยตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง ขณะเดียวกันการเสริมสร้างความกล้าหาญซึ่งเป็นพลังทางบวกในนักเรียนวัยรุ่นเพื่อเพิ่มพลังในการเลือกตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถเสริมสร้างได้ด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มดังผลการวิจัยของ จิริยา อัครเพชรกุล, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, และ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2558) ที่ศึกษาการเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ พบว่า หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่นรายด้านความกล้าหาญเพิ่มขึ้น

การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่เกิดจากความร่วมมือ การแบ่งปันประสบการณ์จากการให้ข้อมูลทั้งด้านบวกและด้านลบ ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ก่อให้เกิดความเชื่อใจ การยอมรับ การเคารพซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวยต่อสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนาตนเอง (Troutzer, 2006) เอื้ออำนวยให้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนดไว้ (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) และจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิธีการและเทคนิคการให้คำปรึกษา พบว่า แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่มองว่ามนุษย์มีเหตุผล กล้าเผชิญกับความจริง มีความเฉลียวฉลาดในการมีชีวิตอยู่ด้วยการปรับตัว นำเชื่อถือและไว้วางใจได้ ผู้ให้การปรึกษายอมรับผู้รับการปรึกษาโดยปราศจากเงื่อนไข (Rogers, 1970) ดังที่ วัชรินทร์ทรัพย์มี (2556b) กล่าวว่า เป้าหมายระยะยาวของบริการปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

คือ เพื่อพัฒนาผู้รับบริการให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ (fully functioning person) กล่าวคือ เป็นคนที่รู้จักตนเอง ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษากลุ่มด้วยการบูรณาการเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบแอดเลอร์ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง มาใช้ในเสริมสร้างให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีคะแนนด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงถึงความกล้าหาญเพิ่มสูงขึ้นเพื่อให้สามารถเผชิญหน้าต่ออุปสรรค สามารถในการแก้ปัญหาเชิงบวกและบรรลุเป้าหมายของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. เปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งหมดจำนวน 8 โรงเรียน ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 5,704 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2 ทั้งหมดจำนวน 366 คน ที่ผู้วิจัยใช้การกำหนดสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากนักเรียนระยะที่ 1 ที่มีคะแนนความกล้าหาญตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมการเสริมสร้างความกล้าหาญ จำนวน 16 คน และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่ม

ควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดจำนวนนักเรียนเข้ากลุ่มจากแนวคิดของ Corey (2012) ที่อธิบายว่า ขนาดของกลุ่มที่มีประสิทธิผลมากที่สุดนั้น ควรจะมีสมาชิกจำนวน 8 คน

2. แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Design) โดยแบบแผนการทดลองมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้มาจากการสุ่มอย่างละ 1 กลุ่ม ทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม (Non-randomized Control Group Pretest- Posttest Design) (พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2558)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความกล้าหาญ หาคุณภาพเครื่องมือโดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับเนื้อหา วิธีการ เพื่อนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป จากนั้นนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบวัดความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยหาคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 - 0.64 และมีความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในที่ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

4. การดำเนินการวิจัย

4.1 ผู้วิจัยได้นำคำแนะนำจากการทำแบบวัดความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 366 ฉบับ โดยคัดเลือกแบบเจาะจงนักเรียนที่มีคะแนนความกล้าหาญตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษา จำนวน 16 คน และเก็บคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) ไว้ จากนั้นได้สุ่มอย่างง่ายกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

4.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความกล้าหาญทั้งหมด 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

4.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 16 คน ทำการทดสอบ โดยการใช้แบบวัดความกล้าหาญอีกครั้ง แล้วนำคะแนนที่ได้ทำให้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4.4 นำคะแนนที่ได้จากก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ทั้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4.5 หลังจบการทดลองแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เรื่องความกล้าหาญแก่กลุ่มควบคุม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์คะแนนความกล้าหาญของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 เปรียบเทียบคะแนนความกล้าหาญก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มของกลุ่มทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ t-test for Dependent Samples และเปรียบเทียบคะแนนความกล้าหาญ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ t-test for Independent Samples

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบวัดความกล้าหาญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามสถานศึกษา ระดับชั้น และเพศ ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 366)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	99	27.05
หญิง	267	72.95
รวม	366	100
2. ระดับชั้น		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	118	32.24
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	123	33.61
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	125	34.15
รวม	366	100
3. โรงเรียน		
โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์	130	35.52
โรงเรียนดัดดรุณี	89	24.32
โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร	65	17.76

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2	47	12.84
โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 3 ชนะสงสารวิทยา	12	3.28
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาปรี้งวิสุทธาธิบัติ	11	3.01
โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 5	5	1.37
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ฉะเชิงเทรา	7	1.91
รวม	366	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.95 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.05 เมื่อพิจารณาจากระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 34.15 รองลงมาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 33.61 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.24 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ คิดเป็นร้อยละ 35.52 รองลงมาคือ โรงเรียนดัดดรุณี คิดเป็นร้อยละ 24.32 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร คิดเป็นร้อยละ 17.76 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 คิดเป็นร้อยละ 12.84 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 3 ชนะสงสารวิทยา คิดเป็นร้อยละ 3.28 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเป็ริงวิสุทธาธิบดี คิดเป็นร้อยละ 3.01 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ฉะเชิงเทรา คิดเป็นร้อยละ 1.91 และโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 5 คิดเป็นร้อยละ 1.37 ตามลำดับ

2. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบวัดความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อทำการศึกษาค่าความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ($n = 366$) ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ($n = 366$)

คุณลักษณะของความกล้าหาญ	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านความกล้า	3.78	.52	มาก
2. ด้านความเพียร	3.64	.54	มาก
3. ด้านความซื่อตรง	3.78	.51	มาก
4. ด้านพลังใจ	3.70	.54	มาก
ความกล้าหาญโดยรวม	3.73	.53	มาก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 2 พบว่า ความกล้าหาญของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความกล้าหาญในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับที่ 3.73 และอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม	กลุ่มทดลอง หลังทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม หลังทดลอง (n=8)		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การตระหนักรู้ตนเอง	4.19	0.34	2.86	0.38	7.36**	.00
2. การจัดการตนเอง	3.79	0.28	2.73	0.43	5.82**	.00

3. การตระหนักรู้ทางสังคม	4.05	0.64	2.61	0.38	5.44**	.00
4. การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ	3.96	0.55	2.88	0.89	2.92**	.01
5. การสร้างสัมพันธ์ภาพ	4.18	0.60	2.90	0.52	4.55**	.00
รวม	4.03	0.48	2.80	0.52	6.45**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม (n = 8)

คุณลักษณะของ ความกล้าหาญ	ก่อนทดลอง (n=8)		หลังทดลอง (n=8)		MD	T	p-value
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD			
	1. ความกล้า	3.13	.52	4.00			
2. ความเพียร	2.81	.17	4.05	.40	.15	-8.06**	.00
3. ความซื่อตรง	3.01	.51	4.06	.39	.25	-4.16**	.00
4. พลังใจ	2.74	.30	4.29	.43	.14	-11.04**	.00
ความกล้าหาญโดยรวม	2.91	.20	4.10	.33	.11	-11.11**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 3 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม ความกล้าหาญสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.1 การเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

คุณลักษณะของความกล้า หาญ	ก่อนการทดลอง				T	p-value
	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1. ด้านความกล้า	3.13	.52	2.83	.26	1.44	.17

คุณลักษณะของความกล้า หาญ	ก่อนการทดลอง				T	p-value
	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
2. ด้านความเพียร	2.81	.17	2.82	.10	-.18	.86
3. ด้านความซื่อตรง	3.01	.51	2.88	.14	.74	.47
4. ด้านพลังใจ	2.74	.30	2.60	.17	1.15	.27
ความกล้าหาญโดยรวม	2.91	.20	2.78	.10	1.69	.11

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 4 พบว่า ความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันหรือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งโดยรวมและรายด้าน เห็นได้ว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความกล้าหาญใกล้เคียงกัน

3.2 การเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน ตาราง 5 การเปรียบเทียบความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

คุณลักษณะของความกล้าหาญ	หลังการทดลอง				t	p-value
	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1. ความกล้า	4.00	.39	3.19	.28	4.82**	.00
2. ความเพียร	4.05	.40	2.94	.28	6.46**	.00
3. ความซื่อตรง	4.06	.39	2.82	.19	8.02**	.00
4. พลังใจ	4.29	.43	2.92	.35	7.03**	.00
ความกล้าหาญโดยรวม	4.10	.33	2.96	.10	9.43**	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 5 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มมีคะแนนความกล้าหาญสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน

สรุปและอภิปรายผล

1. การศึกษาความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความกล้าหาญโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุด คือ ความกล้าความซื่อตรง พลังใจ และความเพียร ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นเพราะขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาความกล้าหาญจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ที่ศึกษาอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 8 แห่งนั้น ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมการดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากแต่ละโรงเรียนได้โดยสมบูรณ์ กล่าวคือ ไม่สามารถควบคุมการคัดเลือกนักเรียนที่มีลักษณะของผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถ ขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง และขาดความกล้าหาญในการเผชิญหน้าต่ออุปสรรคทั้งที่เกิดจากภายในตนเองและภายนอก มาทำแบบวัดความกล้าหาญได้ด้วยตัวของผู้วิจัย โดยจากการสอบถามจากครูแนะแนวที่ให้ความอนุเคราะห์ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียนที่ให้ความร่วมมือทำแบบวัดด้วยความสมัครใจโดยไม่มีการบังคับ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการศึกษาความกล้าหาญนั้นอยู่ในระดับสูงทั้งภาพรวมและรายด้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นตรงกันกับที่ เพ็ญภา กุลนภาดล (2560) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นที่สามารถผ่านพ้นภาวะวิกฤติในการค้นหาตนเองได้จะมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้สติปัญญาเผชิญกับเหตุการณ์ในชีวิตมากกว่าอารมณ์ เลือกเผชิญหน้ากับปัญหามากกว่าเป็นผู้ที่หลีกเลี่ยงปัญหา รู้เท่าทันธรรมชาติของตนและรู้สึกรู้ว่าตนเองสามารถพึ่งและช่วยเหลือตนเองได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความกล้าหาญของปีเตอร์สันและเซลิกแมน (Peterson และ Seligman, 2004) ที่กล่าวว่า จุดแข็งของความกล้าหาญนำมาซึ่งความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายเมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรคทั้งภายนอกและภายใน จะเห็นได้ว่าจากแนวคิดดังกล่าวได้สอดคล้องกับผลการศึกษาความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลของการเสริมสร้างความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลจากการวิจัยการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีคะแนนสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา อัครพรชกุล และคนอื่น ๆ (2558) ที่ศึกษาการเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โดยการให้คำปรึกษาปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ พบว่า หลังการทดลองและหลังการติดตามผล พลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่นรายด้านความกล้าหาญเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างความกล้าหาญได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า นักเรียนได้รับการเสริมสร้างดังนี้

2.1 ด้านความกล้า ผู้วิจัยได้เนนการ ดังนี้

2.1.1 สสำรวจความกล้าด้านอารมณ์ ความรู้สึก ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2 โดยใช้เทคนิคบรรยากาศครอบครัว (Family Constellation) รูปแบบชีวิต (Style of life) และการระลึกความทรงจำในวัยเด็ก (Early Recollections) ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบแอตเลอร์ เพื่อสำรวจโครงสร้างทางสังคมของครอบครัว ระบบความสัมพันธ์ในการพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง (Power & Griffith, 1987; อ้างถึงใน Corey, 2012: 185 – 186)

2.1.2 ปลุกพลังความกล้าด้านอารมณ์ ความรู้สึก โดยใช้เทคนิคการเป็นตัวแบบ (Modeling) เทคนิคการสร้างจินตภาพ เทคนิคการสร้างคำถามสมมติ เทคนิคการให้กำลังใจ ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบแอตเลอร์ เพื่อให้สมาชิกมีจุดยืนของค่านิยมที่ถูกต้อง ตระหนักว่าความผิดพลาดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ สร้างจินตภาพที่เหมาะสมกับปัญหาและรูปแบบชีวิตของสมาชิก และเรียกกำลังใจที่สูญหายให้กลับคืนมา (ดวงมณี จงรักษ์. 2549: 92 - 94)

2.1.3 สสำรวจความกล้าด้านความคิด ความเชื่อ โดยใช้เทคนิค A-B-C เทคนิคการโต้แย้งกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล และเทคนิคการให้การบ้านด้านการคิด ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจและเรียนรู้ความคิด ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลทำให้เกิดอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่สมเหตุสมผล (Corey. 2012: 379)

2.1.4 ปลุกพลังความกล้าด้านความคิด ความเชื่อ โดยใช้เทคนิคด้านอารมณ์ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional acceptance) และเทคนิคทางความคิดโดยใช้เทคนิคการสอนในการเผชิญกับการพูดกับตนเอง (Teaching coping self-statement) ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (REBT) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าถึงตนเอง สามารถมองเห็นพลังที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2561: 175 - 176)

2.2 ด้านความซื่อตรง โดยใช้แนวคิดของ โลกแห่งคุณภาพ (Quality World) แนวคิด Choice Theory Total Behavior Car ระบบ WDEP ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Wubbolding. 2011) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจตนเอง มีความรับผิดชอบที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง และกล้าเผชิญความจริง (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2561: 189)

2.3 ด้านความเพียร ผู้วิจัยได้เนนการ ดังนี้

2.3.1 ความเพียร ด้านพฤติกรรม ใช้ระบบ WDEP ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มในการกำหนดและวางแผนไปสู่เป้าหมาย (Wubbolding & Brickell. 2005; อ้างถึงใน Corey. 2012: 401) โดยใช้การวางแผนตามหลัก SAMI2C3 และเทคนิคการพัฒนาทักษะ (Skill Development) (Wubbolding. 1966a, 1999; อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์. 2549: 307 - 311) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้พัฒนาการวางแผนที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ โดยกระบวนการสร้าง

และดำเนินการตามแผนที่วางไว้จะทำให้บุคคลสามารถจัดการชีวิตของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Corey, 2012: 404)

2.3.2 ผลของความเพียร ด้านพฤติกรรม ใช้วิธีการให้กำลังใจและการรับผลที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Natural Consequences) ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Wubbolding, 1966a, 1999; อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2549: 311)

2.4 ด้านพลังใจ ผู้วิจัยได้เนนการ ดังนี้

2.4.1 สิ่งนี้ถึงก็ครั้งก็มีพลังใจ ใช้วิธีการให้กำลังใจ (Encouragement) เพื่อมุ่งเน้นในการเสริมสร้างพลังใจแก่สมาชิกกลุ่ม โดยให้เรียนรู้ว่าพลังใจที่เกิดขึ้นนั้นเป็นแรงผลักดันในการมุ่งทำกิจกรรม (Rashid & Seligman, 2019: 146) ที่จะช่วยเพิ่มความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับหน้าที่ในชีวิตของสมาชิก (พัชรารณ ศรีสวัสดิ์, 2561: 106)

2.4.2 ปัจฉิมนิเทศ การส่งต่อพลังใจและยุติกลุ่ม ใช้วิธีการให้กำลังใจ (Encouragement) ด้วยการส่งต่อกันภายในกลุ่ม (Going around) เพื่อมุ่งเน้นการเสริมสร้างการส่งต่อพลังใจให้แก่สมาชิกกลุ่ม โดยให้เรียนรู้ว่าพลังใจที่เกิดขึ้นนั้นเป็นแรงผลักดันในการมุ่งทำกิจกรรม (Rashid & Seligman, 2019: 146) ที่จะช่วยเพิ่มความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับหน้าที่ในชีวิตของสมาชิก (พัชรารณ ศรีสวัสดิ์, 2561: 106)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากงานวิจัยพบว่าการเสริมสร้างและพัฒนาการความกล้าหาญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรพัฒนาให้ครบทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างและพัฒนาความกล้าหาญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มควรศึกษาบริบทของนักเรียนก่อนการใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษาและใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษาอย่างระมัดระวัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า ความกล้าหาญของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความกล้าหาญแตกต่างกันออกไป ดังนั้นควรมีการเสริมสร้างความกล้าหาญในแบบอื่น เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมกลุ่ม การฝึกอบรม เป็นต้น

2. ควรมีการติดตามผลการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังจากจบการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว เพื่อศึกษาความคงทนของการพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความกล้าหาญ

บรรณานุกรม

เพ็ญนภา กุลนภาค. (2560). การให้การปรึกษาวัยรุ่น *Adolescents Counseling*. กรุงเทพฯ: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.

- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- จรรยา อัครเพชรกุล, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, และ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2558). การเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ. วารสารพยาบาล ทหารบก, 16(3), 79-86.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2549). ทฤษฎีการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2558). วิธีการวิจัยทางการศึกษา *Research methods in education*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). การให้คำปรึกษากลุ่ม (*Group Counseling*) (1). กรุงเทพฯ: แดเน็ก อินเทอร์เน็ตเปอร์เรชั่น.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2556b). ทฤษฎีให้บริการปรึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- Corey, G. (2012). *Theory & Practice of Group Counseling*. Brooks/Cole: Cengage Learning.
- Gillham, J. E., และ Seligman, M. E. P. (1999). Footsteps on the road to a positive psychology. *Behaviour Research and Therapy*, 37, S163-S173.
- Krejcie, R. V., และ Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Peterson, C., และ Seligman, M. (2004). *Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification*: Oxford University Press, USA.
- Rashid, T., และ Seligman, M. (2019). *Positive Psychotherapy Workbook*. United States of America: Oxford University Press.
- Rogers, C. R. (1970). *Carl Rogers on encounter groups*. New York: Harper & Row.
- Seligman, M. E. P., และ Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive Psychology: An Introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.
- Troutzer, J. P. (2006). *Integrating Theory, Training, and Practice The Counselor and the Group*: Routledge Taylor & Francis Group.
- Woodard, C. R., และ Pury, C. L. S. (2007). The Construct of Courage: Categorization and Measurement. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 59(2), 135-147.

การพัฒนาเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์

จุลศักดิ์ ชาญณรงค์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : brakmae@yahoo.com

Received : June 25, 2021 Revised : August 30, 2021

Accepted : December 19, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” มีวิธีดำเนินการวิจัยในรูปแบบแบบแผนการทดลองขั้นต้นแบบศึกษากลุ่มเดียววัดหลังการทดลอง กับนิติตันปีที่ 2 สาขาวิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 35 คน ทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 80 ต่อ 80 ผลการทดลองจากเกมที่สร้างขึ้นเป็นเกมกระดานในลักษณะเกมบันไดงูที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” ที่ช่วยเพิ่มความรู้ในเรื่อง องค์การและการจัดการ มีเนื้อหา 4 ส่วนหลัก ประกอบด้วย 1) ความหมายของทฤษฎีองค์การ 2) ทฤษฎีองค์การสมัยดั้งเดิม 3) ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ และ 4) ทฤษฎีองค์การสมัยปัจจุบัน มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 87.57 ต่อ 85.42 ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

คำสำคัญ : เกม, องค์การและการบริหาร, ขอบข่าย, รัฐประศาสนศาสตร์

THE DEVELOPMENT OF GAME FOR TEACHING AND LEARNING ON
ORGANIZATION AND MANAGEMENT OF THE MAIN SCOPE OF PUBLIC
ADMINISTRATION.

Chulasak Charnnarong

Faculty of Social Sciences Srinakharinwirot University

E-mail: brakmae@yahoo.com

Abstract

The objective of this research is to develop game used in the teaching of "Organization and Management as the main scope of Public Administration". The research method is pre-experimental design with one-shot case study. The sample group is the second-year students, majoring in Public Administration, department of Political Science in the faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University, total 35 students. Tested with a standardized efficiency test: efficiency of process /efficiency of product ($E1/E2 = 80/80$). Experimental results from the game created as a board game in the style of snake ladder game in the teaching of "Organization and Management as the main scope of Public Administration" help to increase knowledge of organization and management are 1) definition of organizational theory 2) classical organization theory 3) neo-classical organization theory and 4) modern organization theory. This game has $E1/E2 = 87.57 /85.42$ which pass the set criteria and can be applied.

Keyword: Game, Organization and Administration, Scope; Public Administration.

ความเป็นมาและความสำคัญ

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจโดยตรงในการผลิตกำลังคนระดับสูงให้มีคุณสมบัติพร้อมในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงได้มีการปรับการเรียนการสอนให้ตอบสนองแนวทางดังกล่าว โดยจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมหรือด้วยการบรรยายเพียงวิธีการเดียวเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวิธีการเรียนรู้จะต้องตั้งอยู่บนฐานความคิดว่าผู้เรียนจะได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพราะการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้สอนอธิบายแต่เพียงฝ่ายเดียว (ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์, 2560, หน้า 16-33) วิธีการสอนเพื่อให้เกิดสถานการณ์ดังกล่าวมีวิธีการหลากหลาย วิธีการจำลองสถานการณ์เป็นวิธีการหนึ่งที่มีความเหมาะสมเนื่องจากผู้เรียนได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริงที่ต้องตัดสินใจ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจผู้เรียนจะไม่อยู่นิ่งเฉยจะมีความพยายามในการคิด เมื่อเกิดกระบวนการคิดขึ้นทำให้เกิดการถ่ายโอนกระบวนการคิดไปสู่สถานการณ์ในชีวิตจริง (ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ อนิรุทธ์ สติมัน และสุรพล บุญลือ, 2559, หน้า 1374-1385) ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนด้วยการจำลองสถานการณ์มีวิธีการที่หลากหลายลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การใช้เกม ด้วยการสอนด้วยการใช้เกมเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่คุณสอนสามารถเป็นผู้สร้างเกมขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จุดเน้นของการใช้เกมในการสอนนั้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้ฝึกฝนเทคนิคหรือทักษะที่ต้องใช้ยุทธวิธีการเล่นเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะต่าง ๆ โดยการให้ผู้เรียนเล่นตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมมาใช้เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาของบทเรียน การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเป็นการจัดประสบการณ์โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมกระบวนการในการสังเกต การเป็นผู้มีความคิดรวบยอดกับสิ่งที่เรียน สรุปลงความรู้ที่ได้รับอย่างสนุกสนาน (ภวิกา เลหาไพฑูริย์ และ กมล โพธิเย็น, 2561) นอกจากนี้การเรียนรู้ผ่านเกมหรือเกมเพื่อการเรียนรู้ (Game Based Learning) เป็นวิธีหนึ่งในการเรียนรู้ที่มีจุดเด่นคือการสร้างความสนุกสนานรวมเข้ากับการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยู่ในสถานะที่ผ่อนคลายต่างกับการเรียนปกติที่สร้างความเครียดให้กับสมองส่งผลต่อการปิดกั้นทางการรับรู้ โดยร่างกายจะหลั่งสาร คอร์ติซอล (Cortisol) เป็นฮอร์โมนชนิดหนึ่งที่ผลิตโดยต่อมไร้ท่อที่ผลิตออกมาเนื่องจากภาวะเครียดต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งถ้าหลั่งสารออกมามากเกินไปจะส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ ในขณะที่การที่สมองสนุกและผลิตเพปตินก็จะผลิตสารเอ็นดอร์ฟิน (Endorphins) เป็นสารที่หลั่งออกมาเพื่อให้เซลล์ผ่อนคลายและมีผลต่อจิตใจที่สำคัญคือ ลดความเครียด ส่งเสริมปฏิกิริยา ได้ตอบ ส่งเสริมการเรียนรู้และความจำ สร้างเสริมแรงจูงใจ ป้องกันภาวะผิดปกติทางใจ รวมถึงเรียนรู้ผ่านเกมมีจุดเด่น คือ สามารถสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สามารถให้ความคิดเห็นที่หลากหลายรวมกันเป็นเป้าหมายเดียวกันได้ เปิดโอกาสในการรับรู้เนื้อหาสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับสภาพแวดล้อมจริงได้ลดความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแต่ละคนเกิดความเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเห็นได้ว่าเกมเพื่อการเรียนรู้เป็นสื่อที่สามารถทำให้

ผู้เรียนสนใจและเปิดกว้างในการรับรู้ เกมสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท เช่น เกมอิเล็กทรอนิกส์ เกมกระดาน เกมไพ่ เกมการ์ด ฯลฯ เกมการ์ดเป็นเกมที่พัฒนามาจากเกมไพ่ ข้อดีของเกมการ์ดคือง่ายในการผลิต เพราะเป็นเพียงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ง่ายต่อการพกพา การเล่นที่ไม่ต้องใช้พื้นที่เยอะและต้องใช้ผู้เล่นมากกว่าหนึ่งคนจึงสร้างการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นได้ อีกทั้งยังสามารถที่จะสร้างสรรค์ในการออกแบบได้หลากหลายตามแนวคิดของผู้ออกแบบโดยไม่ต้องมีทักษะในการเขียนโค้ดดังเช่นเกมอิเล็กทรอนิกส์ง่ายต่อการเป็นแนวทางไปพัฒนาต่อให้กับการถ่ายทอดการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป (ฐปนันท สุวรรณกนิษฐ์, 2560)

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยในการพัฒนาเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนในประเด็นขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์ ด้วยประเด็นขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ถือได้ว่าเป็นประเด็นปัญหาสำคัญ อย่างไรก็ตามก็ตีการระบุขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน ด้วยรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีสองสถานะคือการเป็นวิชาหรือองค์ความรู้และกิจกรรมด้านการบริหารหรือการบริหารรัฐกิจ มีความกว้างขวางของขอบเขตหรือความหมายของทั้งสองสถานะ รวมถึงความเกี่ยวเนื่องระหว่างคำทั้งสอง กล่าวคือ กิจกรรมการบริหาร(หรือการบริหารรัฐกิจ) ทำให้รัฐประศาสนศาสตร์ มีความกว้างขวางเป็นอย่างมากเพราะกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการทั้งปวงของรัฐนั้นมีความกว้างขวางสุดเหลือที่จะประมาณเพราะเมื่ออยู่ในรัฐแล้วกิจกรรมใด ๆ ก็ย่อมเกี่ยวข้องกับรัฐทั้งสิ้น และการบริหารซึ่งเป็นกระบวนการหรือมรรควิธีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในรัฐย่อมเป็นเสมือนดั่งเงาตามตัวของกิจกรรมดังกล่าว ดังนั้นการทำความเข้าใจขอบเขตหรือขอบข่ายของวิชาที่ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการบริหารของรัฐย่อมต้องมีความสลับซับซ้อนลึกซึ้งซึ่งตามไปด้วยอย่างไม่สามารถปฏิเสธได้ (จุลศักดิ์ ชาญณรงค์, 2562)

ในบริบทของประเทศไทยขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ได้ถูกกล่าวถึงใน มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในหัวข้อเรื่อง เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา โดยการกำหนดเนื้อหาสาระสำคัญของหมวดวิชาชีพนเฉพาะ ซึ่งสะท้อนองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ได้ทั้งสิ้น 5 องค์ความรู้ได้แก่ กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ กลุ่มองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และ กลุ่มองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นลักษณะการนำร่องจึงได้กำหนดขอบเขตเบื้องต้นของการใช้กิจกรรม การการเรียนรู้ด้วยเกมในขอบข่ายองค์การและการจัดการ โดยเริ่มจากการพัฒนาเกมในขอบข่ายดังกล่าวรวมทั้งหาประสิทธิภาพของเกมเพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ต่อไปอย่างเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขบช่ยหลักของรัฐประศาสนศาสตร์”

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 35 คน ที่ลงทะเบียนวิชาองค์การและการบริหาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยเริ่มจากการชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงกติกาและวิธีการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้องและเข้าใจเป้าหมายที่ต้องตรงกัน และ สร้างเกมเรื่อง “องค์การและการจัดการขบช่ยหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” ขึ้น โดยเกมที่สร้างและพัฒนาขึ้นผ่านการหาประสิทธิภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง ความสอดคล้องของเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้เกมที่มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพจากกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่ม ประกอบด้วย

การหาประสิทธิภาพรายบุคคล โดยนำเกมดังกล่าวทดลองใช้กับนิสิต จำนวน 3 คน (นิสิตเก่งปานกลาง และอ่อน) เพื่อพิจารณาภาพรวมของเกมด้านความน่าสนใจ วิธีการเล่น และ ลำดับการเล่น เก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขโดยการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้เกมที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปปรับใช้ การหาประสิทธิภาพรายกลุ่ม โดยนำเกมไปทดลองใช้กับนิสิต จำนวน 6 คน (นิสิตเก่ง 2 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 2 คน) โดยการหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 เท่ากับ 80/80 และ การหาประสิทธิภาพภาคสนาม โดยนำเกม ไปทดลองใช้กับนิสิตสาขาวิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 35 คน โดยการหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 เท่ากับ 80/80

ผลการวิจัย

ในนี้การพัฒนาเกมที่ใช้ในการเรียนการสอน หมายถึง การสร้างและหาประสิทธิภาพของเกมให้ มีมาตรฐาน สำหรับเกมที่สร้างขึ้นใช้ชื่อว่า “องค์การและการจัดการขบช่ยหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” เป็นเกมกระดานในลักษณะเกมบันไดงู เป็นเกมที่จะช่วยเพิ่มความรู้นในเรื่ององค์การและการจัดการ ซึ่งเนื้อหาประกอบไปด้วย 1) ความหมายของทฤษฎีองค์การ 2) ทฤษฎีองค์การสมัยดั้งเดิม (Classical Theory) 3) ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ (Neo-Classical Theory) และ 4) ทฤษฎี

องค์การสมัยปัจจุบัน (Modern Theory) ซึ่งแสดงองค์ความรู้ในรูปแบบของใบงาน กติกาหลักของเกม ประกอบด้วย การเล่นที่ต้องมีผู้เล่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต้องตอบคำถามก่อนทอยลูกเต๋าทุกครั้ง จะได้ทอยลูกเต๋าลแล้วเดินหน้าก็ต่อเมื่อตอบคำถามถูกเท่านั้น ในบางช่องจะมี "บันได" พาดเชื่อมกันระหว่างสองช่อง และมี "งู" เชื่อมระหว่างสองช่องเช่นกัน โดยบันไดและงูจำนวนหนึ่งจะพาดผ่านแทบทั่วทั้งกระดานอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งจะมีผลต่อการเดินไปตามช่องระหว่างเล่น ดังนั้นจึงมีอุปกรณ์หลัก ประกอบด้วย ใบงานจำนวน 4 ใบงานซึ่งแสดงองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์การและการจัดการ กระดานบันไดงู ตัวเดิน และลูกเต๋า

สำหรับการหาประสิทธิภาพของเกมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง ความสอดคล้องของเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้วยการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (IOC) ให้ได้มากกว่า 0.5 โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาจากใบงานองค์ความรู้ทั้งสี่ใบงานและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้เกมใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าองค์ความรู้ทั้งสี่ใบงานมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มากกว่า 0.5 ทุกใบงาน โดยมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ 1 และมีข้อเสนอแนะว่าในแต่ละใบงานควรมีการกระชับเนื้อหาของแต่ละใบงานเพื่อไม่ทำให้ ผู้เล่นเกิดความเบื่อหน่าย และ ก่อนที่จะเล่นเกมผู้สอนควรให้ความรู้ก่อนเล่นเกมรวมถึงหลังจากเล่นเกมคอยให้องค์ความรู้โดยละเอียด ส่วนเกมจะเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดความรู้ในเบื้องต้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในเรื่องดังกล่าวก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีการกระชับเนื้อหาของใบงานแต่ละใบ

หลังจากการหาประสิทธิภาพของเกมจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำเกมดังกล่าวไปทดลองใช้กับนิสิตจำนวน 3 คน (นิสิตเก่ง ปานกลาง และอ่อน) เพื่อพิจารณาภาพรวมของเกมด้านความน่าสนใจ วิธีการเล่น และ ลำดับการเล่น เก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขโดยการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมพบว่ากลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนะเป็นประเด็นย่อยทั้งหมด 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) น่าจะมีการเพิ่มกติกาในการเล่นเพื่อเพิ่มความน่าสนใจของเกม 2) หากมีตอบคำถามไม่ได้ น่าจะมีบทลงโทษเพื่อเป็นการเพิ่มสีสันในการเล่น และ 3) ควรมีการเพิ่มสีสันของตัวกระดานเพื่อเพิ่มความน่าสนใจระหว่างเล่นเกม (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงข้อเสนอแนะต่อเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” ให้มีมาตรฐานจากกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล (N=3)

ข้อเสนอแนะต่อเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” ให้มีมาตรฐานจากกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล	ผู้ให้ข้อมูลหลักที่แสดงทัศนะดังกล่าว (N=3)	
	ความถี่	คนที่
น่าจะมีการเพิ่มกติกาในการเล่นเพื่อเพิ่มความน่าสนใจของเกม	2	1 และ 2
หากมีตอบคำถามไม่ได้ น่าจะมีบทลงโทษเพื่อเป็นการเพิ่มสีสันในการเล่น	2	1 และ 3
ควรมีการเพิ่มสีสันของตัวกระดานเพื่อเพิ่มความน่าสนใจระหว่างเล่นเกม	1	3

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงปรับปรุงเพื่อเพิ่มความน่าสนใจระหว่างเล่นเกมตั้งแต่การเพิ่มสีสันของตัวกระดาน การเพิ่มกติกาในการเล่นเพื่อเพิ่มความน่าสนใจของเกมโดยเพิ่มกติกาการเล่นในเรื่อง “วิธีการเล่น” ในข้อ 2 ซึ่งเดิม ผู้เล่นจะถูกถามคำถามและต้องตอบคำถามให้ถูกต้อง หากตอบคำถามถูกผู้เล่นจะได้สิทธิ์ในการทอยลูกเต๋าเพื่อเดินก่อน แต่หากผู้เล่นตอบคำถามผิดผู้เล่นท่านนั้นจะไม่มีสิทธิ์ในการทอยลูกเต๋าเพื่อเดิน ทั้งนี้จึงได้แก้ไขให้เกมมีความน่าสนใจระหว่างเล่นโดย ระบุว่า “แต่หากผู้เล่นตอบคำถามผิด ผู้เล่นจะต้องเปิดการ์ดดวงเพื่อเสี่ยงดวง ซึ่งอาจจะถูกลงโทษหรือได้รับรางวัล” โดยมีแก้ไขวิธีการเล่นข้อดังกล่าวเป็นข้อ 2 เมื่อเริ่มเล่นเกม ผู้เล่นจะถูกถามคำถามและต้องตอบคำถามให้ถูกต้อง หากตอบคำถามถูกผู้เล่นจะได้สิทธิ์ในการทอยลูกเต๋าเพื่อเดินก่อนแต่หากผู้เล่นตอบคำถามผิด ผู้เล่นจะต้องเปิดการ์ดดวงเพื่อเสี่ยงดวง ซึ่งอาจจะถูกลงโทษหรือได้รับรางวัล

ทั้งนี้จึงมีการระบุวิธีการเล่นและการเพิ่มอุปกรณ์การเล่น ดังนี้

ผู้เล่นทุกคนจะต้องทำการศึกษาใบความรู้และตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่ององค์การและการจัดการให้ถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถไปถึงเส้นชัยก่อนผู้เล่นคนอื่น โดยมีวิธีเล่นดังนี้ 1) ผู้เล่นจะต้องทำการศึกษาใบความรู้เรื่ององค์การและการจัดการ เพื่อเตรียมตอบคำถามในการเล่น โดยจะมีเวลาให้ 15 นาที 2) เมื่อเริ่มเล่นเกม ผู้เล่นจะถูกถามคำถามและต้องตอบคำถามให้ถูกต้อง หากตอบคำถามถูกผู้เล่นจะได้สิทธิ์ในการทอยลูกเต๋าเพื่อเดินก่อนแต่หากผู้เล่นตอบคำถามผิด ผู้เล่นจะต้องเปิดการ์ดดวงเพื่อเสี่ยงดวง ซึ่งอาจจะถูกลงโทษหรือได้รับรางวัล และ 3) หากผู้เล่นเดินไปถึงจุดตีนบันได จะสามารถขึ้นไปข้างบนปลายบันไดได้ แต่ถ้าผู้เล่นเดินไปช่องที่มีหัวงู ก็จะต้องเดินลงมาช่องทางงู เดินไปเรื่อย ๆ ผลัดกันทำเช่นนี้ จนกว่าจะไปถึงเส้นชัย

กติกาหลักของเกม ประกอบด้วย ต้องมีผู้เล่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต้องตอบคำถามก่อนทอยลูกเต๋า ทุกครั้ง จะได้ทอยลูกเต๋าลงแล้วเดินหน้าก็ต่อเมื่อตอบคำถามถูก ในบางช่องจะมี "บันได" พาดเชื่อมกัน ระหว่างสองช่อง และมี "งู" เชื่อมระหว่างสองช่องเช่นกัน โดยบันไดและงูจำนวนหนึ่งจะพาดผ่านแทบทั่ว ทั้งกระดานอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งจะมีผลต่อการเดินไปตามช่องระหว่างเล่น ดังนั้นจึงมีอุปกรณ์หลัก ประกอบด้วย ใบงานจำนวน 4 ใบงานซึ่งแสดงองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์การและการจัดการ กระดาน บันไดงู ตัวเดิน ลูกเต๋า และ การ์ดดวง ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

หลังจากการหาประสิทธิภาพของเกมจากผู้เชี่ยวชาญ และจากกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล ซึ่งให้ ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงเกม และผู้วิจัยได้ปรับปรุงเกมตามข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยนำ เกมดังกล่าว ไปทดลองใช้กับนิสิต จำนวน 6 คน (นิสิตเก่ง 2 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 2 คน) โดยการหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2$ เท่ากับ $80/80$ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลการฝึกปฏิบัติ/ทดสอบ ระหว่างเรียน ได้คะแนนรวม 107 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 89.16 ซึ่งหมายถึง $E1 = 89.16$ และคะแนนทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน ได้คะแนนรวม 54 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งหมายถึง $E2 = 90$ จึงสรุปได้ว่าเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” มีค่า ประสิทธิภาพ $E1 / E2 = 89.16 / 90$ ผ่านเกณฑ์ ที่ตั้งไว้สามารถนำไปใช้ได้

ในท้ายที่สุดผู้วิจัยนำเกมดังกล่าวนำมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง หรือ การหาประสิทธิภาพ ภาคสนาม โดยนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมเรื่อง “องค์การและการจัดการขบข่ายหลักของรัฐ ประศาสนศาสตร์” ไปทดลองใช้กับนิสิตสาขาวิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 35 คน โดยการหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2$ เท่ากับ $80/80$ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลการฝึก ปฏิบัติ/ทดสอบ ระหว่างเรียน ได้คะแนนรวม 613 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.57 ซึ่งหมายถึง $E1 = 87.57$ และคะแนนทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน ได้คะแนนรวม 299 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.42 ซึ่งหมายถึง $E2 = 85.42$ จึงสรุปได้ว่าเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขบข่าย

หลักของรัฐประศาสนศาสตร์”มีค่า ประสิทธิภาพ $E1/E2 = 87.57/85.42$ ผ่านเกณฑ์ ที่ตั้งไว้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า เกมที่สร้างขึ้นชื่อว่า “องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์” เป็นเกมกระดานในลักษณะเกมบันไดงู เป็นเกมที่จะช่วยเพิ่มความรู้ในเรื่ององค์การและการจัดการสอดคล้องกับงานของ รฐปนนท์ สุวรรณกนิษฐ์ (2560) เรื่อง การออกแบบเกมการ์ดเพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนหลักสูตรออกแบบสื่อสาร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การออกแบบเกมการ์ดเพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนหลักสูตรออกแบบสื่อสาร ได้สร้างความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องใช้ในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ใน หลักสูตรฯ มองออกถึงความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นกับการประกอบอาชีพออกแบบสื่อสารด้านต่าง ๆ สร้างแรงจูงใจให้กับผู้เล่นเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนการออกแบบเกม

สำหรับการหาประสิทธิภาพ หลังจากการหาประสิทธิภาพของเกมจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำเกมดังกล่าวไปหาประสิทธิภาพจากกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล รายกลุ่ม และในท้ายที่สุดผู้วิจัยนำเกมดังกล่าวนำมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง หรือ การหาประสิทธิภาพภาคสนาม โดยนำเกมดังกล่าวไปทดลองใช้กับนิสิตสาขาวิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 35 คน โดยการหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2$ เท่ากับ 80/80 พบว่าเกมที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่อง “องค์การและการจัดการขอบข่ายหลักของรัฐประศาสนศาสตร์”มีค่า ประสิทธิภาพ $E1/E2 = 87.57/85.42$ ผ่านเกณฑ์ ที่ตั้งไว้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้น เช่น งานของ กุลธิดา ชูเสน และ กาญจนา ธนพคุณ (2560) เรื่องการใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เรื่องพฤติกรรมบางประการของสัตว์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผลการวิจัย พบว่าผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พฤติกรรมบางประการของสัตว์ทุกหัวข้อเรื่องมีอัตราส่วนของคะแนนเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการสอนการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.00/86.76 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 งานของ ราตรี สุภาเอื้อง และ วชิระ อินทร์อุดม (2555) ในงานวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาเกมการสอนบนเว็บเรื่องการสื่อสารข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาเกมการสอนบนเว็บเรื่องการสื่อสารข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพ 82.44/83.11 งานของ ศิริรัตน์ เกิดแก้ว และ คณะ (2560) เรื่องการพัฒนานวัตกรรม “เกมการประสมคำภาษาไทย” เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งผลการวิจัย พบว่านวัตกรรม “เกมการประสมคำภาษาไทย” เพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.36/85.60

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. เกมในลักษณะเกมกระดานมีข้อจำกัดในการให้ความรู้ในรายละเอียดที่มีความซับซ้อน ผู้สอนควรให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนเพิ่มเติมรวมตลอดถึงการให้ความรู้สอดแทรกเพิ่มเติมจะช่วยให้การเรียนรู้ได้ผลกว่าเพียงปล่อยให้ผู้เล่นเล่นและเรียนรู้ด้วยตนเอง myh's,f

2. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ดังเช่น การคิดเกม วิธีการเล่น เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลธิดา ชูเสน และ กาญจนา ธนพคุณ. (2560). การใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เรื่อง พฤติกรรมบางประการของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.โครงการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ. เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17 “บูรณาการงานวิจัยสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน” วันศุกร์ที่ 21 กรกฎาคม 2560 ณ ศูนย์วัฒนธรรมภาคเหนือตอนล่าง วังจันทน์ริเวอร์วิว มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก.
- จุลศักดิ์ ชาญณรงค์.(2562). รัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น. สมุทรสาคร: พิมพ์ดี.
- ฐปนันท์ สุวรรณกนิษฐ์. (2560). การออกแบบเกมการ์ด เพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนหลักสูตร ออกแบบสื่อสาร. การประชุมวิชาการระดับชาติ. "นเรศวรวิจัย" ครั้งที่ 13, น.1700-1715.
- ทิศนา ขम्मณี.(2550). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์.(2560). การพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ของนิสิตระดับอุดมศึกษา.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.19(3), 16-33.
- ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ อนิรุทธ์ สติมัน และสุรพล บุญลือ. (2559). ผลการพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงกลยุทธ์สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา. การประชุมวิชาการระดับชาติ. "นเรศวรวิจัย" ครั้งที่ 12, น.1374-1385.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ .(2557). ภาพรวมและแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์.ใน เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (บรรณาธิการ), เอกสารการสอนชุดวิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักรัฐประศาสนศาสตร์, (น.5-7). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภวิกา เลหาไพฑูรย์ และ กมล โพธิเย็น.(2561). การสอนโดยใช้เกมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเลข 3 หลัก ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.14 (2), 155-170.

ราตรี สุภาเอื้อง และ วชิระ อินทร์อุดม. (2555). การพัฒนาเกมการสอนบนเว็บเรื่องการสื่อสารข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.5 (3), 81-86.

ศิริรัตน์ เกิดแก้ว และ คณະ. (2560) .การพัฒนานวัตกรรม “เกมการประสมคำภาษาไทย” เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้.วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์.19 (2), 49-62.

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผล การปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

พระอภิสิทธิ์ วงศ์เมืองจันทร์
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
อีเมล: apisit1502@gmail.com

ธารินทร์ รसानนท์
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
อีเมล: apisit1502@gmail.com

Received : August 2, 2021 Revised : September 28, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร 2) ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียน 4) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวน 167 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่ายและการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครู โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง (r ระหว่าง .237–.537, $p < .01$) และหลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูได้ ร้อยละ 33.50 นักการศึกษาทำนายเป็น .111, .134, .200 และ .120 ตามลำดับ

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, ประสิทธิภาพ, การปฏิบัติงานวิชาการของครู,

THE RELATIONSHIP BETWEEN GOOD GOVERNANCE OF ADMINISTRATORS AND THE EFFECTIVENESS OF TEACHERS ACADEMIC PERFORMANCE IN BANGNA DISTRICT UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION.

Phar Apisit Wongmeangjan
College of Management University of Phayao
Email: apisit1502@gmail.com

Tharin Rasanond
College of Management University of Phayao
Email: apisit1502@gmail.com

Abstracts

The purposes of this research were to 1) study the good governance implemented by school administrators in Bang Na district 2) the effectiveness of teachers' academic performance in schools, 3) the relationship between good governance implemented by school administrators and the effectiveness of teachers' academic performance and 4) the elements of good governance of school administrators that could forecast the effectiveness of teachers' academic performance in Bangna district under Bangkok Metropolitan Administration. The samples were 167 school teachers in 7 Bangna district under Bangkok Metropolitan Administration of year 2562. The research instrument was a set of 5 rating scale questionnaires which 0.67-1.00 content validity and 0.98 reliability. The statistics used in data analysis were percentage, means, standard deviation, simple correlation and multiple linear regression. The research found that there were high level of good governance implemented by school Administrators and the effectiveness of teacher's academic performance. The relationship between good governance implemented by school administrators and the effectiveness of teachers' academic performance had positive relationship at medium level ($r=.237-.537$, $p<.01$) in overall and each aspects. The research results also showed that the participation, the economy, the rule of law and the ethics could forecast the effectiveness of teachers' academic performance at 33.50%, β of the predictors were .111, .134, .200 and .120 respectively.

Keywords: Good Governance, Effectiveness, Teacher Academic Performance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักธรรมาภิบาล ถือเป็นหลักของการบริหารสาธารณะที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับประชาชนเพื่อมุ่งให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีเกิดความสงบสุขโดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (อัชฎางค์ ปาณิกบุตร, 2559, สื่อดิจิทัล)

นอกจากการบริหารในส่วนของภาครัฐในการปกครองการบริหารบ้านเมืองแล้ว เราจะเห็นได้ว่า แม้แต่ในด้านการศึกษาก็นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาอยู่หลายหน่วยงานและหลายระดับ โรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาและให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน พัฒนาคอนไทยทุกคนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกตามมาตรา 9(2) มาตรา 41 มาตรา 42 ได้กำหนด ทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ ได้มุ่งให้การจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 6-22) ที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบูรณาการนำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา ตามภารกิจ 4 ประการ ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ ตามมาตรา 39 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา)ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานภายในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาและผู้เรียนได้รับประโยชน์ตามมา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ยกย่องสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ ซึ่งนอกจากผู้บริหารแล้ว ยังมีครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการปฏิบัติงานวิชาการซึ่งประกอบไปด้วย ภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกัน ซึ่งกล่าวในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือว่ามีความสำคัญอย่างมากในโรงเรียน เพราะเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โดยภาพรวม พบว่า กำลังเป็นปัญหาอย่างมากในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครู สามารถทำให้ครูเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานวิชาการหรือไม่ อย่างไร

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำงานวิจัย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนและศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยไปเสนอแนะในการวางแผนการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวน 297 คน ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางนา โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ โรงเรียนเทียนพินอนุสรณ์ โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมณี โรงเรียนวัดบางนาออก โรงเรียนวัดบางนาใน โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ และโรงเรียนอานวยกนกศิริอนุสรณ์

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวน 167 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548, หน้า 51) สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดโรงเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ได้ศึกษาเนื้อหา ดังนี้ **ตัวแปรต้น** ได้แก่ องค์ประกอบตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ 1) หลักคุณธรรม 2) หลักนิติธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า และ**ตัวแปรตาม** ได้แก่ ประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวน 297 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548, หน้า 51) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 167 คน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเพ็ญพินอนุสรณ์ โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ และโรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอำนวยการกสิวิบูลย์ โรงเรียนวัดบางนาใน โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมณี และโรงเรียนวัดบางนาอก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียนที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร คือ การใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักคุณธรรม 2) หลักนิติธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่าเป็นแบบมาตราประมาณค่า ตามแนวคิดของ Likert 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นแบบมาตราประมาณค่าตามแนวคิดของ Likert 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารและประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหา และข้อคำถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยพิจารณาถึงแนวคิดให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และคำนึงถึงความเหมาะสม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เทคนิค IOC ของคำถามแต่ละข้อแล้วนำข้อมูล
หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ แล้วนำมา
พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะของกลุ่มประชากรที่
คล้ายกัน จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถามที่ได้ นำไปทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดย การหาค่าสัมประสิทธิ์
ของแอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ การใช้หลักทฤษฎีการปฏิบัติ=0.98 ประสิทธิภาพการ
ปฏิบัติงานวิชาการของครู=0.98 รวมความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า=0.98 และนำแบบสอบถามที่ได้
ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว
ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอหนังสือ
การเก็บข้อมูล จากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตบางนา กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 167 คน
ได้รับแบบสอบถาม คืนจำนวน 167 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่ม
ตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ
ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยใช้ความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักทฤษฎีการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา
กรุงเทพมหานคร ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักทฤษฎีการปฏิบัติของผู้บริหารกับประสิทธิผล
การปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ใช้สถิติค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักทฤษฎีการปฏิบัติของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน
วิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ใช้สถิติค่าการวิเคราะห์
การถดถอยพหุคูณ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวม นำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

หลักธรรมาภิบาล	n=167		ระดับการใช้	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.		
1. หลักคุณธรรม	4.31	0.54	มาก	1
2. หลักนิติธรรม	4.23	0.60	มาก	4
3. หลักความโปร่งใส	4.22	0.59	มาก	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.29	0.58	มาก	2
5. หลักความรับผิดชอบ	4.27	0.58	มาก	3
6. หลักความคุ้มค่า	4.11	0.75	มาก	6
รวม	4.24	0.61	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$) และเมื่อพิจารณารายด้าน ก็พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลทุกด้านในระดับมากเช่นเดียวกัน ($4.11 \leq \bar{X} \leq 4.31$) โดยใช้หลักคุณธรรมมากเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X}=4.31$) รองลงมาคือหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใสและหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.29, 4.27, 4.23, 4.22, 4.11$ ตามลำดับ)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวม นำเสนอดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครู	n=167		ระดับความคิดเห็น
	\bar{x}	S.D.	
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.63	0.45	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.52	0.50	มากที่สุด
3. การวัดผลและประเมินผล	4.50	0.54	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	4.40	0.60	มาก
5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.30	0.58	มาก
รวม	4.47	0.53	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) และเมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($4.30 \leq \bar{X} \leq 4.63$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.63$) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.52$) การวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}=4.50$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.40$) และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.30$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับ

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนากรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	n=167						
	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6
ประสิทธิผล (Y)	1.000						
หลักคุณธรรม (X1)	.327**						
หลักนิติธรรม (X2)	.401**	.331**					
หลักความโปร่งใส (X3)	.305**	.237**	.345**				
หลักการมีส่วนร่วม (X4)	.465**	.280**	.372**	.537**			
หลักความรับผิดชอบ (X5)	.335**	.251**	.260**	.360**	.499**		
หลักความคุ้มค่า (X6)	.420**	.238**	.341**	.429**	.422**	.436**	1.000

หมายเหตุ : ** = $p < .01$

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r ระหว่าง .237–.537)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์หาค่าการถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณขององค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครู

ตัวแปรทำนาย	ค่าสถิติ		
	ค่าเบต้า (β)	ค่าที (t)	ค่าพี (p)
หลักคุณธรรม	.111	2.00	.05
หลักนิติธรรม	.134	2.54	.01
หลักความโปร่งใส	-.030	-.52	.61
หลักการมีส่วนร่วม	.200	3.17	.00
หลักความรับผิดชอบ	.029	.51	.61

หลักความคุ้มค่า	.120	2.70	.01
-----------------	------	------	-----

หมายเหตุ : ค่า R = .579, ค่า R-square = .335, p < .01

ตัวแปรถูกทำนาย : ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานวิชาการของครู

จากตารางที่ 4 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวม สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ได้ร้อยละ 33.50 (R = .579, R-square = .335) โดยตัวแปรที่ทำนายดี คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\beta = .200$, $p = .00$) หลักความคุ้มค่า ($\beta = .120$, $p = .01$) หลักนิติธรรม ($\beta = .134$, $p = .01$) และหลักคุณธรรม ($\beta = .111$, $p = .05$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการใช้หลักธรรมาภิบาล และได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาในระดับสูงสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดหลักพื้นฐานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548) โดยทั่วไปสถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ทั้ง 6 ประการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาภรณ์ ส่งเสริมและสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสรชัย ชยธมฺโม (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารและพัฒนาการจัดการเรียนของสถานศึกษา ถ้านำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษาจะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมาภิบาลยึดหลักการงานที่มีหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า นำมาใช้ในการบริหารซึ่งเป็นการบริหารการปกครองที่ดีที่ทุกๆ ส่วนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เหมาะที่จะนำมาใช้ในการจัดการบริหารงาน ทำให้หน่วยงานนั้นสามารถพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพได้

2. ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนตระหนักถึงการปฏิบัติงานวิชาการและให้ความสำคัญกับงานวิชาการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ สุภารส และชิตชัย สนั่นสัย (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนให้ความสำคัญและนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก มาใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนในระดับหนึ่งซึ่งยังไม่สูงมาก สอดคล้องกับงานวิจัย พิมพรรณ รักดีอุรณ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลคันนายาว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิระศักดิ์ ขุนอินทร์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า ระดับธรรมาภิบาลในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักธรรมาภิบาลทุกด้านมีสหสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม สอดคล้องกับแนวคิด หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ที่ผู้บริหารโรงเรียนได้นำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ในด้าน หลักการมีส่วนร่วม อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน เปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโรงเรียนได้ หลักความคุ้มค่า อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการทำงาน หรือแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นจากการทำงานของหน่วยงานและมีการบริหารจัดการที่ได้ผลงานที่คุ้มค่า หลักนิติธรรม อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยมีความคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อผู้ที่เข้ามาใช้บริการและมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และหลักคุณธรรม อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการสรุปรายงานรายรับรายจ่ายต่าง ๆ อย่างเปิดเผยต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรศักดิ์ ว่องไว เพลินพิศ ธรรมรัตน์และระพีพรรณ ร้อยพิลา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน พบว่าหลักการกระจายอำนาจ หลักการรับผิดชอบหลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติหลักประสิทธิผล หลักนิติธรรมและหลักความโปร่งใสมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระดับมาก ดังนั้นในภาพรวมผู้บริหารจึงควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการของครูในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น

กว่าเดิม หลักธรรมาภิบาลที่ควรพัฒนา ปรับปรุง ปฏิบัติให้มากขึ้น เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน โดยมีการจัดบุคคลให้เหมาะสมกับงานที่ทำ และมีการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานวิชาการของครู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้น ครูควรพัฒนาหรือปรับปรุง ในเรื่องของการเผยแพร่สื่อเทคโนโลยีที่ผลิตขึ้นและพัฒนาให้เพื่อนครู ทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3. ผลการวิจัย พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการในทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรนำหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว มาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆและการปฏิบัติตนต่อไปด้วย

4. ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลที่สามารถทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครู ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานวิชาการของครู ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเพิ่มการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 4 ด้าน ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารไปใช้กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และการบริหารงบประมาณ

2. ควรศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา การปฏิบัติงานของครูในเขตการศึกษาต่างๆ ทั้งรัฐบาลและเอกชน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานคณะกรรมการชั้นพื้นฐาน. (2552). คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการ.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการชั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไข

เพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ขจรศักดิ์ ว่องไว, เพลินพิศ ธรรมรัตน์และระพีพรรณ ร้อยพิลา. (2562). การบริหารงานตาม

หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สกลนคร (Online). 1 (1), 140-147.

จิรศักดิ์ สุภารส และชิตชัย สนั่นเสียง. (2560). การศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

- ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.วารสาร
วิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ. 4 (1), 47-53.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ : บิสซิเนสฮาร์แอนด์ดี.
- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน
บริษัทเอ็น วาย फिल्म จำกัด.
- พิมพ์พรณ ภัคดีอุอรณ. (2556). ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
สถานีตำรวจนครบาลคันนายาว. (สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะศิลปศาสตร เกริก), 74 – 90.
- รัตนาภรณ์ ส่งเสริมและสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2559). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.วารสารบริหาร
การศึกษาบวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 16(1), 238-251
- สรราชัย ชยธมโม,พระ. (2558). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์
ปริทรรศน์ฯ, 2(3), 139–146.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง
(พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ :
ไอเดีย สแควร์.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2554). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
ศิลปากร. 1(2), 119-126.
- อัญญาจค์ ปาณิกบุตร. (2559). ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี. สืบค้นเมื่อ 19
กันยายน 2562, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.

การพัฒนาารูปแบบการบูรณาการด้วยการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : elovemylove@gmail.com

นীরนาท จุลเนียม

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : elovemylove@gmail.com

Received : June 15, 2021 Revised : September 20, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมวิไล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนนักเรียน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง, แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานก่อนเรียน, แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน, แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน, แบบทดสอบย่อยก่อนเรียนและหลังเรียนรายชั่วโมง และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน คะแนนพัฒนาการ (S) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธี Wilcoxon Sign Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนบูรณาการทักษะการคิดเชื่อมโยง ในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพมากกว่า 50%
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Z=1.48$)
3. พฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนจากการสังเกต พบว่า กลุ่มเก่งจะมีเจตคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ดีกว่ากลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละแผนและคะแนนวัดผลในกลุ่มเก่งมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อน

คำสำคัญ: ทักษะการคิดเชื่อมโยง, การสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, พัฒนาการการเรียนรู้, พฤติกรรมการเรียนรู้

THE DEVELOPMENT OF AN INTEGRATED MODEL WITH MATHEMATICS LEARNING MANAGEMENT TO PROMOTE COGNITIVE SKILLS TOWARDS STUDENT ACHIEVEMENT. SECONDARY SCHOOL YEAR 3.

Teerasak Intaramat

the Department of Curriculum and Instruction Faculty
of Education Pathum Thani University
E-mail : elovemylove@gmail.com

Neranart Chulniam

the Department of Curriculum and Instruction Faculty
of Education Pathum Thani University
E-mail : elovemylove@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the effectiveness of the integrated model to promote the cognitive skills on the learning achievement of Mathayomsuksa 3 students. Formal study, before and after school of students using integrated learning management to promote cognitive skills on the learning achievement of Mathayomsuksa 1 and 3 students) study behavior of students Using an integrated approach to learning management to promote associative thinking skills towards student achievement. Mathayom Suksa 1, select Purposive sampling. Is a student in Mathayom 3 year at Pathumwilai School Secondary Education Service Area Office 4, Office of the Basic Education Commission Ministry of Education The number of students was 45 people, Research tools? It consists of an integrated lesson plan to promote associative thinking skills, a pre-study basic knowledge test, a pre-study academic achievement test, a student achievement test after studying, a pre-study quiz. And after studying hourly and the study behavior observation form Basic statistical analysis Development score (S) and comparing the achievement using the Wilcoxon Sign Ranks Test method.

The research results were found that

1. The effectiveness of the teaching model and the integration of associative thinking skills. In the mathematics content of Mathayomsuksa 3 students, the efficiency was more than 50%
2. The study results were not statistically significantly higher than before at the .05 level ($Z = 1.48$).
3. Individual behavior of the students. Better learning in the classroom than the moderate and soft groups Resulting in the teaching and learning activities Content associations between each plan and score in the Keen group were more effective than the moderate and soft groups.

Keywords: Linking Skills Integrated, teaching to promote associative thinking skills, Academic achievement, Learning development, Learning behavior

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การคิดเชื่อมโยงเป็นทักษะการคิดขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและพัฒนาการทางความคิดตามยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคเทคโนโลยีโดยใช้กระบวนการคิด เชื่อมโยงสู่เทคโนโลยีและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) วิธีการสอนก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนบูรณาการด้วย โดยการใช้หลักสูตรบูรณาการให้มีการเชื่อมโยง ความรู้ ความคิดรวบยอดหรือทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยองค์รวมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2559) เพื่อให้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ ที่ใช้กระบวนการคิดที่สามารถเชื่อมโยงสู่เทคโนโลยี และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้มากที่สุดเช่นกัน ทักษะการคิดเชื่อมโยงจึงมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน เพราะการคิดเชื่อมโยงเป็นกระบวนการพัฒนาของ สมองกับการรับรู้ของบุคคลกับสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย กล่าวคือ การเรียนรู้ที่มีความหมาย จะเกิดขึ้นได้หากการเรียนรู้นั้นสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งใด สิ่งหนึ่งที่มีมาก่อน ดังนั้นการให้กรอบความคิดแก่ผู้เรียนก่อนการสอนเนื้อหาสาระใดๆ จะช่วยเป็นสะพานหรือโครงสร้างที่ผู้เรียนสามารถนำ เนื้อหาสิ่งที่เรียนใหม่ไปเชื่อมโยงได้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายได้นั้นเอง (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2550) ดังนั้นการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีความรู้ในเนื้อหาเก่าแล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาใหม่ จึงจะสามารถนำมาตัดสินใจและสรุปความได้ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ อย่าง ต่อเนื่องเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์และ ความเจริญ คือ รู้จักคิดดี คิดถูกต้องทั้งตามหลัก วิชาและคุณธรรม พุทธและทำแต่สิ่งที่จะสัมฤทธิ์ผล เป็นคุณประโยชน์และเป็นความเจริญทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม (ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9, 2556: 98)

ด้วยเหตุนี้ทักษะการคิดเชื่อมโยงจึงเป็นแกนสำคัญในการเชื่อมโยงการคิดและจำเป็นที่ต้องมีการจัดกิจกรรมให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้ที่มีความหมาย ในกระบวนการเรียนการสอน สู่เป้าหมายของการศึกษาทุกแขนง โดยเฉพาะเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมในการฝึกฝนให้มีทักษะพื้นฐานที่แม่นยำ หลากหลายและสามารถนำมาเชื่อมโยงกันได้ เพราะเด็กวัยนี้ จะเริ่มมีการ คิดในรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในวัยเด็กตอนปลาย มีพัฒนาการทางสติปัญญา มากกว่าวัยอื่น สามารถคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น รู้จักการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ดังนั้น เด็กวัยนี้จึงเหมาะสมในการเริ่มต้นพัฒนาความรู้ ที่เป็นนามธรรมกับทักษะการคิดพื้นฐานเชื่อมโยงกันสู่การคิดขั้นสูงต่อไป ดังนั้นทักษะการคิดเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์จึงเป็นพื้นฐานสำคัญต่อผู้เรียน ที่จะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการกับทักษะการคิดเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษ ที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลก ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

อย่างไรก็ตามปัญหาด้านการคิดของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด ยังเป็นปัญหาที่สำคัญของการศึกษาไทย จะเห็นได้จากผลการเรียนที่ต่ำของนักเรียนและ

สรุปผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ต่ำกว่าระดับชาติอย่างต่อเนื่องในวิชาแกนหลัก คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นสูงต่อไป พบว่า นักเรียนมีคะแนนต่ำ ในสาระการวัดและพีชคณิต (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2558) แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังไม่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้ และไม่สามารถนำความรู้แต่เรื่องในบทเรียนมาเชื่อมโยงเนื้อหาเพื่อใช้ในแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้จริง

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา มีการ ศึกษาปัญหาการคิดเชื่อมโยง การจัดการเรียนการสอน บูรณาการ การพัฒนาทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ที่หลากหลายเพื่อนำมาพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ที่พบมี 3 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง ในการคิดเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์คือ (1) การเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาต่างๆ ในวิชาคณิตศาสตร์ เช่น การเชื่อมโยงเนื้อหาความน่าจะเป็นในวิชา คณิตศาสตร์สู่สถานการณ์ในโลกจริง (ณัฐวรา อามวเลาะ, 2557) (2) การเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ เช่น การแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับการสอนแบบ อริยสัจ 4 (บงกชรัตน์ สมานสินธุ, 2551) และ (3) การนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดกิจกรรมชุมนุม คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน (สมฤทธิ์ วันชัย, 2556) จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาการคิดเชื่อมโยงในขั้นต้นส่วนใหญ่เกิดจากการไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาภายในวิชาคณิตศาสตร์เข้าด้วยกันเอง ทำให้ส่งผลต่อการนำความรู้ที่ได้ ไปเชื่อมโยงและบูรณาการสู่ศาสตร์อื่นและใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเชื่อมโยงภายในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ในสาระการวัด เรื่องพื้นที่โดยการจัดการเรียนการสอนบูรณาการ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง (Nested Model) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3คือการสอนทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเนื้อหา โดยจำแนกได้ 3 ทักษะคือ 1) ทักษะการคิด 2) ทักษะเฉพาะเนื้อหา และ 3) ทักษะสังคม โดยการเชื่อมโยงทักษะการคิดทักษะเฉพาะเนื้อหา วิชาคณิตศาสตร์และใช้ทักษะสังคมเป็นแกนใน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเข้าด้วยกัน คือสามารถสอนบูรณาการเนื้อหาที่เข้มข้นเข้าด้วยกันได้ด้วยการใช้ทักษะการคิดเชื่อมโยงเป็นแกนแล้วเชื่อมโยงแต่ละเรื่องในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ ซึ่งอาจจะส่งผลโดยตรงต่อทักษะการคิดเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่มากนักน้อย ตลอดจนพัฒนาการเชื่อมโยงสู่ศาสตร์อื่นและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้การบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผลการเรียนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้การบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงมีประสิทธิภาพ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้การบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้การบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนปทุมวิไลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งหมด 6 ชั้นปี นักเรียนทั้งหมด 3,326 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครือข่ายเขตปทุมธานี โรงเรียนปทุมวิไล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 45 คน

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้การบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง ในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเนื้อหา จำแนกได้ดังนี้คือ 1) ทักษะการคิด 2) ทักษะเฉพาะเนื้อหา 3) ทักษะสังคม จำนวน 7 แผน ใช้เวลาการสอน 7 คาบ (1คาบ/1ชั่วโมง)

2. แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานก่อนเรียน เป็นการทดสอบพื้นฐานความรู้ การบวก การลบ การคูณและการหาร ตามหลักสูตรของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อจะมีตัวเลือกและเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละข้อ คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ค่าความเชื่อมั่นของแบบ ทดสอบชุดที่ 1 เท่ากับ 0.78 ส่วนการตรวจสอบคุณภาพรายข้อ พิจารณาเกณฑ์ความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.26-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.28-0.62 ข้อสอบที่ใช้ได้มี จำนวนทั้งหมด 21 ข้อ

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อจะมีตัวเลือกและเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบชุดที่ 2 เท่ากับ 0.86 ส่วนการตรวจสอบคุณภาพรายข้อ พิจารณาเกณฑ์ความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.21-0.71 ข้อสอบที่ใช้ได้มี จำนวนทั้งหมด 31 ข้อ

4. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อจะมีตัวเลือกและเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบชุดที่ 3 เท่ากับ 0.88 ส่วนการตรวจสอบคุณภาพรายข้อ พิจารณาเกณฑ์ความยาก

ง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.23-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.68 ข้อสอบที่ใช้ได้มีจำนวน ทั้งหมด 32 ข้อ

5. แบบทดสอบย่อยก่อนเรียนและหลังเรียนรายชั่วโมง เป็นแบบทดสอบวัดผลย่อยรายชั่วโมง ก่อน-หลังเรียน แบบอัตนัยเติมคำตอบสั้นๆ จำนวน 49 ข้อแต่ละข้อจะต้องเติมคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบชุดที่ 3 เท่ากับ 0.88 ส่วนการตรวจสอบคุณภาพรายข้อพิจารณาเกณฑ์ความง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.45-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.21-0.70 ข้อสอบที่ใช้ได้มีจำนวนทั้งหมด 32 ข้อ

6. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนจากการสังเกตและสัมภาษณ์โดยใช้รูปแบบไม่มีโครงสร้าง

ขั้นตอนการวิจัย

1. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูลวิจัยและการทดลองใช้เครื่องมือจาก ฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน ให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและทดลองพร้อมทั้งดำเนินการทดลองกับประชากรวิจัย

2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและ อธิบายกระบวนการทดลองให้กลุ่มประชากรวิจัย ได้รับทราบ

3. ผู้วิจัยดำเนินการสอบวัดความรู้พื้นฐานการทดสอบก่อนเรียน การทดสอบย่อย ก่อนเรียนและสอนนักเรียนตามแผนการสอนที่จัดทำ ขึ้นจำนวน 7 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบเรียนละ 60 นาทีโดยแต่ละแผนประกอบด้วย 1) ทักษะการคิด 2) ทักษะ เฉพาะเนื้อหา 3) ทักษะทางสังคม

4. เมื่อดำเนินการสอนครบถ้วนตามแผนการสอน 7 แผนที่กำหนดไว้แล้ว ให้ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนและแบบสัมภาษณ์นักเรียนรายบุคคล

5. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบจำนวน 4 ชุดและแบบสัมภาษณ์นักเรียนรายบุคคลมา วิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการสอน โดยใช้สูตร E1 /E2 ตามหลักการเรียนแบบรอบรู้ของ Bloom

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ใช้การจัดการเรียนการสอนบูรณาการส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง ด้วยวิธี Wilcoxon Sign Ranks Test

3. วิเคราะห์พฤติกรรมรายบุคคลแบบ ไม่มีโครงสร้างของนักเรียนจากการสังเกต และ สัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการสอนโดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามหลักการเรียนแบบรอบรู้ของ Bloom โดยที่ E_1 และ E_2 และ E_2/E_1 แตกต่างกันไม่เกิน 5% มีประสิทธิภาพ 61.60/63.60 ตามลำดับ ได้ผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของแผนการสอน

แผนการสอน	E_1	E_2	E_1/E_2
1. ชนิดของรูปสี่เหลี่ยม	51.82	50.91	51.82/50.91
2. คุณสมบัติรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก	70.00	76.36	70.00/76.36
3. การสร้างรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก	56.36	69.09	56.36/69.09
4. ความยาวรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยม	63.64	52.73	63.64/52.73
5. พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก	57.30	61.80	57.30/61.80
6. โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับการหาความยาวรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก	77.30	74.50	77.30/74.50
7. โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับการหาพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก	54.50	60.00	54.5/60.00
ประสิทธิภาพรวม	61.60	63.60	61.60/63.60

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Z=1.48$) ได้ผลทดสอบดัง ตาราง 2

แบบทดสอบ	\bar{X}	S.D.	n	Wilcoxon Value (Z)	Wilcoxon prob
ก่อนเรียน	12.09	5.56	45	1.48	.13
หลังเรียน	14.00	5.64	45		

3. การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของ นักเรียนแบบไม่มีโครงสร้าง โดยใช้การจัดการเรียน การสอนบูรณาการทักษะการคิดเชื่อมโยงด้วยรูปแบบที่ซ้อน พบว่า กลุ่มเก่งมีพฤติกรรมการเรียน รู้ในชั้นเรียน และเจตคติที่ดีมากกว่ากลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน คือตั้งใจเรียน จดบันทึก ไม่คุยหรือเล่นในระหว่างทำกิจกรรมในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียนที่ดี การทำงานกลุ่มก็สำเร็จตามเวลา แต่ขาดความรอบคอบ เพราะรีบร้อนส่งงานมากเกินไป และมีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์ แต่เนื้อหาเยอะทำให้สับสนซึ่งต้องใช้เวลามากกว่านี้ในการฝึกทักษะให้แม่นยำในเนื้อหา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนบูรณาการส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลประสิทธิภาพของแผนการสอนบูรณาการด้วยรูปแบบที่ซ้อนกัน (Nested Model) ในการคิดเชื่อมโยงเนื้อหาเรื่องพื้นที่ในเนื้อหาวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของแผนการสอนมีประสิทธิภาพ 61.60 และ 63.60 ตามลำดับ และสูงกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนบูรณาการทักษะการคิด เชื่อมโยงด้วยรูปแบบที่ซ้อน

กัน เน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละเรื่องกับทักษะการคิดเชื่อมโยง โดยการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลายทักษะเข้าด้วยกันแล้วเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละเรื่องทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะหลายด้าน คือ ทักษะการคิดและทักษะเฉพาะเนื้อหาของ คณิตศาสตร์เพื่อหาคำตอบโดยใช้ทักษะทางสังคม อาทิเช่น การทำงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เป็นต้น เป็นตัวเสริมแรง ทำให้นักเรียนได้รู้จักฝึกฝนการคิด การเชื่อมโยงรูปธรรม เช่น รูปภาพ สัญลักษณ์ สุ่มโน้ตศัณนามธรรมที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองของแบร์ตตาลอร์ตัน ที่สรุปไว้ว่ากระบวนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับความเชื่อมโยงคือการใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์กับกิจกรรมที่คุ้นเคยเชื่อมโยงกับนามธรรมที่สูงขึ้น และการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของ Zoltan Dienes ที่กล่าวถึงหลักการรับรู้ทาง คณิตศาสตร์ว่าเด็กจะได้รับโน้ตศัณนามจากการใช้ วัตถุกายภาพ ประสบการณ์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมโน้ตศัณนามธรรมของคณิตศาสตร์ จะเห็นว่าการบูรณาการทักษะการคิดเชื่อมโยงมีความสำคัญกับการคิด การรับรู้เนื้อหา การร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตามกระบวนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีการเชื่อมโยงเนื้อหาเก่ากับเนื้อหาใหม่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกันในห้องเรียน ทำให้การทำงานกลุ่ม และการร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2550) ที่กล่าวไว้คือ การให้รอบความคิดแก่ผู้เรียนก่อนการสอนเนื้อหาสาระใดๆ จะช่วยเป็นสะพานหรือโครงสร้างที่ผู้เรียนสามารถนำ เนื้อหาสิ่งที่เรียนใหม่ไปเชื่อมโยงได้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายได้นั่นเอง และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิยา ไชยสะอาด (2557: 97-98) ที่กล่าวไว้ว่าทักษะการคิดเชื่อมโยง เป็นทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถูกแทรกซึมอยู่ทั้งในห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ของคนเรานั้นความคิดจะถูกเชื่อมโยงอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าเป็นการเชื่อมโยง ความรู้เก่าเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่หรือการเชื่อมโยงจากชีวิตจริง และเพื่อพัฒนาทักษะการเชื่อมโยง ทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวันด้วย (สมฤทธิ์ วันชัย, 2556) ส่งผลให้ประสิทธิภาพของแผนการสอนสูงกว่าร้อยละ 50

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนด้วยวิธีการสอนบูรณาการส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกัน เนื่องจากมีพฤติกรรม การเรียนรู้แตกต่างกัน แต่จากการศึกษา งาน วิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ประกอบด้วยพัฒนาการการเรียนรู้แต่ละวัย สภาพแวดล้อม เจตคติ และพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีบริบทสภาพแวดล้อม สภาพ ครอบครัว เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และพัฒนาการทางวุฒิภาวะในวัยใกล้เคียงกัน นักเรียนจึงมีลักษณะคล้ายคลึงกันทำให้นักเรียน มีพฤติกรรมการเรียนรู้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แม้ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะมีพฤติกรรม การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิยา ไชยสะอาด (2557: 98) ที่กล่าวถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ เจตคติของแต่ละบุคคลมี ความแตกต่างกันเมื่อมาอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน เวลาเดียวกันก็สามารถมีพฤติกรรม เจตคติไปในทางเดียวกันได้ และสอดคล้องกับ ทฤษฎีของ Piaget ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการเรียนรู้ เกิดจากกระบวนการปรับตัว ซึมซับประสบการณ์ ต่างๆ จากสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับโครงสร้างทางด้าน สติปัญญา ส่งผลให้มีพฤติกรรมแต่ละคนแตกต่างกันตามวัย (สุชา จันทน์เอม, 2536) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์ว่าช่วงอายุ 10-12 ปี เป็นวัยที่สมองกำลังพัฒนาเต็มที่ โดยเริ่มมีจินตนาการกว้างไกลขึ้นสามารถเปรียบเทียบได้ เข้าใจความสัมพันธ์และความแตกต่างของสิ่ง รอบตัว เข้าใจในความสัมพันธ์ของตัวเลข มีความคิดเป็นนามธรรมมากขึ้น แต่ยังคงรูปรูปธรรมไว้ อยู่ ดังนั้นแม้ว่าการเรียนรู้แต่ละคนในการคิดเป็น นามธรรมเรื่องตัวเลขในทาง

คณิตศาสตร์จะมีความแตกต่างกัน แต่ด้วยบริบทสิ่งแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันและในแต่ละปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

3. พัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล พบว่า เกิดการเรียนรู้ได้จริง จะเห็นว่าการจะใช้แผนการสอนส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงในกลุ่มนี้ ควรเลือกใช้ในการกระตุ้นนักเรียนเป็นระยะ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมหรือนิสัยการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับทฤษฎีของ Thorndike เห็นว่าการเชื่อมโยงเกิดขึ้นระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองในขั้นนี้แผนการสอนส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยง ซึ่งเป็นสิ่งเร้าตามแนวคิดของ Thorndike จะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น เสริมกำลังใจ เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และทักษะ การคิดเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์เมื่อนักเรียนตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางบวก ซึ่งจะแสดงออกมาใน รูปการมีส่วนร่วมในการเรียน ความตั้งใจเรียนรู้ การทำงานกลุ่มที่ดี ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมาย (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ , 2550) และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นและ Skinner เห็นว่าการเชื่อมโยงเกิดขึ้นระหว่างรางวัลและการตอบสนอง ทำให้นักเรียนมีทักษะทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น เมื่อ นักเรียนมีทักษะเพิ่มขึ้น สามารถคำนวณและหาคำตอบทางคณิตศาสตร์ได้ ทำได้รับคำชมเชย การยอมรับจากเพื่อนร่วมชั้นและนำไปสู่การตอบสนอง ทางบวก นอกจากนี้การสอนบูรณาการด้วยทักษะการคิดเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์เรื่องพื้นที่ยังส่งผล ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิยา ไชยสะอาด (2557) และกฤษดา นรินทร์ (2556) ได้ศึกษา เกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ภายในเนื้อหาวิชาเดียวกันและนำเนื้อหาไปเชื่อมโยง และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่านักเรียน ที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ส่งผลให้ผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ดีขึ้นด้วย และนักเรียนกลุ่มนี้เมื่อเรียนรู้แล้วจะไม่ใส่ใจและรอบคอบในเรื่องการทำแบบทดสอบแบบเดิมคงจะเห็นได้จากคะแนนพัฒนาการมีเพิ่มขึ้นและลดลงไม่ต่อเนื่อง (รายละเอียดตามตาราง 4) และต้องไม่เชื่อมโยงเนื้อหาจนเกินไปอาจทำให้นักเรียนสับสนในเนื้อหาได้ สอดคล้องกับงานเขียนของ สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2553) และอรนุช ลิ้มตศิริ (2555: 93) ได้สรุปรูปแบบการบูรณาการ หลักสูตรและการเรียนรู้แบบซ้อนกัน โดยได้กล่าว ถึงข้อจำกัดของการเรียนรู้แบบซ้อนกัน (Nested model) ว่าผู้เรียนอาจสับสนเกี่ยวกับสาระสำคัญของบทเรียนหรือกิจกรรมได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนบูรณาการส่งเสริมทักษะการคิดเชื่อมโยงที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ คือ เมื่อนำแผนการสอนบูรณาการทักษะการคิด เชื่อมโยงด้วยรูปแบบที่ซ้อนกันแบบ The single group pretest-posttest ในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก พบปัญหาว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนใกล้เคียงกัน แต่นักเรียนจะมีพัฒนาการระดับสูงในกลุ่มเก่ง คิดเป็นร้อยละ 36 ที่เกิดการเรียนรู้ได้จริง ซึ่งตรงนี้ ถ้านำการจัดการเรียนการสอนบูรณาการทักษะ การคิดเชื่อมโยงด้วยรูปแบบที่ซ้อนกัน แบบ The single group pretest-posttest ไปใช้ในการวิจัย ครั้งต่อไปควรระวังในเรื่องกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ที่มีความสามารถคละกันมากในห้องเรียน แต่จะสามารถนำไปใช้

ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับ นักเรียนที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกัน มีการแบ่งกลุ่มและควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เมื่อทำการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้นแบบ The single group pretest-posttest ใน กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ การเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ใกล้เคียงกัน กลุ่มเก่งจะไม่รอบคอบและสับสน เนื้อหาเพราะมีมากเกินไป ส่วนกลุ่มปานกลาง และอ่อนจะยังสับสนในการเชื่อมโยงเนื้อหา ดังนั้น การทำวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปรแทรกซ้อนเพิ่มเติม เช่น พฤติกรรมการเรียนรู้ ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เจตคติ และมีการแบ่งกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมการค้าและพัฒนา
- กฤษดา นรินทร์. (2556). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องภาคตัดกรวยที่เน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาคณิตศาสตร์สู่สถานการณ์ในโลกจริง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15 (2): 1-10.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทิตนา แวมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แวมมณีและคณะ. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
- นพพร แหยมแสง. (2555). พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นนธิยา ไชยสะอาด. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาคณิตศาสตร์เรื่องสมการตัวแปรเดียว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐวรา อามวเลาะ. (2557). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบซิปปาที่เน้นทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์สู่สถานการณ์ในโลกจริง เรื่องความน่าจะเป็น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2557). สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- บงกชรัตน์ สมานสินธุ์. (2551). ผลการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม (การมัธยมศึกษา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.

- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9. (2556). 108 มงคลพระบรมราโชวาท. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน. วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล. (2556). การคิดอย่างเป็นระบบ: การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). ระบบประกาศและรายงานผล สอบโอเน็ต. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/2989>.
- สมฤทธิ์ วันชัย. (2556). การจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2559). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรศักดิ์ อมรัตน์ศักดิ์และคณะ. (2557). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุวิมล ตีรภานันท์. (2553). สถิตินันพาราเมตริก. กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). 21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์. สุชา จันทน์เอม. (2536). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรนุช ลิมตศิริ. (2555). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การจัดการเรียนรู้รูปแบบสเต็มศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

กรรณา ลิ้มประเสริฐ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : elovemylove@gmail.com

เกษิณี ผลประพุดิ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : elovemylove@gmail.com

Received : June 15, 2021 Revised : September 20, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวิทยาศาสตร์ (S) เทคโนโลยี (T) วิศวกรรมศาสตร์ (E) ศิลปะ (A) และคณิตศาสตร์ (M) ผสานเข้าด้วยกัน ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการควบคู่กับการหุ้มนำต่อเนื่องให้กับครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 โรงเรียน (โรงเรียนละ 1 คน) ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จากนั้นครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษาที่เหมาะสมกับ บริบทของโรงเรียนและนำไปจัดกิจกรรมในชั้นเรียนกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 โรงเรียน มีนักเรียนรวม 65 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่าสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนเท่ากับร้อยละ 76.41 สูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับร้อยละ 45.64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษามีความสามารถในการคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดริเริ่ม และคิดละเอียดลออ แสดงว่าผู้เรียนมีการพัฒนาความสามารถในการคิด สร้างสรรค์

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา, การคิดสร้างสรรค์, โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

THE MANAGEMENT OF STEAM EDUCATION TO DEVELOP CREATIVITY IN SMALL ELEMENTARY SCHOOLS.

Karunar Limprasert

the Department of Curriculum and Instruction Faculty
of Education Pathum Thani University
E-mail : elovemylove@gmail.com

Kesinee Polprapruet

the Department of Curriculum and Instruction Faculty
of Education Pathum Thani University
E-mail : elovemylove@gmail.com

Abstract

The objective of this research is to study creativity ability and satisfaction of learners with a learning management plan with integrated steam education. It consists of Science (S), Technology (T), Engineering (E), Arts (A) and Math (M). The research process consisted of organizing a workshop together with continuing support for eight teachers in small elementary schools in Pathum Thani Province (one per school). Using the school as a random unit Then teachers write a learning management plan for integrating steam education that is suitable for School context and lead Went to organize a classroom activity with a sample group of elementary school students in a small elementary school. Pathum Thani 8 schools with a total of 65 students. The tools used were 1) the integrated learning management plan, the steam study model, 2) the test to measure the ability of creativity, 3) the student satisfaction questionnaire. The statistics used are: Arithmetic mean Standard deviation, percentage, and statistical test at

The results of the research showed that 1) the students had the average score of creativity. After study was 76.41% , higher than before study at 45.64% , statistically significant at the 0.05 level and 60% above the specified criteria. 2) The students were highly satisfied with the learning activities. Students who study with Integrated Steam Studies have the ability to think fluently, be flexible, initiative and thoughtful. Show that learners have developed creative thinking ability.

Keywords: Steam Education Integrated Learning Activities, Creative thinking,
Small elementary school

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน เพราะความคิดสร้างสรรค์จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่ๆ และก่อให้เกิดการคิดนวัตกรรม เพื่อนำไปพัฒนาประเทศในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2562) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหา และการลงมือปฏิบัติ ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2579) ก็ได้กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรของไทยก็ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการคิดให้กับผู้เรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ดังปรากฏในคู่มือการใช้ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ.2560) ที่เน้นให้ผู้สอนออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการ คิดและแก้ปัญหาของผู้เรียน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ควบคู่ กับการพัฒนาและฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ ที่ 21 และกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริง (สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562)

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนถือ เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนากระบวนการคิด การจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้ เรียนเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้คิดเป็น เกิดการใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำทักษะไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ จากการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมกระบวนการ คิดพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) ซึ่งบูรณาการศาสตร์ ต่างๆ ด้านวิทยาศาสตร์ (S) เทคโนโลยี (T) วิศวกรรมศาสตร์ (E) คณิตศาสตร์ (M) เข้าด้วยกัน สามารถตอบโจทย์การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดได้ โดยผู้เรียน สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ (Rapporteur, 2011 ; Breiner et al., 2012 ; Carr et al., 2012 ; Dejamette, 2012 ; Vasquez et al., 2013) นอกจากนี้ ยังมีการบูรณา การศาสตร์ด้านศิลปะ (Arts: A) เข้าไปใน STEM เป็น STEAM education (Kim and Park, 2012 ; Sousa, 2013 ; บุญยงษ์ สิทธาจารย์ และชนบพร แสงวงษ์, 2561 ; ภิญโญ วงษ์ทอง, 2562) เพื่อให้ผู้เรียนมีจินตนาการและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น สามารถสื่อสารความคิดในรูปแบบของ ดนตรี การเคลื่อนไหว การสื่อสาร หรือการ ประดิษฐ์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งการใช้งานและความ สวยงามซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์ รวมได้ จากรายงานผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสะเต็มศึกษาสามารถพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ (ฉัตรตรา วดี บุญถนอม และอรพรรณ บุตรกตัญญู, 2558; สิริชญา พิมพ์ลา และฐาปณี สีเฉลียว, 2561 ; เจนจิรา สันติไพบุลย์ และวิสูตร โพธิ์เงิน, 2561 ; พัชรินทร์ โลหา และสิรินาถ จงกลกลาง, 2562) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน และมีจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน จากสภาพการจัดการศึกษาพบว่า ครูยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะด้านการ

สอนแบบบูรณาการ ชาติสื่อ และเทคโนโลยีในการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสม ส่งผลให้ผู้เรียนขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพ จะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนจากการทดสอบระดับชาติของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน (กมลพร อ่วมเพ็ง, 2560)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญข้างต้น ทีมวิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยทีมวิจัยได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการควบคู่กับการหนุนนำ ต่อเนื่อง (Coaching and Monitoring) ให้กับครูกลุ่ม ตัวอย่าง มีการกำกับ ติดตาม และนิเทศแบบ หนุนเสริมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และนำไปใช้ในโรงเรียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียน ด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร เป็นครูและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง ครูประจำชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 โรงเรียน (โรงเรียนละ 1 คน) ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม จากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 73 โรงเรียน จากทุกอำเภอในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย อำเภอองครักษ์ อำเภอธัญบุรี อำเภอลำลูกกา และอำเภอเมืองปทุมธานี จำนวน อำเภอละ 2 โรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 ห้องเรียน จาก 8 โรงเรียนข้างต้น (โรงเรียนละ 1 ห้อง) มีนักเรียนรวม 65 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

ตัวแปรในการวิจัย

ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระคือ กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา
2. ตัวแปรตามคือ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา

สมมติฐานในงานวิจัย

1. นักเรียนที่ผ่านการเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา มีคะแนนการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
2. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการสเต็มศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของ ครูในการจัดการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา โดยทีมวิจัยจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา จาก 8 โรงเรียน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมโครงการ จากนั้นจัดอบรมเชิงปฏิบัติการควบคู่ กับระบบการหนุนนำ ต่อเนื่อง ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้ 1) การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ตามแนวทางสเต็มศึกษา 2) การออกแบบและเขียน แผนกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษาตามบริบทของโรงเรียน 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา 4) การวัดและการประเมิน ผลผู้เรียนตามแนวทางสเต็มศึกษา จากนั้นทีมวิจัย ลงพื้นที่ในแต่ละโรงเรียนเพื่อกำกับ ติดตาม และ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการ ปรับปรุงแก้ไข แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา โดยครูแต่ละโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษาที่ครูสร้างขึ้นตามบริบทของโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ทีมวิจัยและครูแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2) นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ก่อนเรียน 3) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา 4) นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์หลังเรียน หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจต่อการเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา 5) ทีมวิจัยตรวจ และให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถใน การคิดสร้างสรรค์ และแบบประเมินความพึงพอใจ ต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ สเต็มศึกษาจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทาง สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ทีมวิจัยจะลงพื้นที่ในแต่ละโรงเรียนอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อกำกับ ติดตาม นิเทศ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับอย่างต่อเนื่อง และร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู และทีมวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

2. กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา โดยครูแต่ละโรงเรียน สามารถเลือกเนื้อหาที่สอน ในระดับชั้นประถมศึกษาที่สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสาระ ภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) เพื่อใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้มี

ความ เชื่อมโยงความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ (S) เทคโนโลยี (T) วิศวกรรมศาสตร์ (E) ศิลปะ (A) และคณิตศาสตร์ (M) ซึ่งขอบข่ายของแต่ละศาสตร์ ของสเต็มศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ แสดงในภาพที่ 1

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา ในแต่ละแผนฯ มีส่วนประกอบหลัก ดังนี้ 1) สารสำคัญ 2) ตัวชี้วัด 3) สารการเรียนรู้ 4) สมรรถนะ 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) การวัดและการประเมินผล 9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 10) บันทึกหลังการสอน

4. นำแผนฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบถูกต้องตามหลักแนวคิดและรูปแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา แก่ไขและ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณภาพของแผนฯ โดยใช้มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึงเหมาะสม มากที่สุด 4 หมายถึงเหมาะสมมาก 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง 2 หมายถึงเหมาะสมน้อย 1 หมายถึงเหมาะสมน้อยที่สุด จากนั้นนำค่าเฉลี่ย มาเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ 4.50–5.00 หมายถึงแผน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3.50–4.49 หมายถึงแผนมีความเหมาะสมในระดับมาก 2.50–3.49 หมายถึงแผนมีความเหมาะสมใน ระดับปานกลาง 1.50–2.49 หมายถึงแผนมีความเหมาะสมในระดับน้อย 1.00–1.49 หมายถึง แผนมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด ผลการประเมินคุณภาพของแผนฯ ใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ 3) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล พบว่าความ เหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับ มากและมากที่สุด ดังนั้นสามารถนำแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษาไปใช้ได้

2) แบบทดสอบวัดความสามารถใน การคิดสร้างสรรค์ สร้างแบบทดสอบโดยใช้องค์ประกอบการคิดสร้างสรรค์จากทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967) ได้แก่ ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ในงานวิจัยนี้เป็นแบบ ทดสอบแบบเขียนตอบจำนวน 12 ข้อ 12 คะแนน โดยกำหนดรูปภาพให้นักเรียนพิจารณาจำนวน 3 รูป แต่ละรูปจะมีข้อความถามเหมือนกันรูปละ 4 ข้อ ดังตัวอย่างในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงข้อความถาม และสิ่งที่ต้องการวัดของแบบทดสอบวัดความสามารถ การคิดสร้างสรรค์

ข้อที่	คำถาม	สิ่งที่ต้องการวัด
1)	ภาพนี้เป็นภาพของอะไรได้บ้าง จงบอกมาให้ได้มากที่สุด (คิดคล่อง)	ข้อความถามสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์
		ข้อความถามบ่งชี้ถึงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (คิดคล่อง)
2)	มีสิ่งใดอีกบ้างที่เหมือนหรือแตกต่าง จากภาพนี้ พร้อมบอกเกณฑ์หรือ เหตุผลประกอบ (คิดยืดหยุ่น)	ข้อความถามสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์
		ข้อความถามบ่งชี้ถึงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (คิดยืดหยุ่น)
3)	หากนักเรียนจะนำ ภาพนี้ไปใช้ ประโยชน์นักเรียนจะนำ ไปทำ อะไรบ้าง (คิดริเริ่ม)	ข้อความถามสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์
		ข้อความถามบ่งชี้ถึงความสามารถในการคิด

ข้อที่	คำถาม	สิ่งที่ต้องการวัด
		สร้างสรรค์ (คิดริเริ่ม)
4)	จากข้อ 3) ให้นักเรียนบอกเหตุผลว่า เพราะเหตุใด จึงไปใช้ประโยชน์ในด้านนั้น (คิดละเอียดลออ)	ข้อคำถามสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ ข้อคำถามบ่งชี้ถึงความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ (คิดละเอียดลออ)

จากตารางที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความ สอดคล้องของรายการประเมินแต่ละข้อด้วยการหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Item Object Congruence ; IOC) ผลการประเมินพบว่ารูปที่ให้นักเรียนพิจารณา จำนวน 3 รูปมีค่า IOC=0.67- 1.00 และทุกข้อคำถามมีค่า IOC=0.67-1.00 ดังนั้น สามารถนำ แบบทดสอบไปใช้วัดความ สามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสติม ศึกษา มีประเด็นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ด้านเนื้อหาและสาระการ เรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้าน สื่อและแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมิน ผล ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ คือ 5 หมายถึงพึงพอใจมากที่สุด 4 หมายถึงพึงพอใจมาก 3 หมายถึงพึง พพอใจปานกลาง 2 หมายถึงพึงพอใจ น้อย 1 หมายถึงพึงพอใจน้อยที่สุด จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับ เกณฑ์ดังนี้ 4.50–5.00 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด 3.50–4.49 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก 2.50–3.49 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง 1.50–2.49 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย 1.00–1.49 หมายถึงพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความสอดคล้องของรายการประเมิน แต่ละข้อพบว่า มีค่า IOC=1.00 ดังนั้นสามารถ นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนไปใช้ได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่า เฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ (%) และค่าสถิติทดสอบที (t-test dependent)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาความสามารถในการคิด สร้างสรรค์

ผลคะแนนการคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณา การสติม ศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แสดงในตาราง 2 พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการ คิด สร้างสรรค์หลังเรียนเท่ากับ 9.17 (S.D.=2.23) คิดเป็นร้อยละ 76.41 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 5.48 (S.D.=3.05) คิดเป็นร้อยละ 45.64 เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนกับเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ไม่น้อย กว่าร้อยละ 60 หรือได้คะแนน ไม่น้อยกว่า 7.2 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน พบว่ามีนักเรียนส่วน ใหญ่ผ่านเกณฑ์ร้อย ละ 60 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 75.39 และมีจำนวนที่ต่ำ กว่าเกณฑ์จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 24.61 โดยภาพรวมพบว่า คะแนน ร้อยละเฉลี่ยการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมีค่า 76.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณา จากคะแนนความก้าวหน้าการคิดสร้างสรรค์พบว่า นักเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้นทุกคนตั้งแต่ +1 ถึง +7 โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้า การ คิดสร้างสรรค์เท่ากับ 3.69 (S.D.=1.39) และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าการคิดสร้างสรรค์เท่ากับ 18.46 (S.D.=6.96)

ตาราง 2 ผลคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียน-หลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสติมศึกษาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 คน

รายการ	ก่อนเรียน		หลังเรียน		คะแนนความก้าวหน้า	ร้อยละคะแนนความก้าวหน้า
	(12 คะแนน)		(12 คะแนน)			
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ		
max	11	91.67	12	100	7	35
min	1	8.33	3	25	1	5
\bar{X}	5.48	45.64	9.17	76.41	3.69	18.46
S.D.	3.05	25.43	2.23	18.55	1.39	6.96

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนตามระดับคุณภาพ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 29 คน คิด เป็นร้อยละ 44.61 อยู่ในระดับดี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และมีนักเรียนเพียง 1 คน ที่อยู่ในระดับอ่อน คิดเป็นร้อยละ 1.54 จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ t-test คะแนนสอบการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนที่มีทักษะความคิดสร้างสรรค์ จำแนกตามระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน (ร้อยละ)	ระดับคุณภาพ	จำนวนนักเรียน (คน)	ร้อยละ
80-100	ดีมาก	29	44.61
60-79	ดี	20	30.77
30-59	ปานกลาง	15	23.08
0-29	อ่อน	1	1.54
รวม		65	100

ตาราง 4 ค่าสถิติทดสอบที (t-test dependent) ของคะแนนการคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียน-หลังเรียน

นักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	65	5.48	3.05	21.40*	.00
หลังเรียน	65	9.17	2.23		

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จากการตอบคำถามของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ จะเห็นว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967) ใน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) จาก ข้อคำถาม “ภาพนี้เป็นภาพของอะไรได้บ้าง จง บอกมาให้ได้มากที่สุด” พบว่านักเรียนสามารถ บอกคำตอบได้จำนวนมากที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนคนที่ 5 ตอบว่าเป็น ลูกบอล ฟุตบอล ฟองสบู่ นักเรียนคนที่ 47 ตอบว่าเป็น ลูกกอล์ฟ ลูกแก้ว ลูกอม ฟองอากาศ ซึ่งจากคำตอบเหล่านี้ บ่งบอกว่านักเรียนมีความสามารถในการคิด คล่อง (fluency) 2) จากข้อคำถาม “มีสิ่งใดอีก บ้างที่เหมือนหรือแตกต่างจากภาพนี้ พร้อมบอก เหนือหรือเหตุผลประกอบ” พบว่านักเรียนบอก สิ่งของที่เหมือนหรือต่างพร้อมให้เหตุผลได้ เช่น นักเรียนคนที่ 10

ตอบว่าเหมือนลูกฟุตบอลเพราะ มีลักษณะกลม นักเรียนคนที่ 15 ตอบว่าเป็นที่บีบ มือเพราะน่าจะนุ่มๆ นักเรียนคนที่ 30 ตอบว่า สิ่งที่แตกต่างกันในรูปคือกล่องเพราะมีลักษณะ เป็นเหลี่ยมและมีรูปทรงต่างกัน ซึ่งจากคำตอบบ่ง บอกว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดยืดหยุ่น (Flexibility) 3 จากข้อคำถาม “หากนักเรียนจะนำภาพนี้ไปใช้ประโยชน์ นักเรียนจะนำไปทำอะไรบ้าง” พบว่านักเรียนสามารถบอกการนำสิ่งของในภาพไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น นักเรียนคนที่ 28 ตอบว่าเป็นของเล่นและของใช้นักเรียนคนที่ 45 ตอบว่าเอาไว้เล่นกับเพื่อนๆ และเอา ไปขายได้ นักเรียนคนที่ 60 ตอบว่าใช้มอบเป็นของขวัญใช้ตกแต่งสถานที่ และใช้ออกกำลังกาย ซึ่งจากคำตอบของนักเรียนบ่งบอกว่านักเรียนมี ความสามารถในการคิดริเริ่ม (originality) 4 จาก ข้อคำถาม “จากข้อ 3) ให้นักเรียนบอกเหตุผลว่า เพราะเหตุใดจึงนำไปใช้ประโยชน์ในด้านนั้น” พบว่านักเรียนสามารถบอกเหตุผลของการนำสิ่งของนั้นไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น นักเรียนคนที่ 28 ตอบว่าเป็นของเล่นเพราะเหมือนลูกบอล เป็นของใช้ เพราะเคยเห็นแม่น้ำมาบิบบๆ นวดมือ นักเรียนคนที่ 45 ตอบว่าเอาไว้เล่นกับเพื่อนและเอาไปขาย จะได้มีเงินใช้ นักเรียนคนที่ 60 ตอบว่าใช้ตกแต่งห้องและมอบเป็นของขวัญเพราะมีสีที่สวยงาม ให้น้องเตะเล่นใช้ออกกำลังกาย ซึ่งจากคำตอบของ นักเรียนบ่งบอกว่านักเรียนมีความสามารถในการ คิดละเอียดลออ (elaboration)

ตาราง 5 ตัวอย่างการตอบการตอบคำ ถามของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์

ข้อที่	คำถาม	ตัวอย่างคำตอบของนักเรียน
1)	ภาพนี้เป็นภาพของอะไรได้บ้าง จงบอก มาให้ ได้มากที่สุด (คิดคล่อง)	- ลูกบอล ฟุตบอล ฟองสบ - หมากฝรั่ง กลุ่มดาวในจักรวาล - ลูกกอล์ฟ ลูกแก้ว ลูกอม ฟองอากาศ
2)	มีสิ่งใดอีกบ้างที่เหมือนหรือแตกต่างจาก ภาพ นี้ พร้อมบอกเกณฑ์หรือเหตุผล ประกอบ (คิด ยืดหยุ่น)	- ลูกฟุตบอล เพราะมีลักษณะกลม - ที่บีบมือ เพราะน่าจะนุ่ม - ต่างจากในรูป เช่น กล่องเพราะเป็นสี่เหลี่ยม
3)	หากนักเรียนจะนำภาพนี้ไปใช้ประโยชน์ นักเรียนจะนำ ไปทำอะไรบ้าง (คิดริเริ่ม)	- ใช้เป็นของเล่น และของใช้ - เอาไว้เล่นกับเพื่อนๆ - เอาไปขายได้ - มอบเป็นของขวัญ - ใช้ตกแต่งสถานที่ - ใช้ออกกำลังกาย
4)	จากข้อ 3) ให้นักเรียนบอกเหตุผลว่า เพราะ เหตุใด จึงนำ ไปใช้ประโยชน์ใน ด้านนั้น (คิด ละเอียดลออ)	- เป็นของเล่นเพราะเหมือนลูกบอล - เป็นของใช้เพราะเคยเห็นแม่น้ำมาบิบบๆ นวด มือ - เอาไปขายได้เพราะเพื่อนน่าจะชอบ - ใช้ตกแต่งห้อง และมอบเป็นของขวัญ เพราะ มีสีที่สวยงาม - ให้น้องเตะเล่นใช้ออกกำลังกาย

2. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของ ผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา

ตาราง 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.31	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	4.35	0.43	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.42	0.41	มาก
4. ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.46	0.44	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.40	0.43	มาก
สรุปโดยภาพรวม	4.43	0.37	มาก

พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียน ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดย ภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.37) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=0.31) ต่อประเด็นต่อไปนี้ 1) การเรียนรู้มุ่งเน้นกิจกรรมปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากกว่า การท่องจำ 2) การเรียนรู้มุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะการคิด 3) การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.43) ในประเด็น 1) การนำ เนื้อหา มา เชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น 2) เนื้อหาที่ เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมที่ปฏิบัติและนำไปใช้แก้ปัญหาได้ 3) เนื้อหาที่เรียนช่วยทำให้นักเรียนเห็นแนวทางในการนำไปต่อยอดสร้างชิ้นงานหรือ ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 4) การเรียนรู้ เนื้อหาเน้นความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.41) โดยในด้านนี้มีประเด็นย่อยที่ผู้เรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 1) กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย 3) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก 4) กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 5) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานเป็นทีม 6) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทำให้เกิดความ สนุกสนาน และมีความสุขกับการเรียน

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่านักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่านักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.44) โดยในด้านนี้มีประเด็นย่อยที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 1) สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา 2) สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย 3) นักเรียน ได้ค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม และได้ปฏิบัติจริงเสมอ ในการเรียนรู้

ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.43) ในประเด็นต่อไปนี้ 1) การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย 2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน 3) นักเรียนมีโอกาสนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อของตนเอง

อภิปราย

1. การศึกษาความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ จากผลงานวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนน เฉลี่ย การคิดสร้างสรรค์หลังเรียนเท่ากับร้อยละ 76.41 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับร้อยละ 45.64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่า กว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 60 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา เน้นการออกแบบกิจกรรมหรือสถานการณ์ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และหาแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย โดยจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สเต็มศึกษา นักเรียนได้สำรวจ สังเกต รวบรวมข้อมูล และแสวงหาความรู้ด้วยการสืบเสาะด้วยการลงมือ ปฏิบัติ นักเรียนได้ฝึกออกแบบการทดลอง ร่างหรือ วาดรูปผังความคิดในการทดลองง่ายๆ ออกแบบ การนำเสนอผลงานด้วยท่าทาง วาจา หรือการ แสดงการนำเสนอผลงานที่ส่งเสริมจินตนาการในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ดังตัวอย่างกิจกรรมของโรงเรียนที่ 1 เรื่อง กระจกแสนสวย โดยให้นักเรียนสำรวจสวนหย่อม บริเวณโรงเรียน เพื่อสังเกต และรวบรวมข้อมูลว่า สวนหย่อมที่นักเรียนเห็นมีลักษณะเป็นอย่างไร มีสภาพปัญหาอะไรบ้าง ควรพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร จากผลการสำรวจนักเรียนพบว่า กระจก ที่ใช้ตกแต่งไม่เพียงพอ บางชิ้นชำรุด และไม่สวย จากนั้นนักเรียนร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดย นักเรียนร่วมกันสรุปว่าอยากประดิษฐ์กระจกแสน สวยเพื่อตกแต่งสวนหย่อมในโรงเรียน จากนั้นครู ให้นักเรียนออกแบบกระดาษต้นไม้ของตนเองโดย ให้มีความสวยงาม แปลกใหม่ และใช้งานได้จริง จากวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัดที่ครูเตรียมให้ นักเรียนลงมือประดิษฐ์กระดาษต้นไม้อตามแบบที่ นักเรียนได้ออกแบบและวางแผนไว้ และตกแต่งให้สวยงาม โดยมีครูคอยให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติกิจกรรม จากนั้นนักเรียนนำเสนอผลงาน และร่วมกันสรุปผล จากกิจกรรมนี้พบว่าผลงาน ของนักเรียนมีความหลากหลาย ตามความถนัด และความชอบของผู้เรียน โดยที่ครูไม่ได้จำกัดว่า นักเรียนจะต้องมีชิ้นงานที่เหมือนกัน ผู้เรียนได้นำเสนอชิ้นงาน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ชิ้นงานของเพื่อนๆ อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ และตัวอย่างกิจกรรมของโรงเรียนที่ 4 เรื่อง สัตว์โลกน่ารัก โดยครูสร้างสถานการณ์ให้กับนักเรียนคิดว่า “ถ้าในบริเวณหนึ่งมีหนองน้ำ และภูเขา จะมีสัตว์ชนิดใดอาศัยอยู่บ้าง และสัตว์เหล่านั้นจะอยู่บริเวณใด เพราะเหตุใด” ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ให้ออกแบบและวาดภาพตามสถานการณ์ข้างต้น ในกระดาษฟลิปชาร์ต และระบายสีให้สวยงาม และให้นักเรียนปั้นสัตว์ตามจินตนาการโดยใช้ดินน้ำมันและนำไปวางไว้ตามจุดต่างๆ บนภาพที่วาดไว้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มบอกหรือเล่าเรื่องราวผลงานของตนเอง จากกิจกรรมนี้ นักเรียนได้ออกแบบ ฝึกคิดเรื่องรูปร่าง รูปทรง ตามความคิดริเริ่มและ จินตนาการของตนเอง ร่วมกันวางแผนการทำงานเป็นทีม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม โดยรูปปั้นสัตว์ของนักเรียนมีความหลากหลายไม่เหมือนกัน นักเรียนสามารถ อธิบายได้ว่าทำไมถึงปั้นเป็นรูปสัตว์ชนิดนั้นเพราะอะไร นักเรียนบอกได้ว่าสัตว์ชนิดนี้ควรพบในบริเวณใดตามสถานการณ์ข้างต้น นักเรียนมีความ ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีการชื่นชมและให้ ข้อเสนอแนะกับเพื่อนกลุ่มอื่นได้ จะเห็นว่าจาก กิจกรรมนี้ฝึกให้นักเรียนคิดอย่างสร้างสรรค์และ เกิดความรู้ด้วยตนเอง และตัวอย่างกิจกรรมของโรงเรียนที่ 7 เรื่อง นักประดิษฐ์เครื่องดนตรี จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนดังนี้ 1) ชี้นำ กระตุ้นความสนใจผู้ เรียนโดย

การเปิดวิทัศน์เกี่ยวกับเครื่องดนตรีให้ นักเรียนดูและร่วมกันสังเกตและอภิปรายว่า เครื่องดนตรีชนิดนี้ ทำมาจากวัสดุอะไร ส่วนใดทำให้เกิดเสียง และส่วนประกอบมีลักษณะเหมือนหรือ คล้ายรูปเรขาคณิต ชนิดใด 2) ขึ้นกำหนดปัญหา โดยครูให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดว่า “หากต้องการเล่นหรือฟังเสียง เครื่องดนตรีที่ชื่นชอบ แต่ ไม่มีเครื่องดนตรีนักเรียนจะสร้างเครื่องดนตรีจาก วัสดุวัสดุรอบตัวให้มีลักษณะเหมือนและมีเสียง คล้ายกับเครื่องดนตรีจริงได้หรือไม่ และจะทำได้อย่างไร” 3) ขึ้นรวบรวมข้อมูล แต่ละกลุ่มร่วมกัน ระดมความคิดภายในกลุ่มว่าจะสร้างเครื่องดนตรี ชนิดใด และใช้ส่วนประกอบอะไรบ้าง โดยนักเรียน สืบค้นข้อมูลจากหนังสือ แผนภาพโปสเตอร์ที่ครู เตรียมมาให้ หรือจากสื่อวิทัศน์ 4) ขึ้นออกแบบ และปฏิบัติการ แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการ ทำงานโดยออกแบบภาพวาดเรขาคณิตสองมิติ และ ระบายสีให้สวยงาม จากนั้นเลือกวัสดุอุปกรณ์และลงมือสร้างเครื่องดนตรีตามที่ได้ออกแบบไว้และ ตกแต่งให้สวยงาม ระหว่างการทำ กิจกรรมครูคอย ให้คำแนะนำ ในเรื่องการเลือกวัสดุ ติดตามตรวจสอบ การทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด และ สอบถามระหว่างทำกิจกรรมว่าสิ่งที่ทำให้เกิดเสียง หรือไม่ เพราะอะไร 5) ขึ้นประเมินผล ให้แต่ละ กลุ่มทดสอบว่าเครื่องดนตรีที่สร้างขึ้นสามารถใช้ งานได้หรือไม่ วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมแข็งแรง เพียงพอหรือไม่ หากพบข้อบกพร่องให้ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นให้นักเรียนตรวจสอบเครื่องดนตรี ที่ปรับปรุงแล้วว่ามีลักษณะตามที่ต้องการหรือไม่ จากนั้นแต่ละกลุ่ม นำเสนอชิ้นงานเกี่ยวกับ ประเด็นต่อไปนี้ 1. ใช้วัสดุอะไรบ้างในการสร้าง เครื่องดนตรี เพราะเหตุใดจึง เลือกใช้วัสดุเหล่านี้ 2. อะไรคือจุดเด่นของชิ้นงานกลุ่มตัวเอง 3. ต้องการจะปรับปรุงชิ้นงานเพิ่มเติมหรือไม่ เพราะอะไร จะเห็นว่ากิจกรรมนี้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ผ่านการคิดและปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน นักเรียน สามารถบอกหรือเล่าขั้นตอนการสร้างสรค์ผล งานของตนเอง ซึ่งสามารถส่งเสริมกระบวนการ คิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษาของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาใน โรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดปทุมธานี ซึ่ง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน ได้ 1) สืบค้นโดยนักเรียนได้ออกสำรวจนอกห้องเรียน เช่น สวนหย่อมบริเวณโรงเรียนเพื่อให้ผู้ เรียนได้ฝึกสังเกต รวบรวมข้อมูล และตั้งประเด็นคำถามที่จะนำไปสู่การหาคำตอบด้วยตนเอง 2) วางแผนเป็นการวางแผนการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3) ออกแบบต้องมีการออกแบบ การทดลองหรือ ชิ้นงานก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม 4) สร้างชิ้น งาน นักเรียนสร้างชิ้นงานตามที่ได้ออกแบบไว้ จะเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสเต็ม ศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้จากศาสตร์ ต่างๆ ใน STEAM มาใช้ได้ เช่น การใช้ความรู้ และทักษะทางวิทยาศาสตร์ (S) การใช้เทคโนโลยี ในการ สืบค้นข้อมูลและการเลือกใช้อุปกรณ์อย่างเหมาะสม (T) การออกแบบชิ้นงาน (E) การสื่อสารภาษาด้วย ภาพวาดและการนำ เสนอข้อมูลอย่าง สร้างสรรค์ (A) การวัด การบอกจำนวน และรูปทรง (M) ซึ่ง สามารถสรุปกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ STEAM education เป็นขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้น ความสนใจ โดยครูเปิดประเด็นที่ น่าสนใจให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ปัญหา จากสถานการณ์ที่ กำหนด 2) ขั้นสำรวจและ รวบรวมข้อมูล แต่ละกลุ่มสำรวจ รวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ร่วมกัน 3) ขั้นออกแบบ และวางแผนการทำงาน นักเรียนร่วมกันกำหนดขั้นตอนวางแผน ออกแบบการทำงาน 4) ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือผลงานตามวิธีและแบบที่เลือกไว้ โดยอาจมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ ได้ชิ้น งานที่ดีขึ้น 5) ขั้นสรุปและสะท้อนคิด โดยแต่ละ กลุ่มนำเสนอผลงานและ ร่วมกันสะท้อนความคิด เห็น สรุปองค์ความรู้ และประโยชน์ที่ได้จา การปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการ จัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสติศึกษาเพื่อ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของ Riley (2016) ดังนี้ 1) ชั้นระบุสถานการณ์เป็นการเสนอสถานการณ์ หรือคำถามที่ต้องการหาวิธีการแก้ไขปัญหา 2) ชั้นวิเคราะห์สถานการณ์ โดยนำคำถามหรือปัญหา มาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของคำถามหรือปัญหานั้น 3) ชั้นศึกษาค้นคว้า เป็นการศึกษาหาข้อมูลที่ เกี่ยวข้องและจำเป็นในการหาคำตอบหรือการ แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ 4) ชั้นประยุกต์ เป็นการสร้างและอธิบายวิธีการแก้ปัญหาเพื่อ แสดงความรู้และทักษะที่ได้จากการค้นคว้าผ่าน การสร้างสรรค์ผลงาน 5) ชั้นนำเสนอ เป็นการนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น 6) ชั้นประเมินและปรับปรุง เป็นการนำ ข้อเสนอแนะไปปรับปรุง เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีขึ้น นอกจากนี้กระบวนการ จัดการเรียนรู้บูรณาการสติศึกษาในการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับกระบวนการออกแบบเชิง วิศวกรรม (National Research Council, 2012) ซึ่งประกอบด้วย 1) ระบุปัญหา 2) รวบรวมข้อมูล และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 3) ออกแบบวิธี การแก้ปัญหา 4) วางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา 5) ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน 6) นำ เสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน ทั้งนี้ในการทำงานไม่จำเป็นต้องมีลำดับที่แน่นอน สามารถสลับไปมาหรือย้อนกลับขั้นตอนได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสติศึกษาในงานวิจัยนี้ พบว่าสามารถส่งเสริมให้ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบ ของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967) 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) คิดคล่อง เช่น จากกิจกรรมเรื่อง สัตว์โลกน่ารัก นักเรียนบอกจำนวนชื่อของสัตว์ ที่อยู่บริเวณที่กำหนดให้ได้มากที่สุดในเวลาที่กำหนด หรือนักเรียนมีความคล่องแคล่วในการนำ เสนอหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนและผลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม 2) คิดยืดหยุ่น เช่น จากกิจกรรมเรื่องนักประดิษฐ์เครื่องบิน นักเรียนสามารถเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่ ต้องการได้อย่างอิสระ โดยถ้าไม่มีวัสดุที่ต้องการ นักเรียนสามารถเลือกใช้วัสดุอื่นทดแทนได้ จาก กิจกรรมเรื่องการทำ สีสผสมอาหาร นักเรียนใช้วิธีการสกัดสีจากพืชที่มีความแข็ง เช่น ขมิ้น และ แครอท โดยใช้เครื่องปั่นแทนการใช้สากและครก 3) คิดริเริ่ม เช่น จากกิจกรรมเรื่องฉันทน์เหมือนใคร นักเรียนเลือกเศษวัสดุตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ และนำมาประดิษฐ์เป็นโมเดลให้มี ลักษณะคล้ายกับคนในครอบครัว พบว่าชิ้นงาน ของนักเรียนที่ได้มีความหลากหลายแตกต่างกัน 4) คิดละเอียดลออ เช่น จากกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสติศึกษา นักเรียนได้รวบรวมข้อมูล และวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนโดยใช้แผนผังความคิดก่อนปฏิบัติกิจกรรม

ดังนั้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้บูรณาการสติศึกษาสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนจิรา สันติไพบูลย์ และ วิสูตร โพธิ์เงิน (2561) ที่สรุปว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิด STEAM สามารถส่งเสริมความสามารถ ในการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 3 ได้ และการจัดประสบการณ์บูรณาการ การเรียนรู้สติศึกษาสามารถพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ของผู้เรียนในการออกแบบและประดิษฐ์ ชิ้นงาน (ฉัตรทราวดี บุญถนอม และอรพรรณ บุตรกตัญญู, 2558) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญยงูช สิทธาจารย์ และชนบพร แสงวงษ์ (2561) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสติศึกษาสามารถส่งเสริมกระบวนการ สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ได้

2. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่ เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความ พึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับสมมติฐานของการวิจัย จากการสัมภาษณ์ นักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสุขและสนุกสนาน จากการทำกิจกรรม ได้ออกสำรวจนอกห้องเรียน ได้วางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ทดลองปฏิบัติ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ดังนั้นจากผลงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการรูปแบบสเต็มศึกษา สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กได้ และผู้เรียนมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษาอยู่ในระดับมาก การเรียนรู้สเต็มศึกษา คือ ครูจะต้องทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ กระตุ้นและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดย การเสริมแรงทางบวก การกล่าวชื่นชม เพื่อให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุข

บรรณานุกรม

- กมลพร อ่วมเพ็ง. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ปริณพทตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2562. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=53369&Key=news2>
- เจนจิรา สันติไพบูลย์ และวิสูตร โพธิ์เงิน. (2561). การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด STEAM ร่วมกับการสอนเชิงผลิตภาพเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการ และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46 (3): 69-85.
- ฉัตรทราวดี บุญนอม และอรพรรณ บุตรกัตัญญ. (2558). การจัดประสบการณ์บูรณาการการเรียนรู้สเต็มศึกษาโดยการใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 30 (3): 186-195.
- นิพนธ์ จิตต์ภักดี. (2528). การสอนแบบสร้างสรรค์. สารพัฒนาหลักสูตร, 4 (44): 17-18.
- บุญยูนุช สิทธาจารย์ และ ขนบพร แสงวณิช. (2561). แนวทางการสอนศิลปะตามแนวคิดสเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมกระบวนการสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11 (2): 763-780.

- พัทธฐรินทร์ โลหา และ สิรินาถ จงกลกลาง. (2562). การพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา. วารสารราชพฤกษ์, 17 (1): 121-128.
- ภิญโญ วงษ์ทอง. (2562). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ STEAM education ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้, 10 (1): 81-99.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). คู่มือการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-279). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิริชญา พิมพ์ลา และ ฐาปนี สีเฉลียว. (2561). การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ STEM โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม, 5 (2): 71-82.

การศึกษาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

เกษิณี ผลประพฤติ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : elovemylove@gmail.com

กรรณา ลี้มประเสริฐ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : elovemylove@gmail.com

Received : June 15, 2021 Revised : September 20, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาระดับความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 จำนวน 65 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญและมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .89 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ส่วนใหญ่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ในระดับสูง 2) นักศึกษาวิชาชีพครูที่เพศ และหลักสูตรต่างกัน มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน 3) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบ นักศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบด้านความคาดหวังถึงผลที่จะตามมาในการจัดการเรียนรู้ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ($r=.50, p < .01$) และ 5) สิ่งที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ฯ ของนักศึกษาวิชาชีพครู 3 อันดับ คือ ความสนใจและเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน การขาดแคลนสื่อวัสดุอุปกรณ์ และความยากลำบากในการจัดหาสื่อการเรียนรู้อ

ผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักศึกษาวิชาชีพครู มองว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะของตนเอง ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการสอนและจะสามารถจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาครูได้

คำสำคัญ: ความสามารถในการจัดการเรียนรู้, การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้, นักศึกษาวิชาชีพครู

A STUDY OF ABILITY IN TRACING LEARNING MANAGEMENT OF TEACHER PROFESSIONAL STUDENTS EARLY CHILDHOOD PROGRAM

Kesine Polprapruet

the Department of Curriculum and Instruction Faculty
of Education Pathum Thani University

E-mail : elovemylove@gmail.com

Karunar Limprasert

the Department of Curriculum and Instruction Faculty
of Education Pathum Thani University

E-mail : elovemylove@gmail.com

Abstract

The objective of this research is to find the level of competency in knowledge-based learning management. Of teacher professional students Fourth year of the Primary Academic Disciplines of 65 students using questionnaires that were examined for content validity by experts and have the Cronbach's Alpha is equal to .89 research findings 1) Teacher students Early Childhood Program Most of them had a high level of knowledge management skills and different courses have the ability to manage learning. 2) When considering each component Students with different teaching experiences have the ability to manage teaching and learning. The difference was statistically significant at the .05 level. 3) The positive correlation component with the expectation component of the outcome in the early childhood learning management ($r = .50, p < .01$) and 4) things about the management of learning of the top 3 teacher professional students Is the interest and attitude towards learning of the students Lack of media and equipment and difficulties in providing learning materials.

The results of the above study show that teachers See students' learning outcomes as a demonstration of their ability to manage their quest for learning. This is a good sign that students have a positive attitude towards teaching and will be able to manage their learning. A search for knowledge during professional experience training can achieve the goals of teacher education curriculum.

Keywords: ability to manage learning, Pursuit of learning, Professional Teacher Students

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบัน มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รู้เรื่องวิทยาศาสตร์ มีทักษะการคิด สามารถแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่หลายประเทศยอมรับว่าสามารถ พัฒนาการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ให้เกิดกับพลเมืองของตนได้ นั่นคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้เป็นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 ; ลือชา ลดาชาติ และโชคชัย ยืนยง, 2559) เนื่องจากเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับธรรมชาติและกระบวนการทำงาน ของนักวิทยาศาสตร์ คือ ทำ การค้นคว้าและ แสวงหาองค์ความรู้โดยใช้วิธีการที่เป็นระบบ ผ่านประสบการณ์ และการลงมือปฏิบัติ ช่วยให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และหาเหตุผลจากข้อมูลที่ได้รับ ทำให้เกิดความเข้าใจ ถึงวิธีการได้มาซึ่งความรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้ และมีเจตคติที่ดี จากความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรวิชาชีวศัพทในคณะศึกษาศาสตร์ จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและจัดประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ให้แก่นักศึกษาวิชาชีวศัพท เพื่อให้การผลิตบัณฑิตครู ที่สำเร็จการศึกษาออกไปนั้นมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและ เชื่อมโยงให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองในปัจจุบันรวมถึงในอนาคต

ปัจจุบัน ที่ผ่านมากลับแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิชาชีวศัพท และครูใหม่ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ น้อยกว่า 5 ปี ไม่พร้อมที่จะสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เมื่ออยู่ในบริบทการทำงานจริง โดยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้อย่างจำกัด (วันเพ็ญ ประทุมทอง และ จรรยา ดาสา, 2561) อีกทั้งมีแนวคิดคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (วรรณทิพา รอดแรงค่า, 2553) เป็นส่วนหนึ่งถึงคุณค่าและ ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา นโยบายของโรงเรียน และค่านิยมของประเทศ ที่ให้คุณค่า กับผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ (Faikhamta et al., 2018) ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ คือ การที่นักศึกษาวิชาชีวศัพทขาดความเชื่อในความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ (Deehan, Danaia and McKinnon, 2017; Menon and Sadler, 2016; Pandee, et al., 2017; Thomson, et al., 2017)

ในความสามารถของตนเอง (self-efficacy belief) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หมายถึง ความคิดของบุคคลที่มีต่อตนเอง ว่าตนเองมีความสามารถที่ทำงานหนึ่งๆ ให้สำเร็จได้หรือไม่เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง (Bandura, 1997) ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ ความสามารถของบุคคลในการกระทำ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจและการแสดงพฤติกรรม และความมุ่งหวังหรือการประเมิน ค่าความสามารถของบุคคลอื่นเนื่องจากมาจาก พฤติกรรมที่ได้กระทำ (Bandura, 1998) จากแนวคิดดังกล่าว ความสามารถของตนเองในด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ของนักศึกษาวิชาชีวศัพทในงานวิจัยนี้ จึงหมายถึง ความมั่นใจของนักศึกษาวิชาชีวศัพทต่อความสามารถของตนเองในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ว่าตนเองสามารถจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ให้สำเร็จได้หรือไม่เมื่อต้อง เผชิญกับสถานการณ์จริงในชั้นเรียน (Deehan, Danaia and McKinnon, 2017) ประกอบด้วยองค์ประกอบ สำคัญ 2 ประการ คือ ด้านความสามารถในการ

จัดการเรียนรู้ของบุคคล (personal science teaching efficacy belief, PSTE) และด้านความคาดหวังถึงผลที่จะตามมาในการจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (Enoch’s and Riggs, 1990) ซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจในการจัดการชั้นเรียน พฤติกรรมการสอน รวมถึงการตัดสินใจประกอบวิชาชีพครูในอนาคต (Menon and Sadler, 2016 ; Thomson et al., 2017) ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของประเทศ งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาและ เปรียบเทียบระดับความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ศึกษาความสัมพันธ์ ด้วยองค์ประกอบต่างๆ และศึกษาในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหลักสูตรการผลิตบัณฑิตครู และเพื่อเตรียมความพร้อมในภาพพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้พร้อมที่จะจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านการรับรู้ความสามารถและองค์ประกอบด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การเรียนรู้
4. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

1. ก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ในระดับสูง
2. องค์ประกอบด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของบุคคล (PSTE) และองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันทางบวก
3. นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมีระดับความสามารถ แตกต่างกับนักศึกษาวิชาชีพครูที่ไม่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 จากหลักสูตรผลิตครู 5 ปี มีนักศึกษาจำนวน 65 คน เป็นเพศหญิง 52 คน และชายจำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามความสามารถของตนเอง มีจำนวนข้อรวม 37 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ (5-point scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบ่งออกเป็นองค์ประกอบด้าน PSTE จำนวน 17 ข้อ และองค์ประกอบด้าน STOE จำนวน 13 ข้อ โดยปรับปรุงรายการข้อคำถาม มาจากแบบวัดความเชื่อในความสามารถของตนเอง ของ Enochs and Riggs (1990) และผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง (validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .89 และ ตอนที่ 3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสิ่งที่นักศึกษาคิดว่าเป็นอุปสรรคที่ทำให้ตนเองไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ก่อนที่นักศึกษาจะออกฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู โดยเข้าชี้แจงและควบคุมการทำแบบสอบถามด้วยตนเอง กำหนดเวลาในการทำ 50 นาที ได้แบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์กลับคืนมาร้อยละ 100 ของจำนวนประชากร 65 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนในแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้วิธีการแจกแจง ความถี่ (frequency) สรุปออกมาค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความเชื่อ ในความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาคะแนนความเชื่อในความสามารถของนักศึกษารายบุคคล จากนั้นหาค่าพิสัย (range) ค่าเฉลี่ยของประชากร (population mean,) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (sigma,) กำหนดการแปลผลออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ ตามเกณฑ์การจัดช่วง ระดับคะแนนเบส (Best, 1970) ตามสูตร ได้ช่วงของคะแนนแต่ละระดับ จากนั้นทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถของตนเอง จำแนกตามประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for independent samples) และวิเคราะห์ หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้าน PSTE และ STOE โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวัดระดับ ความสัมพันธ์ 5 ระดับ ของ Hinkle, Wiersma, and Jurs (1998)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของ นักศึกษาวิชาชีพครู ลักษณะแบบสอบถามเป็นข้อคำถาม ปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียด เพื่อหาประเด็นและจัดหมวดหมู่ จากนั้นใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (frequency) ในแต่ละหมวดหมู่ แล้วสรุปออกมาค่าร้อยละ (percentage)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 65 คน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ (55 คน ร้อยละ 86.67) เป็นเพศหญิง และนักศึกษาไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ให้กับนักเรียน (55 คน ร้อย ละ 84.00) ขณะที่นักศึกษาที่เหลือ

(10 คน ร้อยละ 13.33) มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยนักศึกษาจำนวน 6 คน เคยช่วยงานครูผู้สอน กับนักเรียนปฐมวัย ช่วยปิดเทอม นักศึกษาจำนวน 4 คนเคยปฏิบัติการสอนนักเรียนปฐมวัย มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียน

2. ระดับความสามารถแห่งตนฯ ของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่แสดงในตาราง 1 จะเห็นว่านักศึกษาวิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.00) มีความเชื่อในความสามารถแห่งตนฯ ในระดับสูง ($\mu = 3.66, \sigma = .84$) รองลงมาคือระดับปานกลาง (ร้อยละ 40.00) นอกจากนี้พบว่าไม่มีนักศึกษาคณะใดที่มีความสามารถในระดับต่ำ คะแนนต่ำสุดของความสามารถตนเองเท่ากับ 81 คะแนน และ สูงสุดเป็น 136 คะแนน และมีค่าคะแนนเฉลี่ย ประชากรเท่ากับ 108.81 ± 0.82 คะแนน จาก คะแนนเต็ม 150 คะแนน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณา ค่าคะแนนเฉลี่ยประชากรรายข้อในองค์ประกอบ ด้าน PSTE พบว่า รายการข้อคำถามที่มีค่าคะแนน เฉลี่ยประชากรสูงสุด คือ หากนักศึกษาได้ไปฝึกสอน นักศึกษาจะค้นหาและพัฒนาการสอนของตนเองให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ($\mu = 4.41, \sigma = .07$) ส่วนรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยประชากรต่ำที่สุด คือ นักศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทำปฏิบัติการทดลองการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ($\mu = 2.93, \sigma = .14$) สำหรับรายข้อที่มีค่าคะแนน เฉลี่ยประชากรสูงสุดในองค์ประกอบด้าน STOE คือ การที่นักศึกษาครุมีความพยายามในการเปลี่ยนแปลง วิธีการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้นแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจทำให้นักเรียนบางคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นได้ ($\mu = 4.24, \sigma = .08$) ส่วนรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยประชากร ต่ำที่สุด คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรายวิชาของผู้เรียน คือ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาคครู ($\mu = 2.57, \sigma = .11$)

ตาราง 1 ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

ระดับความสามารถของตนเอง	จำนวนนักศึกษา	ร้อยละ	พิสัย	
			คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด
สูง (110-150 คะแนน)	35	60.00	110	136
ปานกลาง (70-109 คะแนน)	30	40.00	81	109
ต่ำ (30-69 คะแนน)	0	-	-	-
$(\mu = 108.81, \sigma = .82)$				

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสามารถของตนเอง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตาราง 2 พบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ มีระดับความสามารถของตนเอง ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามรายองค์ประกอบ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีและไม่มีประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ มีระดับ PSTE แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักศึกษาคครูทั้งสองกลุ่มมีระดับ STOE ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสามารถของตนเองเพิ่มเติม โดย จำแนกตามเพศและหลักสูตร พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู ทั้งเพศชายและ เพศหญิงมีระดับความสามารถของตนเอง ในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบระดับความสามารถของตนเอง จำแนกตามประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้

ประเด็นพิจารณา	จำนวน นักศึกษา	μ	σ	t	Sig
ระดับความสามารถของตนเอง ด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้					
ไม่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้	55	3.6415	.35444	-1.371	.175
มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้	10	3.8067	.35653		
องค์ประกอบด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้					
ไม่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้	55	3.5828	.05152	-2.167*	.033
มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้	10	3.8824	.10775		
องค์ประกอบด้านความคาดหวังถึงผลที่จะตามมาในการจัดการเรียนรู้					
ไม่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้	55	3.7183	.04996	0.77	.939
มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้	10	3.7077	.13412		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์รายองค์ ประกอบของความเชื่อในความสามารถแห่งตนฯ ดังตาราง 3 พบว่า องค์ประกอบด้าน PSTE มีความสัมพันธ์แบบแปรผันตามกันกับองค์ประกอบ ด้าน STOE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบตัวเลขความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับ ปานกลาง ($r=.50$) (Hinkle, Wiersma, and Jurs, 1998)

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ (PSTE) และความคาดหวังถึงผลที่จะตามมาในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

PSTE		PSTE	STOE
	Pearson Correlation	1	.497**
	Sig. (1-tailed)	-	.000
	N	65	65

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลจากการวิเคราะห์ความเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า มี 5 หมวดหมู่ คือ 1) ในด้านผู้เรียน ที่พบว่า นักศึกษาคู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาเกี่ยวกับ ความสนใจและเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมากต่อการจัดการเรียนรู้ฯ รองลงมาคือ ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ในด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น การขาดแคลนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และความยากลำบากในการจัดหาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ และระยะเวลาที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ 3) ในด้านสภาพแวดล้อม ในการจัดการเรียนรู้ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า จำนวนผู้เรียนทำให้การจัดการเรียนรู้ฯ เกิดขึ้นได้ยากลำบาก รวมถึงการขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และการเตรียมการสอน 4) ในด้านผู้สอน เช่น ปัญหาด้านความรู้ในเนื้อหาและวิธีการสอนของครู ปัญหา

เกี่ยวกับเจตคติ ความมั่นใจและความเชื่อในความสามารถของตนเอง และ 5) ในด้านหลักสูตรการศึกษา ครู ที่นักศึกษาที่มีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อมนักศึกษาวิชาชีพครูของหลักสูตรผลิตครู อาจมีผลต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างในตาราง 4

ตาราง 4 ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เกี่ยวกับความการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

ความคิดเห็นนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการปฐมวัย	ผลการวิเคราะห์	
	หมวดหมู่	ประเด็น
การที่นักเรียนไม่รู้สึกสนุก และไม่เชื่อว่าการเรียนด้วยวิธีสืบเสาะจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ นักเรียนมีอคติ เด็กบางกลุ่มไม่ค่อยฟัง คอยอย่างเดียว เด็กไม่ให้ความร่วมมือและไม่เกิดการเรียนรู้	ด้าน ผู้เรียน	ความสนใจ และ เจตคติ ของผู้เรียน
ความพร้อมที่จะรับข้อมูลและการเรียนรู้ของนักเรียนไม่เท่ากัน ความพร้อมของนักเรียน เพราะไม่ใช่ นักเรียน ทุกคนจะเรียนรู้ ได้ ด้วยวิธีนี้	ด้าน ผู้เรียน	ความสามารถ ในการเรียนรู้ ของผู้เรียน
เรื่องบางเรื่อง เนื้อหาบางอย่างก็ยากต่อการจัดการความรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เนื่องจากบางเรื่อง ครูจะต้องเป็นผู้สอนมากกว่าที่จะใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบที่ครูเตรียมไว้ ได้ทัน เพราะนักเรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ไม่ทัน สุดท้ายสอนไม่ครบ ตามกระบวนการที่เตรียมไว้ และเหนื่อยจากการเตรียมสิ่งต่างๆ ก่อนจะสอนมาก	ด้านการจัดการเรียนรู้	ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้อยู่ไม่เพียงพอ
ปัญหาหลักๆ จะเป็นเรื่องของเวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการ เรียนรู้ การสอนแบบสืบเสาะถ้าจะให้นักเรียนได้องค์ความรู้จริงๆ ต้องใช้เวลานาน ซึ่งเวลาที่ใช้สอนจริงๆ มันน้อยมาก ระยะเวลาเนื่องจากนักเรียนอาจขึ้นห้องเรียนช้าหลายนาที ทำให้ไม่สามารถสอนได้ตามขั้นตอนได้	ด้านการจัดการเรียนรู้	ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้อยู่ไม่เพียงพอ

อภิปรายผล

การศึกษาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 65 คน โดยใช้แบบสอบถามสามารถอภิปราย ผลได้ดังนี้

นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ส่วนใหญ่มีความสามารถของตนเอง ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่า ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา อาจมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และมีความคาดหวังว่าตนเอง จะสามารถจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งแสดงถึงความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค ความเอาใจใส่และความ พยายามที่จะจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ให้สำเร็จลุล่วง การที่ผลเป็นเช่นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนหน้าที่ระบุ

ว่า ในความสามารถของตนเองนั้น ย่อมเป็นคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึก ความอดทน ระดับความพยายาม รวมถึงการปฏิบัติการสอนในห้องเรียน (Menon and Sadler, 2016 ; Thomson et al., 2017)

การศึกษาความสัมพันธ์ในรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้าน PSTE มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้าน STOE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ (PSTE) ของนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นตัวทำนายแนวโน้มความคาดหวังถึงผลที่จะตามมาในการสอน (STOE) นั้น หมายถึง นักศึกษาครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มองผลการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติต่อรายวิชา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นสิ่งที่แสดงความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี ของBandura (1997) และสอดคล้องกับผลการศึกษา ในตอนที่ 3 ที่นักศึกษาวิชาชีพครู ส่วนใหญ่คิดว่าสิ่งที่เป็นอย่างมากต่อการจัดการเรียนรู้ ของตนเองคือปัญหาเกี่ยวกับความสนใจและเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน รองลงมาคือจำนวนผู้เรียน และการขาดแคลนสื่อวัสดุอุปกรณ์และความยาก ลำบากในการจัดหาสื่อการเรียนรู สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสะท้อนถึงความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาทั้งสิ้น หรือกล่าว อีกนัยหนึ่งได้ว่า นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง จึงไม่คิดว่า เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีว่านักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ และจะสามารถจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ระหว่างฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาครูได้

ผลการเปรียบเทียบความเชื่อในความสามารถของตนเอง ทั้งโดยรวมและรายองค์ประกอบ ด้าน STOE พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเมื่อ จำแนกตามเพศ หลักสูตร และประสบการณ์การสอน ยกเว้น องค์ประกอบด้าน PSTE ที่ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า นักศึกษาวิชาชีพครูที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันมีความเชื่อในความสามารถในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐาน สามารถ อธิบายได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ จัดการเรียนรู้ แก่นักศึกษาวิชาชีพครูทั้ง เพศชายและหญิงได้เท่าเทียมและสอดคล้อง กับ มาตรฐานวิชาชีพ แต่ยังไม่สามารถบ่มเพาะ หรือสั่งสมประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ให้แก่นักศึกษาได้ อย่างเพียงพอหรือเหมาะสม ทำให้นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ แก่นักเรียนทั้งจากการ กระทำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีความเชื่อในความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มากกว่า นักศึกษาครู ที่ไม่มีประสบการณ์สอน โดยข้อค้นพบในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาในตอนที่ 3 ที่ นักศึกษาวิชาชีพครูส่วนใหญ่ซึ่งไม่มีประสบการณ์ในการสอน รายงานว่าปัญหาเกี่ยวกับเจตคติ ความมั่นใจ และความเชื่อในความสามารถของตนเองต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ นอกจากนี้ ข้อ ค้นพบที่ได้ในงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chan (2008) อ้างถึงใน Chi (2009) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากจะมีความเชื่อความสามารถของตนเองในการจัดการเรียนรู่มากกว่าครูที่ ขาดประสบการณ์หรือมีประสบการณ์น้อย และสอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนหน้าที่พบว่า ประสบการณ์ ของครูมีความสำคัญต่อความเชื่อ ในความสามารถแห่งตน พฤติกรรมการสอน และ ประสิทธิภาพในการ จัดการเรียนรู้ของครู (Deehan, Danaia and McKinnon, 2017) ซึ่ง Pinthong, Ketsing and Jaitrong (2017) ได้ให้ข้อเสนอแนะในงานวิจัยก่อนหน้าว่า การจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ

กระบวนการสืบเสาะ อาจเป็นกุญแจสำคัญในการเตรียม นักศึกษาวิชาชีพครูให้สามารถสอนตามแนวปฏิรูปได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้รับประสบการณ์สอนและการเรียนรู้ที่จะสอนที่หลากหลายทั้งในบริบทโรงเรียนและ บริบทการเรียนรู้ตาม อัยาศัย รวมทั้งหลักสูตรพิเศษที่เน้นการสอนภาคปฏิบัติ นอกจากจะช่วยให้ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีระดับความเชื่อในความสามารถของตนเองที่สูงขึ้นแล้ว ยังช่วยให้นักศึกษา ได้พัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ในครั้งนี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ ควรมีหลักสูตรหรือกิจกรรมที่ มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้ที่จะสอนอย่างต่อเนื่องทั้งใน บริบทการเรียนอย่างเป็นทางการและตามอัยาศัย เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย มีโอกาสได้พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง สร้างความมั่นใจในการ ปรับตัวเข้ากับ ความหลากหลายของ สังคมโรงเรียน และสร้างความพร้อมต่อการเผชิญ สถานการณ์ต่างๆ ในบริบทจริง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกสอนที่มีประสิทธิภาพ

2. จากข้อสรุปหลักของการวิจัยที่ พบว่าประสบการณ์มีผลต่อความสามารถของตนเอง ของ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและเก็บ รวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องระหว่างและ ที่นักศึกษาออกฝึกปฏิบัติการในโรงเรียนและเมื่อฝึกสอนสำเร็จ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบระดับความสามารถของตนเอง และในการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาการศึกษาปฐมวัย ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติการวิชาชีพครูได้

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2553). กรณีศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของ ครุวิทยาศาสตร์ในการจัดการ เรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้. วิทยาสารเกษตรศาสตร์ (สาขาสังคมศาสตร์), 31 (1): 1-16.

ดนตรี เงินศรี และณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2009). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของการรับรู้ ความสามารถของตนเองของครูมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. OJED, 4 (1): 1231-1244.

วันเพ็ญ ประทุมทอง และจรรยา ดาสา. (2561). ความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีการ สอนตามแนวทางการ จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะของนักศึกษาวิชาชีพครูเมื่อก่อนและหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครู. วารสารวิทยาศาสตร์ มศว, 34 (1): 225-246.

ลือชา ลดาชาติ และโชคชัย ยืนยง. (2559). สิ่งที่ครูไทยควรเรียนรู้จากโครงการประเมินผลนักเรียน นานาชาติ. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 28 (2): 108-137.

- Deehan, J., Danaia, L., and McKinnon, D.H. (2017). A longitudinal investigation of the science teaching efficacy beliefs and science experiences of a cohort of preservice elementary teachers. *International Journal of Science Education*, 39 (18): 2548-2573.
- Enochs, L. G. and Riggs, I. M. (1990). Towards the development of an elementary teacher's science teaching efficacy belief instrument. *Science Education*, 74: 625-637.
- Faikhamta, C., Ketsing, K., Tanak, A., and Chamrat, S. (2018). Science teacher education in Thailand: a challenging journey. *Asia-Pacific Science Education*, 4 (3): 1-18.
- Hinkle, D. E., Wiersma, W., and Jurs, S. G. (1998). *Applied statistics for behavioral sciences* (4th ed.). Chicago, IL: Rand McNally College Publishing.
- Menon, D. and Sadler, T. D. (2016). Preservice elementary teachers' science self-efficacy beliefs and science content knowledge. *Journal of Science Teacher Education*, 27 (6): 649-673.
- Pandee, M., Jantarach, V., Chalong, P., Chukaeo, O., and Sitthitunyagum, B., (2017). Exploring Thai EFL pre-service teachers' level of self-efficacy and its sources. *Viridian Journal*, Silpakorn University: International Humanities, Social Sciences and arts, 10 (4): 190-208.
- Pinthong, T., Ketsing, J., and Jaitrong, W. (2017, December). From student to teacher: Relation between preservice science teachers' prior experience and self-efficacy belief of inquiry-based learning. Paper presented at 2017 HU-SNU-NTNU-KU Joint-Symposium for Science Education. Sapporo, Japan.
- Thomson, M. M., Francesca, D., Carrier, S., and Lee, C. (2017). Teaching efficacy: Exploring relationships between mathematics and science self-efficacy beliefs, PCK and domain knowledge among preservice teachers from the United States. *Teacher Development*, 21 (1): 1-20.

การแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาริชาการสอน ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรุณี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : mmike2557@gmail.com

พระมหาสมศักดิ์ ธนปญโญ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : mmike2557@gmail.com

พระสุขุม สุขวฑฒโก (มัชชิกานัง)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : mmike2557@gmail.com

พระจักรพัชร์ จกภทโท
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : mmike2557@gmail.com

รักษ์ทวี เถาโต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : mmike2557@gmail.com

Received : September 8, 2021 Revised : November 30, 2021

Accepted : December 25, 2021

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาริชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2) เพื่อศึกษาสาเหตุของข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาริชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 3) เพื่อนำเสนอวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาริชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาริชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตารางวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาริชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่ามี 4 ประเด็นหลัก คือ 1. ข้อบกพร่องเรื่องการ

เขียนสะกดคำ 2. การใช้คำ 3. การเขียนประโยค และ 4. การเขียนย่อหน้า จากการวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนที่พบมากที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้คำ จำนวน 110 คำ คิดเป็นร้อยละ 35.48 รองลงมาเป็น ด้านอักขรวิธี จำนวน 100 คำ คิดเป็นร้อยละ 32.25 ด้านการใช้ประโยค จำนวน 60 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 19.35 และที่พบน้อยที่สุดได้แก่ ด้าน รูปแบบการเขียน จำนวน 45 รูปแบบ คิดเป็นร้อยละ 14.51 และสาเหตุของข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา ได้แก่ 1) ขาดความรอบรู้ 2) ขาดความแม่นยำ 3) ขาดการตรวจทาน 4) ขาดการฝึกฝน 5) ขาดทัศนคติที่ดี วิธีการแก้ไขข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา ได้แก่ 1) การเสริมสร้างความรู้ 2) การเสริมสร้างความเชื่อมั่น 3) การฝึกทักษะการเขียน 4) การตรวจทานงานเขียน 5) การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน 6) การปลูกฝังนิสัยรักการเขียน 7) การปลูกฝังทัศนคติที่ดี

คำสำคัญ : ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย,การแก้ไข

**CORRECTING STUDENTS ERRORS IN WRITING THAI LANGUAGE, FACULTY OF
EDUCATION, MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY.**

Phramahaphichet Attanurakkee
Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University
E mail : mmike2557@gmail.com

Phramahasomsak Thanapanyo
Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University
E mail : mmike2557@gmail.com

Phra Sukhum Sukhavattako (Matchikanang)
Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University
E mail : mmike2557@gmail.com

PhraJakkaphat Jakkaphatto, Raktawee Taoto
Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University
E mail : mmike2557@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this article were: 1) study Thai language-majoring students' errors in Thai language writing, faculty of education, Mahamakut Buddhist University 2) study the students' causes of Thai language writing errors 3) propose the error corrections in Thai language writing. The results of this study were as follows; The students' errors in writing Thai Language consisted of four main issues; error of spelling words, word use, sentence writing, and paragraph writing. Due to the analysis, the writing errors mostly discovered were the word use – 110 words, representing 35.48 percent, orthography – 100 words, representing 32.25 percent, the use of sentence – 60 sentences, representing 19.35 percent, and writing style – 45 writing styles, representing 14.51 percent respectively. In addition, five reasons of language use errors were found; the lack of omniscience, the lack of accuracy, the lack of countercheck, the lack of practice, and the lack of positive attitude.

However, there were seven solutions of the language use errors; the knowledge enhancement, the confidence enhancement, the practice of writing skills, the countercheck of written work, the cultivation of reading behaviors, the cultivation of writing behaviors, and the cultivation of positive attitude

Keywords : Errors in Writing Thai Language, Correction

บทนำ

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เพื่อสื่อสารเรียนรู้เพื่อชื่นชม และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 1) ประเทศไทยมีภาษาไทย เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือสื่อสารของชาวไทยที่ใช้แสดงความรู้สึก ทำให้คนเข้าใจกัน และเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งประกอบสัมมาอาชีพต่าง ๆ พร้อมกันนี้ ยังเป็นสื่อกลางในการสืบทอดและเป็นหลักฐานของวัฒนธรรมไทย ทำให้สามารถเรียนรู้และถ่ายทอด เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นการมรดกทางวัฒนธรรมของชาวไทย ทักษะการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือของการส่งสารและการรับสาร การส่งสาร ได้แก่ การส่งความรู้ ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกด้วยการพูดและการเขียน ส่วนการรับสาร ได้แก่ การรับความรู้ ความเชื่อ ความคิดด้วยการอ่านและการฟัง การฝึกทักษะการสื่อสารจึงเป็นการฝึกทักษะ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ให้สามารถรับสารและส่งสารอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 43) การเขียนเป็นศิลปะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ จากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านให้เข้าใจ และยังเป็นกระบวนการแห่งความคิดในการแสดงออก เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ในการเขียนมีองค์ประกอบต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง คือ ไวยากรณ์ หรือโครงสร้างภาษา ทักษะการเขียนเป็นทักษะในการสื่อความหมาย เช่นเดียวกับการพูด แต่การเขียนอาศัยตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายแทนเสียงพูด เราสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และความนึกคิดต่าง ๆ ผ่านนำมาเขียนได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ การเขียน คือ ความสามารถในการรวมเอาทักษะหลาย ๆ อย่างทางภาษาเข้าด้วยกัน ดังนั้นการเขียนจึงต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ คือ เนื้อหาสาระ รูปแบบการเขียน การใช้ภาษาตามหลักไวยากรณ์ลีลาการเขียน และมีกลไกในการเขียน (แฮร์ริส Harris, 1969 p.68 – 69) แม้ว่าการเขียนจะมีความสำคัญในแง่ของการเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ แต่การเขียนนั้น มักจะมีปัญหาอยู่เสมอ เช่น เขียนไม่ตรงตามพจนานุกรม และเขียนไม่ตรงตามเสียงพูด และการเขียนไม่ตรงตามพจนานุกรม เป็นปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในการเขียนคำ เพราะ การเขียนคำต่าง ๆ นั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา แม้ในช่วงเวลาเดียวกัน กล่าวคือ ในที่หนึ่งอาจจะเขียนอย่างหนึ่ง ในที่หนึ่งก็อาจจะเขียน อีกอย่างหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้เพราะขาดการติดต่อสื่อสารกันหรือสื่อสารกันลำบาก เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดเหล่านี้ จึงต้องมีพจนานุกรมเป็นเครื่องตัดสินว่าคำใดควรจะเขียนอย่างไร การเขียนคำที่มีความหมายเดียวกันให้เหมือนกันย่อมมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสังคมสารสนเทศ ที่ต้องการข้อมูลเป็นตัวอักษรที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นคนหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ ถ้าคำที่ต้องการค้นหาเขียนไม่เหมือนกัน กว่าจะสื่อกันได้ก็ต้องมีปัญหาบ้างพอสมควร ในปัจจุบัน การเขียนสะกดคำไม่เหมือนกับผู้อื่นก็เป็นปัญหาของการสื่อสารเช่นกัน เช่น ชื่อเฉพาะบางชื่อ อาจสะกดไม่เหมือนกับคำที่ปรากฏในพจนานุกรมก็ได้ หากเป็นชื่อที่มีมาก่อนพจนานุกรมฉบับนั้น เช่น เพ็ชร เบญจวรรณ สุวรรณ ผู้ที่มีชื่อเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนการสะกดคำให้ตรงกับคำในพจนานุกรม แต่ถ้าจะบอกว่าคุณเพ็ชรนี้มีเครื่องเพชรมาก เพชรคำหลังก็ควรจะสะกดตามพจนานุกรม อย่างเช่นข้อผิดพลาดในการเขียนชื่อเฉพาะบางชื่อก็เขียนตามแบบไทย โดยไม่ใช้หลักบาลีสันสกฤต ก็ต้องปล่อยให้เจ้าของชื่อ เขียนไปตามนั้น เช่น การประวิสรรชนีย์ในชื่อบางชื่อที่นำจะเป็น

คำสมาส เช่น มลลิกะมาส กาญจนะ วรรณ เขียนแบบมีสระ อะ แทรกตามแบบไทย (นิตยา กาญจนวรรณ, 2558 : 28)

จากที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า แม้การเขียนจะเป็นทักษะที่สำคัญ แต่ก็ยังเป็นทักษะที่ยาก และซับซ้อน เนื่องจากภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำที่เขียนอยู่ตลอดเวลา และยังออกเสียงไม่ตรงเสียงพูด อีกทั้งในปัจจุบันนักศึกษาจำนวนมากไม่ให้ความสำคัญกับเขียนภาษาไทย และเขียนผิดอย่างน่าเป็นห่วง ยกตัวอย่างง่าย ๆ ที่คิดว่าไม่น่าจะเขียนผิดแต่กลับเขียนผิด เช่น อนุญาต มักเขียนผิดเป็น อนุญาติ, น่ารัก มักเขียนผิดเป็น หน่ารัก, เท้า มักเขียนผิดเป็น ท้าว, ผูกพัน มักเขียนผิดเป็น ผูกพันธ์, ศรีษะ มักเขียนผิดเป็น ศรีษะ เป็นต้น และยังมีการใช้ภาษาอินเทอร์เน็ตปนกับภาษาไทย เช่น คำว่า ปัจจุบัน ซึ่งเป็นภาษาไทย มักเขียนเป็นภาษาพูดว่า เดียวนี้ หรือเขียนผิดไปว่า เด่ว เป็นต้น การเขียนผิดส่งผลให้การใช้ภาษาในการสื่อสารผิดเพี้ยน และทำให้ผู้รับสารสื่อความหมายผิดเพี้ยนไปได้ และนอกจากนี้อาจจะส่งผลให้ผู้อื่นจดจำหรือเลียนแบบ รูปแบบการเขียนที่ไม่ถูกต้องนี้ต่อกันไปเรื่อย ๆ ได้

อนึ่งจากที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์สอนในรายวิชาเกี่ยวกับการเขียนและได้ตรวจงานเขียนของนักศึกษาสาขาการสอนวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาส่วนหนึ่งมักเขียนคำผิด และใช้ภาษาไม่ถูกต้องในการเขียน สิ่งเหล่านี้ เป็นเหตุทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาข้อบกพร่องที่เกิดจากการเขียน ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. เพื่อนำเสนอวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ทำให้ทราบสาเหตุของข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. ทำให้ทราบวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ด้านประชากร ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 116 รูป/คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4

ด้านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 57 รูป/คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษา 4 ด้าน คือ 1. ด้านอักขรวิธี 2. ด้านการใช้คำ 3. ด้านการใช้ประโยค และ 4. ด้านรูปแบบการเขียน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาข้อบกพร่องและเพื่อหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้ 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล 6. การวิเคราะห์ข้อมูล 7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตารางเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคำผิดสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และแบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการโดยมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced Choice) ประกอบด้วย อายุ เพศ ชั้นปี

ตอนที่ 2 ตารางวิเคราะห์ข้อมูลข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ลำดับ	คำถูกต้อง	คำที่มักเขียนผิด
1	กฏ	กฎ
2	กบาล, กระบาล	กะบาล, กะบาน
3	กะพริบ	กระพริบ
4	แก้ง	แก้งค์, แก้งก์
5	ขโมย	โขมย
6	ขม้กขม้่น	ข้มกข่ม่น
7	ฉะนั้	ฉนั้
8	ชละอ	ชลอ
9	ชาบซั้ง	ทราบซั้ง
10	เซ็นชื้อ	เซ็นต์ชื้อ
11	ทยอย	ทะยอย

ลำดับ	คำถูกต้อง	คำที่มักเขียนผิด
12	ทรมาน	ทรมาร
13	นอต	น็อต, น๊อต
14	บันได	บรรได
15	บันเทิง	บรรเทิง
16	บุคคลากร	บุคคลากร
17	เบรก	เบรค
18	ประณีต	ปราณีต, ประনীต
19	ประสบผลสำเร็จ	ประสบผลสำเร็จ
20	ปรากฏ	ปรากฏ
21	ปรารถนา	ปรารถนา
22	ปาฏิหาริย์	ปาฏิหาร, ปาฏิหารย์
23	เปอร์เซ็นต์	เปอร์เซนต์
24	ผลลุดลุดนั้ง	ผลลุดลุดผลลุดนั้ง
25	ผูกพัน	ผูกพันซ์
26	มงกุฎ	มงกุฎ
27	ย่อมนเยา	ย่อมนเยาว์
28	รสชาติ	รสชาด
29	ราชภัก	ราชภัก
30	ลายเซ็น	ลายเซ็นต์
31	ลำไย	ลำไย
32	ลิปต์	ลิปต์, ลิฟ, ลิฟท์
33	โล่	โล่ท์
34	ศรัทธา, สั้ทธา	ศั้ทธา
35	ศิวิไลซ์	ศิวิไล
36	สแกน	แสกน
37	สถิต	สถิตย์
38	สมมติฐาน	สมมุดติฐาน
39	สะเหล่อ	สะเหล่อ, เส่ร่อ, เส่ล่อ
40	สักการบูชา	สักการะบูชา
41	สั้ปประรด	สั้ปรด, สั้ปประรด, สั้ปประรส
42	สั้มนนา	สั้มนา, สั้امنةนา
43	สาธารณประโยชน์	สาธารณะประโยชน์
44	สุคติ	สุชคติ
45	เสิร์ฟ	เสริฟ, เสริฟ์
46	หยากไย่, หยักไย่	หยากไย่, หยักไย่

ลำดับ	คำถูกต้อง	คำที่มักเขียนผิด
47	อนุญาต	อนุญาติ
48	อะลุ่มอล่วย, อะลุ่มอล่วย	อะลุ่มอะล่วย, อลุ่มอล่วย
49	อัปเดต	อัปเดต,อัปเดต,อัปเดต
50	อุตสาห์	อุตสาห์, อุตสา

2. ตารางวิเคราะห์ข้อมูล (เรียงลำดับข้อมูลตามลำดับ พญัญชนะ) จากแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนของนักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ (Interview) โดยจะเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เกี่ยวกับการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทย ด้านการเขียนของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเขียนของนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ใน 5 ประเด็น คือ 1. ข้อบกพร่องด้านอักขรวิธี 2. ข้อบกพร่องด้านการใช้คำ 3. ข้อบกพร่องด้านการใช้ประโยค 4. ข้อบกพร่องด้านรูปแบบการเขียน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) นั้น หัวหน้าโครงการวิจัยและผู้ช่วย นักวิจัย ได้ลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาตามความเป็นจริง และร่วมกัน กำหนดประเด็นคำถามและข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เมื่อถึงเวลาภาคสนามจริง คณะผู้วิจัยก็ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (face validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา ตัดทอนเพิ่มเติมสำนวนภาษาไทยแบ่งเป็น 4 ประเด็น 1. ด้านอักขรวิธี 2. ด้านการใช้คำ 3. ด้านการใช้ประโยค 4. ด้านรูปแบบการเขียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาไทย 1. ข้อบกพร่องด้านอักขรวิธี 2. ข้อบกพร่องในการใช้ คำ 3. ข้อบกพร่องในการเขียนประโยค 4. ด้านรูปแบบการเขียน

การวิเคราะห์สาเหตุและวิธีการแก้ไขข้อบกพร่อง 1. สาเหตุของข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาไทย 2. วิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทย ด้านการเขียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านอักขรวิธี 2) ด้านการใช้คำ 3) ด้านการใช้ประโยค 4) ด้านรูปแบบการเขียน ในรูปแบบตาราง

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ร่วมกับผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อให้ได้ความจริงว่า ผลการวิจัยเป็นไปทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผลการวิจัยเป็นไปในทางเดียวกันควรนำเสนอการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทย ด้านการเขียน ถ้าผลการวิจัยยังไม่สามารถเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ ก็ต้องปรับปรุงการทำวิจัยใหม่ และเสนอแนะแนวทางให้มีการทำวิจัยที่เหมาะสมต่อไป

3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นข้อบกพร่องด้านการใช้ ภาษาสาเหตุและวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

4. ชั้นสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

5. ชั้นเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

- ค่าร้อยละ (Percentage=%) - ค่าเฉลี่ย - ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation=S.D.)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ข้อเสนอวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถสรุปได้ ดังนี้ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้คำ จำนวน 110 คำ คิดเป็นร้อยละ 35.48 รองลงมาเป็น ด้านอักขรวิธี จำนวน 100 คำ คิดเป็นร้อยละ 32.25 ด้านการใช้ประโยค จำนวน 60 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 19.35 และที่พบน้อยที่สุดได้แก่ ด้าน รูปแบบการเขียน 45 คิดเป็นร้อยละ 14.51

วิธีการแก้ไขข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา มีดังนี้

1. การเสริมสร้างความรู้ 2. การเสริมสร้างเชื่อมั่น 3. การฝึกทักษะการเขียน 4. การตรวจทานงานเขียน 5. การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน 6. การปลูกฝังนิสัยรักการเขียน 7. การปลูกฝังทัศนคติที่ดี

อภิปรายผล

จากการศึกษาข้อบกพร่องและวิธีการแก้ไขในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า มีประเด็นที่ควรพิจารณาอภิปรายผล ดังนี้

1. สาเหตุของข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีดังนี้

1.1 ขาดความรู้รอบรู้ นักศึกษาขาดความรู้การใช้ภาษาในการเขียนภาษาไทย จึงปรากฏการใช้คำผิด ความหมาย เช่น พาดหัวข่าว นักศึกษาใช้ว่า หัวข้อข่าว ช่วยกันขจัด ยาเสพติดออกไปจากสังคมไทย นักศึกษาใช้ว่า ช่วยกันป้องกันยาเสพติดออกไปจากสังคมไทย อาหาร 2 มื้อ นักศึกษาใช้ว่า อาหาร 2 ช่วง เป็นต้น

1.2 ขาดความแม่นยำ นักศึกษาขาดความแม่นยำด้านหลักการใช้ภาษา จึงปรากฏการใช้คำฟุ่มเฟือย เช่น ขนบต่างจังหวัด ที่พักอยู่อาศัย การใช้คำว่า “ทำการ” เช่น ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต รับผิดชอบต่อความคิดเห็นเหล่านั้น มาทำการปรับปรุงแก้ไขการสอนของตนเอง

1.3 ขาดการตรวจทาน นักศึกษาขาดการตรวจทานงานเขียนของตนเองว่าใช้ภาษา ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ จึงปรากฏการเขียนส่วนประกอบของคำผิด เช่น พสกนิกร เขียนผิดเป็น ผสกนิกร, ระลึก เขียนผิดเป็น ละลึก, ลิตรอน เขียนผิดเป็น ริตรอน, เสียสละ เขียนผิดเป็น เสียสระ, รู้ซึ่ง เขียนเป็น รู้ซึ่ง เป็นต้น

1.4 ขาดการฝึกฝน นักศึกษาขาดการฝึกฝนทักษะการเขียน ทำให้ใช้ภาษาได้ไม่คล่องแคล่ว ปรากฏการใช้คำปฏิเสธซ้อนคำปฏิเสธ เช่น ครูไม่เคยดูแลพวกเราไม่เท่ากัน ไม่สามารถ ค้นพบได้เลยว่าอาชีพใดในโลกนี้ที่ไม่มีครู เป็นต้น

1.5 ขาดทัศนคติที่ดี นักศึกษาขาดทัศนคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งที่นักศึกษาทราบดีว่างานเขียนวิชาการควรใช้ภาษาระดับทางการ แต่กลับใช้คำระดับภาษาปากในการเขียน เช่น ขนบกรูบกรอบ ของว่าง คำจ้างวิทยากร ปัจจุบันปัญหาความรุนแรงในสังคมไทยมีมากมาย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังปรากฏการใช้คำทับศัพท์โดยไม่จำเป็น เช่น การ์ตูนตี แอร์ อาหารพักเบรก อิน เป็นต้น

จากศึกษาศาสตร์ เหตุที่กล่าวมาการเขียนเป็นทักษะขั้นสูงที่เกิดจากการบูรณาการจากทักษะการฟัง การพูด การอ่าน รวมทั้งการคิด โดยอาศัยตัวอักษร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ออกมาเป็นการเขียนสอดคล้องกับสุจริต เพียรชอบ (2539) ได้กล่าวว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สลับซับซ้อนยากกว่าทักษะการฟัง การพูด และการอ่านเพราะผู้เขียนต้องมีความรู้ดี รู้จักคำมาก มีความสามารถในการสังเคราะห์เรียบเรียงถ้อยคำ ผูกประโยคให้ถูกต้องและสื่อความให้ชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการ การเขียนเป็นกลไกสำคัญของการสื่อสาร และการเขียนสิ่งต่าง ๆ ได้ก็ต้องอาศัยภาษาประกอบสร้างตามหลักภาษานั้น ๆ ให้เป็นข้ออันสมบูรณ์ “ภาษาของมนุษย์นั้นนับว่าเป็นมรดกอันวิเศษเพราะใช้เป็นเครื่องมือในการคิดและสื่อสาร ก่อให้เกิดปัญญาอันจะสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์มหาศาล” วรวรรณ์ ศรียาภย์. (2557)

2. ข้อเสนอวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีดังนี้

2.1 การเสริมสร้างความรู้ ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาในการเขียนงานวิชาการ และมอบหมายให้นักศึกษาสืบค้นความหมายของคำจากพจนานุกรม ศึกษาเรื่องการใช้คำ การเขียน ประโยค

2.2 การเสริมสร้างเชื่อมั่น ผู้วิจัยกล่าวให้กำลังใจนักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียนให้ดีขึ้น

2.3 การฝึกทักษะการเขียน ผู้วิจัยมอบหมายงานเขียนวิชาการ เพื่อให้ให้นักศึกษาฝึกทักษะ การเขียน ได้แก่ เรียงความ โครงการ บทความวิชาการ บทความวิจารณ์ และบทความวิเคราะห์

2.4 การตรวจทานงานเขียน ผู้วิจัยให้นักศึกษาตรวจทานงานเขียนของตนเองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนส่ง

2.5 การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ก่อนจะลงมือเขียนงานวิชาการ ผู้วิจัยนำตัวอย่างของ เรียงความโครงการ บทความวิชาการ บทความวิจารณ์ บทความวิเคราะห์

2.6 การปลูกฝังนิสัยรักการเขียน ผู้วิจัยให้นักศึกษาเริ่มต้นการเขียน ด้วยการเขียนบันทึกประจำวันก่อน เพื่อสร้างให้นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะใช้ภาษาในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก

2.7 การปลูกฝังทัศนคติที่ดี ผู้วิจัยเน้นย้ำให้นักศึกษาเห็นว่าการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เป็นสิ่งที่ดี และควรใช้ภาษาไทยในการเขียนงานวิชาการอย่างถูกต้อง

สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภัทร แก้วพัตร. (2560) ที่กล่าวไว้ว่าปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาส่งผลให้ภาษาไทยเข้าสู่ยุควิกฤต เราจะทำอย่างไรจะรักษาเอกลักษณ์และคุณค่าของภาษาไทยไว้ วิธีการที่จะช่วยกันอนุรักษ์และส่งต่อการใช้ภาษาไทย มีวิธีการดังนี้

1) ปลูกฝังวัฒนธรรมรักการอ่าน พ่อแม่ผู้ปกครองควรปลูกฝังวัฒนธรรมรักการอ่านให้กับบุตรหลานตั้งแต่เล็ก ๆ เพราะเด็กเล็กเป็นวัยที่เหมาะสมและง่ายต่อการปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ

2) ปลูกจิตสำนึกในการหวงแหนภาษาไทยและรู้กาลเทศะการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และเหมาะสมเป็นสิ่งที่สำคัญ

3) มีการเปลี่ยนแปลงตัวเอง เมื่อรู้ว่าคำใดใช้ผิดหรือถูกคำใดควรหรือไม่ควรใช้กับบริบทในขณะนั้นแล้ว สิ่งสำคัญต่อมาคือ ไม่ควรใช้คำที่ผิด ๆ อีก

3. จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จากแบบสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสรุปได้สาระสำคัญดังนี้

3.1 แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องเรื่องการสะกดคำ นักศึกษาควรฝึกเขียนการสะกดคำโดยเริ่มตั้งแต่พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ จนสามารถจดจำได้ และสามารถเขียนได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว ใน การเรียนการสอน ควรมีการออกแบบฝึกหัดที่ช่วย การจดจำการสะกดคำ รวมไปถึงการจัดทำแบบฝึกหัดคำศัพท์โดยเริ่มจากง่ายไป ยาก และควรเป็นคำศัพท์ที่นักศึกษาได้ใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ของนิรันดร์ วิไลรัตน์กุล. (2553) ดังนั้น ครูผู้สอนควรเพิ่ม คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้นคือ 1) ปลูกฝังวัฒนธรรมรักการอ่าน 2) ปลูกจิตสำนึกในการหวงแหน ภาษาไทยและรู้กาลเทศะการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง 3) มีการเปลี่ยนแปลงตัวเอง โดยการให้ความสำคัญในการใช้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้น และ 4) ครูอาจารย์ทุกคนจะต้องพยายามผนวกรวมวิธีการใช้คำไทยที่ถูกต้องเข้าไว้ในบทเรียน และต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการใช้คำอย่างถูกต้องด้วย

3.2 แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องเรื่องการใช้คำ จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาใช้คำในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น การใช้คำผิด ความหมาย การใช้คำฟุ่มเฟือย การใช้คำไม่เหมาะสมแก่ความ การใช้คำไม่เหมาะสม กับบริบท ข้อบกพร่องดังกล่าวเกิดจากความสับสนในการใช้คำผิดความหมาย เนื่องจากคำในภาษาไทยหลายคำมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน หรือเกิดจากใช้คำ ที่สามารถสื่อความหมายได้

3.3 แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนประโยค ข้อบกพร่องในการเขียนประโยคของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเรียงประโยคไม่ เป็นไปตามไวยากรณ์ การเขียนประโยคที่ขาดคำจำเป็นหรือใช้คำเกินในประโยค ขาดคำเชื่อมประโยค และใช้คำเชื่อมประโยคผิด ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเกิดจาก ข้อบกพร่องด้านการใช้คำเชื่อมประโยค ข้อบกพร่องดังกล่าวเป็นแนวทางใน การพัฒนาทักษะการใช้คำเชื่อม โดยทำเป็นแบบฝึกการใช้คำเชื่อม เพื่อให้ นักศึกษาจดจำคำเชื่อมแต่ละชนิดและใช้ได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาฝึกใช้ประโยคให้มากขึ้น เช่น การจัดการเรียน การสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

(Group Based Instruction) การดำเนินการเรียนการสอนโดยที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม พร้อมทั้ง สอนฝึก/แนะนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดี ควบคู่ไปกับการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ (ทิตานา แชมมณี, 2552) เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกใช้ประโยชน์ร่วมกับ นักศึกษาคนอื่นๆ

3.1.4 แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนย่อหน้า การเขียนย่อหน้าไม่ถูกต้องตามรูปแบบเขียนอธิบายไม่ชัดเจน เขียนไม่ สอดคล้องกับประเด็นที่ให้แสดงความคิดเห็น แสดงความคิดเห็นโดยขาดความคิดสร้างสรรค์แสดงความคิดเห็นขัดแย้งกัน ไม่ลำดับความคิดก่อนหลัง เล่าเรื่องไม่ชัดเจน ส่วนนำเรื่องและสรุปไม่เหมาะสมและไม่น่าสนใจ การเขียนที่ ไม่สื่อความหมาย ข้อบกพร่องดังกล่าวมักเกิดจากการที่นักศึกษาขาดข้อมูลใน การนำเสนอ ทำให้ไม่สามารถเขียนอธิบายและต่อยอดความคิดได้ดี ซึ่งทักษะการเขียนนั้นต้องเกิดจากการมีทักษะการใช้ภาษาที่ดี มีความรู้ประสบการณ์มาก พอที่จะเรียบเรียงข้อมูล และจัดระบบความคิดอย่างมีลำดับขั้นตอนจนสามารถ สื่อให้เข้าใจได้ สอดคล้องกับแนวคิดของแสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยม จินดา (2553) ที่กล่าวถึงการเขียนทุกรูปแบบ จึงเริ่มต้นจากการจัดระบบความคิดการถ่ายทอด ความคิดตลอดจนการสร้างกระบวนการคิด เห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของการคิดและการเขียนเป็นกระบวนการที่เอื้อต่อกัน

สรุปผลแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่ามี 4 ประเด็นหลัก คือ แนวทาง ข้อบกพร่องเรื่องการเขียนสะกดคำ การใช้คำ การเขียนประโยค และการ เขียนย่อหน้า ซึ่งข้อบกพร่องดังกล่าวสามารถนำมาเป็น แนวทางแก้ไข ข้อบกพร่องด้านทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดและข้อเสนอแนะของนักวิจัยและนักคิดในด้านศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง ได้แก่ การใช้แบบฝึกหัดการเขียน การจัดการ เรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม การใช้กระบวนการแผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อให้นักศึกษาฝึกทักษะการเขียนมากขึ้น นำไปสู่การเขียนที่ ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ข้อบกพร่องด้านการเขียนเหล่านี้ เป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งวิธีการที่จะช่วยพัฒนาทักษะ การเขียนได้ดีที่สุด คือ การอ่าน เนื่องจากการอ่านเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความคิดและสติปัญญา ผู้ที่เขียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอจะสามารถเลือกใช้ภาษา ได้อย่างถูกต้องและ สละสลวย จากนั้นจึงหาแนวทางปรับปรุงงานเขียนให้สมบูรณ์มากที่สุด และควรปลูกฝังทัศนคติ ที่ดีให้กับ นักศึกษาว่าการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเป็นสิ่งที่ดี และควรใช้ภาษาไทยในการเขียนงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ศึกษาข้อบกพร่อง ด้านการใช้ภาษาในรายวิชาอื่น ๆ ของนักศึกษาศึกษาศาสตร์ 2) ศึกษาเปรียบเทียบข้อบกพร่องด้านการ ใช้ภาษาในรายวิชาการเขียนเชิงวิชาการกับรายวิชา การเขียนอื่น ๆ 3) ศึกษาข้อบกพร่องด้านการเขียนใน ประเด็นอื่น ๆ เช่น ข้อผิดพลาดด้านรูปแบบการเขียน ด้านเนื้อหา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เปรมจิต ศรีสงคราม. (2534). การเขียนทั่วไป. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
 สมบัติ ตัญตรีรัตน์. (2545). สอนให้คิด คิดแล้วเขียน เขียนจากความคิด. ขอนแก่น :
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
 สมบัติ ศิริจินดา. (2554). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สุนีดี ภูจิราพันธุ์. (2555). การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556). การอ่านและการเขียนทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : โอเอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ชนกพร อังศุวิริยะ. (2560). พัฒนาการเขียนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- โชษิตา มณีใส. (2553). การใช้ภาษาไทยเพื่อประสิทธิผล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทัศนีย์ ทานตวนิช. (2556). ข้อผิดพลาดในการเขียนเชิงวิชาการของนิสิตวิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงใจ ไทยอุบล. (2550). ทักษะการเขียนภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐานะมนตรี กลิ่นจันทร์แดง. (2555). การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2552. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนู ทดแทนคุณ และปวีณา จันทร์สุวรรณ. (2558). ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทย : กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี นนทบุรี: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี. 110
- บุญศิริ ภิญาอินันท์ และดลฤทัย ขาวดีเดช. (2552). การวิเคราะห์ข้อบกพร่องและความผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550). Mind Map® กับการศึกษาและการจัดการความรู้ กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- จินตนา พุทรมตะ. (2554). การศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ภาควิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมตะวันออก มหาวิทยาลัย ภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตั้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2552. ศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) .
- ดวงใจ ไทยอุบล. (2550). ปัญหาการใช้ภาษาไทยในงานเขียน กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (2554). ปัญหาการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

มัทวัน ทันทเที่ยง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : mattawan.kukkik@gmail.com

มณฑิรา จารุเพ็ง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : mattawan.kukkik@gmail.com

ครรชิต แสนอุบล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : mattawan.kukkik@gmail.com

Received : June 1, 2021 Revised : August 20, 2021

Accepted : December 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เปรียบเทียบพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพลังอำนาจในตนเอง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 480 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย และ กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเอง ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เป็นนักเรียนที่มีคะแนนพลังอำนาจในตนเองตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดพลังอำนาจในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 และ 2) การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเอง ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) พลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบรายด้านประกอบด้วย ความสามารถที่จะควบคุมหรือจัดการสถานการณ์ได้ ด้านความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการเพิ่มเป้าหมายในชีวิตของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนพลังอำนาจในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : พลังอำนาจในตนเอง, การให้คำปรึกษากลุ่ม, นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ENHANCEMENT OF SELF- EMPOWERMENT FOR JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH GROUP COUNSELING

Mattawan Tanteang

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail : mattawan.kukkik@gmail.com

Monthira Charupheng

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail : mattawan.kukkik@gmail.com

Kanchit Saenubol

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail : mattawan.kukkik@gmail.com

Abstracts

The purposes of this research were as follows to: 1) study the self-empowerment for junior high school students; and 2) compare the self-empowerment for junior high school students before and after participating in group counseling. The subjects were divided into two groups: the first group were 480 students studying in junior high school at the Under the Office of Secondary Education Service Area, Bangkok. The second group were selected by a purposive sampling method which was the first group students who had the self-empowerment score at 25th percentile and willing to take part in this program of eight students. The research instruments were used in this research consist of; 1) the self-empowerment scale; and 2) the self-empowerment group counseling. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation and a dependent t-test. The research results were as follows: 1) the self-empowerment of junior high school students as a whole was at high level. An analysis of the aspect of self-empowerment showed that the sense of mastery sense of satisfaction self-development and sense of purpose in life at the highest level; and 2) the score of the experiment group after the experiment was higher than before the experiment at a significant level of .01

Keywords : Self-Empowerment, Group Counseling, Junior High School Student

บทนำ

พลังอำนาจในตนเองเป็นพลังอำนาจที่อยู่ภายในตัวบุคคล โดยพลังอำนาจนั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลค้นพบกับความต้องการภายในจิตใจของตนเอง นำไปสู่การค้นพบแนวทางที่จะพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คีฟเฟอร์ (ชินิชญา สุเรชชาวุธ, 2553: 15; อ้างอิงจาก Kieffer, 1984: 9-36) ให้ความหมายไว้ว่า การสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีความเสียอำนาจให้เกิดการรับรู้ถึงปัญหาที่แท้จริง และพร้อมที่จะแก้ปัญหาของตนเองได้ รวมถึงรอดเวล(Rodwell, 1996: 306) ได้นิยามความหมายของพลังอำนาจในตนเองว่าเป็นกระบวนการของความสามารถในการส่งผ่านอำนาจจากบุคคลหรือกลุ่มคน ไปสู่ผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือ ซึ่งในกระบวนการนั้นประกอบไปด้วย อำนาจความรับผิดชอบ การมีอิสระในการเลือกและการให้อำนาจ อีกทั้งสมชาย เทพแสง (2533: 93-97) กล่าวไว้ว่า ในสังคมยุคใหม่เน้นการส่งเสริมพลังอำนาจในตนเองถือเป็นหลักการที่สำคัญของการพัฒนาและบริหารจัดการ เนื่องจากการเพิ่มพลังอำนาจเป็นการกระตุ้นและสร้างกำลังใจให้บุคคลเกิดพลังในการทำงาน เพื่อนำศักยภาพและขีดความสามารถของตนเองมาใช้ในการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มศักยภาพ

การศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองเป็นสิ่งที่กำลังได้รับการสนใจ เนื่องจากการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองเป็นสิ่งที่ส่งผลให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและสามารถค้นพบความสามารถหรือความถนัดของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ โดยองค์ประกอบของพลังอำนาจแห่งตนนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงเอาไว้มากมาย เช่น กีบสัน(Gibson, 1993: 293-294) ได้แบ่งองค์ประกอบพลังอำนาจในตนเองเป็น 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ความสามารถที่จะควบคุมหรือจัดการสถานการณ์ได้ ความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง การพัฒนาตนเอง และการเพิ่มเป้าหมายในชีวิต ดังเช่น แคททาลี (Cathali, 2007: online) กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองนั้น จะช่วยให้บุคคลเกิดการยอมรับนับถือตนเอง และที่สำคัญยังช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดความคิดใหม่ๆ และเกิดกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ครอสบี้(Crossby, 1992) ยังกล่าวอีกว่า การเพิ่มพลังอำนาจช่วยให้บุคคลมีพลังในการทำงานที่มุ่งเน้นให้ผลงานที่คุณภาพ และเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกภายในกลุ่ม สอดคล้องกับ แมนเด (สุริย์ กาญจนวงศ์, 2546, อ้างอิงจาก Manthey, 1989) ที่ได้สรุปไว้ว่า บุคคลที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ จะมีลักษณะโดดเด่น 3 ประการ คือ มีความรับผิดชอบ มีอำนาจหน้าที่และการตระหนักถึงภาระหน้าที่ ทั้งนี้จากการศึกษาความหลากหลายขององค์ประกอบของพลังอำนาจในตนเอง ผู้วิจัยจึงได้สร้างความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองตามแนวความคิดของ กีบสัน (Gibson, 1993: 293-294)

โดยในปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในสังคม เพื่อให้บุคคลสามารถนำความรู้และความสามารถที่ตนเองมีมาช่วยในการพัฒนาและเดินหน้าขับเคลื่อนสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้า แต่ในขณะเดียวกันบุคคลเองก็ต้องเกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในสังคมอยู่ตลอดเวลา อันส่งผลทำให้บุคคลจะต้องเกิดกระบวนการในการเสริมสร้างพลังในตนเอง เพื่อให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพในการทำงานและการดำเนินชีวิต และนักเรียนถือว่าเป็นเยาวชนที่เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ และควรได้รับการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เหมาะสมกับช่วงวัยและความต้องการในการเรียนรู้หรือพัฒนา ดังที่ จูชาร์ตัน เปลวทอง (2551: 5) กล่าวว่า การที่บุคคลที่มีคุณภาพ

ย่อมส่งผลให้ชุมชนและสังคมโดยรวมเจริญก้าวหน้า เด็กและเยาวชนเป็นความหวัง และเป็นอนาคตของประเทศ สังคมต้องการเด็กและเยาวชนที่มีคุณค่าเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป และการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพได้นั้น ควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญาเพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นจากนักเรียนและคุณครูแนะแนวพบว่า นักเรียนบางส่วนในหลายโรงเรียนมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในความสามารถของตนเอง รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่สามารถจัดการกับปัญหาและสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเองได้ รวมทั้งไม่สามารถค้นหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง ส่งผลให้นักเรียนเกิดสภาวะความเครียดและกดดัน มีภาวะของโรคซึมเศร้าในนักเรียนบางคน นักเรียนหลายคนจึงหาทางออกด้วยการมาพบคุณครูประจำชั้นและคุณครูแนะแนวเพื่อขอรับคำปรึกษา ในบางกรณีที่มีสภาวะค่อนข้างหนักก็จำเป็นที่จะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อรับนักเรียนไปดูแลและรักษาต่อไป โดยสภาพปัญหาดังกล่าวยังส่งผลต่อการเรียนและการดำเนินชีวิตของนักเรียนอีกด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความรู้สึกพึงพอใจในความสามารถของตน สามารถควบคุมหรือจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของตน เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสามารถตั้งเป้าหมายในชีวิตของตนได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพลังอำนาจในตนเองเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 11,161 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่ม 2 จำนวน 14 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนโยธินบูรณะ 2 (สุวรรณสุทธาราม) โรงเรียนราชินีนาถจารย์สามเสนวิทยาลัย 2 โรงเรียนราชวินิต มัธยม โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ โรงเรียนบวรนิเวศ โรงเรียนวัดราชาธิวาส โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ โรงเรียนศิลาจารึกพัฒนา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาปล้งอำนาจในตนเอง คือนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนราชันนทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำนวน 480 คน ที่ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปรียบเทียบตารางของทาร์ ยามาเน่(ประคอง กรรณสูตร, 2542) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับความคลาดเคลื่อนคือ +5% ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก กำหนดโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จนได้โรงเรียนโยธินบูรณะ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 120 คน โรงเรียนราชันนทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2 เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 120 คน โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 120 คน และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 120 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 480 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างปล้งอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนปล้งอำนาจในตนเองต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 8 คน และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่ การเสริมสร้างปล้งอำนาจในตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวัดการเสริมสร้างปล้งอำนาจในตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.2 โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างปล้งอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดการเสริมสร้างปล้งอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไปเก็บกับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนราชันนทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย จำนวน 480 คน

3. นำแบบวัดการเสริมสร้างปล้งอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนทั้งสิ้น 480 ฉบับ จากนั้นดำเนินการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

4. ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนพลังอำนาจในตนเองต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 8 คน

5. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ด้วยการนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้ในการทดลอง จำนวนทั้งสิ้น 8 ครั้ง หลังจากการดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัยจึงให้สมาชิกกลุ่มทั้งหมดทำแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นคะแนนหลังเข้าร่วมการทดลอง

6. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลของคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง แล้วจึงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล/การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำคะแนนการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามและนิยามศัพท์ (Index of Consistency : IOC) ของแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

1.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. วิเคราะห์คุณภาพของชุดโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และเทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม และร่วมกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

3.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

ผลการศึกษา

1. การศึกษาพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม (N = 480)

การเสริมสร้างพลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	M	S.D.	แปลผล
ด้านความสามารถที่จะควบคุมหรือจัดการสถานการณ์ได้	3.63	.56	ระดับมาก
ด้านความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง	3.75	.61	ระดับมาก
ด้านการพัฒนาตนเอง	3.78	.66	ระดับมาก
ด้านการเพิ่มเป้าหมายในชีวิตของตนเอง	3.77	.64	ระดับมาก
รวม	3.73	.56	ระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพลังอำนาจในตนโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 รองลงมา คือการเพิ่มเป้าหมายในชีวิตของตนเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ด้านความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และด้านความสามารถที่จะควบคุมหรือจัดการสถานการณ์ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพลังอำนาจในตนเอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม (N = 8)

พลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ก่อนการทดลอง		แปลผล	หลังการทดลอง		แปลผล
	X	S.D.		X	S.D.	
1.ความสามารถที่จะควบคุมหรือจัดการสถานการณ์ได้	2.04	.13	น้อย	4.51	.20	มากที่สุด
2.ความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง	2.63	.19	ปานกลาง	4.56	.24	มากที่สุด
3. การพัฒนาตนเอง	2.65	.35	ปานกลาง	4.54	.19	มากที่สุด

4.การเพิ่มเป้าหมายในชีวิตของตนเอง	2.76	.31	ปานกลาง	4.58	.26	มากที่สุด
รวม	2.51	.10	ปานกลาง	4.55	.18	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางพบว่า การเปรียบเทียบคะแนนการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยรวมและรายด้าน พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ระดับพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .10 ส่วนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ระดับพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .18 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีระดับพลังอำนาจในตนเองสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

การอภิปรายผล/สรุป

1. การศึกษาพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การศึกษาพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากจุดมุ่งหมายของการวิจัยในข้อที่ 1 นั้น ผลการศึกษาพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพลังอำนาจในตนเองเป็นเรื่องของเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว และปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บุคคลเกิดพลังอำนาจในตนเองนั้นก็คือประสบการณ์ส่วนบุคคล (Gibson, 1995) ซึ่งกลุ่มเยาวชนอยู่ในสภาพแวดล้อมของการทำงานเพื่อส่วนรวมส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่มีคุณค่าสอดคล้องกับแนวคิดพลังอำนาจแห่งตนของโทมัสและเวลท์เฮาส์ (สตาร์ตีย์ วัฒนพฤกษา, 2552; อ้างอิงจาก Thomas and Velthouse 1990.) ที่กล่าวว่าพลังอำนาจเป็นเรื่องของการรู้คิดที่ส่งผลต่อการกระทำของบุคคล โดยเหตุการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อความคิดและความรู้สึกของบุคคล นำไปสู่การวัดและประเมินตนเอง โดยบุคคลมีมุมมองว่าสิ่งที่ทำอยู่ มีอิทธิพลผลกระทบจากผู้อื่น ทำให้การรับรู้และความเชื่อในความสามารถของตนเอง ส่งผลให้บุคคลเกิดคุณค่าและความหมายของชีวิต เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุดคือ ด้านการเพิ่มเป้าหมายในชีวิตของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 แสดงให้เห็นว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีการตั้งเป้าหมายและเพิ่มเป้าหมายในชีวิตตนเองสูงมาก สอดคล้องกับเคลอเตอร์บัคและ เคแมคแอม (Clutterbuck; Kemagham, 1995: 180-181) ที่แสดงทัศนะว่าเมื่อบุคคลมีพลังอำนาจในตนเอง จะก่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง เช่นเดียวกับสมิท (กุลชลี เท้ชรรัตน์, 2544: 12; อ้างอิงจาก Smith, 1996) ที่ได้กล่าวว่าพลังอำนาจในตนเองทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง อย่างไรก็ตามผลจากการศึกษาพลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 นั้นยังมีกลุ่มที่ได้คะแนนพลังแห่งตนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เนื่องมาจากพัฒนาการ ตามช่วงอายุของกลุ่ม

เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2556: 60) อธิบายว่า วัยนี้เป็นวัยคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กและการเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เนื่องจากเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายอย่างสมบูรณ์ แต่พัฒนาการทางด้านจิตใจยังไม่เจริญเท่าที่ควร

2. การเปรียบเทียบพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยได้บูรณาการทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์บุคคลและองค์ประกอบ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ มาใช้ในการดำเนินการสร้างการให้คำปรึกษากลุ่ม ร่วมกับการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถที่จะควบคุมหรือจัดการสถานการณ์ได้ ด้านความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการเพิ่มเป้าหมายในชีวิตของตนเอง ซึ่งในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สร้างขึ้น ได้รับการปรับปรุง โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา มีการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 8 ครั้ง เมื่อทดลองเสร็จ ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอีกครั้ง นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบความแตกต่าง ซึ่งผลของการใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเทคนิคเพื่อเสริมสร้างพลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

จากผลการวิจัย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีพลังแห่งตนโดยภาพรวมหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพลังแห่งตนทุกด้าน หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีพลังแห่งตนโดยภาพรวมและรายด้านสูงขึ้นหลังเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพลังอำนาจในตนเองเพิ่มมากขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการรู้จักตนเอง และยอมรับพฤติกรรมของผู้อื่นอันนำไปสู่การสำรวจตัวเองเข้าใจและเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพัฒนาตัวเอง (นิรันด จุลทรัพย์, 2554: 242; อ้างอิงจาก Mahler, 1969: 11)

จากการสังเกตของผู้วิจัยในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างพลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 ครั้ง พบว่า ตั้งแต่ครั้งแรกของการเริ่มกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเทคนิคเพื่อเสริมสร้างพลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สมาชิกภายในกลุ่มมีความวิตกกังวล และตื่นเต้นก่อนเริ่มเข้ากิจกรรมกลุ่ม แต่หลังจากที่ผู้วิจัยที่ทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มได้อธิบาย

ถึงจุดมุ่งหมายของกระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งแจ้งกฎกติกาในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้สมาชิกภายในกลุ่มรับทราบแล้วนั้น พบว่าสมาชิกเริ่มไว้วางใจ และมีความรู้สึกยินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่อไป อีกทั้งยังมีอารมณ์ร่วมในการทำกิจกรรมสังเกตจาก ท่าทาง สีหน้า แววตา ร่วมทั้งการให้ความร่วมมือตลอดการทำกิจกรรม ดังที่ศิริบุรณ์ สายโกสม (2555: 130) ได้อธิบายลักษณะการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพกล่าวคือ สมาชิกมีความเป็นกลุ่ม เป็นการหลอมรวมเข้ามาเป็นพวกเดียวกันอย่างแท้จริง และพัฒนาทักษะ การมีความสัมพันธ์ช่วยให้มีความเป็นอิสระแก่ตนมากขึ้น พึ่งพาผู้นำลดลง มีการค้นหาตนเอง และความรู้สึกร่วมกันเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ รูปแบบของการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างพลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่หากมีการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างช่วงวัยอื่นๆ อาจจะต้องมีการปรับรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับช่วงวัยที่ต้องการศึกษา

1.2 แบบวัดการเสริมสร้างพลังแห่งตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถนำไปใช้ได้กับกลุ่มนักเรียน นักศึกษา หรือบุคคลในช่วงวัยต่างๆ ได้ แต่อาจจะมีการปรับข้อคำถามและช่วงคะแนนเพื่อให้มีความเหมาะสมแต่ละช่วงวัย และควรพิจารณาให้มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยอาจจะมีการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแบบวัดการเสริมสร้างพลังแห่งตนให้สมบูรณ์อีกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเทคนิคเพื่อเสริมสร้างพลังแห่งตน กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ หรือกลุ่มเป้าหมายอื่น

2.2 ควรมีการนำทฤษฎีอื่นๆมาใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อความหลากหลาย และตรงกับการจัดรูปแบบกิจกรรม และเพื่อความสอดคล้องกับตัวแปรตามด้านอื่นๆที่สนใจเพื่อเสริมสร้างพลังแห่งตน

บรรณานุกรม

เอื้อทิพย์ คงกระพันธ์. (2019). การเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของเยาวชนคาทอลิกโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2547). ทฤษฎีการให้คำปรึกษา = *Theories of counseling*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ พว.

จุฑารัตน์ เปลวทอง. (2551). ผลของโปรแกรมการฝึกตามแนว Adler ที่มีต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กด้อยโอกาส(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). (ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- ดวงนภา มิ่งขวัญ. (2560). การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างสุนทรีย์แห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2557). การให้คำปรึกษากลุ่มเบื้องต้น *Introduction to Group Counseling*. (เอกสารประกอบการสอน รหัสวิชา นน422). กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2558). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเบื้องต้น(เอกสารประกอบการสอนรายวิชา GU422 การให้คำปรึกษากลุ่มเบื้องต้น). กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2556). กระบวนการปรึกษา : ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ (พิมพ์ครั้งที่ 3..) (สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย): กรุงเทพมหานคร.
- Corey, G. (2013). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (9th ed., international ed.). Australia: Belmont, CA : Brooks/Cole / Cengage Learning.
- Gibson, C. H. (1995). The process of empowerment in mothers of chronically ill children. *Journal of advance nursing*. 21,1201-1210.

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนา ท้องถิ่น : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง

สุนันทา แก้วสุข

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อีเมล: lovely386_3@hotmail.com

สมจินตนา จิรายุกุล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อีเมล: lovely386_3@hotmail.com

สุธิดารัตน์ มัทธวรรตน์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อีเมล: lovely386_3@hotmail.com

.สุธาสินี แสงมุกดา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อีเมล: lovely386_3@hotmail.com

Received : July 15, 2021 Revised : September 2, 2021

Accepted : December 14, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง ปีงบประมาณ 2562 และ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อาจารย์ที่รับผิดชอบโครงการ 20 คน ครู/ผู้บริหารของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 4 ฉบับ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยตามแนวคิดทฤษฎีฐานราก และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบตามกรอบแนวคิดทฤษฎีระบบ แล้วทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบโดยจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน เครื่องมือที่ใช้มี 1 ฉบับ เป็นประเด็นที่กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์และวิจารณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน มีการจัดอบรม 20 โครงการ โดยเรื่อง ที่จัดอบรมมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และด้านจิตวิทยาการศึกษา ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มี

ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่ส่งเสริม คือ ด้านบุคลากร ได้แก่ อาจารย์มีความรับผิดชอบและมีความสามารถบริหารจัดการโครงการเป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนเครือข่ายให้ความร่วมมือดี และวิทยากรมีความรู้ความสามารถ ด้านงบประมาณ มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA และจัดอบรมเน้นการปฏิบัติ และด้านสถานที่และอุปกรณ์ ส่วนมากจัดที่ห้องประชุมของโรงเรียน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่พบ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านงบประมาณที่มีผลเกี่ยวข้องกัน คือ ครูในโรงเรียนบางแห่งมีกิจกรรมที่ต้องทำมาก ทำให้การติดต่อประสานงานการจัดอบรมต้องติดต่อหลายครั้ง หรือเมื่อครูมีภารกิจอื่นแทรกทำให้ครูเข้าร่วมอบรมไม่ได้ จำนวนครูที่เข้าอบรมจึงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่สามารถทำได้ตามที่ขออนุมัติไว้ ด้านสถานที่และอุปกรณ์ อินเทอร์เน็ตของโรงเรียน/ครูช้า ทำให้ครูทำกิจกรรมไม่ทัน 2) ผลการพัฒนารูปแบบ ได้รูปแบบมีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ส่วนที่ 2 กระบวนการ ส่วนที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งเสริม และส่วนที่ 5 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และผลการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบที่ได้มีความเที่ยงตรง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโครงการ, สถาบันที่เลี้ยง

DEVELOPMENT OF MANAGEMENT MODEL FOR EDUCATION QUALITY
DEVELOPMENT AND LOCAL DEVELOPMENT PROJECT : A CASE STUDY OF
DHONBURI RAJABHAT UNIVERSITY IS THE MENTOR INSTITUTION.

Sunanta Kaewsuk

Faculty of Education Dhonburi Rajabhat University

E-mail : lovely386_3@hotmail.com

Somjintana Jirayukul

Faculty of Education Dhonburi Rajabhat University

E-mail : lovely386_3@hotmail.com

Sutidarat Mattavarat

Faculty of Education Dhonburi Rajabhat University

E-mail : lovely386_3@hotmail.com

Suthasinee Saengmookda

Faculty of Education Dhonburi Rajabhat University

E-mail : lovely386_3@hotmail.com

Abstracts

This research aimed to study: 1) the status, encourage factors and obstacle factors of projects management during the year 2019 of Thonburi Rajabhat University as a Mentor Institution in development educational quality and development locality 2) developing the management model for educational quality and local development. This research conducted by document study, interviewing 40 participants who are school administrators, school teachers for 20 persons and university project’s managers for 20 persons. The research data corrected by 4 interview forms. The validity of all research tools had been checked. The data had been analyzed and summarized content and create inductive conclusions based on the grounded theory to make a define elements of the pattern according to the conceptual system theory by discussion group of 10 informants and research staff of Thonburi Rajabhat University.

The results were that: 1) The status of mentor projects were 20 training programs as learning management programs, media and technology usage programs, curriculum and teaching programs, research skills for learning development programs and educational psychology programs. 2) the encourage factors showed that most

participants are satisfied with the project implementation at the highest level. The aspects show that the project manager have capacity of managing projects well, the trainer have namely??? and knowledge, enough budget by government support, used school place and equipment for training, management process using a systematic quality cycle as the PDCA to organizing projects. 3) The obstacle factors are the number of teachers attending in training program always change impacted to government budget system as a problem, communicating between project manager and school personal section are not stable, and the technology and internet at some school did not really consistence for training. 4) the model development are in the 5 components as: part 1 inputs, part 2 processes, part 3 production / results, part 4 encourage factors and part 5 obstacles factors. This model accuracy test by a group discussion of informants and research staff founded that the model have efficiency and effectiveness.

Keywords: Development of Management Model, the Mentor Institution

บทนำ

โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนให้นำประเทศสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ข้อ 8.6 ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและชุมชน ด้วยการประสานพลังขับเคลื่อนในรูปแบบของเครือข่ายอุดมศึกษาภูมิภาค 9 เครือข่าย โดยมีสถาบันอุดมศึกษาสมาชิกกระจายทั่วทุกภูมิภาค และมีความพร้อมทั้งด้านความรู้และความเชี่ยวชาญทางวิชาการของบุคลากรและเทคโนโลยีที่จะให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยพัฒนาโรงเรียนให้ผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพเข้าสู่ภาคอุดมศึกษาและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ Thailand 4.0 และการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา บูรณาการการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา โรงเรียน และชุมชน มุ่งเน้นกลุ่มด้อยโอกาส แก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ รวมทั้งการปรับปรุงแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา ด้วยการสร้างระบบสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง (U-School Mentoring) (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาคูครู และได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโครงการต่างๆ ในปีงบประมาณ 2562 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้รับผิดชอบจัดดำเนินโครงการใหญ่ๆ อยู่ 3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการตามยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยตามพระบรมราโชบาย 2) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง และ 3) โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (Thailand 4.0)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้ทำการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง และจากการดำเนินงานที่ผ่านมาในแต่ละปี หัวหน้าโครงการย่อมมีวิธีการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่เขียนโครงการเพื่อขออนุมัติ ติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียน จัดดำเนินโครงการอบรมครูที่โรงเรียน และเบิก-จ่ายงบประมาณในการจัดอบรมตามระเบียบของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ทำให้การดำเนินโครงการส่วนมากสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งแต่ละโครงการมีปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เกิดความสำเร็จ และบางโครงการมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานเกิดความขัดข้องบ้างนั้น เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลาการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันพี่เลี้ยง ในปีงบประมาณ 2562 ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการ ที่ทำให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ รวมทั้ง ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการโครงการ และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการบริหารจัดการโครงการต่างๆ ของคณะครุศาสตร์ต่อไป และนำรูปแบบที่ได้ไปเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการโครงการอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality research approach) ในลักษณะการวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multiple case study research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดระบบของข้อมูลจากกรณีศึกษา จำนวน 20 โครงการ ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง รับผิดชอบจัดดำเนินโครงการในปีงบประมาณ 2562 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 20 โรงเรียน ดังที่เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติง และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, (2552, น. 5,78) ได้อธิบายไว้ว่า ในปัจจุบันมีการนำการวิจัยเชิงคุณภาพไปใช้เพื่อการติดตามและประเมินผลโครงการ รวมทั้งการใช้การศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ หรือแบบจำลอง (model)

กลุ่มประชากรที่ศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง ในปีงบประมาณ 2562 จำนวน 20 โครงการ ได้แก่ หัวหน้าโครงการใหญ่ หัวหน้าโครงการย่อยที่รับผิดชอบโครงการ (บางท่านรับผิดชอบมากกว่า 1 โครงการ) มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 20 โรงเรียน การบริหารจัดการจึงเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมปรากฏการณ์/สถานการณ์ที่ผู้วิจัยศึกษา และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ครบถ้วน ชัดเจน กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่

1. ผู้ให้ข้อมูลภาคสนาม หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้รู้ (Key Informants) (นิตยา ชูโต 2545 น.168) ที่ใช้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 40 คน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ผู้วิจัยได้กำหนดการตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ตามแนวคิดของ ไอส์เนอร์ (Eisner 1976, p. 192-193) ที่เน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญ หรือเป็นหัวใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล (เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติง และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2552, น. 111) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ โดยมีเครื่องมือ ประกอบด้วย สมุดบันทึกภาคสนาม แบบสัมภาษณ์ 4 ฉบับ และประเด็นการประชุมสนทนากลุ่ม 1 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวกับการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นปีงบประมาณ 2562 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำโครงการเป็นเบื้องต้น
2. การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Selected) จำนวน 40 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1

3. ประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2563 ณ ห้องประชุมคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สภาพการดำเนินงานโครงการ ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง ปังงบประมาณ 2562 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หัวหน้าโครงการ ครู/ผู้บริหารของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

2. ผู้วิจัยสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีระบบ (Systems theory) ที่ นิตา ชูโต (2545, น. 53) ได้อธิบาย แนวคิดการมองระบบตามทฤษฎีระบบ ว่ามีความสำคัญยิ่งในการประเมินโครงการ

3. ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแนวคิดของไอส์เนอร์ (Eisner, 1976) ที่เน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งซึ่งในประเด็นที่กำหนด ซึ่งได้ผสมผสานกับปัจจัย ต่างๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบ (model) ที่สมบูรณ์ มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2563 ณ ห้องประชุมคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการ บริหารจัดการโครงการ

1. สภาพการดำเนินการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนา ท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง ประจำปีงบประมาณ 2562 พบว่า หัวหน้า โครงการ ได้บริหารจัดการโครงการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่เขียนโครงการเพื่อขออนุมัติดำเนินงาน ตามวัน เวลาที่กำหนดโดยใช้เงินงบประมาณตามที่ได้ระบุไว้ในโครงการ บริหารจัดการโครงการโดยใช้ กระบวนการ PDCA ทำให้สามารถจัดอบรมเชิงปฏิบัติการตามที่ได้เสนอขออนุมัติไว้ทั้ง 20 โครงการ ในช่วงเดือนกรกฎาคม และเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 การจัดอบรมแต่ละโครงการ ใช้เวลาอบรม 1 -3 วัน งบประมาณที่ใช้อบรมแต่ละโครงการตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 33,600 บาท รวมใช้งบประมาณที่จัดอบรม 20 โครงการ เป็นเงิน 524,223 บาท ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มโครงการตามลักษณะเนื้อหาที่จัดอบรม แบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ มี 9 โครงการ ได้แก่ 1.1) เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพทาง คณิตศาสตร์ครูเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์” อบรม ครูโรงเรียนวัดประดิษฐาราม 1.2) เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา” อบรมครู โรงเรียนวัดประยูรวงศ์ 1.3) เรื่อง “เทคนิคการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพทางสมอง (Brain-Based Learning) โดยใช้ภาษาไทยเป็นพื้นฐาน” อบรมครูโรงเรียนวัดมะพร้าวเตี้ย 1.4) เรื่อง “เทคนิคการสอน ภาษาไทยให้เข้าใจและสนุกในยุค 4.0” อบรมครูโรงเรียนวัดหนามแดง (เขี้ยวอุทิศ) 1.5) เรื่อง “การพัฒนา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครู โรงเรียนวัดสุวรรณ” อบรมครูโรงเรียนวัดสุวรรณ 1.6) เรื่อง

“กระบวนการจัดการเรียนรู้: วิธีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ จากครูไปสู่เด็กปฐมวัยโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ” อบรมครูโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ 1.7) เรื่อง“การพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก” อบรมครูโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก 1.8) เรื่อง“การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณด้วยโปรแกรม Flowgorithm และScratch ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนตลาดบางพลีน้อย” อบรมครูโรงเรียนตลาดบางพลีน้อย และ1.9) เรื่อง“การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณด้วยโปรแกรม Flowgorithm และScratch ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี (10 ปี สปช.)” อบรมครูโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี 2) ด้านการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี มี 3 โครงการ ได้แก่ 2.1) เรื่อง“การผลิตสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา” อบรมครูโรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ 2.2) เรื่อง“การพัฒนาศักยภาพครูเพื่อส่งเสริมการใช้แอปพลิเคชันสำหรับการเรียนการสอนในยุคประเทศไทย 4.0 โรงเรียนวัดประเสริฐสุทธาวาส” อบรมครูโรงเรียนวัดประเสริฐสุทธาวาส และ2.3) เรื่อง“การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอน” อบรมครูโรงเรียนวัดทองศาลางาม 3) ด้านหลักสูตรและการสอน มี 1 โครงการ ได้แก่ 3.1) โครงการ อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง“การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน” อบรมครูโรงเรียนวัดทอง (อุดมศิลปวิทยาการ) ครูโรงเรียนวัดไก่อ่เตี้ย (สวัสดีประชาชนกุล) และครูโรงเรียนวัดประสาธ 4) ด้านทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มี 5 โครงการ ได้แก่ 4.1) เรื่อง“แนวทางการพัฒนาศักยภาพงานวิจัยในมนุษย์สำหรับครู” อบรมครูโรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก 4.2) เรื่อง“การวิจัยในชั้นเรียน” อบรมครูโรงเรียนวัดหนัง 4.3) เรื่อง“การวิจัยในชั้นเรียนและการวิเคราะห์ข้อมูล” อบรมครูโรงเรียนบางแคเหนือ (ชั้น-จ่านงค์) 4.4) เรื่อง“การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์บำรุง” อบรมครูโรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์บำรุง และ 4.5) เรื่อง“แนวทางการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ใหม่ ว.21/2560 โรงเรียนวัดชมนิมิตร” อบรมครูโรงเรียนวัดชมนิมิตร 5) ด้านจิตวิทยาการศึกษา มี 2 โครงการ ได้แก่ 5.1) เรื่อง“เทคนิคการสร้างวินัยเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนราชวินิตประถมบางแค” อบรมครูโรงเรียนราชวินิตประถมบางแค และ5.2) เรื่อง“การออกแบบกิจกรรมทางด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาผู้เรียน” อบรมครูโรงเรียนวัดอัมพวา ผลการดำเนินโครงการ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด 18 โครงการ และระดับมาก 2 โครงการ

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง พบว่า

1) ปัจจัยที่ส่งเสริม ที่ทำให้การบริหารจัดการโครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร หัวหน้าโครงการใหญ่และหัวหน้าโครงการย่อยมีภาวะผู้นำ รับผิดชอบ และมีความสามารถบริหารจัดการโครงการเป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนเครือข่ายให้ความร่วมมือดี และวิทยากรมีความรู้ความสามารถ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการโครงการใหญ่และโครงการย่อยอย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการ PDCA และโครงการย่อยทุกโครงการจัดเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ผู้เข้าอบรมสนใจ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพได้ ปัจจัยด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ และมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีคุณภาพ และปัจจัยด้านสถานที่และอุปกรณ์ การจัดอบรมส่วนใหญ่จัดที่ห้องประชุมของโรงเรียน มีอุปกรณ์พร้อมและครูเดินทางสะดวก และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

2) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค มี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร โรงเรียนบางแห่งครูมีกิจกรรมที่ต้องทำมาก หรือมีภารกิจอื่นแทรกต้องติดต่อประสานงานหลายครั้งเพื่อเลื่อนการอบรม ทำให้ครูเข้าอบรมน้อยและเข้าอบรมไม่ครบตามเวลาที่จัด ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ช่วงเวลาการจัดโครงการอบรมสั้น โรงเรียนบางแห่งมีการเลื่อนหรือเปลี่ยนเรื่องที่ต้องอบรม ทำให้หัวหน้าโครงการย่อย ต้องบริหารจัดการโครงการใหม่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก ปัจจัยด้านงบประมาณ งบประมาณที่ตั้งไว้ไม่พอเมื่อมีครูมาอบรมมากหรือน้อยกว่าเป้าหมายที่ขออนุมัติไว้ทำให้เบิกจ่ายไม่ได้ และมีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณมาก และปัจจัยด้านสถานที่และอุปกรณ์ อินเทอร์เน็ตของโรงเรียน/ครูซ้ำ ทำให้ครูทำกิจกรรมไม่ทัน

ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน 1 การพัฒนารูปแบบ และขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

1. การพัฒนารูปแบบ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ และพัฒนาเป็นรูปแบบ โดยใช้วิธีการอุปนัยตามแนวคิดทฤษฎีฐานราก ทำให้ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า บุคลากร ได้แก่ อาจารย์คณะครุศาสตร์ ครู ผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น เงินงบประมาณ ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐ เนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลโรงเรียน เรื่องที่ต้องอบรม โครงการ และสถานที่และอุปกรณ์ ใช้อของมหาวิทยาลัยและของโรงเรียน

ส่วนที่ 2 กระบวนการ การบริหารจัดการโครงการใหญ่และโครงการย่อย มีกระบวนการบริหารจัดการเป็นวงจร PDCA ดังนี้ **การบริหารจัดการโครงการใหญ่** มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) **การวางแผน (P)** หัวหน้าโครงการใหญ่ ได้ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน 2) **การปฏิบัติ (D)** จัดประชุมอาจารย์คณะครุศาสตร์หาผู้รับผิดชอบโครงการย่อย การเขียนโครงการใหญ่ การแต่งตั้งคณะกรรมการ และเมื่อโครงการใหญ่ได้รับการอนุมัติ ได้แจ้งให้หัวหน้าโครงการย่อยดำเนินการจัดอบรมได้ หัวหน้าโครงการย่อยบริหารจัดการโครงการย่อย มีกระบวนการดังนี้ 1) การวางแผน (P) มีการวางแผนร่วมกันโดยการประชุม/พูดคุยติดต่อประสานงาน 2) การปฏิบัติตามแผน (D) หัวหน้าโครงการย่อยจัดการอบรมตามโครงการที่รับผิดชอบ โดยวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ เน้นการทำกิจกรรม/ฝึกปฏิบัติ 3) การตรวจสอบ/ประเมินโครงการ (C) ใช้อการสังเกตการทำกิจกรรม การสอบถามความพึงพอใจ โดยให้ทำแบบสอบถามหรือวัดโดยใช้แอปพลิเคชัน และ 4) การปรับปรุง แก้ไข (A) ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และหัวหน้าโครงการใหญ่ 3) **การประเมินโครงการ (C)** หัวหน้าโครงการใหญ่ทำการสอบถามหัวหน้าโครงการย่อย โดยให้รายงานผลตามแบบประเมิน และ 4) **การปรับปรุง แก้ไข (A)** เมื่อพบปัญหาต่างๆ หัวหน้าโครงการใหญ่ ช่วยแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้น และนำไปปรับปรุงพัฒนาในการจัดครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ดังนั้น การบริหารจัดการโครงการย่อยทั้ง 20 โครงการ จึงมีลักษณะเป็นวงจร PDCA หลาย ๆ วงซ้อนอยู่ภายใต้การบริหารจัดการโครงการใหญ่ หรือวงจร PDCA วงใหญ่

ส่วนที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ มีการจัดอบรมครบทั้ง 20 โครงการ ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งเสริม และส่วนที่ 5 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ที่ทำให้การบริหารจัดการโครงการประสบผลสำเร็จและที่ทำให้เกิดปัญหา มี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสถานที่และอุปกรณ์

2. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันพี่เลี้ยง โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน ลงความเห็นเห็นว่า รูปแบบมีความเที่ยงตรง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผล/สรุป

1. สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันพี่เลี้ยง ประจำปีงบประมาณ 2562 พบว่า หัวหน้าโครงการ ได้บริหารจัดการโครงการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่เขียนโครงการเพื่อขออนุมัติดำเนินงานตามวัน เวลาที่กำหนดโดยใช้เงินงบประมาณตามที่ได้รับไว้ในโครงการ บริหารจัดการโครงการโดยใช้กระบวนการ PDCA ทำให้สามารถจัดอบรมเชิงปฏิบัติการตามที่ได้เสนอขออนุมัติไว้ทั้ง 20 โครงการ ในช่วงเดือนกรกฎาคม และเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 การจัดอบรมแต่ละโครงการ ใช้เวลาอบรม 1-3 วัน งบประมาณที่ใช้อบรมแต่ละโครงการตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 33,600 บาท รวมใช้งบประมาณที่จัดอบรม 20 โครงการ เป็นเงิน 524,223 บาท ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มโครงการตามลักษณะเนื้อหาที่จัดอบรม แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ มี 9 โครงการ 2) ด้านการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี มี 3 โครงการ 3) ด้านหลักสูตรและการสอน มี 1 โครงการ 4) ด้านทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อีก 5 โครงการ และ 5) ด้านจิตวิทยาการศึกษา มี 2 โครงการ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด 18 โครงการ และระดับมาก 2 โครงการ มีประเด็นการอภิปรายดังนี้

การเขียนโครงการอบรมเพื่อขออนุมัติ มีองค์ประกอบสอดคล้องกับที่มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช (2558) ได้เสนอไว้ ซึ่งมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ สถานที่ ผลที่คาดว่าจะได้รับ และการประเมินผล สำหรับการเขียนโครงการเพื่อขออนุมัติ อาจารย์ที่รับผิดชอบโครงการใหญ่/หัวหน้าโครงการใหญ่ มีการวางแผน หาข้อมูลเขียนโครงการ ประชุมหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการย่อย ประสานงานกับทางโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี ทองอำไพ และมนตรี แยมกสิกร (2560) ที่ทำวิจัย เรื่องการบริหารโครงการนวัตกรรมการพัฒนาคู: กรณีศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนา คุรุวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ สู่มาตรฐานสากลในเครือข่ายโรงเรียน EIS: ENGLISH FOR INTEGRATED STUDIES ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทำการวิจัย ระยะที่ 2 การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ เป็นขั้นตอนของการเตรียมงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้น และกำหนดเป้าหมายและกรอบการดำเนินงาน ตลอดจนการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับคณะทำงาน ซึ่งในส่วนของการขั้นตอนวางแผนการพัฒนาและฝึกอบรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ เป็น

ขั้นตอนที่ต้องอาศัยความรอบคอบและการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาณิชฐ์ พรหมภักย์ (2555) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดดำเนินงานโครงการ บริการวิชาการ “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่า สภาพการจัดดำเนินงานโครงการบริการวิชาการ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการประสานงานโครงการ ควรมีการติดต่อสื่อสารในการประสานงานและการประชาสัมพันธ์โครงการ ด้วยวิธีการหลายช่องทาง เช่น ควรมีการจัดประชุมวางแผนล่วงหน้า มีการติดต่อสื่อสารด้วยโทรศัพท์ หนังสือราชการ และเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E mail) เป็นต้น ด้านบุคลากร ลักษณะการทำงานของบุคลากรในโครงการ ผู้บริหารเป็นผู้ควบคุม อำนาจการประชาสัมพันธ์ จัดสรรค่าใช้จ่าย ประเมินผลและกำหนดรายละเอียดต่างๆ ในการบริหารโครงการโดยส่วนรวม โดยมีผู้ประสานงานโครงการเป็นผู้ควบคุม ดูแล กำกับ ติดตาม และให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการฝึกอบรม ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การจัดหลักสูตรควรคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถานที่ วิทยากร อุปกรณ์ งบประมาณและวัสดุดิบ ช่วงการจัดอบรมควรเป็นช่วงวันหยุด ใช้เวลาอย่างน้อย 3 วัน การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในโครงการควรเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และด้านงบประมาณ การวางแผนด้านงบประมาณควรมีการตกลงร่วมกันให้ครอบคลุมการใช้จ่ายต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ อรรคโชติ (2562) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program: EP) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่บริหารโครงการโดยใช้กระบวนการดำเนินงานตามหลักการบริหาร PDCA ทั้ง 8 องค์ประกอบย่อยของรูปแบบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 3 คุณภาพนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 คุณภาพบุคลากร องค์ประกอบที่ 5 สมรรถนะผู้บริหาร องค์ประกอบที่ 6 การวางแผนกลยุทธ์ องค์ประกอบที่ 7 การติดตามประเมินผล และองค์ประกอบที่ 8 การบริหารงบประมาณ

2. รูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง

2.1 การพัฒนารูปแบบ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต/ผลลัพธ์ และพัฒนาเป็นรูปแบบโดยใช้วิธีการอุปนัยตามแนวคิดทฤษฎีฐานราก ทำให้ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร ได้แก่ อาจารย์คณะครุศาสตร์ ครูผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น เงินงบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐ เนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลโรงเรียน เรื่องที่อบรม โครงการ และสถานที่และอุปกรณ์ ใช้ของมหาวิทยาลัยและของโรงเรียน ส่วนที่ 2 กระบวนการ การบริหารจัดการโครงการใหญ่และโครงการย่อย มีกระบวนการ PDCA ดังนี้ การบริหารจัดการโครงการใหญ่ มีกระบวนการ 4 ชั้น ดังนี้ 1) การวางแผน (P) การจัดประชุม การติดต่อประสานงานกับอาจารย์และโรงเรียน 2) การปฏิบัติ (D) จัดประชุมอาจารย์คณะครุศาสตร์หาผู้รับผิดชอบโครงการย่อย การเขียนโครงการใหญ่ การแต่งตั้งคณะกรรมการ และเมื่อโครงการใหญ่ได้รับการอนุมัติได้แจ้งให้ผู้รับผิดชอบ/หัวหน้าโครงการย่อยดำเนินการจัดอบรมได้ หัวหน้าโครงการย่อย ทำการบริหารจัดการโครงการย่อย มีกระบวนการดังนี้ 1) การวางแผน (P) มีการวางแผนร่วมกัน โดยการประชุมพูดคุยติดต่อประสานงาน 2) การปฏิบัติตามแผน (D) หัวหน้าโครงการย่อยจัดการอบรมตามโครงการที่

รับผิดชอบ โดยวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ เน้นการทำกิจกรรม/ฝึกปฏิบัติ 3) การตรวจสอบ/ประเมินโครงการ (C) ใช้การสังเกตการทำกิจกรรม การสอบถามโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ และ 4) การปรับปรุง แก้ไข (A) ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และหัวหน้าโครงการใหญ่ 3) การประเมินโครงการ (C) หัวหน้าโครงการใหญ่ทำการสอบถามหัวหน้าโครงการย่อย โดยให้รายงานผลตามแบบประเมิน และ 4) การปรับปรุง แก้ไข (A) เมื่อพบปัญหาต่างๆ หัวหน้าโครงการใหญ่ ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และนำไปปรับปรุงพัฒนาในการจัดครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ดังนั้น การบริหารจัดการโครงการย่อยทั้ง 20 โครงการ จึงมีลักษณะเป็นวงจร PDCA หลาย ๆ วงซ้อนอยู่ภายใต้การบริหารจัดการโครงการใหญ่ หรือวงจร PDCA วงใหญ่ ส่วนที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ มีการจัดอบรมครบทั้ง 20 โครงการ ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งเสริม และส่วนที่ 5 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ที่ทำให้การบริหารจัดการโครงการประสบผลสำเร็จและที่ทำให้เกิดปัญหา มี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสถานที่และอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. หัวหน้าโครงการ ควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง ที่จะจัดทำในปีต่อไปเพื่อให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการที่จัดอบรม กระบวนการจัดอบรม และเครื่องมือวัดประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมแต่ละโครงการย่อยที่ง่ายต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลที่จะทำให้ได้ผลสรุปของโครงการใหญ่

2. การจัดอบรมโครงการต่างๆ หัวหน้าโครงการควรทำความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่พบจากการจัดที่ผ่านมา รวมทั้งวิธีการ/ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จเพื่อที่จะได้เตรียมป้องกัน ระวังมิให้เกิดปัญหาในการจัดครั้งต่อไป เช่น สืบหาเรื่องการจัดอบรมจำนวนผู้อบรมให้แน่นอนชัดเจนก่อนขออนุมัติโครงการ หรือ สถานที่จัดอบรมมีอุปกรณ์ที่พร้อมและเพียงพอต่อการจัดกิจกรรม การฝึกปฏิบัติต่างๆ เช่น การฝึกใช้โปรแกรมต้องตรวจสอบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสถานที่จัดอบรมให้เพียงพอ เป็นต้น

3. ผู้บริหารของคณะ/มหาวิทยาลัย นำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่เลี้ยง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโครงการอื่นๆ ของคณะ/มหาวิทยาลัย ที่มีบริบทคล้ายๆ กัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบการประเมินผล รายงานผลการบริหารโครงการในคณะ/มหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควรทำการวิจัยการบริหารโครงการให้มีความคุ้มค่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน โดยการตรวจสอบความคุ้มค่าของงบประมาณ เวลา ทรัพยากร โดยทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมายเชิงปริมาณ

เชิงคุณภาพ ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง และประมวผลลัพท์ ความคุ้มค่าของเวลา งบประมาณ ทรัพยากร มาใช้ในการประเมินโครงการทุกโครงการ

บรรณานุกรม

- ชญาธิษฐ์ พราหมเภทย์. (2555). การพัฒนารูปแบบการจัดดำเนินงานโครงการบริการวิชาการ “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ . วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิศา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แมทส์บอยท์.
- นพรัตน์ อรรถโคชาติ. (2562). รูปแบบการบริหารโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program: EP) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุรุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563, จาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?>.
- เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติง และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: การจัดการข้อมูล การตีความ และการหาความหมาย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พัชรี ทองอำไพ และมนตรี แยมกสิกร. (2560). การบริหารโครงการนวัตกรรมการพัฒนาครู: กรณีศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนา ครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ สู่มาตรฐานสากลในเครือข่ายโรงเรียน EIS: ENGLISH FOR INTEGRATED STUDIES ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินโครงการ. ค้นเมื่อ 14 มกราคม 2563, จาก <https://www.stou.ac.th> > stouonline > LOM > data > sec > Lom14.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). ค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.moe.go.th/moe/th/th/news/detail.php?NewsID=47194&Key=news20>.
- Eisner, E. (1976). Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in education evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 10, 192-193.

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเยาวชนปัญญาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

กัญญาภัก ศกุนตนาค

สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อีเมลล์ : kanyapak.ople@gmail.com

นักรบ หมี่แสน

สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อีเมลล์ : kanyapak.ople@gmail.com

Received : June 20, 2021 Revised : September 22, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเยาวชนปัญญาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะด้านเยาวชนปัญญาของครูปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายระดับปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน 480 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที และค่าเอฟ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า 1) โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเยาวชนปัญญาของเด็กปฐมวัย มีระดับการปฏิบัติในการจัดทำแผนการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยด้านการจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนด้าน การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.91$) 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการศึกษากับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเยาวชนปัญญาของเด็กปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน วิเคราะห์รายด้านพบว่าด้านการนำผลการวัดไปปรับกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดทำแผนการ

เรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม และการนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกันเลย 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะด้านเชาวน์ปัญญาของครูปฐมวัยในสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาของเด็กปฐมวัยผ่าน 6 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เด็กกล้าแสดงออกตามความคิด และพัฒนาการด้านเชาวน์ปัญญา โดยใช้จินตนาการของตนเองในการเคลื่อนไหวร่างกาย กิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กเรียนรู้ผ่านสื่อ วัสดุ สิ่งประดิษฐ์ และผลงานการวาดภาพ การปั้นและชื่นชมผลงานของผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี เด็กได้เล่นอย่างอิสระตามความสนใจ สนุกเพลิดเพลิน รู้จักวางแผน แก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมถึงการเก็บของเล่นเข้าที่อย่างมีระเบียบเมื่อเล่นเสร็จ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กได้ฝึกคิดวิเคราะห์ วาดแผน และลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์ และเรียนรู้กับบุคคลอื่น กิจกรรมกลางแจ้ง การเลือกเล่นอิสระตามความสนใจภายใต้ข้อตกลง และการระมัดระวังอุบัติเหตุของตนเองและผู้อื่น และกิจกรรมเกมการศึกษา เป็นกิจกรรมการเล่น การแข่งขันโดยมีข้อกำหนด จุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ กติกา เด็กมีปฏิสัมพันธ์พบ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กจดจำบทเรียนได้เร็วและจะได้นาน ทั้งนี้ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงศักยภาพที่มีในตัวของเด็กแต่ละคนอย่างเต็มที่ในการทำกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม โดยครูคอยให้คำแนะนำ สนับสนุนและรับฟังสิ่งที่เด็กสะท้อนความคิดเห็นออกมา

คำสำคัญ : การบริหารจัดการการเรียนรู้, การพัฒนาเชาวน์ปัญญาเด็กปฐมวัย, โรงเรียนเอกชน

LEARNING MANAGEMENT OF INTELLIGENCE QUOTIENT FOR EARLY CHILDHOOD CHILDREN IN BANGKOK PRIVATE SCHOOLS.

kanyapak Sakuntanaga

Educational Management Dhurakij Pundit University

Nukrob Meesan

Educational Management Dhurakij Pundit University

Abstract

This research had the objective to study and compare learning management to develop the intelligence quotient of early childhood in Bangkok private schools, to study the problems and suggestions for learning management that promote the intellectual intelligence quotient of early childhood teachers in Bangkok private schools.

The sample group was from private schools in Bangkok. The key contributors were primary heads and primary school teachers working in Bangkok private schools. The sample group was obtained using simple random sampling to set the sample size of the sample from 480 schools. The research instruments used included questionnaires, interviews, data analysis, percentage, mean, standard deviation, t-test and F value using a packaged program.

The research results were as follows. 1) The private schools in Bangkok had to learn management to develop early childhood intelligence. There is an action level in the formulation of a learning plan. Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.98$), and when considering each aspect, it was found that all of the aspect actions were at a high level by organizing media and innovation in organizing activities. The highest mean value was ($\bar{X} = 4.09$) and the lowest mean ($\bar{X} = 3.91$). 2) The comparison of educational level with learning management to develop the cognitive intelligence of preschool children in all six areas was found that, overall, there were no different opinions. Analysis of each measurement found they were not different in the parts of the preparation of learning plans, learning activities, organizing media, innovation in organizing activities, measurement and evaluation of activities, and the use of activities to improve in all five areas were no different. 3) Problems and suggestions for learning management to promote the intellectual intelligence skills of primary school teachers in learning management for developing intelligence of early childhood intelligence through six core

activities: motor activity and rhythm, children expression by themselves according to their thoughts, the development of intelligence by using one’s imagination in the movement of the body, Creative activity, Children learn through media, materials, and inventions and drawing works. Forming and appreciating the work of others constructively, free activities where children can play freely according to their interests, as well as having fun, learning to plan and solve problems by themselves, including keeping the toys neat and tidy when playing, experience activities, children have practiced thinking, analyzing, planning and practicing, building their knowledge and interact, learn with other people, outdoor activities, choices of free play according to the interests under the agreement and being careful of accidents of oneself and others, educational game activities as play activity, competitions with requirements, objectives, rules, regulations, children are intelligent, fun, enjoyable, and children memorize lessons quickly and for a long time. Teachers should give children the opportunity to fully demonstrate their potential in every activity, with the teacher guiding them to encourage and listen to what they have reflected.

Keywords: Learning Management, Early Childhood Wisdom Development, Private school

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นพื้นฐานของการศึกษาระดับอื่นและเป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่างแรกเกิด - 6 ปี เป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาได้อย่างเต็มที่ หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาในช่วงนี้อาจทำให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่าง ช้า ๆ และส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้เติบโตในอนาคต การจัดการศึกษาปฐมวัยมีลักษณะพิเศษที่มีความแตกต่างไปจากอื่นเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญในการวางรากฐานของบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, น.61-64) แนวความคิดของการพัฒนาส่งเสริมทักษะด้านเชาวน์ปัญญาจากง่ายไปหายาก ได้จากการสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผ่านกระบวนการเรียนพัฒนาการกระบวนการคิด การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการแก้ปัญหา รวมถึงการตัดสินใจในการวางแผนนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ และการลงมือปฏิบัติจริงจึงเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด (เชษฐ กิจระการ, 2544, น.44-46)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้อันแรกของมนุษย์แรกเกิดจนถึง 6 ปี บริบูรณ์ ฉะนั้นการมีเชาวน์ปัญญาที่ดีจะต้องมีการทำความเข้าใจกับสิ่งได้เรียนรู้ จากการสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ และการลงมือปฏิบัติ อย่างเป็นขั้นตอนจะทำให้เด็กในวัยนี้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาที่ดีด้วยถ้าเขาได้รับการถ่ายอย่างเป็นระบบ กิจกรรมที่ครูได้จัดเตรียมมีความหลากหลาย ที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมครบทั้ง 4 ด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เขาเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาของครูปฐมวัย โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญา จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และตำแหน่ง ของครูปฐมวัยโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะด้านเชาวน์ปัญญาของครูปฐมวัยโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล ของการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาเด็กปฐมวัยแต่ละโรงเรียน มี 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ทักษะด้านเชาวน์ปัญญาของครูปฐมวัย

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะด้านเชาวน์ปัญญาของเด็กปฐมวัย 5 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่ หัวหน้าฝ่าย ระดับปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้จากการ สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน 480 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความ เบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที และค่าเอฟ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านเชาวน์ปัญญาของครูปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยด้านการจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนด้าน การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.91$)

2. เปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาของครูปฐมวัยโรงเรียน เอกชน ในกรุงเทพมหานคร ด้านระดับการศึกษา ประกอบด้วย ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ด้านประสบการณ์ ประกอบด้วย อายุไม่น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี และตำแหน่ง ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายระดับปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

สรุปข้อเสนอแนะการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชาวน์ปัญญาของครูปฐมวัยโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด ทั้ง 6 ด้าน พบว่า

1) การจัดทำแผนการเรียนรู้ ควรจัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรรวมถึง การประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม การจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นไปในทิศทางเดียวกันระบุ ภาระงานการสอนที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด เหมาะสมกับวัย ตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กให้ได้มากที่สุด

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เด็กการเรียนรู้เกิด ทักษะการเรียนรู้มากที่สุด กิจกรรมที่จัดขึ้นเด็กสามารถทำได้จริง ลงมือปฏิบัติ ลงมือทำด้วยตนเอง สื่อ ควรเป็นธรรมชาติ สื่อดึงดูดความสนใจ

3) การจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรมผู้บริหารควรให้การสนับสนุนจัดสรร งบประมาณใน

การจัดทำสื่อและนวัตกรรมการให้กับครูเพื่อให้เกิดความทันสมัย กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของเด็ก เพียงพอต่อความต้องการ

4) การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการวัดและการประเมินผลการจัดกิจกรรม ครูผู้สอน ต้องออกแบบเครื่องมือเกณฑ์การประเมินที่หลากหลาย เครื่องมือในการประเมินเป็นที่ยอมรับ เพื่อพัฒนา ศักยภาพเด็กแต่ละคนมีทักษะการเรียนรู้ และมีพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้น

5) การนำผลการวัดไปปรับกิจกรรม มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นประจำการจัดกิจกรรมจาก ง่ายไปหายากเลือกปัญหาที่พบบ่อยๆ มาปรับใช้กับกิจกรรมก่อน และครูต้องปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับ เด็กแต่ละคน

6) การนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน แก้ไข และปรับปรุง เพื่อให้ผลการดำเนินการประเมินให้ตรงกับจุดประสงค์ทุกกิจกรรม ครูประสบผลสำเร็จที่จะส่งเสริม พัฒนาการตรงประเด็น

ปัญหาจากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด สรุปทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและการใช้หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พ.ศ.2560 ทำให้ดำเนินการเขียนแผนการสอนยังไม่สอดคล้องครอบคลุมกับวัยของเด็ก การ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ตามสถานการณ์ปัจจุบัน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังขาดการบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ การจัดกิจกรรมครูยังขาดงบประมาณที่จะนำจัดทำสื่อและอุปกรณ์ที่เพียงพอตรงกับจำนวนของเด็ก ในชั้นเรียน

3. การจัดสื่อและนวัตกรรมการประกอบการจัดกิจกรรมการจัดสื่อและนวัตกรรมการประกอบการจัด กิจกรรม ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อและนวัตกรรมการ บางครั้งครูต้องต้องออกค่าใช้จ่ายในการจัดทำสื่อ

4. การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมครูบางท่านไม่ประเมินตามสภาพจริง การวัดไม่ตรงกับ กิจกรรมที่จัดและตรงตามที่หลักสูตรกำหนด

5. การนำผลการวัดไปปรับกิจกรรมความไม่ต่อเนื่องใน การติดตามผลการประเมินความสามารถ แต่ละคนไม่เท่ากันทำให้การวัดผลในบางกิจกรรมไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

6. การนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงครูยังขาดความเชี่ยวชาญในการเลือกกิจกรรมและ นวัตกรรมมาจัดเด็กเกิดความสนใจ การแก้ปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้ครั้งเดียวทำให้ครูทราบถึงปัญหาและ ข้อบกพร่องและสามารถนำมาปรับกิจกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร พบว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมบน พื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู ความเข้าใจเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กได้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ เด็กปฐมวัยจะมีทักษะทาง เขาวนปัญญาที่ต่อเมื่อได้รับการพัฒนาทางความคิดอย่างอิสระ เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ความ ต้องการและความถนัดของตนเองโดยมีครูคอยกล่อมเกลา เป็นที่ปรึกษา คอยชี้แนะรับฟังความคิดและต่อ ยอดอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ที่เอื้อและส่งผลในการ

พัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ต้องอยู่ภายใต้การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเด็กจะได้มีพัฒนาการดีพร้อมอย่างเต็มศักยภาพ และเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้กับเด็กได้พัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่ตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่นำไปสู่การอภิปรายโดยแบ่งเป็นออกเป็น 3 ประเด็นหลัก จากการศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1) การอภิปรายผลการศึกษาระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยลำดับ 1) ด้านการจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรม 2) ด้านการนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุง 3) ด้านการนำผลการวัดไปปรับกิจกรรม 4) ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ 5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม

2) การอภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ด้านระดับการศึกษา จำแนกตามการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านการนำผลการวัดไปปรับกิจกรรมแตกต่างกัน ส่วนด้าน การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม และการนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สายสุดา บันตระกูล และคณะ(2555) ที่วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนระดับอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนระดับอนุบาลในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร หลักในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนครูเลือกใช้ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนการสอน โดยมีการคำนึงถึงระยะเวลา ความเหมาะสมกับวัย ยึดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก เด็กมีโอกาสได้ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเป็นสื่อการเรียนรู้

3) การอภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ด้านประสบการณ์ จำแนกตามการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน ประสบการณ์ 3 ช่วง พบว่า ประสบการณ์ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างกันทั้ง 6 ด้าน คือการจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม การนำผลการวัดไปปรับกิจกรรม การนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ประสบการณ์ 5-

10 ปี และ มากกว่า 10 ปี ทั้ง 6 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวรุ่ง ผ่องใส (2559) ที่วิจัยเรื่อง ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประเด็นประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนมีความแตกต่างกัน แนวทางในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรม ให้ตรงตามหลักสูตรด้านกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวจังหวะ ควรจัดสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม หลากหลาย เพียงพอและไม่เป็นอันตรายต่อผู้เรียน ด้านกิจกรรมสร้างสรรค์ ส่งเสริมการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์โดยตรง ด้านกิจกรรมเสรี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามมุมประสบการณ์ตามความ สนใจ ด้านกิจกรรมเสริมประสบการณ์จัดเตรียมหน่วยการเรียนรู้ นำเสนอวิธีการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ ด้านกิจกรรมกลางแจ้ง อุปกรณ์ที่ใช้ควรมีความพร้อม ปลอดภัย และอธิบายกฎกติกาการเล่น อย่างชัดเจน และด้านกิจกรรมเกมการศึกษา เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมเพียงพอ ไม่เป็นอันตราย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านเขาวน ปัญญาของครูปฐมวัย โรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นระบ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนและมีแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจนในการ สร้างความเข้าใจให้กับครูเพื่อจะนำไปส่งเสริมและสนับสนุนได้อย่างตรงจุด เกี่ยวกับการวางแผน นโยบาย เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การจัดสื่อ งบประมาณที่จะ ส่งเสริมให้กับครูได้นำมาจัดสรรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กโดยตรง อย่างเพียงพอต่อ ความต้องการ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะเขาวนปัญญาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ครูวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุม โดยยึดการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมของเด็ก รายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาที่พบได้ตรงจุด แล้วสามารถนำมาปรับปรุงแผนการจัดการ เรียนรู้ การจัดสื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม โดยกิจกรรมที่นำมาจัด เปิด โอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านเขาวนปัญญาอย่าง สม่าเสมอต่อเนื่อง สื่อที่นำมาประกอบการจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย เป็นสื่อจากธรรมชาติ ไม่ เป็นอันตราย เพื่อให้เด็กเกิดความสุข สนใจและอยากจะเรียนรู้

3. ครูควรสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างตัวเด็กเอง เด็กกับเพื่อน โดยการจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และกิจกรรมที่สร้างองค์ความรู้ร่วมกับการทำงาน การ เล่นร่วมกับเพื่อน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้บริหารควรมีแนวทางในการบริหารจัดการพัฒนาการเกี่ยวกับด้านประสบการณ์การทำงาน ของครูที่มีอายุงานน้อยกว่า 5 ปี ในโรงเรียนอย่างไร เพื่อให้การดำเนินการเรียนการสอนไม่เกิดอุปสรรค ระหว่างปีการศึกษา

2. ผู้บริหารมีวิธีการดำเนินการจัดการด้านงบประมาณเพียงพอที่ครูจะนำมาส่งเสริมพัฒนาการกับเด็กให้มีการพัฒนาครบทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ
3. ครูจัดสื่อ อุปกรณ์เหมาะสมกับช่วงอายุ ในแต่ละวัยของเด็ก เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการเล่น และการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนอย่างเต็มศักยภาพ
4. ควรมีการศึกษาแนะแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเขาวรรณปัญญาของเด็กปฐมวัยผ่านการเรียนรู้ 6 กิจกรรมหลักอย่างสม่ำเสมอแบบองค์รวม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ดารุ่ง ผ่องใส. (2559.) ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545.) การวิจัยพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ. สุริยวิสาสน์.
- เผชิญ กิจระการ. (2544.) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E1/E2) การวัดผล การศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคามภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายสุดา บันตระกุล และคณะ.(2555.) การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ระดับอนุบาลในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

การเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นโดยกิจกรรมแนะแนว

สรวิวัน ศุภฤกษ์ชาติกุล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : Sarewan21@gmail.com

สกล วรเจริญศรี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : Sarewan21@gmail.com

มณฑิรา จารุเพ็ง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : Sarewan21@gmail.com

Received : June 1, 2021 Revised : August 25, 2021

Accepted : December 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น และ 2) เปรียบเทียบการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการมองโลกในแง่ดี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 378 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย และกลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนแห่งหนึ่ง ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง มีเกณฑ์การคัดเลือกโดยเลือกนักเรียนที่มีคะแนนการมองโลกในแง่ดีตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นทำการสุ่มเข้ากลุ่มได้จำนวนทั้งสิ้น 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 และกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีการมองโลกในแง่ดีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสำเร็จ / การบรรลุผลสำเร็จ รองลงมา คือ ด้านอารมณ์ทางบวก ด้านความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ด้านการมีความหมาย : จุดมุ่งหมาย และด้านเครือข่ายความสัมพันธ์ ตามลำดับ และ 2) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีการมองโลกในแง่ดีสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีให้กับนักเรียนวัยรุ่นได้

คำสำคัญ : การมองโลกในแง่ดี, กิจกรรมแนะแนว, นักเรียนวัยรุ่น

ENHANCEMENT OF OPTIMISM FOR ADOLESCENT STUDENTS THROUGH GUIDANCE ACTIVITIES

Sarewan Suppharerchartkul
Faculty of Education, Srinakharinwirot University
E-mail : Sarewan21@gmail.com

Skol Voracharoensri

Monthira Charupheng
Faculty of Education, Srinakharinwirot University
E-mail : Sarewan21@gmail.com

Abstracts

The purposes of this research are as follows: (1) to study the optimism of adolescent students; and (2) to compare the optimism of adolescent students before and after participating in guidance activities. The subjects were divided into two groups: the first were students in grades seven to nine, with a total of 378 students obtained by simple random sampling and the second group were used to enhance their optimism and included students who were studying in grades seven to nine at the school, which were obtained with purposive sampling, with optimism scores in the 25th percentile and willing to participate in the experiment, then randomly assignment a group of 17 students. The research instruments were questionnaires on the optimism of adolescent students with a reliability of .96 and guidance activities for enhancing the optimism and scrutinized by experts judgement. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation and a t-test for dependent sample. The research results were as follows: (1) the optimism of adolescent students in total and in each of the components were at an average level and considering each composition, it was found that the composition with the highest mean was accomplishment/achievement/ inferior were positive emotion: affect engagement: involvement meaningfulness: purpose and relationship network; and (2) the optimism of the experimental group after the experiment was higher than before the experiment at a significantly increased level of .01. It has been shown that guidance activities can enhance optimism in adolescent students.

Keywords: Optimism, Guidance activities, Adolescent students

บทนำ

สภาพสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทำให้สังคมกลายเป็นสังคมที่มีความวุ่นวาย เกิดความขัดแย้ง แข่งขัน และก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นอย่างมากมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อคนในสังคมไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต เกิดความเครียด ความวิตกกังวล มีความท้อแท้ในการดำเนินชีวิต ไม่มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค จนเกิดเป็นภาวะซึมเศร้าและนำมาสู่การฆ่าตัวตายในที่สุด อัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มมากขึ้นในทุกช่วงอายุบ่งบอกได้ถึงภาวะที่บุคคลต้องพบเจอปัญหา และการเผชิญกับความเครียดในการดำเนินชีวิต องค์การอนามัยโลก (2562) ได้รายงานสถานการณ์การฆ่าตัวตายโลก โดยระบุว่ามีคนเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายทุก ๆ 40 วินาที และการฆ่าตัวตายเป็นสาเหตุการเสียชีวิตของวัยรุ่น (อายุ 15-29 ปี) มากที่สุด และมีรายงานการจัดอันดับประเทศที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดในโลก ประจำปี 2562 โดย World Population Review ที่สำรวจและพิจารณาข้อมูลการฆ่าตัวตายขององค์การอนามัยโลกปี 2561 ทั้งหมด 183 ประเทศ พบว่า ประเทศไทยมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดติดอันดับ 32 ของโลก เฉลี่ย 14.4 คนต่อประชากร 1 แสนคน จากข้อมูลอัตราการฆ่าตัวตายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจุบันการฆ่าตัวตายของคนสังคมไทยนั้นมีเพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่ในวัยผู้สูงอายุ วัยทำงาน จนถึงวัยรุ่น ซึ่งในวัยรุ่นนั้นอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน หรือเรียกได้ว่าเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ

จากข้อมูลรายงานผลจำนวนการฆ่าตัวตายในประเทศไทยของกรมสุขภาพจิต (2561) เผยว่า อัตราการฆ่าตัวตายของเด็กวัยรุ่นในปี พ.ศ.2561 มีจำนวน 131 คน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสายด่วนกรมสุขภาพจิต 1323 (2562) พบว่า ในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2562 มีผู้โทรเข้ามาใช้บริการทั้งสิ้น 40,635 ครั้ง เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ 11-25 ปี จำนวน 16,658 ครั้ง เมื่อจำแนกตามประเภทของปัญหาพบว่าสัดส่วนของเด็ก และเยาวชนที่มีปัญหาความเครียด หรือวิตกกังวล ปัญหาความรัก และมีความคิดหรือความพยายามฆ่าตัวตายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อ.พญ. กิติกานต์ ธนะอุดม (กรมสุขภาพจิต. 2562) ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล อธิบายไว้ว่า โรคซึมเศร้า คือ โรคที่มีความผิดปกติทางอารมณ์ จะมีอารมณ์เศร้า หรือเบื่อหน่ายนานกว่าปกติ อารมณ์ดังกล่าวส่งผลถึงพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การไม่สนใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เคยสนใจ, รู้สึกว่าตัวเองไม่ดี, ความมั่นใจน้อยลง, มองสิ่งรอบตัวในแง่ลบ และอาการรุนแรง คือ มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย จากข้อความข้างต้นการมองสิ่งรอบตัวในแง่ลบนับได้ว่าเป็นสัญญาณหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะโรคซึมเศร้า ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการมองโลกในแง่ดีเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตได้อย่างเข้มแข็งในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักข่าวบีบีซี (2562) ที่กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดีถือเป็นกลไกที่ส่งผลให้สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น รวมถึงยังช่วยดูแลตนเองให้ปราศจากความตึงเครียดได้

การมองโลกในแง่ดีเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยาเชิงบวก เซลิกแมน (วรารัณ รักษะวรรณ. (2554) อ้างอิงจาก Seligman. 2004) ได้ให้ความหมายของการมองโลกในแง่ดีว่า เป็นลักษณะนิสัยในการอธิบายถึงสถานการณ์ที่ไม่ดีต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นเพียงแค่ชั่วคราว เกิดขึ้นเพราะสาเหตุจากปัจจัยภายนอก และเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณีเท่านั้น และอธิบายถึงสถานการณ์ที่ดีที่เกิดขึ้นว่าจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ เซียร์และคาร์เวอร์ (ทรงเกียรติ ลั่นหลาม. (2550) อ้างอิงจาก Schiere & Carver. 1985) ได้กล่าว

ว่า การมองโลกในแง่ดี หมายถึง การคาดหวังเรื่องทั่ว ๆ ไปในทางที่ดีไม่เห็นด้วยกับสิ่งไม่ดีเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตดี ช่วยลดความเสี่ยงในการป่วยทางร่างกาย และส่งผลทำให้บุคคลสามารถเผชิญต่อการถูกคุกคามทางจิตใจ และทำให้ต่อสู้กับภาวะซึมเศร้าได้เป็นอย่างดี องค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดีตามแนวคิด Padmakali Banerjee, Swati Yadav and Amita Puri (Padmakali Banerjee, 2016) ประกอบด้วย ด้านอารมณ์ทางบวก ด้านความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต ด้านเครือข่ายความสัมพันธ์ ด้านการมีความหมาย : จุดมุ่งหมาย ด้านความสำเร็จ/การบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งเป็นหนึ่งในจิตวิทยาเชิงบวกที่ได้กล่าวถึงทฤษฎี P.E.R.M.A ของมาร์ติน เซลิเกแมน ที่ได้ส่งเสริมให้บุคคลเกิดการมองโลกในแง่ดี และมีความสุขในการใช้ชีวิต

วัยรุ่นเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ นับได้ว่าเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ดุเสก (วารงคณา รัชตะวรรณ, 2554) อ้างอิงจาก Dusek. 1987) ได้ให้ความหมายวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่พัฒนาจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมจากเด็กให้เป็นแบบผู้ใหญ่ที่สังคมยอมรับ การเป็นวัยรุ่นจึงไม่ใช่เป็นเพียงการเติบโตทางด้านร่างกายเท่านั้น แต่รวมถึงเป็นการเติบโตทางสังคมอีกด้วย ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีให้แก่วัยรุ่น ในช่วงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ทำให้เกิดความเครียดและเกิดความทุกข์ไม่มีความสุขในการใช้ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับสุชา จันทรเอม (2541) ได้แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ดังนี้ ระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (Puberty) มีอายุระหว่าง 13-15 ปี เป็นระยะที่ร่างกายเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ ระยะวัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) อายุระหว่าง 15 - 18 ปี โดยมีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความคิด ระยะวัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) อายุระหว่าง 18 - 21 ปี โดยพัฒนาการของวัยรุ่นจะเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย

จากการศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมองโลกในแง่ดี พบว่า มีวิธีการที่สามารถส่งเสริมให้บุคคลเกิดการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่ม การฝึกทักษะการคิด และกิจกรรมแนะแนว โดยผู้วิจัยเลือกกิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ทุกโรงเรียนจะต้องจัดให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการดำเนินชีวิต และมีความรู้ในเรื่องการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดให้กับนักเรียนทุกคน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือนักเรียนให้มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถพัฒนาตนและสังคมได้ตามศักยภาพ รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดกิจกรรมแนะแนวจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2545: 9) ได้กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนวมีประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง รู้ถึงความบกพร่องและความสามารถพิเศษของตน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถพิจารณาตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ประกอบกับเทคนิคที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคการระดมสมอง เป็นต้น เป็นวิธีการที่

ส่งเสริมให้นักเรียนมีการมองโลกในแง่ดีเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการมองโลกในแง่ดี สอดคล้องกับ จารุวรรณ แสงดวง (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่า หลังจากนักเรียนได้รับกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมจิตวิทยาเชิงบวก นักเรียนมีจิตวิทยาเชิงบวกสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ นฤมล จันทร์สุข, ชวนนท์ จันทร์สุข และเพ็ญศรี รอดพรม (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักศึกษาพยาบาล ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยการมองโลกในแง่ดีของกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี และมีความสนใจที่จะเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีแก่นักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการมองโลกในแง่ดี และใช้แนวคิดการมองโลกในแง่ดีของ Padmakali Banerjee, Swati Yadav and Amita Puri (Padmakali Banerjee, 2016) เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการมองโลกในแง่ดี และเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

วิธีการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนวัยรุ่นมีการมองโลกในแง่ดีสูงขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งหมด 6,650 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนทวีธาภิเศก โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โรงเรียนวัดบรมมงคล โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร โรงเรียนสวนอนันต์ โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน และโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการมองโลกในแง่ดี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 378 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนแห่งหนึ่ง ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง มีเกณฑ์การคัดเลือกโดยเลือกนักเรียนที่มีคะแนนการมองโลกในแง่ดีตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นทำการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการจับสลาก ได้จำนวนทั้งสิ้น 17 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรจัดกระทำ คือ กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี
2. ตัวแปรตาม คือ การมองโลกในแง่ดี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบวัดการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการมองโลกในแง่ดีของ Padmakali Banerjee, Swati Yadav and Amita Puri (Padmakali Banerjee, 2016) แบ่งข้อคำถามออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านอารมณ์ทางบวก 2) ด้านความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต 3) ด้านเครือข่ายความสัมพันธ์ 4) ด้านการมีความหมาย: จุดมุ่งหมาย 5) ด้านความสำเร็จ/การบรรลุผลสำเร็จ โดยข้อคำถามในแบบวัดมีความตรงตามเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.5-1.00 นำไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลจากการตอบแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 58 ข้อ จากนั้นมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

2. กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี โดยมีผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ด้านขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ด้านการใช้เทคนิค ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแบ่งการดำเนินการจัดกิจกรรมจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น ไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง โรงเรียนทวีธาภิเศก โรงเรียนสุวรรณาราม วิทยาคม จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 378 คน

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

3. ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการมองโลกในแง่ดีตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นทำการสุ่มเข้ากลุ่มโดยวิธีการจับสลาก ได้จำนวนนักเรียนเข้าร่วมการทำลองทั้งสิ้น 17 คน

4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยการนำกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้ในการทดลอง จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

5. หลังจากการดำเนินการทดลองสิ้นสุดลงแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัดการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นอีกครั้ง เพื่อนำไปเป็นคะแนนหลังการทดลอง

6. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง จากนั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล/การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของแบบวัดการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น ดังนี้
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมองโลกในแง่ดีของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นน ดังตาราง 1

ด้านการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนวัยรุ่นน	M	S.D.	แปลผล
ด้านอารมณ์ทางบวก	3.43	.49	ปานกลาง
ด้านความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต	3.40	.54	ปานกลาง
ด้านเครือข่ายความสัมพันธ์	3.30	.55	ปานกลาง
ด้านการมีความหมาย : จุดมุ่งหมาย	3.34	.42	ปานกลาง
ด้านความสำเร็จ / การบรรลุผลสำเร็จ	3.44	.61	ปานกลาง
รวม	3.38	.39	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่านักเรียนมีการมองโลกในแง่ดีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสำเร็จ / การบรรลุผลสำเร็จ รองลงมา คือ ด้านอารมณ์ทางบวก ด้านความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ด้านการมีความหมาย : จุดมุ่งหมาย และด้านเครือข่ายความสัมพันธ์ ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี ดังตาราง 2

การทดสอบ	M	S.D.	t	Sig.
ก่อนเข้าโปรแกรม	3.02	.12		
หลังเข้าโปรแกรม	4.09	.21	-18.350	.000**

**p<.01

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีมีการมองโลกในแง่ดีสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีให้กับนักเรียนวัยรุ่นนได้

การอภิปรายผล/สรุป

1. การศึกษาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นน

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการมองโลกในแง่ดีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาการมองโลกในแง่ดีเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสำเร็จ / การบรรลุผลสำเร็จ ด้านอารมณ์ทางบวก ด้านความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ด้านการมีความหมาย : จุดมุ่งหมาย และด้านเครือข่ายความสัมพันธ์ ตามลำดับ ทั้งนี้การมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 13-15 ปี ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม จึงทำให้นักเรียนเกิดความสับสนและเกิดความเครียดในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน (อีคารตัน แยม์นัม, 2558) ได้กล่าวว่า ในช่วงอายุ 13 – 19 จะอยู่ในขั้นที่ 5 ความมีเอกลักษณ์แห่งตนและสับสนในตนเอง (Identity vs Identity diffusion) วัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เกิดความไม่แน่ใจกับตัวเอง วัยรุ่นเริ่มต้องการความเป็นอิสระ ต้องการทิ้งภาพของตนเอง อย่างเป็นทางการเพื่อเข้าถึงภาพตัวเองอย่างเป็นทางการใหญ่ ต้องการหลุดพ้นจากการควบคุมของผู้ใหญ่เพื่อค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน รวมทั้งการมีความรู้สึกมีคุณค่า สามารถพึ่งพาตนเองได้ หากไม่สามารถผ่านวิกฤตการณ์นี้ไปได้จะเกิด “identity diffusion” หรือ “role confusion” คือไม่มีความแน่ใจในตนเองในฐานะบุคคลหนึ่งในสังคม นอกจากนี้วิธีการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากครู การที่นักเรียนมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในอนาคต สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการมองโลกในแง่ดีได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมจากครู การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยต่าง ๆ กับองค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดี พบว่า องค์ประกอบของปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดี โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลาง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.10-0.56 นอกจากนี้องค์ประกอบรายด้านที่นักเรียนวัยรุ่นมีคะแนนสูงสุด คือ ด้านความสำเร็จ / การบรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงวัยที่อยู่ในระบบการศึกษา ซึ่งนักเรียนจะต้องศึกษา และเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นอกจากนี้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จะต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หนึ่งในนั้นคือ ความมุ่งมั่นในการทำงาน สอดคล้องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ ดังนั้นการที่นักเรียนอยู่ในระบบของการศึกษา ซึ่งจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน

มีความรับผิดชอบทั้งในเรื่องการเรียน และการทำงานต่าง ๆ เช่น ทำงานสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งความรับผิดชอบนี้นับได้ว่าเป็นหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังที่ชวัญดี ขำช่อนสัต์ย์ (2542: 21) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะของการตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทนเพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ สิรินทิพย์ สมคิด (2551) ที่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง การที่นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนด้วยความเอาใจใส่ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักการวางแผน และแบ่งเวลาในการเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีโดยกิจกรรมแนะแนว

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการมองโลกในแง่ดีสูงขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการส่งเสริมป้องกัน แก้อา และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในการดำเนินชีวิต ให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545: 1) ที่กำหนดให้กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ทางพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีได้ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลองเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีช่วงอายุระหว่าง 13-15 ปี ซึ่งอยู่ในวัยแรกรุ่ง หรือวัยรุ่นตอนต้น มักชอบเข้าร่วมกลุ่ม พบปะสังสรรค์ และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ทำร่วมกับเพื่อนจึงเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน และส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับ จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2556: 60) ได้กล่าวไว้ว่า วัยแรกรุ่งจะให้ความสำคัญ และผูกพันกับเพื่อนมากกว่าวัยเด็กตอนปลาย กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อชีวิตและจิตใจมาก ในวัยนี้เด็กจะเข้ากลุ่มกับเพื่อนเพื่อพบปะสังสรรค์ ร่วมเล่น เรียนทำงาน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ประกอบกับพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561: 34) กล่าวว่า วัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าวัยอื่น ๆ วัยรุ่นมักจะคบเพื่อนที่มีความสนใจและค่านิยมเหมือนกัน และการคบเพื่อนร่วมวัยเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่สำคัญต่อเด็กวัยรุ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของกมลมาศ สุริยวรรณ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มด้านจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่เข้มแข็งด้านพลังใจ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้นคว้าคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในกลุ่มทดลอง มีคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีคุณลักษณะที่เข้มแข็งด้านพลังใจสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดการมองโลกในแง่ดี อาทิเช่น

เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ เทคนิคการระดมสมอง เทคนิคกรณีตัวอย่าง เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคเกม เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งเป็นเทคนิคและวิธีการที่ผู้วิจัยนำมาสอดแทรกในกิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน เพื่อเกิดความสุขสนทนา และเกิดความสนใจต่อเรื่องที่กำลังศึกษามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2559: 44) ที่ได้กล่าวถึง เทคนิคการเรียนรู้ที่นำมาใช้จัดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มในชั้นเรียน ไว้ดังนี้ เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น เทคนิคการเล่นเกมน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจ กล้าลอง เทคนิคกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและยอมรับผู้อื่น มีความรู้สึกร่วมกันที่มีเพื่อนร่วมคิด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสำเร็จ / การบรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเทคนิคที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดี คือ เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเทคนิคที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการสื่อสารกับสมาชิกภายในกลุ่ม สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น และส่งเสริมให้นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่นักเรียนตั้งไว้ สอดคล้องกับสกอล วรเจริญศรี (2560) ที่ได้กล่าวว่า เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสัมพันธภาพ กำหนดเป้าหมายในชีวิต และกระตุ้นการสื่อสารกับสมาชิกภายในกลุ่ม นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคการระดมสมอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดแนวคิด หรือทางเลือกที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสุนันทา พลับแดง (2554) ที่ได้ระบุว่า เทคนิคระดมสมอง เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยให้อิสระเต็มที่กับทุกคน เพื่อให้เกิดแนวคิดที่หลากหลายและต่างมุมมอง โดยไม่มีการตัดสินว่าคำตอบใดผิดหรือถูก เป็นเทคนิคที่ให้ทุกคนนำความคิดของแต่ละคนออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ เทคนิคการสอนนี้จะช่วยลดความกดดันของนักเรียน และแสดงออกอย่างอิสระ

จากที่กล่าวมาข้างต้น กิจกรรมแนะแนว เป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการมองโลกในแง่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ จารุวรรณ แสงดวง (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่า หลังจากนักเรียนได้รับกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมจิตวิทยาเชิงบวก นักเรียนมีจิตวิทยาเชิงบวกสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ นฤมล จันทร์สุข, ชวนนท์ จันทร์สุข และเพ็ญศรี รอดพรม (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักศึกษาพยาบาล ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยการมองโลกในแง่ดีของกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ที่จะนำกิจกรรมแนะแนวไปใช้เพื่อเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บริบทของสถานศึกษา สภาพแวดล้อม และนักเรียน เพื่อที่จะได้ปรับเนื้อหากิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกับนักเรียน

1.2 ก่อนที่จะนำกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ ควรศึกษาวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและเทคนิคให้เป็นอย่างดี เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรที่ส่งอาจผลต่อการมองโลกในแง่ดี เช่น ช่วงอายุ เพศ สภาพแวดล้อมทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง เป็นต้น

2.2 ควรมีการเสริมสร้างการมองโลกในแง่ดีให้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เช่น โรงเรียนที่มีทั้งนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง เพื่อให้ได้ความคิดเห็น และมุมมองที่มีความหลากหลายต่อเรื่องการมองโลกในแง่ดีเพิ่มมากขึ้น

2.3 ควรมีการติดตาม และประเมินผลการมองโลกในแง่ดีเพื่อศึกษาความคงทนของการมองโลกในแง่ดีต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- จารุวรรณ แสงดวง. (2556). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนผดุงปัญญา จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ (ศษ.ม. (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา))). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- จิตวิไล ประไมย์. (2548). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสวนบัว เขตพญาไท กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ (กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- ธิดารัตน์ แยมณี. (2558). ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นตอนปลาย และวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น. ปรินญาณินิพนธ์ (กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2558.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2545). การแนะแนวเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2.).: สงขลา : ภาวกิจเอกสารและตำรา กลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)).: กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี รามสูต. (2545). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน = *Human behavior and self development* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุงใหม่.).: กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.

Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence : why it can mater more than IQ*. New York: Bantam Books.

Padmakali Banerjee, S. Y. a. A. P. (2016, April). Construction of a Test on Optimism Index: Peroma Perspective. *Journal of Psychology & Clinical Psychiatry*, 5(6), 1-6.

Seligman, M. E. P. (2006). *Learnd Optimism: How to change your mind and your life*. New York: Pocket Books.

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 3

ณัฐกฤตา ทองพงษ์

สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อีเมล: misscoconanan@gmail.com

โสภณ เพ็ชรพวง

สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อีเมล: p1415014@yahoo.com

ญาณิศา บุญจิตรี

สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อีเมล: nuda6812@gmail.com

Received : July 30, 2021 Revised : October 30, 2021

Accepted : November 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 111 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตร (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 22 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถ

ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ด้านความสามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านความสามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาของหลักสูตร (4) สื่อการพัฒนาและแหล่งเรียนรู้ (5) ระยะเวลาในการพัฒนา (6) การวัดและประเมินผล (7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา (8) กระบวนการพัฒนา และ (9) รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 -1.00 3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสมและความเป็นไปได้กับหลักสูตรร้อยละ 100 และมีข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนากับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการปฏิบัติจริงโดยใช้ดิจิทัลมากกว่ากระดาษ

คำสำคัญ: สมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา

THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF INFORMATION AND
COMMUNICATION TECHNOLOGY FOR SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER SURATTHANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3

Natkrita Tongpong

Field in Educational Administration, Suratthani Rajabhat University

E-mail: misscoconanan@gmail.com

Sopon Pechrpuang

Field in Educational Administration, Suratthani Rajabhat University

E-mail: p1415014@yahoo.com

Yanisa Boonchit

Field in Educational Administration, Suratthani Rajabhat University

E-mail: nuda6812@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were to 1) Study the need to develop competencies in the use of information and communication technology 2) Develop a curriculum to enhance competencies in the use of information and communication technology 3) Assess the suitability and possibility of the curriculum to enhance the competencies in the use of information and communication technology for school administrators under Surat Thani Primary Educational Service Area Office 3. The research consisted of 3 steps, which consisted of : Step 1 : Study the need to develop competencies in the use of information and communication technology. The sample group was 111 school administrators by Simple Random Sampling. The research instrument was the questionnaire with a reliability coefficient of 0.94. Data were analyzed by basic statistical tools including mean and standard deviation. Step 2 Develop a curriculum to enhance competencies in the use of information and communication technology. Review the pattern by 5 experts. Step 3 Assess the suitability and possibility of the curriculum to enhance the competencies in the use of information and communication technology by focus group 22 qualified persons.

The results of the research were as follows: 1) The need to develop competencies in the use of information and communication technology for school

administrators under Surat Thani Primary Educational Service Area Office 3. Overall and each aspect at a high level, ranked by highest to lowest, ability to promote Supporting the use of information and communication technology for education, the ability to use and manage information and communication technology, and the ability to assess the use of information technology to improve management 2) The results of curriculum development to enhance competencies in the use of information and communication technology consists of 9 components (1) Rationale (2) Objective (3) Course content (4) Development materials and learning resources (5) Development period (6) Measurement and evaluation (7) Benefits received from the development (8) Development process. and (9) Unit details, The results of assessment of Course Composition were 0.80-1.00 IOC. 3) Assess the suitability and possibility of the curriculum to enhance the competencies in the use of information and communication technology by focus group were the experts agree with the course 100 percent. and there are suggestions for how to apply the course, The results obtained from the development should be compared with the objectives with an emphasis on practicality using digital rather than paper

Keywords : Information and communication technology competencies, Development of competency for school administrators, Development curriculum for school administrators’ competencies.

ความเป็นมาและความสำคัญ

ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงจากภายในภาคส่วนต่างๆ ของประเทศหลากหลายรูปแบบ การก้าวกระโดดของเทคโนโลยีที่นำไปสู่การเป็นสังคมดิจิทัล ทำให้เกิดยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่งทุกอย่าง เนื่องจากการพัฒนาอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีโปรแกรมและการใช้ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถเคลื่อนที่ไปพร้อมกับคนได้ตลอดเวลา และสามารถประมวลผลข้อมูลและแสดงผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วส่งผลให้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยได้มีการผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศให้ก้าวสู่ Thailand 4.0 ที่เน้นขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 3) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการด้านความเท่าเทียม และด้านประสิทธิภาพ การยกระดับระบบสื่อสารและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษานำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการ และบริหารจัดการ มีโครงข่ายสัญญาณสำหรับการทำงานที่มีเสถียรภาพ สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็วและทั่วถึง รวมทั้งมีระบบฐานข้อมูลที่ทันสมัยน่าเชื่อถือ สำหรับสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารในทุกระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 43-44)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร เพราะเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์กรไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ทางด้านเทคนิคการบริหารและประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในระดับต่างๆ โดยสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ให้บังเกิดประโยชน์ต่อองค์กรอย่างทันโลกทันเหตุการณ์ มีการพัฒนาตนเอง การประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับอุดมการณ์และจุดที่ตนเชื่อถือ สามารถโน้มน้าวผู้ตามให้เชื่อมั่นทำตามได้อย่างสันติสุข (พินิตา สุวรรณมาลา, 2557 : 1) โดยในการบริหารองค์กรนั้นจำเป็นต้องมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีทั้งในระดับของการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน ลดค่าใช้จ่ายในระยะยาว ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้การติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นได้ด้วยความเร็ว และไม่ขึ้นอยู่กับเวลา และสถานที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร เพื่อให้เกิดความเท่าทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน (จิรัชยา สมบูรณ์ชัย, 2563)

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสำเร็จให้แก่สถานศึกษาคือสมรรถนะของผู้บริหาร ซึ่งสมรรถนะ (Competency) หรือขีดความสามารถของผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาในคุณลักษณะด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ลักษณะเฉพาะตัว (Attribute) พฤติกรรม (Behavior) ประกอบกับทำให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่างๆตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ (กรกต ขาวสะอาด, 2559 : 16) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นบุคคลสำคัญ

ที่สุดในระบบการนำองค์การ เพราะการนำองค์การเป็นกลไกในการบริหารจัดการการศึกษาของไทย จึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติด้านไอซีทีหรือพัฒนาให้มีความรู้ด้านไอซีทีที่เพียงพอ เพื่อให้การบริหารการศึกษาถูกต้องแม่นยำ และที่สำคัญเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยลดภาระงานของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ, 2553 : 14-15) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยใช้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารเป็นผลลัพธ์สำคัญในการทำให้การบริหารระบบสารสนเทศมีคุณภาพ ส่งผลให้ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจร่วมกันทั้งโรงเรียนและเพื่อประโยชน์ในการวางแผนดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา ให้มีความรวดเร็วทันกับการใช้เทคโนโลยีและเป็นการเตรียมการฝึกอบรมความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (พชระ พลอยทับทิม และนันทรัตน์ เจริญกุล, 2558 : 191).

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรับผิดชอบสถานศึกษาในอำเภอเคียนซา อำเภอชัยบุรี อำเภอบ้านนาเดิม อำเภอบ้านนาสาร อำเภอพระแสง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 154 แห่ง มีการจัดการเรียนการสอนโดยสนองกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จตามกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 รวมถึงนโยบายด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการพัฒนาบุคลากร ที่กล่าวไว้ว่า พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ตามความต้องการของบุคคลและสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัย และการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งในศตวรรษที่ 21 มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการจัดการเรียนการสอน ทั้งการเรียนโดยใช้ DLIT DLTV การประชุม อบรมของผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษาที่ต้องผ่านระบบออนไลน์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3, 2562 : 119)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อันเป็นการพัฒนาทางวิชาชีพให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อมุ่งไปสู่การบริหารที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 154 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 111 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) กำหนดสัดส่วนเป็นอำเภอล้วนสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะแบบตรวจสอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักการของ Likert (1961 : 123) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990 : 202-204)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ดำเนินการโดยการนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา ขอบข่ายและองค์ประกอบของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร และตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 5 คน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 22 คน สรุปผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตร

ผลการวิจัย

ผลการศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความสามารถส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการศึกษา ด้านความสามารถใช้และบริหาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านความสามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า หลักสูตร ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาของหลักสูตร (4) สื่อการพัฒนาและแหล่งเรียนรู้ (5) ระยะเวลาในการพัฒนา (6) การวัดและ ประเมินผล (7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา (8) กระบวนการพัฒนา และ (9) รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80 -1.00

3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้าน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความ เหมาะสมและความเป็นไปได้กับหลักสูตรร้อยละ 100 และมีข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยควร เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนากับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการปฏิบัติจริงโดยใช้ดิจิทัลมากกว่า กระดาษ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีข้อค้นพบที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารมีบทบาทสำคัญในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจ เพื่อการวางแผนและการจัดการ และมีแนวโน้มที่จะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ในอนาคต เพราะเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสารสนเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้ การสื่อสารสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนและใช้ ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ประกอบกับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการ

เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสมรรถนะจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งกำหนดสาระความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จึงส่งผลให้ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 28-30) กล่าวว่า สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ใช้งานได้สะดวก และตรงตามความต้องการ จะช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ มีกระบวนการวิเคราะห์ประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ มีความสมเหตุสมผล เพราะสารสนเทศทั้งหลายนั้น นอกจากจะใช้ในการวางแผน การดำเนินงานและประกอบการตัดสินใจแล้ว ยังนำไปสู่การพัฒนาแนวความคิดและการสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการดำเนินการต่าง ๆ อีกด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของนิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ (2562) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า

2.1 หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) สื่อการพัฒนาและแหล่งเรียนรู้ 5) ระยะเวลาในการพัฒนา 6) การวัดและประเมินผล 7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา 8) กระบวนการพัฒนา และ 9) รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีเนื้อหาครอบคลุม หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นขอบข่ายและเนื้อหาของหลักสูตรเพื่อนำไปกำหนดวิธีการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของมาลินี บุญยรัตพันธุ์ (2558 : 11) กล่าวว่า หลักสูตรจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่ หลักการเป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรจะบอกให้รู้ว่าหลักสูตรนั้นจัดขึ้นเพื่ออะไร จุดมุ่งหมาย คือสิ่งที่แสดงความคาดหวังของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแนวทางหรือวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ และการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของเต็มจิต จันทกา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำทางการศึกษาความร่วมมือทาง

วิชาการกับมหาวิทยาลัยซีหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า หลักสูตร ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล ปรัชญาและแนวคิด หลักการเรียนรู้และพัฒนา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ขั้นตอนในการฝึกอบรม โครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้แนวทางการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม ระยะเวลา คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิธีการคัดเลือก การวัดและประเมินผล และแผนการเรียนรู้

2.2 ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ราย ประเมินความสอดคล้องและความสัมพันธ์กันของเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของหลักสูตร โดยการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 -1.00 แสดงว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาในการดำเนินงานการจัดการเรียนรวม แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมาผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ครอบคลุมขอบเขตของการศึกษาและพัฒนาเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร จึงทำให้หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน สามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของมารุต พัฒนา (2562 : 7-14) กล่าวว่า การร่างหลักสูตร เป็นกระบวนการพัฒนาเอกสารหลักสูตรตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งได้เอกสารหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์พร้อมสำหรับการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ได้แก่ การวิเคราะห์สิ่งกำหนดหลักสูตร การกำหนดรูปแบบของหลักสูตร การพัฒนาเอกสารหลักสูตร และการสอบทานคุณภาพหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจบ บุญจันทร์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า สำหรับการประเมินโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่าโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.57-4.85 แสดงว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71-1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยการสนทนากลุ่ม พบว่า หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พัฒนาขึ้นตามขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีขอบข่ายเนื้อหาที่ครอบคลุมสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ราย เพื่อ

ประเมินความสอดคล้องและความสัมพันธ์กันของเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของหลักสูตร จึงส่งผลให้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของมารุต พัฒนา (2562 : 7-14) กล่าวว่า การสอบทานคุณภาพหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของเอกสารหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้นำร่อง เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรจะสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นกระบวนการสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากเป็นการยืนยันในเบื้องต้นว่าการนำหลักสูตรไปใช้จริงจะประสบความสำเร็จ การสอบทานหลักสูตรเปรียบเสมือนการควบคุมคุณภาพของหลักสูตร ในระดับเบื้องต้น โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบด้วยวิธีการที่เป็นระบบ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ แนวทางการสอบทานคุณภาพหลักสูตรทำได้หลายวิธี โดยส่วนมากจะใช้การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรนั้นๆ มาร่วมกันพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของหลักสูตร โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (focus group) สอดคล้องกับงานวิจัยของเต็มจิต จันทคา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำทางการศึกษาความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยซีหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า การวิเคราะห์การตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 9 รายการ ได้แก่ องค์ประกอบของหลักสูตร สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวทางการฝึกอบรม โครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลระยะเวลาสำหรับวิธีการคัดเลือกและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำหลักสูตรไปใช้โดยศึกษาโครงสร้างหลักสูตรให้มีความเข้าใจชัดเจนตรงกันเพื่อให้การดำเนินการฝึกอบรมตามหลักสูตรเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการสถานศึกษาโดยการใช้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารจัดการ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีทักษะและสมรรถนะ สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคู่มือในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสามารถศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรัชยา สมบูรณ์ชัย. (2563). “ICT For Education” ICT เพื่อการศึกษา และพัฒนาผู้เรียน. เข้าถึงได้จาก:[http://erp.mju.ac.th/openFile.aspx?id=MTY5OTI2.\[2563, กันยายน 15\]](http://erp.mju.ac.th/openFile.aspx?id=MTY5OTI2.[2563, กันยายน 15]).
- นิษฐ์วดี จิโรจน์ภิญโญ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหาร ระบบสารสนเทศของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 9(2), 18-24.
- เต็มจิต จันทคา. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำทางการศึกษาความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยซีหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน*. เข้าถึงได้จาก http://www.reo3.moe.go.th/web/images/download/Report/Summary_Research.Pdf [2563, มิถุนายน 20].
- บรรจบ บุญจันทร์. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 28(2), 187-206.
- พขระ พลอยทับทิม และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2558). การศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเข้าสู่ AEC ของ ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 10(3), 189-198.

- พินิตา สุวรรณมาลา. (2557). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบึงนาราง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มารุต พัฒนาผล. (2562). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- มาลินี บุญยรัตพันธุ์. (2558). *หลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: รามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. (2562). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562*. สุราษฎร์ธานี : กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ:สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. (2553). *การนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา : เอกสารประกอบการอบรมโครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553-2555*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers.
- Likert, S. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973).*Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York : .Harper and Row Publications.

การประเมินทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษา
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ธีรเดช พรหมคช

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อีเมล : thiradech.bh@ku.th

กฤษกร โชติเอื้อชัย

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อีเมล : kritsakorn.c@kus.ac.th

กานตพงศ์ จันทร์ทอง

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อีเมล : kantapong.j@kus.ac.th

ทวีศักดิ์ พลสม

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อีเมล : taweesak.p@kus.ac.th

อภิชัย อินดีคำ

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อีเมล : aphichai.i@kus.ac.th

Received : July 30, 2021 Revised : October 30, 2021

Accepted : November 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบ และ (2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของระหว่างตัวแปรต้น กับทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 768 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสุ่มครีเอจ ระหว่างเดือนธันวาคม 2563 - มกราคม 2564 มีขนาดตัวอย่าง 422 คน เครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถาม เรื่องการสำรวจทักษะทางการเงิน ตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 2018 ฉบับภาษาไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรต้น และทักษะทางการเงินด้วยการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ในการประเมินระดับการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง การประเมินระดับทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ พบว่า ทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทักษะทางการเงิน ทั้งหมดอยู่เกณฑ์สูงในทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรต้น และทักษะทางการเงิน ที่มีอิทธิพล ประกอบด้วย (1) การใช้เหตุผลในการบริโภค (2) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (3) อายุ (4) การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม สามารถอธิบายอิทธิพลในการทำนาย ร้อยละ 46.6 อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ .05

คำสำคัญ : ประสบการณ์ทางการเงิน, ทักษะทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน, พฤติกรรมทางการเงิน, ทัศนคติทางการเงิน

MIDDLE SCHOOL STUDENTS’ ASSESSMENT OF FINAMCIAL LITERACY : A CASE STUDY
OF KASETSART UNIVERSITY LABORATORY SCHOOL CENTER FOR EDUCATIONAL
RESEARCH AND DEVELOPMENT.

Thiradech Bhromkhoch

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : thiradech.bh@ku.th

Kritsakorn Chorttienchai

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : kritsakorn.c@kus.ac.th

Kantapong Jantong

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : kantapong.j@kus.ac.th

Taweesak Polsom

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : taweesak.p@kus.ac.th

Aphichai Indeekham

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : aphichai.i@kus.ac.th

Abstract

The purposes of this study are to assess (1) the Financial Experiences, Financial Literacy, Financial Knowledge, Financial Behavior, and Financial Behavior level of the students, (2) to analyze the factors that influent to Financial Literacy of the student. This study is a survey research study. The questionnaires were administered to volunteering 422 middle school students at Kasetsart University Laboratory School. The statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. It was found

Financial Experiences level was moderate, while Financial Literacy, Financial Knowledge, Financial Behavior and Financial Attitude were high level. From the hypothesis testing, in the analysis of factors influencing Financial Literacy, found that students with rational consumption, self-determination consumption, age, and total-Financial Experiences influencing Financial Literacy of middle school students' Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development with statistical significance at the .05 level.

Keyword : Financial Experiences, Financial Literacy, Financial Knowledge, Financial Behavior, Financial Attitude.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา เริ่มให้ความสำคัญในระดับทักษะทางการเงิน (financial literacy) ของประชากร ซึ่งจะส่งผลต่อระบบสวัสดิการ การจ้างงาน และการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทักษะทางการเงินที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกับทักษะทางสังคมอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาปัจจุบัน เยาวชนในวัย 15 ปี หรือต่ำกว่า กำลังเผชิญการตัดสินใจทางการเงินในการบริโภค หรือใช้บริการทางการเงินต่างๆ ทักษะทางการเงิน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต และช่วยให้เขาสามารถพัฒนาการตัดสินใจในการ (OECD, 2019A)

การมีทักษะทางการเงินที่ดีจะส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ และเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาให้สังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็ว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) ทั้งนี้การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในช่วงกว่า 1 ทศวรรษ โดยเฉพาะเติบโตของการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ที่ส่งผลการการบริโภคในสังคมอย่างมากมาย การโฆษณาและการกระตุ้นการตัดสินใจบริโภคเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว พร้อมกับการขยายตัวของสื่อสังคมออนไลน์ จากข้อมูลของสถิติการใช้งานการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (ณัฐพล เมืองธรรม, 2563) พฤติกรรมการบริโภคของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย มีการซื้อสินค้าผ่านโทรศัพท์มือถือ มากกว่า 2 ใน 3 ของผู้ใช้งานมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

ทักษะทางการเงินของประชากรไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (2559) พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินของประเทศไทย อยู่ที่ 12.8 คะแนน ความรู้ทางการเงิน 3.9 คะแนน พฤติกรรมทางการเงิน 5.8 คะแนน และทัศนคติทางการเงิน 5 คะแนน และพบว่าผู้ที่มีทักษะทางการเงินต่ำเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ เช่น นักเรียน ผู้สูงอายุ แม่บ้าน เป็นต้น จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญของทักษะทางการเงิน และการประเมินทักษะทางการเงิน จึงทำการศึกษิตตามแนวของ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และปัจจัยพื้นฐานของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ และชั้นที่ศึกษา ร่วมกับประสบการณ์ทางการเงิน และตัวแปรทักษะทางการเงิน ที่ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1)ความรู้ทางการเงิน (2)พฤติกรรมทางการเงิน และ (3)ทัศนคติทางการเงิน

งานวิจัยนี้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาทักษะทางการเงิน ในกลุ่มของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงดำเนินการวิจัยในประเด็นนี้ เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปสู่ข้อเสนอในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมทักษะทางการเงินให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของระหว่างตัวแปรต้น กับทักษะทางการเงิน ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสบการณ์ทางการเงิน (financial experiences) หมายถึง การเคยปฏิบัติ เคยมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย การออมเงินในบัญชีธนาคาร การสนทนาเรื่องการเงินภายในครอบครัว การสนทนาเรื่องภายในโรงเรียนและสถานศึกษา การใช้หลักของเหตุผลในการบริโภค และการได้รับอิสระในการตัดสินใจบริโภค

ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) หมายถึง การใช้แนวคิดทางด้านการเงิน ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน

ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) หมายถึง องค์ประกอบมวลรวมของความตระหนักรู้ ความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ รวมถึงพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการตัดสินใจทางการเงิน และกำหนดความเป็นอยู่ทางการเงิน

พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) หมายถึง การตัดสินใจทางการเงิน และการตัดสินใจในบริบทต่างๆ รวมถึงการใช้เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงิน

ทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitude) หมายถึง มุมมองที่มีต่อการใช้จ่ายเงินในปัจจุบัน และคุณค่าของเงินในปัจจุบันและอนาคต

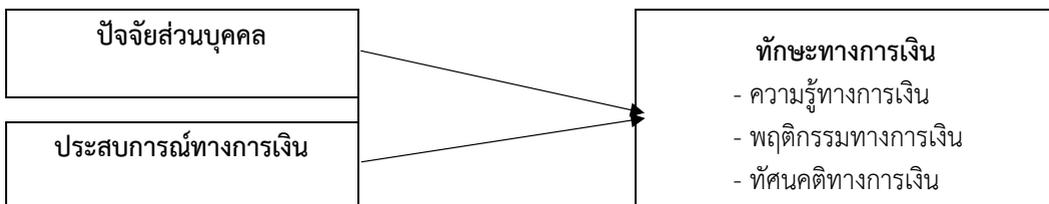
ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีจำนวนประชากร 768 คน กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 264 คน การคำนวณด้วยสูตรของ Yamane (1973) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 422 คน
2. ตัวแปรในการวิจัย
ตัวแปรต้น ปัจจัยส่วนบุคคล และประสบการณ์ทางการเงิน
ตัวแปรตาม ทักษะทางการเงิน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย เดือนสิงหาคม 2563 - มีนาคม 2564

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ตามแนวทางการประเมินความรู้ทางการเงินขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2019A) โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อการสำรวจและประเมินทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ประชากร จำนวน 768 คน (งานทะเบียนและประเมินผล, 2563) ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 คน ประชาสัมพันธ์ให้ประชากรทราบ และให้นักเรียนเลือกตอบตามความสมัครใจ โดยมีนักเรียนที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม 422 คน คิดเป็นร้อยละ 54.95 ของประชากร

2. เครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถาม เรื่องการสำรวจทักษะทางการเงิน ตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) 2018 ฉบับภาษาไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวม การดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยคณะผู้วิจัย กับกลุ่มตัวอย่างระหว่าง เดือนธันวาคม 2563 - มกราคม 2564

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา 1) ความถี่ 2) ร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง 5) การวิเคราะห์การถดถอย แบบพหุคูณ (stepwise multiple regression analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ โดยมีผลการวิจัยดังนี้

การศึกษาและประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์ทางการเงิน และตอนที่ 2 การประเมินทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์ทางการเงิน การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์และประเมินประสบการณ์ทางการเงิน โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการกำหนดเกณฑ์การมีประสบการณ์ทางการเงิน ตามหลักสถิติเบื้องต้นเพื่อกำหนดขนาดอันดับภาคขึ้น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านเพศ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.5 และเพศชาย ร้อยละ 45.5 ด้านอายุ อายุ 12 ปี ร้อยละ 42.2 อายุ 13 ปี ร้อยละ 27.0 อายุ 14 ปี 25.4 และอายุ 15 ปี ร้อยละ 5.5 ด้านชั้น ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 54.0 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 21.4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 24.6

ตารางที่ 1 การประเมินประสบการณ์ทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

(n=422)

ประสบการณ์ทางการเงิน	ประสบการณ์		ค่าเฉลี่ย ย (\bar{x})	S.D.	ระดับการมี ประสบการณ์
	มี	ไม่มี			
1. การออมเงินในบัญชีธนาคาร	379 (89.8)	43 (10.2)	.90	.303	สูง
2. การสนทนาเรื่องการเงินภายใน ครอบครัว	348 (82.5)	74 (17.4)	.82	.381	สูง
3. การสนทนาเรื่องการเงินภายใน โรงเรียน/สถานศึกษา	173 (41.0)	249 (59.0)	.41	.492	ปานกลาง
4. การใช้เหตุผลในการบริโภค	271 (64.2)	151 (35.8)	.64	.468	ปานกลาง
5. การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการ บริโภค	304 (72.0)	118 (28.0)	.72	.449	สูง
การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม			3.49	1.102	ปานกลาง

หมายเหตุ: การประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 0-0.33=มีประสบการณ์ทางการเงิน ระดับต่ำ 0.34-0.66=มีประสบการณ์ทางการเงิน ระดับปานกลาง 0.67 - 1.00=มีประสบการณ์ทางการเงิน ระดับสูง) การประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 0-2.33=มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 2.34-4.66=มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 4.67-7.00=มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.5 ส่วนในรายด้าน การมีประสบการณ์ทางการเงินระดับสูง มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การออมเงินในบัญชีธนาคาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .90 2) การสนทนาเรื่องการเงินภายในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .82 และ 3) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .72 และการมีประสบการณ์ทางการเงินระดับปานกลาง มี 2 ด้าน ประกอบด้วย การใช้เหตุผลในการบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .64 และการสนทนาเรื่องการเงินภายในโรงเรียน/สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .41

ตอนที่ 2 การประเมินทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ การวิเคราะห์ที่ทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และ ทศนคติทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจำแนกระดับของทักษะทางการเงิน การ

กำหนดเกณฑ์จำแนกเป็นไปตามแนวทางองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจในการศึกษา
ความรู้ทางการเงิน ฉบับ 2018 แปลภาษาไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 2 ทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ จำแนกตามเกณฑ์คะแนน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

เกณฑ์ (คะแนนเต็ม)	เกณฑ์คะแนน			ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.	การ ประเมิน ตามเกณฑ์
	คะแนนสูง	คะแนนปาน กลาง	คะแนนต่ำ			
ทักษะทางการเงิน 5 (21 คะแนน)	294 (69.7)	128 (30.3)	0 (0.0)	15.88	2.866	สูง
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	319 (75.6)	80 (19.0)	23 (5.4)	5.21	1.397	สูง
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	335 (79.4)	84 (19.9)	3 (0.7)	6.85	1.568	สูง
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	271 (64.2)	118 (28.0)	33 (7.8)	3.83	1.211	สูง

หมายเหตุ การประเมินระดับ ทักษะทางการเงิน (<6=อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 6-14=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >15=อยู่ในเกณฑ์สูง) ความรู้ทางการเงิน (≤ 2 =อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 3-4=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >5=อยู่ใน
เกณฑ์สูง) พฤติกรรมทางการเงิน (≤ 2 =อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 3-5=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >6=อยู่ในเกณฑ์สูง)
ทัศนคติทางการเงิน (<2=อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 2-3=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >3=อยู่ในเกณฑ์สูง)

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ
ทุกองค์ประกอบ ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง โดยมีทักษะทางการเงิน (15.88) ความรู้ทางการเงิน (5.21)
พฤติกรรมทางการเงิน (6.85) ทัศนคติทางการเงิน (3.83)

ตารางที่ 3 ความรู้ทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามความถูกต้อง

ความรู้ทางการเงิน	คำตอบ		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.	ระดับ ความรู้
	ถูก	ไม่ถูก			
1. การหาร, ไม่คิดคะแนน	403 (95.5)	19 (4.5)	.95	.208	สูง
2. มูลค่าเงินตามกาลเวลา, 1 คะแนน	374 (88.6)	48 (11.4)	.89	.318	สูง
3. การคิดดอกเบี้ยเงินกู้, 1 คะแนน	374 (88.6)	48 (11.4)	.89	.318	สูง

ความรู้ทางการเงิน	คำตอบ		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.	ระดับ ความรู้
	ถูก	ไม่ถูก			
4. การคิดดอกเบี้ยเงินฝาก, 1 คะแนน	317 (75.1)	105 (24.9)	.75	.433	สูง
5. การคิดดอกเบี้ยฝากทบต้น, 1 คะแนน	183 (43.4)	239 (56.6)	.43	.496	ปานกลาง
6. นิยามเงินเฟ้อ, 1 คะแนน	320 (75.8)	102 (24.2)	.76	.429	สูง
7. ความเสี่ยงและผลตอบแทน, 1 คะแนน	360 (85.3)	62 (14.7)	.85	.354	สูง
8. การกระจายความเสี่ยง, 1 คะแนน	269 (63.7)	153 (36.3)	.75	.481	สูง
ความรู้ทางการเงินภาพรวม (7 คะแนน)			5.21	1.397	สูง

หมายเหตุ: การประเมินระดับความรู้ทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 0-0.33=มีความรู้ทางการเงิน ระดับต่ำ 0.34-0.66=มีความรู้ทางการเงิน ระดับปานกลาง 0.67 - 1.00=มีความรู้ทางการเงิน ระดับสูง) การประเมินระดับความรู้ทางการเงินภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 0-2.33=มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 2.34-4.66=มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 4.67-7.00=มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ในระดับสูง (5.21) โดยมีค่าเฉลี่ยความรู้ทางการเงินในแต่ละด้านตามลำดับดังนี้ ระดับสูง ประกอบด้วย การหาร (.95) มูลค่าเงินตามกาลเวลา (.89) การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ (.89) ความเสี่ยงและผลตอบแทน (.85) นิยามเงินเฟ้อ (.76) การคิดดอกเบี้ยเงินฝาก (.75) และการกระจายความเสี่ยง (.75) ตามลำดับ ในระดับปานกลาง คือ การคิดดอกเบี้ยฝากทบต้น (.43)

ตารางที่ 4 พฤติกรรมทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามการปรากฏของพฤติกรรม

พฤติกรรมทางการเงิน	การปรากฏของ		ค่าเฉลี่ย ย (\bar{x})	S.D.	ระดับ พฤติกรรม ทางการเงิน
	พฤติกรรม				
	มี	ไม่มี			
1. ความรับผิดชอบทางการเงินและการจัดสรรเงิน (1 คะแนน)	335 (84.1)	87 (15.9)	.79	.405	สูง
2. การออมอย่างกระตือรือร้น (1 คะแนน)	410 (97.2)	12 (2.8)	.97	.166	สูง
3. การไตร่ตรองก่อนซื้อ (1 คะแนน)	341 (80.8)	81 (19.2)	.81	.394	สูง

พฤติกรรมทางการเงิน	การปรากฏของพฤติกรรม		ค่าเฉลี่ย ย (\bar{x})	S.D.	ระดับ พฤติกรรม ทางการเงิน
	มี	ไม่มี			
4. การชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา (1 คะแนน)	294 (69.9)	128 (30.1)	.70	.460	สูง
5. การดูแลเงินตนเองอย่างใกล้ชิด (1 คะแนน)	302 (71.6)	120 (28.4)	.72	.452	สูง
6. การตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาว (1 คะแนน)	322 (76.3)	100 (23.7)	.76	.426	สูง
7. การตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (2 คะแนน)	422 (100.0)	0 (0.0)	2.00	.500	สูง
8. การแก้ปัญหาเมื่อเงินไม่พอใช้ (1 คะแนน)	239 (56.6)	183 (43.4)	.57	.496	ปานกลาง
พฤติกรรมทางการเงินภาพรวม (9 คะแนน)			6.85	1.568	สูง

หมายเหตุ: การประเมินระดับพฤติกรรมทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 0-0.33=มีพฤติกรรมทางการเงิน ระดับต่ำ 0.34-0.66=มีพฤติกรรมทางการเงิน ระดับปานกลาง 0.67 - 1.00=มีพฤติกรรมทางการเงิน ระดับสูง) การประเมินระดับพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 0-3.00=มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 3.01-6.00=มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 6.01 - 9.00=มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้ตอบแบบสอบถาม มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ในระดับสูง (6.85) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเงินแต่ละด้านตามลำดับดังนี้ ระดับสูง การตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (2.00) การออมอย่างกระตือรือร้น (.97) การไตร่ตรองก่อนซื้อ (.81) ความรับผิดชอบทางการเงินและการจัดสรรเงิน (.79) การตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาว (.76) การดูแลเงินตนเองอย่างใกล้ชิด (.72) และการชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา (.70) ตามลำดับ ในระดับปานกลาง คือ การแก้ปัญหาเมื่อเงินไม่พอใช้ (.57)

ตารางที่ 5 ทักษะคติทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

(n=422)

ทัศนคติทางการเงิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.	ระดับ ทัศนคติ ทาง การเงิน
	เห็นด้วย		เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย				
	อย่างมาก	เห็นด้วย		น้อย	อย่างมาก			
1. การใช้เงินจำเป็นต้อง เก็บออมเพื่อวัน ข้างหน้า	100 (23.7)	108 (25.6)	109 (25.8)	51 (12.1)	54 (12.8)	3.35	1.310	ปาน กลาง

2. การใช้ชีวิตต้องวางแผน	160 (37.9)	141 (33.4)	63 (14.9)	28 (6.6)	30 (7.1)	3.88	1.193	สูง
เพื่อวันข้างหน้า								
3. การใช้จ่ายเงินต้องเพื่อวันข้างหน้า	190 (45.0)	108 (25.6)	74 (17.5)	18 (4.3)	32 (7.6)	3.96	1.217	สูง
ทัศนคติทางการเงิน						3.73	1.211	สูง
ภาพรวม (5 คะแนน)								

หมายเหตุ: การวัดระดับทัศนคติทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33=มีทัศนคติทางการเงิน ระดับต่ำ 2.34-3.66=มีทัศนคติทางการเงิน ระดับปานกลาง 3.67 - 5.00=มีทัศนคติทางการเงิน ระดับสูง) คะแนนภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33=มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 2.34-3.66=มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 3.67-5.00=มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้ตอบแบบสอบถาม มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ในระดับสูง (3.73) โดยมีทัศนคติทางการเงินระดับสูง ดังนี้ การใช้จ่ายเงินต้องเพื่อวันข้างหน้า (3.96) และ การใช้ชีวิตต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้า (3.88) ตามลำดับ ในระดับปานกลางคือ การใช้จ่ายเงินจำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้า

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน การศึกษาอิทธิพลของระหว่างตัวแปรต้นกับทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำวิเคราะห์การถดถอย แบบพหุคูณ (stepwise multiple regression analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังรายละเอียดในตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างทักษะทางการเงินกับแปรอิสระ

(n=422)

ตัวแปร	R	R ²	Adjusted R ²	S.E.	F	p-value
การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04)	.686	0.471	0.466	92.889	0.029	.000*
การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX05)						
อายุ (AGE)						
การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX_All)						

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างทักษะทางการเงินกับตัวแปรอิสระของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงินประกอบด้วย การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX05) อายุ (AGE) และการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX_All) สามารถอธิบายความผันแปรของความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการมีทักษะทางการเงิน ร้อยละ 46.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (R²

= .471) และค่า R^2 ที่ปรับแล้ว (Adjusted $R^2 = .466$) โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 92.889 (S.E = 92.889)

ตารางที่ 7 แสดงรูปแบบสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ	B	SE.B	β	T	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	7.376	1.445		5.105	.000
การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04)	2.684	.255	.449	10.496	.000
การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX 05)	1.963	.286	.308	6.858	.000
อายุ (Age)	.324	.108	.107	2.986	.003
การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX _All)	.338	.135	.130	2.510	.012

(n=422)

จากตารางที่ 7 ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มากที่สุด ได้แก่ การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04) ($\beta=.449$) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX 05) ($\beta=.308$) อายุ (Age) ($\beta=.107$) การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX _All) ($\beta=.130$)

จากรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ

$$y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p$$

$$y = 7.376 + 2.684 (\text{การใช้เหตุผลในการบริโภค})$$

$$+ 1.963 (\text{การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการ$$

บริโภค)

$$+ .324 (\text{อายุ}) + .338 (\text{การมีประสบการณ์ทาง$$

การเงิน

ภาพรวม)

เมื่อแปลคะแนนดิบให้เป็นค่ามาตรฐาน จะได้สมการพยากรณ์ ทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

จากรูปสมการถดถอยพหุคูณ

$$Z = b_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \dots + \beta_px_p$$

$$Z = 7.376 + .499(x_1) + .308(x_2) + .107(x_3) + .130(x_4)$$

สามารถแทนค่าสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

ทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น = 7.376 + .499(การใช้เหตุผลในการบริโภค) + .308(การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค) + .107(อายุ) + .130 (การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าการประเมินระดับการมีประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ พบว่า การมีประสบการณ์ทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประสบการณ์ในระดับสูง 3 ด้าน ประกอบด้วย การออมเงินในบัญชีธนาคาร (.90) การสนทนาเรื่องการเงินภายในครอบครัว (.82) และการได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (.72) ในการประเมินทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับสูงในทุกด้าน ทักษะทางการเงิน (15.88) ความรู้ทางการเงิน (5.21) พฤติกรรมทางการเงิน (6.85) และทัศนคติทางการเงิน (3.73) ในแต่ละด้านสูงกว่าค่าเฉลี่ยของการสำรวจของประเทศไทย ในทุกด้าน โดยอยู่ในระดับเดียวกับ และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มประเทศในเอเปค ที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ แคนาดา ที่มีทักษะทางการเงิน (14.6) ความรู้ทางการเงิน (4.9) พฤติกรรมทางการเงิน (6.2) และทัศนคติทางการเงิน (3.5) ซึ่งผลการประเมินสอดคล้องกับ OECD (2019B) ในโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA นักเรียนที่มีความฉลาดทางการเงิน ที่มีความรู้ทางการเงินระดับ 2 จะลักษณะร่วมกันในความสามารถในการจัดการเงินของตนเอง ผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการให้ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ และการศึกษาในโรงเรียนมีโอกาสมาก จะส่งเสริมให้มีความรู้ทางการเงินมากกว่าโรงเรียนที่ด้อยโอกาส (OECD, 2020) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Swiecka B., E. Yesidag, E. Ozen และ S. Grima (2020) ที่ทำการศึกษาทักษะทางการเงินในโปแลนด์ ที่พบว่า นักเรียนที่มีทักษะทางการเงินดี สามารถหาความรู้ทางการเงินผ่านอินเทอร์เน็ต หนังสือ บทความ บล็อก หรือช่อง YouTube ที่มีเนื้อหาทางการเงินที่เหมาะสมกับช่วงวัยเข้าได้

จากการวิเคราะห์สมการพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สามารถพยากรณ์ทักษะทางการเงิน มี 4 ปัจจัย คือ การใช้เหตุผลในการบริโภค การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค อายุ และการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ ร้อยละ 46.6 โดยปัจจัยหลัก 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ การมีประสบการณ์ทางการเงิน (1)การใช้เหตุผลในการบริโภค และ (2)การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค มีบทบาทสำคัญในการร่วมกันพยากรณ์การเกิดทักษะทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการรับรู้คุณค่าในตนเอง ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินของ Tang และ Baker (2016) ที่พบว่าการรับรู้คุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับพฤติกรรมทางการเงิน และจากข้อค้นพบ การใช้เหตุผลในการบริโภค และการได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าในตนเองของนักเรียน

ดังนั้นจากสมการพยากรณ์ และการอภิปรายผล การส่งเสริมให้ การใช้เหตุผลในการบริโภค การให้อิสระในการตัดสินใจบริโภค การมีอายุที่เพิ่มสูงขึ้น และการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวมให้สูงขึ้น จะมีอิทธิพลทางบวกต่อทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การประเมินทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษา การส่งเสริมให้เกิดทักษะทางการเงินแก่นักเรียน ควรส่งเสริมให้นักเรียน ใช้เหตุผลในการบริโภค และมีอิสระในการเลือกด้วยตัวเอง โดยผู้ปกครองและครูผู้สอนมีส่วนในการเสริมแรงในการใช้เหตุผลในการบริโภค

2. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางการเงินที่น่าสนใจ อย่างเป็นทางการ เช่น การเรียนรู้เรื่องดอกเบี้ยทบต้น การเก็บออมและการลงทุนเพื่ออนาคต การฝึกลงทุนในตลาดหุ้นผ่านโปรแกรมจำลองของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (click2win) เพื่อสร้างการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะทางการเงิน

3. การเพิ่มการพูดคุยเรื่องการเงินในชีวิตประจำวัน ในโรงเรียน/สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางการเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นต่างๆ และศึกษาประสิทธิภาพการใช้งานกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางการเงิน และการพัฒนาทักษะทางการเงิน

2. การขยายผลการศึกษาไปยังครอบครัวของนักเรียน เพื่อศึกษาบทบาทของครอบครัวในการเสริมสร้างทักษะทางการเงิน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา และได้รับความอนุญาติการใช้งานแบบประเมินความรู้ทางการเงินขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ฉบับ 2018 แปลภาษาไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

บรรณานุกรม

งานทะเบียนและประเมินผล (2563). จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2563.

Retrieved from <https://www2.kus.ku.ac.th/WebRegisterKus>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559) รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2559. ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย: กรุงเทพฯ.

ณัฐพล เมืองธรรม. (2563) อัปเดตสถิติ E-commerce ครั้งแรกของปี 2020. Online

Retrieved from <https://www.everydaymarketing.co/trend-insight/digital-stat-2020-e-commerce-covid-19-we-are-social/>

OECD. (2019A) PISA 2018 Assessment and Analytical Framework. PISA, OECD Publishing: Paris.

OECD. (2019B) OECD/INFE Report on Financial Education in APEC Economies: Policy and practice in a digital world. PISA, OECD Publishing: Paris.

OECD. (2020) PISA 2018 Result (Volume IV): Are Student Smart about Money?. PISA, OECD

Publishing, Paris.

Swiecka B., E. Yesidag, E. Ozen และ S. Grima (2020) Financial Literacy: The Case of Poland. *Sustainability*. 12(2): 700.

Tang, N and Baker, A. (2016) Self-esteem, financial knowledge and financial behavior. *Journal of Economic Psychology*. 54, June, 164-176.

Yamane, T. (1973) *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชา คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กรรณิกา ไวโสภา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

อีเมล : Kannika.va@mbu.ac.th

กมลรัตน์ วงศ์ถามาตย์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

อีเมล : Kamonrat@srur.ac.th

Received : July 30, 2021 Revised : October 30, 2021

Accepted : November 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหทัยคริสเตียน จังหวัดเลย โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากการจับฉลากจำนวน 1 ห้องเรียน จากทั้งหมด 4 ห้องเรียน ซึ่งนักเรียนของแต่ละห้องเป็นแบบคละความสามารถ ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง บทประยุกต์ จำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง บทประยุกต์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสอดคล้องเหมาะสม ในระดับ มาก
2. เปรียบเทียบคะแนนการจัดการเรียนรู้จากการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างเรียนมีค่าร้อยละ 87 และคะแนนสอบหลังเรียนมีค่าร้อยละ 88 แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงกว่าที่ตั้งไว้
3. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเท่ากับ 4.96 คะแนน และคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 8.91 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า

คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, คณิตศาสตร์

PROBLEM-BASED LEARNING (PBL) OF LEARNING AREA OF MATHEMATICS ON MATHEMATICAL APPLICATION FOR PRATHOMSUKSA 5 CLASS.

Kunnika Vaisopha

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus

E-mail: Kannika.va@mbu.ac.th

Kamonrat Wongtamart

Faculty of Education, Surindra Rajabhat University

E-mail: Kamonrat@srru.ac.th

Abstract

The objectives of the research were to develop teaching-learning activities through the problem-based learning (PBL), to compare PBL results of the students before and after learning, and to survey the students' opinions towards PBL on Mathematical Application for Prathomsuksa 5 Class. The samples of the research were forty-five capability-mixed students in one among four classrooms, selected by the simple random sampling method. The instruments used for data collection comprised of five PBL lesson plans on Mathematical Application for Prathomsuksa 5 Class, Mathematical Problem-solving Skill Test, and Survey of Student Satisfaction with PBL on Mathematical Application for Prathomsuksa 5 Class.

The findings of the research were as follows:

1. The efficiency of five PBL lesson plans on Mathematical Application for Prathomsuksa 5 Class was found consistent at a high level.
2. The comparison of the students' scores from PBL of Learning Area of Mathematics on Mathematical Application for Prathomsuksa 5 Class was found that their scores during learning accounted for 87% and those after learning were equal to 88%. It revealed that the efficiency of five PBL lesson plans of Learning Area of Mathematics on Mathematical Application for Prathomsuksa 5 Class was found to be higher than the given criteria.
3. The comparison between the pretest scores of Prathomsuksa 5 students and their posttest ones through PBL of Learning Area of Mathematics on Mathematical Application was found that average scores of the pretest were equal to 4.96 and those of the posttest were equal to 8.91. The comparison between the pretest and the posttest was found that the posttest scores of Prathomsuksa 5 students learning by the

PBL approach were found to be higher than the pretest scores at a statistically significant level of 0.05.

4. The opinions of the students on PBL of Learning Area of Mathematics on Mathematical Application for Prathomsuksa 5 Class were found to be at a high level.

Keywords: problem-based learning, mathematics

บทนำ

การศึกษา เป็นกระบวนการส่งเสริมให้บุคคลเจริญเติบโตและมีความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและมีคุณธรรมสูง พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มี จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์อยู่ในกลุ่มทักษะอันเป็นเครื่องมืออันนำไปสู่การเรียนรู้และการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ เป็น พื้นฐานในการศึกษาและมีความสำคัญในการพัฒนาบุคคล ตลอดจนพัฒนาศักยภาพสมอง ส่งผลให้มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบระเบียบ มีแบบแผน สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาใน สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จึงมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนคณิตศาสตร์อย่าง มีความหมายเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยความเข้าใจ ผักผ่อนให้เกิดทักษะจนเกิดความคล่องแคล่ว เมินยำ พัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักคุณค่าของคณิตศาสตร์ ทำงานอย่างมีระบบ และสามารถนำคณิตศาสตร์ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 หน้า 36) ดังนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และต้องคำนึงถึงการ จัดสถานการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ต้องให้นักเรียนรู้จักคุณค่าของ วิชาคณิตศาสตร์และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ผ่านมานักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี แต่มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยยังคงมีความสามารถเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา การแสดงหรือการอ้างเหตุผล การสื่อสารหรือการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์กับ สถานการณ์ต่างๆ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียนไม่ สามารถนำความรู้คณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี , 2551, หน้า 17) และปัญหาในตัวผู้เรียนเองยังมีปัญหาเกี่ยวกับ การทำแบบฝึกหัดที่มีลักษณะเหมือน ตัวอย่างนักเรียนจะทำได้ แต่ถ้าโจทย์พลิกแพลงจากตัวอย่างไม่ได้ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ รายวิชา จึงทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ควรจัด กิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างมีความสุขและพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็ม ศักยภาพที่มีอยู่ พิมพ์พร ฟองหล้า (2555) กล่าวถึงปัญหาการเรียนคณิตศาสตร์ที่พอสรุปได้ดังนี้ ด้าน ผู้เรียนพบว่า นักศึกษาพื้นฐานไม่ดี ไม่มี ความถนัด ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการ

แก้ปัญหาได้ คิดแก้ปัญหาไม่เป็น ทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านไม่ได้ ขาดความเอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจและไม่ตั้งใจเรียน ขาดทักษะในการคิดคำนวณ มีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียน ขาดเรียนบ่อย เนื้อหา รายวิชามากและยากเกินไป น่าเบื่อ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ด้านครูผู้สอนพบว่า ครูใช้วิธีการสอน แบบบรรยายอย่างเดียว อาจารย์เข้มงวดในการทำงาน สอนจริงจังทำให้บรรยากาศในการเรียนเครียด ไม่ใช้สื่อการสอน สอนเร็ว สอนไม่น่าสนใจ อธิบายไม่รู้เรื่อง และข้อสอบยากเกินไป ขาดความสามารถด้าน เทคนิคกระบวนการสอน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล มุ่งเน้นการสอนที่ต้องการ คำตอบมากกว่ากระบวนการ ไม่สนใจนักเรียนที่เรียนอ่อน ขาดการสอนซ่อมเสริม ด้านหลักสูตร พบว่า เนื้อหาหลักสูตรกว้างเกินไปและบางอย่างยากเกินไป วิธีการสอนมากทำให้เด็กสับสน

สภาพการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในปัจจุบันโดยเฉพาะการเรียนรู้ในระดับพื้นฐานที่พบว่าการศึกษาคณิตศาสตร์ไม่สามารถสร้างนักคิด นักสร้างสรรค์ นักค้นคว้าได้เท่าที่ควร ทั้งๆ ที่คณิตศาสตร์ เป็นวิชาพื้นฐานเป็นกลุ่มทักษะที่ต้องอาศัยความคิดรวบยอด ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มสาระอื่นๆ (นิวัฒน์ สารจันทร์, 2545, หน้า 44) การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ต้องมีการ เปลี่ยนจากการเน้นให้จดจำข้อมูลทักษะพื้นฐานเป็นพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจหลักการ และ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีทักษะพื้นฐานที่เพียงพอในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ ใหม่ๆ นักเรียนจะต้องได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem- Based Learning: PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง เป็นแนวคิดที่ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนและได้ลงมือปฏิบัติ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตน การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องหาความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเรียนรู้และเจตคติทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยกำหนดแนวทางการวิจัยตามแบบแผนการวิจัย เชิงทดลอง เพื่อพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพอันเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ สามารถนำความรู้ ทักษะ กระบวนการไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหทัยคริสเตียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากการจับฉลากจำนวน 1 ห้องเรียน จากทั้งหมด 4 ห้องเรียน ซึ่งนักเรียนของแต่ละห้องเป็นแบบคละความสามารถ จำนวน 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง บทประยุกต์ จำนวน 5 แผน
2. แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ คณิตศาสตร์ แบบ

อัตนัย จำนวน 4 ข้อ

3. แบบวัดความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง บทประยุกต์การสร้าง

การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ จำนวน 5 แผน มีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนรูปแบบต่างๆ
2. สร้างแผนการสอนตามขั้นการสอนตามรูปแบบของสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ มีจำนวน 6 ขั้นตอน ของกระบวนการใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและกระบวนการ แล้วนำไปปรับปรุงและแก้ไข
4. นำแผนให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประเมินความสอดคล้องของแผนการสอน ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้
5. สร้างข้อคำถามในแบบประเมินให้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการประเมินมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับการประเมิน 5 ระดับ โดยให้ความสำคัญ

ดังนี้

ความเหมาะสมมากที่สุด	5	คะแนน
ความเหมาะสมมาก	4	คะแนน
ความเหมาะสมปานกลาง	3	คะแนน
ความเหมาะสมน้อย	2	คะแนน
ความเหมาะสมน้อยที่สุด	1	คะแนน

โดยเกณฑ์มีเกณฑ์ การแปลผล การกำหนดค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก

คะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยระดับน้อย

คะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณภาพระดับประดัดน้อยที่สุด

6. นำแผนการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปทดลองสอนกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้องเรียน

การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ มีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1 ขั้นการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและการเขียนข้อสอบ

1.2 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนที่สร้างขึ้น

1.3 เขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกโดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2 ขั้นการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์, 2549)

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

2.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยนำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งข้อสอบที่จะนำไปใช้ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์, 2549)

2.3 วิเคราะห์ค่าความยาก (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อสอบแต่ละข้อโดยนำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักเรียน ที่ศึกษาที่เคยเรียนเนื้อหา เรื่อง บทประยุกต์ แล้วจำนวน 30 คน จากนั้นนำผลที่ได้จากกาทดสอบนักเรียน มาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน จากนั้นจึงวิเคราะห์หาค่าความยาก (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก(Discrimination) ของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้เทคนิค 30 % (Gronlund and Linn, 1990 : 249) และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์, 2549)

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำข้อสอบที่ผ่านการหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ไปทดสอบกับนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหา เรื่อง บทประยุกต์ มาแล้ว จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้จากการทดสอบนักศึกษา มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์, 2549) แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ ปรับปรุง และคัดเลือกข้อสอบ ที่ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ แล้วจึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้

- 1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบวัด
- 2 กำหนดคุณลักษณะในด้านต่างๆของความพึงพอใจที่ต้องการประเมินโดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อ
- 3 ปรับปรุงแบบวัดความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้น มาประยุกต์ใช้โดยเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 4 สร้างข้อคำถามในแบบประเมินให้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการประเมินมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับการประเมิน 5 ระดับ โดยให้ความสำคัญดังนี้

มีความพึงพอใจมากที่สุด	5	คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	4	คะแนน
มีความพึงพอใจปานกลาง	3	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	2	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

และนำแบบประเมินที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและประเมินผลการศึกษาตรวจสอบ โดยเกณฑ์มีเกณฑ์ การแปลผล การกำหนดค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนน 4.50 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจระดับมากที่สุด
คะแนน 3.50 – 4.49	หมายถึง	พึงพอใจระดับมาก
คะแนน 2.50 – 3.49	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
คะแนน 1.50 – 2.49	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
คะแนน 1.00 – 1.49	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือกับโรงเรียนโรงเรียนหทัยคริสเตียน จังหวัดเลย จำนวน 1 ห้องและใช้ทดลองแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องบทประยุกต์
2. ชี้แจงให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบถึงรูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. นำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ไปทำการทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดลองครั้งนี้ เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pretest)
4. ดำเนินการทดลอง โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องบทประยุกต์สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง
5. ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยนำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดแรก แล้วบันทึกผลคะแนนหลังเรียน

6. ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบและแบบสอบถาม นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบ สมมติฐานโดยใช้วิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อ (Content Validity) ของแบบทดสอบ

1.2 การหาความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบ

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ

1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีแบบคูเดอร์- ริชาร์ดสัน

2. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ เรื่องบท ประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สูตร E_1/E_2

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบผลการเรียนรู้

3.1 ค่าเฉลี่ย

3.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ ผลการเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ สถิติ ทดสอบ ที (t-test) โดยไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.3$ SD. = 0.77)

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเหมาะสม ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

แผนที่	ชื่อแผน	\bar{x}	SD.	ระดับความเหมาะสม
1	ร้อยละ	4.09	1.02	มาก
2	การเขียนเศษส่วนที่ตัวส่วนเป็นพหุคูณของ 10 และ 100 ในรูปทศนิยมและร้อยละ	4.36	0.49	มาก
3	การเขียนร้อยละให้อยู่ในรูปเศษส่วนและ ทศนิยม	4.27	0.70	มาก
4	การเขียนทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่งให้อยู่ใน รูปร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์	4.50	0.51	มากที่สุด
5	การเขียนทศนิยมสองตำแหน่งในรูปร้อยละและ เปอร์เซ็นต์	4.05	0.95	มาก

จากตาราง 1 พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏผลตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามที่ตั้งไว้ 75/75

นักเรียน เลขที่	คะแนนแบบฝึกและใบงาน					คะแนน สอบหลัง เรียน
	แผน 1 (10)	แผน 2 (10)	แผน 3 (10)	แผน 4 (10)	แผน 5 (10)	
1	9	8	10	10	10	10
2	10	9	10	8	9	10
3	8	10	9	10	10	10
.						
.						
43	9	10	10	10	9	10
44	10	8	9	9	10	10
45	8	10	10	10	10	9
ร้อยละ	87					88

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนจากการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างเรียนมีค่าร้อยละ 87 และคะแนนสอบหลังเรียนมีค่าร้อยละ 88 แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงกว่าที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งนำเสนอในรูปแบบตารางดังนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	45	4.96	0.90	17.10*	0.0000
หลังเรียน	45	8.91	1.22		

จากตาราง 3 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเท่ากับ 4.96 คะแนน และคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 8.91 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ซึ่งนำเสนอในรูปตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์

ข้อ ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	SD.	ระดับ ความ คิดเห็น
	ด้านเนื้อหา			
1.	เนื้อหาที่เรียนน่าสนใจ	4.18	0.81	มาก
2.	เนื้อหาที่เรียนยากเกินไป	4.13	0.88	มาก
3.	เนื้อหาเหมาะแก่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.16	0.88	มาก
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
4.	กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนน่าสนใจ	3.93	0.89	มาก
5.	กิจกรรมมีความต่อเนื่องหลากหลาย กลมกลืนสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ	4.16	0.80	มาก
6.	สื่อและอุปกรณ์น่าสนใจ	3.96	0.90	มาก
7.	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา และทักษะ	4.47	0.76	มาก
8.	กิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะทางตัวเลข	4.04	0.85	มาก
9.	การเรียนรู้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	4.07	0.91	มาก
10.	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงาน	3.96	0.93	มาก
	การวัดผลประเมินผล			
11.	แบบฝึกหัด ใบงาน สื่อความหมายชัดเจน	4.22	0.79	มาก
12.	เกณฑ์ในการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม	4.18	0.89	มาก
13.	ใช้วิธีวัดผลที่หลากหลาย	4.18	0.83	มาก
	ผลที่ได้จากการเรียน			
14.	สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.98	0.78	มาก
	รวม	4.11	0.85	มาก

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 มีระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แผนการสอนมีความสอดคล้อง ในระดับมาก ซึ่งผลการจัดการเรียนรู้ผลคะแนนเฉลี่ยระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 87 และคะแนนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 88 ในการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนการ

ทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจากการสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ เมื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ พิจิตร อุตะโปน (2550: 77) ได้สร้างชุดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานศึกษาผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากการอาสาสมัคร จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ด้วยชุดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม เป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ระดับนัยสำคัญ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในระดับมาก ยังสอดคล้องกับ บุญนำ อินทนนท์ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบำรุง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ผลวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ วาสนา กิมเท็ง (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และความรู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากสื่อของจริง หรือสื่อที่น่าสนใจเพื่อทำให้นักเรียนสนุกอยากทำกิจกรรม

2) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนแสดงความคิดไม่จำกัด ไม่มีถูก และไม่มีผิดทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมและได้ข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการเขียนงานให้มีคุณภาพมากขึ้น

3) การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนควรคำนึงถึงเวลาในการสอนในแต่ละกิจกรรมไม่ให้ยืดเยื้อจนเกินไปเพราะจะทำให้กิจกรรมต่างๆทำไม่ทันเวลาที่กำหนด

4) ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง ผู้สอนควรเตรียมข้อมูลที่สอนให้มาก เพื่อเมื่อเกิดปัญหาจะสามารถแก้ไขปัญหาได้

5) หลังจากเสร็จในแต่ละกิจกรรมควรมีการสรุปสิ่งที่ได้ในแต่ละกิจกรรมรวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลของแต่ละกิจกรรมเพื่อป้องกันการลืมข้อมูลใน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการทดลองค่อนข้างน้อย คือใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบผสมผสาน 5 แผน ซึ่งอาจทำให้ยังไม่เห็นพัฒนาการของการใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนที่ชัดเจน ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปจึงควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองให้มากกว่านี้ ความต่อเนื่องในการสอนยังทำให้นักเรียนเห็นและเข้าใจขั้นตอนของรูปแบบการสอนและจะช่วยให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมได้ตามขั้นตอนได้อย่างรวดเร็ว และการเรียนรู้ตามที่ตั้งไว้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริม
นิวัตน์ สาระพันธ์. (2545). *กิจกรรมเสริมความคิดเรียนคณิตให้สนุก*. วิทยากร 100.10:14-17 ;
มกราคม.
- บุญนำ อินทนนท์. (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการ
แก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบำรุงที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. (ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญธรรม กิจปริตาบริสุทธิ์. (2549). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ :
จามจุรีโปรดักท์.
- พิจิตร อุตตะโปน. (2550). *ชุดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์)
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พร ฟองหล้า (2555). *คณิตศาสตร์ทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- วาสนา กิมแท็ง. (2553). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based
Learning) ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของนักเรียนชั้น*

มัธยมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาบัณฑิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ทักษะ /กระบวนการ
ทางคณิตศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หจก. ส เจริญการพิมพ์.

การเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกิจกรรมแนะแนว

จิราภา บุตรสีตระราช

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : budsritarad@gmail.com

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : budsritarad@gmail.com

ครรชิต แสนอุบล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : mattawan.kukkik@gmail.com

Received : June 1, 2021 Revised : August 20, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนว การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 372 คน ระยะที่ 2 การเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 17 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แบบวัดความพร้อมทางอาชีพ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 และ 2) กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพร้อมทางอาชีพโดยรวมและรายด้านทุกด้านของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 2) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีความพร้อมทางอาชีพสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนให้สูงขึ้น

คำสำคัญ : ความพร้อมทางอาชีพ, กิจกรรมแนะแนว, มัธยมศึกษาตอนปลาย

ENHANCEMENT OF CAREER READINESS OF HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH GUIDANCE ACTIVITIES

Jirapa Budsritarad

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail: budsritarad@gmail.com

Patcharaporn Srisawat

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail : mattawan.kukkik@gmail.com

Kanchit Saenubol

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail : mattawan.kukkik@gmail.com

Abstracts

The purposes of this study are as follows: (1) to study the career readiness of high school students; and (2) to compare career readiness of high school students before and after participating guidance activities. The study was divided into two phases. The first phase studied the career readiness of high school students. The sample was selected by simple random sampling and consisted of 372 students. The second phase was enhancing career readiness among high school students through guidance activities. The sample consisted of 17 high school students by using purposive sampling. The instruments used in this study were as follows: (1) a career readiness inventory with a reliability of .95; and (2) guidance activities to enhance the career readiness of high school students. The statistics were used to analyze the data were mean, standard deviation, and a dependent t-test. The research results were as follows: (1) the career readiness of students in total and for each component were at a Average level; and (2) there were statistically significant differences at a level of .01 in total and for each component of career readiness in the experimental group were found to exist before and after participation in guidance activities. The results indicated that guidance activities were the key factors in increasing positive change in terms of the career readiness of students.

Keywords: Career readiness, Guidance activities, High school students

บทนำ

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 กระทรวงศึกษาธิการ (2563) โดยมีวัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปด้านการศึกษาของประเทศ และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ 21 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และ มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2561 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายและจุดเน้นในระดับมัธยมศึกษา กล่าวถึง การได้จัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่ การสร้างอาชีพและการมีงานทำ เช่น ทักษะภาษา เพื่อเป็นมัคคุเทศก์ ทักษะด้านกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่ นักกีฬาอาชีพ จากนโยบายของรัฐบาลชี้ให้เห็นถึงนโยบายเร่งด่วนด้านอาชีพ เพื่อให้ประชาชนในสังคมมีอาชีพที่มั่นคง และสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ เยาวชนหรือผู้เรียนทุกคนย่อมได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาต่างๆ โคนสถานศึกษาเป็นแหล่งสร้างความรู้ด้านวิชาการ ความรู้ด้านวิชาชีพหรือทักษะชีวิต สร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยกรมการจัดหางาน (2561a, น. 10-11) กำหนดกระบวนการช่วยให้ผู้รับ การแนะนำรู้จักอาชีพ ว่าข้อมูลอาชีพมีความสำคัญและประโยชน์ต่อนักแนะแนวอาชีพ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ครูแนะแนว และประชาชนทั่วไป ที่จะใช้เป็นข้อมูลที่ศึกษาเกี่ยวกับโอกาสการมีงานทำ ลักษณะการทำงาน ความก้าวหน้าของแต่ละอาชีพ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของตนเองก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

จากการสัมภาษณ์ครูแนะแนวและผู้วิจัยที่ปฏิบัติหน้าที่สอนวิชาแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังขาดความพร้อม ทางอาชีพนักเรียนให้ความสนใจเรื่องอาชีพน้อย ขาดความกระตือรือร้นในการหาข้อมูลเรื่องอาชีพ อีกทั้งยังขาดการตั้งเป้าหมายของการประกอบอาชีพในอนาคต และให้ความสำคัญ เรื่อง การวางแผนเข้าสู่อาชีพน้อย ส่งผลทำให้เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาแนะแนวนักเรียนไม่สามารถบอกเส้นทางไปสู่อาชีพในอนาคตได้ นักเรียนส่วนใหญ่เพียงแต่ทราบความชอบของตนเองเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ Ginzberg (1971 อ้างถึงใน หนึ่งฤทัย กุระเสถียร, 2548, น.46-47) กล่าวถึง ระยะเวลาตัดสินใจเลือกอาชีพที่ไม่แน่นอน (Tentative period) อยู่ในช่วงอายุ 11 ปี 17 ปี เด็กในระยะนี้จะพิจารณาการเลือกอาชีพจากความชอบของตนเอง เช่น ความสามารถ รวมถึงค่านิยมของตนเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยพิจารณาจากลักษณะอาชีพตามที่พบจากบุคคลต้นแบบ โดยการที่จะพัฒนาหรือเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพให้แก่แก่นักเรียนได้นั้นต้องอาศัยกิจกรรมหรือสื่อต่างๆเพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนานักเรียน ดังที่ กรมวิชาการ (2544) ได้ระบุขอบข่าย ในด้านการศึกษาและด้านอาชีพ ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนว ด้านการศึกษา จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มความสามารถและเต็มตามศักยภาพ สามารถวางแผนการเรียน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมแนะแนว ด้านอาชีพ ยังจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง ในทุกด้านที่เกี่ยวกับอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้อะไรของการทำงาน การสำรวจอาชีพอย่างหลากหลาย การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ การเข้าใจทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ตลอดจนจะต้องมีการพัฒนาตนเองด้านอาชีพตามความถนัดและความสนใจของตนเอง โดย หนึ่งฤทัย กุระเสถียร (2548) ได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อการพัฒนา ด้านการศึกษาและอาชีพกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาในด้านการศึกษาและอาชีพ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนว โดยประยุกต์แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการแนะแนวอาชีพของ Super และเนื้อหาเกี่ยวกับพร้อมทางอาชีพจาก The Career Development Inventory – Australian version ของ Wendy P. Peter C. & Rebecca S. (2005) ประกอบในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งการวิจัย เป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะที่ 2 เสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสร้างกิจกรรมแนะแนวและทำการทดลองเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ โดยผู้วิจัยมุ่งหวังว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สามารถเพิ่มระดับความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

วิธีการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพร้อมทางอาชีพเพิ่มขึ้น หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ซึ่งมีจำนวน 11 โรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 5,280 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความพร้อมทางอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน ประคอง วรรณสุต, 2542, น.10) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับความคลาดเคลื่อน +5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 372 คนผู้วิจัยสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มได้จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนชินโรสวิทยาลัยโรงเรียนทวีธาภิเศกและ โรงเรียนสตรีวิฑูระฉิ่ง จากนั้นทำการสุ่มห้องเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้จำนวน 18 ห้องเรียน คือ โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย จำนวน 107 คน โรงเรียนทวีธาภิเศก จำนวน 163 คน และ โรงเรียนสตรีวิฑูระฉิ่ง จำนวน 102 คน

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพโดยกิจกรรมแนะแนว

กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 2 เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์จากนักเรียนที่มีคะแนนการทำวัด แบบวัดความพร้อมทางอาชีพ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวจำนวน 17 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรจัดกระทำ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ

ตัวแปรตาม

ความพร้อมทางอาชีพ

การดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 โดยการนำแบบวัดความพร้อมทางอาชีพไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 จำนวน 372 คน

2. ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 17 คน ทำแบบวัดความพร้อมทางอาชีพ (Pretest) จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการทดลองเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพตามแผนกิจกรรมแนะแนวที่วางไว้ เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัดความพร้อมทางอาชีพ (Posttest) และนำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความพร้อมทางอาชีพ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความพร้อมทางอาชีพของนักเรียน โดยผู้วิจัยพัฒนามาจาก The Career Development Inventory – Australian version ของ Wendy P. Peter C. & Rebecca S. (2005) มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ 1.ด้านการวางแผนทาง 2.ด้านการสำรวจอาชีพ 3. ด้านการสำรวจโลกของการทำงาน 4.ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ ลักษณะแบบวัดเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ (Multiple Choice) จำนวน 5 ตัวเลือกมีจำนวนทั้งสิ้น 51 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 3 ท่าน พิจารณา ผลพบว่า แบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด พบว่า แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.21-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95

2. กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ ผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ของการวิจัย กับ เนื้อหา จากนั้นนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนา และนำกิจกรรมแนะแนวไปดำเนินการวิจัย จำนวน 10 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล/การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์ (Index of Consistency: IOC) ของแบบวัดความพร้อมทางอาชีพ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบวัดความพร้อมทางอาชีพรายข้อ โดยพิจารณาและเลือกรายข้อมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความพร้อมทางอาชีพ โดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และวิเคราะห์คุณภาพของกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความ สอดคล้อง

ระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว และร่วมกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

2.สถิติพื้นฐานของแบบสอบถามความพร้อมทางอาชีพ ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ที่ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

ผลการศึกษา

1.ผลการศึกษาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพร้อมทางอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31, S.D.=.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนทางอาชีพ ($\bar{X}=3.45, S.D.=.56$) รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ ($\bar{X}=3.44, S.D.=.46$) ด้านการสำรวจอาชีพ ($\bar{X}=3.19, S.D.=.53$) และ ด้านการสำรวจโลกของการทำงาน ($\bar{X}=3.17, S.D.=.44$) ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน (n =372)

ความพร้อมทางอาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการวางแผนทางอาชีพ	3.45	.56	ปานกลาง
ด้านการสำรวจอาชีพ	3.19	.53	ปานกลาง
ด้านการสำรวจโลกของการทำงาน	3.17	.44	ปานกลาง
ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ	3.44	.46	ปานกลาง
รวม	3.31	.40	ปานกลาง

2.ผลการเปรียบเทียบความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพร้อมทางอาชีพสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วม กิจกรรมแนะแนว จำนวน 10 ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพร้อมทางอาชีพ ได้แก่ ด้านการวางแผนทางอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการสำรวจโลกของการทำงาน และ ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ สูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวจำนวน 10 ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพร้อมทางอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ จำแนกโดยรวมและรายด้าน (n=17)

ความพร้อมทางอาชีพ	ก่อนการทดลอง		แปลผล	หลังการทดลอง		แปลผล
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
ด้านการวางแผนทางอาชีพ	2.84	.59	ปานกลาง	4.16	.37	มาก
ด้านการสำรวจอาชีพ	2.44	.60	น้อย	3.99	.50	มาก
ด้านการสำรวจโลกของการทำงาน	2.69	.37	ปานกลาง	3.83	.39	มาก
ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ	2.66	.26	ปานกลาง	3.39	.31	มาก
รวม	2.66	.34	ปานกลาง	3.85	.30	มาก

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนค่าเฉลี่ยความพร้อมทางอาชีพ มีคะแนนก่อนการทดลองเฉลี่ย 2.66 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางอาชีพ หลังการทดลองแตกต่างกับก่อนการทดลอง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพร้อมทางอาชีพสูงขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพ

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเข้าโปรแกรม	2.66	.34		
หลังเข้าโปรแกรม	3.84	.29	-9.005	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล/สรุป

จากสรุปผลการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยกิจกรรมแนะแนว สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษาความพร้อมทางอาชีพ

การศึกษาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีความพร้อมทางอาชีพโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31, S.D.=.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนทางอาชีพ ($\bar{X}=3.45, S.D.=.56$) รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ ($\bar{X}=3.44, S.D.=.46$) ด้านการสำรวจอาชีพ ($\bar{X}=3.19, S.D.=.53$) และด้านการสำรวจโลกของการทำงาน ($\bar{X}=3.17, S.D.=.44$) ตามลำดับ จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่มีความต้องการในการสำรวจข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลด้านอาชีพและข้อมูล ด้านส่วนตัวสังคม จากการดำเนินชีวิตประจำวันหรือการติดตามจากสื่อต่างๆ ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการข้อมูลเพื่อที่จะนำมาประเมินความสามารถของตนเอง เพื่อที่จะนำไปต่อยอดหรือเป็นการวางแผนทางสู่อชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีพัฒนาการแนะแนวอาชีพของ Super (1957 อ้างถึงใน สมคิด กอมนี, 2559) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพจะมีการจัดเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งในช่วงอายุ 15 ถึง 24 ปี ขั้นนี้จะเป็นขั้นการสำรวจโดยที่บุคคลจะสำรวจตนเอง สำรวจข้อมูลอาชีพ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ทำกิจกรรมยามว่าง ซึ่งในขั้นแรก คือขั้นพิจารณา ในช่วงอายุ 15 ถึง 17 ปี บุคคลพิจารณาจะความความสนใจความต้องการ ความสามารถ แต่ยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน จากทฤษฎีพัฒนาการแนะแนวอาชีพของ Super จะเห็นได้ว่า ช่วงอายุ 15 ถึง 17 ปี ที่อยู่ในช่วงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนจะอยู่ในช่วงที่ต้องการสำรวจหรือพิจารณาความความสนใจความต้องการ ความสามารถ แต่ยังไม่สามารถตัดสินใจอาชีพที่แน่นอน อีกทั้ง Skinner (1965 อ้างถึงใน คณิงนิจ เนติประวัติ, 2535) ที่กล่าวถึง ความพร้อมทางอาชีพ (Career Readiness) คือ ความพร้อมที่เป็นเสมือนพลังโดยทำหน้าที่กระตุ้นให้บุคคลมีความรู้สึก ถึงสภาพที่เหมาะสมกับการทำงานโดยสอดคล้องกับทักษะและประสบการณ์ของบุคคลตามวัยที่เกิดจากการได้ฝึกฝน ซึ่งเป็นผลทำให้บุคคลเกิดเกิดแรงจูงใจ หรือ ความสนใจที่จะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

2. การเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียน

จากการเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนโดยกิจกรรมแนะแนว พบว่า ความพร้อมทางอาชีพโดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมแนะแนวช่วยเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสอนโดยใช้กิจกรรมแนะแนว มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และการใช้เครื่องมือแบบทดสอบที่จะช่วยในการเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของตนเอง ที่สอดคล้องกับที่ กัลยา ถนอมถิ่น (2553) ที่ได้สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า เป็นคู่มือกิจกรรมแนะแนวเพื่อมุ่งเน้นส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ อีกทั้ง กรมวิชาการ (2544) ได้ระบุขอบข่ายในการจัดกิจกรรมแนะแนว ในด้านการศึกษาและด้านอาชีพ ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองด้านการศึกษาอย่างเต็มความสามารถและเต็มตามศักยภาพโดยรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลในการประกอบการวางแผนทางด้านการเรียน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีวิธีการเทคนิค และทักษะการการศึกษาสนใจใฝ่เรียนรู้ สามารถวางแผนการเรียน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างเหมาะสมจัดการกิจกรรม

แนะแนวด้านอาชีพ ยังจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้านที่เกี่ยวกับอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้โลกของการทำงาน การสำรวจอาชีพอย่างหลากหลาย การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ การเข้าใจทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ โดยให้มีการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตลอดจนจะต้องมีการพัฒนาตนเองด้านอาชีพตามความถนัดและความสนใจของตนเอง จะเห็นได้ว่ากิจกรรมแนะแนวมีส่วนสำคัญที่สามารถพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มทักษะทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมให้กับนักเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนการเพิ่มทักษะชีวิตให้กับนักเรียนให้เป็นไปตามช่วงวัยและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเหมาะสม และเมื่ออภิปรายละเอียดของกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนทางอาชีพ เป็นการเสริมสร้างเพื่อให้นักเรียนได้สำรวจและทราบถึงความถนัดของตนเอง เป็นการประเมินตนเองถึงความพร้อมทางอาชีพ โดยผ่านกิจกรรม “สำรวจตนเองด้านอาชีพ” ใช้สื่อการสอนเป็น แบบวัดความพร้อมทางอาชีพ (Vocational Readiness Test) ตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอนแลนด และ การสอนโดยใช้คลิปวิดีโอตัวอย่าง เพื่อส่งเสริมความถนัดทางอาชีพ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนโดยการใช้กรณีตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนได้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น เทคนิคการฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดที่ส่งผลถึงเป้าหมายของกิจกรรม เมื่อนักเรียนได้ประเมินความถนัดทางอาชีพของตนเองแล้วนั้น จากนั้นได้เสริมสร้างให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตั้งเป้าหมายตั้งเป้าหมายระยะสั้น และ ระยะยาวทางการด้านการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดแบบแผนในการดำเนินการศึกษาต่อไป ผ่านกิจกรรม “เป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ” ผ่านการใช้เทคนิคการสอนแบบกรณีตัวอย่างและการทำใบกิจกรรมเพื่อสรุปแนวทางการศึกษาและอาชีพของตนเอง จากการศึกษาในการทำกิจกรรมด้านการวางแผนทางอาชีพ โดยนักเรียนมีการวางแผนทางอาชีพเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว เพราะ นักเรียนได้สำรวจตนเองรู้ถึงความถนัดของตนเองสามารถรับรู้ถึงบุคลิกภาพอาชีพของตนเองชัดเจนขึ้น จึงทำให้นักเรียนสามารถวางแผนทางอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอนแลนด Holland (อ้างถึงใน นันทา สุรักษา, 2548, น.15) ที่ระบุว่า การเลือกอาชีพมักขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ รวมถึงแวดล้อมและ Holland เชื่อว่า บุคคลจะเลือกอาชีพใดสอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง ดังนั้น การที่บุคคลมองถึงความถนัดของตนเองและมองโลกของอาชีพ จึงเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนเลือกอาชีพนั้นด้วย จากทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอนแลนด ซึ่งเชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคล จะสอดคล้องกับการเลือกอาชีพของตนเอง ที่จะเกิดความเหมาะสมของบุคลิกภาพกับอาชีพ เมื่อบุคคลนั้นมีความพร้อมในด้านต่างๆ และฝึกฝนให้เกิดความพร้อม จะเห็นได้ว่า จากกิจกรรมแนะแนวสามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้วิเคราะห์ความถนัด การวางแผนทางการศึกษาและอาชีพของตนเอง โดยนักเรียนสามารถทราบถึงบุคลิกภาพอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และนักเรียนสามารถวางแผนทางการศึกษาเพื่อต่อยอดสู่อาชีพนั้นๆ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก และส่งผลทำให้มีแนวทางในการวางแผนทางอาชีพและส่งผลทำให้เกิดความพร้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rich A. & Beth B. (2013) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มทางด้านอาชีพและความพร้อมของวิทยาลัยจากการประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษาแห่งชาติ (NAEP) ได้ทำการศึกษาความพร้อมในด้านการศึกษาและด้านอาชีพของนักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาการรับรู้ ความเชื่อ และ วิชาการ ส่งผลทำให้นักเรียนมีเป้าหมายด้านการศึกษาและอาชีพ มีความพยายามในการสำเร็จการศึกษา มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งค้นพบว่า ในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนที่ไม่สำเร็จการศึกษา เพราะยังขาดเป้าหมายในด้าน

การศึกษาและอาชีพ จากผลวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หากนักเรียนขาดเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ หรือ การยังไม่ทราบความถนัดของตนเองนั้นก็ทำให้ขาดเป้าหมายในการต่อยอดสู่การศึกษาและอาชีพในอนาคต ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลจากการทำแบบทดสอบทางอาชีพของนักเรียน โดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์ความถนัดทางอาชีพของตนเองได้ นักเรียนสามารถแสดงความ คิดเห็นในเรื่องอาชีพหลังจากการเรียนรู้จากกรณีตัวอย่าง นักเรียนยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียนถึงเรื่องการศึกษาและอาชีพได้ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ที่ว่าด้วย การออกแบบกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนต้องคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการตามวัยและลักษณะความแตกต่างของผู้เรียน โดยควรเลือกเทคนิคต่าง ๆ ที่ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น เทคนิคการฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดที่ส่งผลถึงเป้าหมายของกิจกรรม เทคนิคการใช้เครื่องมือ ใช้แบบวัด แบบสอบถาม แบบสำรวจ หรือ แบบประเมินที่จัดทำอย่างมีเป้าหมายและเชื่อถือได้ เพื่อที่จะประเมินตนเองในด้านต่างๆ เป็นการประกอบความเข้าใจของตนเอง จากที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นถึงนักเรียนมีการวางแผนและมีแนวทางสำหรับการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคต

2.2 ด้านการสำรวจอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ทราบแหล่งข้อมูลอาชีพและให้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลอาชีพได้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรม “แหล่งข้อมูลอาชีพ” เพื่อให้ นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลอาชีพและทราบแหล่งข้อมูลทางอาชีพได้ อีกทั้งยังมีกิจกรรม “แนวทางการสำรวจอาชีพ” เพื่อให้ นักเรียนทราบแนวทางในการสำรวจอาชีพ จากสื่อต่างๆหรือบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้นๆ ใช้เทคนิคใช้คำถาม เทคนิคการสอนแบบระดมสมอง เทคนิคการสอนแบบอภิปรายให้นักเรียนเกิดผลตามวัตถุประสงค์จากการศึกษาในการทำกิจกรรมด้านการสำรวจอาชีพ นักเรียนมีความสามารถในการสำรวจอาชีพเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว โดยนักเรียนสามารถบอกแหล่งข้อมูลอาชีพ สามารถหาข้อมูลอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดของตนเอง ต่อยอดจากการทำแบบวัดบุคลิกภาพอาชีพ และได้สัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจ และนำข้อมูลที่ได้มาถ่ายทอดให้กับเพื่อนในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด กอมนิ (2559, น.119-120) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบความเห็นของนักเรียนที่มีเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) หลังการทดลอง รวมทุกกิจกรรมนักเรียนมีความพึงพอใจในรูปแบบกิจกรรมแนะแนวอาชีพ อยู่ในระดับมากกว่าก่อนการทดลอง จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในด้านการศึกษาและอาชีพมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากรูปแบบกิจกรรมแนะแนวอาชีพ เป็นรูปแบบที่ดีโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เอื้อให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคที่หลากหลายที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ สุนันทา พลับแดง (2554) ได้กล่าวถึง เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน เพื่อให้เหมาะกับนักเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เช่น การสอนแบบระดมสมองเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมและเป็นอิสระ โดยเป็นการระดมความคิดเห็นของผู้เรียนเพื่อให้เกิดแนวคิดที่หลากหลาย โดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทราบถึงแหล่งข้อมูลทางอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการสอนแบบอภิปราย การระดมสมองเกี่ยวกับข้อมูลแหล่งอาชีพ ซึ่งนักเรียนสามารถร่วมกันหาคำตอบ และ บอกถึงแหล่งข้อมูลทางอาชีพได้ รวมไปถึงการที่นักเรียนได้มีโอกาสไปสัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพนั้นๆ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในอาชีพที่ตนเองสนใจมากขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น และนำสิ่งที่ได้ในการ

สำรวจอาชีพ เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงตนเองในด้านทักษะทางอาชีพเพื่อที่จะได้นำไปเป็นแนวทางด้านอาชีพในอนาคต

2.3 ด้านการสำรวจโลกของการทำงาน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทราบข้อมูลอาชีพ ในปัจจุบันศึกษาข้อมูลความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพในอนาคต อาชีพในชุมชนและตลาดแรงงาน ทักษะจำเป็นของตำแหน่งงานในปัจจุบัน ผ่านกิจกรรม “อาชีพในตลาดแรงงาน” และกิจกรรม “แลกเปลี่ยนโลกอาชีพ” เพื่อให้นักเรียนได้ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลเรื่อง อาชีพ ค่าตอบแทน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีผลต่ออาชีพ ลักษณะอาชีพที่เป็นความต้องการของ ตลาดแรงงานในปัจจุบันโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการแนะแนวอาชีพของ Frank Parsons และเทคนิคการสอน โดยใช้คำถาม เทคนิคการสอนแบบอภิปราย ให้นักเรียนเกิดผลตามวัตถุประสงค์ จากการศึกษาจาก การทำกิจกรรมในด้านสำรวจโลกของการทำงาน นักเรียนมีความสามารถด้านการสำรวจโลกของการทำงานเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการแนะแนวอาชีพ ของแฟรงค์พาร์สัน Frank Parsons (อ้างถึงใน กรมการจัดหางาน, 2561b, น.17) ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นกระบวนการส่งเสริมเพื่อให้บุคคลมีงานทำ และสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งนี้มุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจในอาชีพและการทำงาน โดยสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวอย่างยั่งยืนไป และ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521, น.31) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของรูปแบบการแนะแนวอาชีพในระดับชั้นมัธยมศึกษาไว้ว่าควรจะให้แก่นักเรียนได้รับโอกาสที่จะรับรู้ ในเรื่องคุณลักษณะส่วนตัวและความสามารถนอกจากนี้ แล้วควรช่วยให้นักเรียนได้ ทบทวนดูว่าเขามีความรู้ เกี่ยวกับโลกของอาชีพอย่างไรบ้างและอาจทำความรู้จัก ความคุ้นเคยกับอาชีพที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเองบ้าง ความสนใจ อีกประการหนึ่งคือความสัมพันธ์ระหว่าง โอกาสทางการศึกษาและอาชีพที่จะออกไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Oluyomi S. & Sulaiman O. (2017) ที่ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ส่งผลต่อการเลือกประกอบอาชีพนักศึกษามหาวิทยาลัยในไนจีเรีย โดยใช้แบบสอบถามเชิงสำรวจที่สอบถามเกี่ยวกับ ผลของกิจกรรมแนะแนวอาชีพต่อการเลือกประกอบอาชีพ พบว่า ในด้านการตระหนักรู้ในตนเองและการรับรู้โอกาสโลกของการทำงานและอาชีพ มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพแสดงให้เห็นว่า หากนักเรียนทราบความถนัดของตนเอง และการรับรู้เกี่ยวกับโลกของการทำงานและอาชีพ จะส่งผลทำให้นักเรียนมีแนวทางในการต่อยอดเพื่อให้เกิดความพร้อมทางอาชีพ ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจโลกการทำงาน จึงแสดงให้เห็นถึงว่ามีความสำคัญต่อความพร้อมทางอาชีพของนักเรียน

2.4 ด้านตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทราบปัจจัยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนเองสนใจ ผ่านกิจกรรม “ปัจจัยและการตัดสินใจเลือกอาชีพ” และกิจกรรม “ศึกษาต่อสู่อาชีพ” เพื่อให้นักเรียนทราบแนวทางในการศึกษาต่อ ทราบคณะ สาขาวิชามหาวิทยาลัยที่จะศึกษาต่อและเป็นการประเมินความพร้อมของตนเองในด้านการศึกษาต่อ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินส์เบอร์เกอร์ และเทคนิคการสอน โดยใช้คำถาม เทคนิคการสอนแบบอภิปราย ให้นักเรียนเกิดผลตามวัตถุประสงค์ จากการศึกษา จากการทำกิจกรรมในด้านตัดสินใจเลือกอาชีพ นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยที่ Ginzberg (1971 อ้างถึงใน หนึ่งฤทัย กุระเสถียร, 2548) ที่กล่าวว่า ช่วงอายุระหว่าง 11-17 ปี เป็นระยะการเปลี่ยนแปลงที่เด็กจะไม่ตกลงเลือกอาชีพที่แน่นอน (Tentative Period) โดยในระยะนี้เด็กจะเริ่มเรียนรู้

ได้มากขึ้น ซึ่งเด็กจะเริ่มรู้สึกยอมรับว่าตนเองทำกิจกรรมบางประเภทได้ดี และเห็นความสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต ในระยะนี้จะเลือกพิจารณาองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองในด้านความสามารถ ด้านความสนใจ และ ด้านค่านิยมของตน จากการพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงและจะมากยิ่งขึ้นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จะต่อยอดไปสู่การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและการประกอบอาชีพ ที่สอดคล้องกับ Wendy P. Peter C. & Rebecca S. (2005) ที่ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการพัฒนาอาชีพ การศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านการสำรวจโลกของการทำงาน และองค์ประกอบด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ที่จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนรู้จักตนเอง ทราบความถนัดของตนเอง ได้สำรวจและทราบถึงข้อมูลอาชีพ ได้สำรวจและทราบถึงโอกาสของโลกการทำงาน จะทำให้นักเรียนตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีความพร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพ อีกทั้ง สุรจิต วรรณลักษณ์ (2540) ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมแนะแนวมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ในการเลือกใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพอาจควรมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลในด้านการสำรวจอาชีพและด้านการสำรวจโลกของการทำงานให้ทันสมัย
2. ควรมีการใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่หลากหลาย เช่น เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ เทคนิคแบบบูรณาการ ฯลฯ เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมแนะแนวสำหรับการพัฒนาอาชีพของนักเรียนต่อไป
3. จากการศึกษาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความพร้อมทางอาชีพที่นักเรียนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมทางอาชีพน้อยที่สุด คือ ด้านการสำรวจโลกการทำงาน ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการสำรวจเกี่ยวกับตลาดแรงงาน หรือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับอาชีพเพื่อเพิ่มความพร้อมทางด้านอาชีพของนักเรียนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการจัดหางาน. (2561a). คู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน กระบวนการช่วยให้ผู้รับการแนะแนวรู้จักอาชีพ. กรุงเทพฯ.
- กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ สืบค้นจาก <http://www.bkkedu.in.th>
- กัลยาณ ถนอมถิ่น. (2553). การศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญาโท กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- คณิงนิจ เนติประวัติ. (2535). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบ วิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม ต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2521). การแนะแนวเบื้องต้น = *Introduction to guidance*: กรุงเทพฯ : ภาค วิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นันทา สุธีรักษา. (2548). รูปแบบชีวิตและการให้คำปรึกษาอาชีพ : เอกสารคำสอนวิชา. กรุงเทพฯ: ภาค วิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประคอง วรรณสุด. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)): กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด กอมณี. (2559). รูปแบบการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ปีที่ 17, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2559), หน้า 106-122.
- สุรจิต วรรณลักษณ์. (2540). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สุนันทา พลับแดง. (2554). นน 424 การสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน *GU 424 Teaching of students development activities*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(ฝ่ายมัธยม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หนึ่งฤทัย กุระเสถียร. (2548). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. (สารนิพนธ์ กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Oluoyomi S. & Sulaiman O. (2017, Number 4). Structural Determinants of Students' Employability: Influence of Career Guidance Activities. *South African Journal of Education*, 37, 1.
- Rich A. & Beth B. (2013). Strategies to Prepare Middle School and High School Students for College and Career Readiness. *The Clearing House*, 136.
- Wendy Patton, Peter Creed, และ Rebecca Spooner-Lane. (2005, October 1). Validation of the Short Form of the Career Development Inventory - Australian Version with a Sample of University Students. *Australian Journal of Career Development*, 14(3), 49-60. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/103841620501400308>

แนวคิดการพัฒนาระบบราชการไทย

พระครูธรรมศุต (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน)
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : suttipod555@gmail.com

พระภุชิต มิ่งขวัญ (พระภุชิต ธานีโย)
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : suttipod555@gmail.com

พระครูโสภณธรรมโชติ
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : suttipod555@gmail.com

สุวิทย์ จันทร์แก้ว
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : suttipod555@gmail.com

ชลลดา คำสัมฤทธิ์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : suttipod555@gmail.com

Received : July 15, 2021 Revised : September 2, 2021

Accepted : December 14, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาด้านแนวคิดการพัฒนาระบบราชการไทย หลังจากการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบัน กลุ่มผู้ศึกษาเห็นว่า ระบบราชการในยุคปัจจุบัน เป็นการเปลี่ยนแปลงทางการใช้อำนาจการปกครอง จากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ รูปแบบการปกครองยังคงไม่ต่างจากเดิมมากนักแต่ความซับซ้อนในการบริหารราชการเพิ่มมากขึ้นตามลำดับจนถึงปัจจุบันซึ่งก็ยังมี การพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามสภาพในยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาระบบราชการไทยในการปฏิรูปสำคัญกับ ประเทศไทย การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีแนวความคิดการประดิษฐ์คิดค้นระบบใหม่ ให้อำนาจแก่ชุมชนเข้า มีบทบาทในการดูแลตนเอง การสร้างระบบแข่งขัน เปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ จัดสรรงบประมาณโดย มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ มุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการ แก้ปัญหา การกระจายอำนาจ เปลี่ยนการบริหารแบบผูกขาดในการแข่งขันระบบตลาด แนวความคิด เกี่ยวกับการลดกำลังคนภาครัฐในภาครัฐมีการยอมรับกันอย่างแพร่หลาย แนวความคิดเกี่ยวกับการแปร

รูปองค์การภาครัฐ การจัดตั้งองค์การมหาชน แปรรูปองค์การภาครัฐให้เป็นเอกชน ทำสัญญาให้เอกชน
รับจ้างเหมาดำเนินการ แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดการบริหารจัดการที่ดี ความโปร่งใส การ
กระจายอำนาจสู่ฐานรากการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ
คือ ประชาชน

คำสำคัญ : แนวคิดการพัฒนา ; ระบบราชการไทย

CONCEPT OF DEVELOPMENT OF THE THAI BUREAUCRACY

Phrakhrudhammakut Suttipot Sutdhivajano
Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University.
E-mail : suttipod555@gmail.com

Prha Phusit Mingkwan
Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University.
E-mail : suttipod555@gmail.com

Phrakhrusophonthammachot
Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University.
E-mail : suttipod555@gmail.com

Suwish Chankaew
Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University.
E-mail : suttipod555@gmail.com

Chollada Kamsamrit
Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University.
E-mail : suttipod555@gmail.com

ABSTRACT

A study of the concept of Thai bureaucracy development After the change in Thai politics and government from 1932 to the present, the study group saw that modern bureaucracy is a change in the use of governing power from the absolute monarchy The form of government is still not much different from before, but the complexity of government administration has increased accordingly to the present which is still being developed according to the conditions of the globalization era. The development of the Thai bureaucracy in reforms is important to Thailand. Various developments which have concepts for inventing new systems Empower communities to play a role in taking care of themselves. Building a competitive system change the rules allocate a budget with a focus on achieving goals. meet the needs of service recipients Focus on prevention rather than problem solving. Decentralization Change the monopoly management in the market system competition. The concept of reducing government manpower in the public sector is widely accepted. Concept of privatization of government organizations public organization establishment Privatization of

government organizations into private sectors Make a contract for a private contractor to operate. The concept of good governance is good governance, transparency, decentralization based on people's participation. to meet the needs of service recipients, namely the people

Keywords : Concept of development ; Thai bureaucracy

บทนำ

ระบบราชการไทยมีกำเนิดมาเมื่อใดเป็นเรื่องที่ยากจะกำหนด หากย้อนไปตรวจสอบประวัติความเป็นมาของระบบราชการไทยในอดีต 600-700 ปี ที่ผ่านมาระบบราชการไทยตั้งอยู่บนปรัชญาการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่พระมหากษัตริย์ทรงปกครองพระราชอาณาจักร เป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดเหนือประชาชน ทรงพระราชอาณาสิทธิ และใช้อำนาจเด็ดขาดเป็นหลักการปกครองพระมหากษัตริย์ของไทยดูแลปกครองราษฎร แบบบิดาปกครองบุตร ข้าราชการ คือ ข้าราชการบริพาร ที่ถวายตัวต่อพระมหากษัตริย์ และพระมหากษัตริย์ก็เป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจ ระบอบราชการของไทยก็คือระบอบรวมศูนย์อำนาจหรือระบอบอำมาตยาธิปไตย

หากย้อนกลับไปดูความพยายามปฏิรูปก่อนหน้านั้น มีประเด็นมากมายในการปฏิรูประบบราชการไทย อาทิ นำระบบตัวชี้วัดมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานและจ่ายโบนัส การว่าจ้างให้เอกชนแทนรับอัตราใหม่ในงานบางประเภท โครงการเกษียณราชการก่อนกำหนด ตลอดจนการกระจายอำนาจการเงินการคลังส่วนท้องถิ่น ซึ่งในบางหน่วยงานเราจะเห็นการปรับตัวให้บริการดีขึ้นอย่างเห็นได้ แต่ก็ยังมีปัญหาด้านอื่นอีกมากที่ต้องรีบแก้ไข เพราะเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามมีผู้ที่พยายามเปรียบเทียบระบบราชการเหมือนตัวประหลาด เนื่องจากระบบราชการมีศักยภาพอย่างมากในการดึงดูดทรัพยากรของประเทศเข้าไปสู่ระบบราชการหรืออยู่ในการควบคุมของส่วนราชการ ดังนั้นหน่วยราชการจึงขยายตัวใหญ่โตขึ้นเรื่อยๆ ทั้งกำลังคนและงบประมาณแผ่นดิน และยังมีขนาดใหญ่โตขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้หน่วยราชการทรงพลังอย่างมากในการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปใดๆ ดังนั้นจึงไม่สงสัยว่าทำไมการปฏิรูประบบราชการจึงยากลำบากมาก

จากสภาพปัญหาดังกล่าวกลุ่มผู้ศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษาถึงการปฏิรูประบบราชการและสนับสนุนเป็นอย่างยิ่งกับการปฏิรูประบบราชการของในครั้งนี้ และเชื่อว่าหากสามารถดำเนินการได้สำเร็จตามเป้าหมาย คนไทยก็จะได้เห็นโฉมหน้าใหม่ของระบบราชการไทย แต่ก็ไม่เชื่อว่าการปฏิรูปสามารถทำได้รวดเร็ว อย่างมากที่ทำได้ก็เพียงแค่การยุบรวมหน่วยงานหรือแก้ไขกฎหมายใหม่เท่านั้น ดังนั้นหากจะปฏิรูปให้สำเร็จได้ กลุ่มผู้ศึกษาเห็นว่า จำเป็นต้องหาขั้นตอนการตรวจสอบราชการ โดยเฉพาะจากประชาชนนั่นเอง เพราะหน่วยราชการเหล่านี้จะอยู่กับประชาชนอีกนาน และจะเป็นตัวหนุนให้การปฏิรูประบบราชการสำเร็จในระยะยาว

ความหมายของระบบราชการ

ความหมายของคำว่า “การบริหารราชการ” “การบริหารรัฐกิจ” หรือ “รัฐประศาสนศาสตร์” ในภาษาอังกฤษว่า “Public administration” ซึ่งแยกคำ (สมาน ริงสิโยภุชฌ์, 2546) ได้แก่

การบริหาร (Administration) หมายถึง ความพยายามในการที่จะร่วมมือกันดำเนินงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ราชการ (Public) ข้าราชการหรือกิจการต่างๆ ที่รัฐพึงปฏิบัติทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับราชการพลเรือน และราชการทหารของฝ่ายบริหาร รวมทั้งกิจการต่างๆ ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการด้วย

ประธาน สุวรรณมงคล ได้ให้ความหมายคำว่า ระบบบริหารราชการ หมายถึง การบริหารภาครัฐที่ครอบคลุมถึงทั้งในเชิงนโยบายสาธารณะและการนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยมีเป้าหมายที่ประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญสำหรับความหมายของ “ระบบราชการ” (ประธาน สุวรรณมงคล, 2563) สามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ระบบราชการ หมายถึง โครงสร้างองค์การขนาดใหญ่ คาร์ล มาร์ก เป็นคนแรกๆ ที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์การขนาดใหญ่ที่เรียกว่า bureaucracy โดยกำหนดคุณลักษณะขององค์การนี้ไว้ก่อนหน้านั้น โดยที่ คาร์ล มาร์ก เรียกรูปแบบองค์การที่นำเสนอว่า เป็นรูปแบบอุดมคติ ซึ่งในระยะต่อมาได้กลายเป็นตัวแบบสำคัญให้กับองค์การขนาดใหญ่โดยเฉพาสะในภาครัฐ แต่ในขณะที่ วิกเตอร์ ทอมสัน เสนอว่า องค์การที่ถือว่าเป็นระบบราชการต้องประกอบด้วยการจัดอันดับอำนาจ หน้าที่ หรือลำดับชั้น การบังคับบัญชาที่สลับซับซ้อน มีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน

กลุ่มที่ 2 ระบบราชการ หมายถึง บทบาทภาครัฐ นักคิดคนสำคัญก็คือ แมกซ์ เวเบอร์ ที่เห็นว่าระบบราชการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารของรัฐบาลโดยเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการปฏิบัติภารกิจ แต่ในขณะที่ คาร์ล มาร์ก มีความเห็นว่าระบบราชการมีบทบาทในการควบคุม ประสานงาน และการดูแลการผลิต การกระจายสินค้า และการบริโภคความมั่งคั่ง และถือว่า ระบบราชการเป็นค่าใช้จ่ายของสังคม แต่หากระบบราชการสามารถรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมได้ก็เป็นเรื่องที่ยอมรับได้

กลุ่มที่ 3 ระบบราชการ หมายถึง กระบวนการบริหาร เป็นในลักษณะของการบริหารงานซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการซึ่งโรเบิร์ต มอร์ดัน ได้มองว่า ระบบราชการมีขั้นตอนที่ยุงยากและล่าช้า ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจนทำให้ระบบราชการกลายเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่ตอบสนองตนเองแทนการเป็นเพียงเครื่องมือของรัฐบาลในการไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

กลุ่มที่ 4 ระบบราชการ หมายถึง พฤติกรรม เมื่อพิจารณาในเชิงพฤติกรรมแล้ว ในความเห็นของแมกซ์ เวเบอร์ เป็นว่า ระบบราชการเป็นระบบที่วางอยู่บนหลักการที่มีเหตุผล มีกฎระเบียบกำหนดไว้ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ก็ไม่ใช้ความเป็นส่วนตัวในการปฏิบัติงานแต่ต้องปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ แต่ในทั่วไปแล้ว ก็มักมองไปในเชิงพฤติกรรมเชิงลบของเจ้าหน้าที่ของระบบราชการในภาครัฐที่มักไม่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มประชาชนอย่างรวดเร็ว และมีพฤติกรรมที่มุ่งตอบสนองประโยชน์และความต้องการของตนเองเป็นหลัก

สรุปได้ว่า ระบบราชการ คือ การบริหารภาครัฐที่ครอบคลุมถึงทั้งในเชิงนโยบายสาธารณะและการนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยมีเป้าหมายที่ประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ โครงสร้างองค์การขนาดใหญ่ บทบาทภาครัฐ กระบวนการบริหาร และพฤติกรรม เมื่อพิจารณาในเชิงพฤติกรรมแล้ว ระบบราชการเป็นระบบที่วางอยู่บนหลักการที่มีเหตุผล และได้มีกฎระเบียบกำหนดไว้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประชาชนและประเทศชาติต่อไป

วิวัฒนาการระบบราชการไทย

ระบบราชการไทยหรือการบริหารราชการแผ่นดินแต่เดิมนั้นเป็นลักษณะของการทำงานเพื่อสนอง พระเดชพระคุณของผู้มีอำนาจมากกว่าที่จะทำงานเพื่อประชาชนหรือรับใช้ประชาชน มีการใช้หลักศูนย์รวมอำนาจ (Centralization) คืออำนาจอยู่ในมือของพระมหากษัตริย์ การแต่งตั้งถอดถอนข้าราชการเป็นหน้าที่ของพระองค์ อำนาจเช่นนี้ เรือเป็นขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีตามแนวทางการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (เติมศักดิ์ ทองอินทร์, 2547) ซึ่งแยกลักษณะของการบริหารราชการแผ่นดินของราชธานีไทยเป็นลำดับ ดังนี้

สมัยกรุงสุโขทัย สมัยสุโขทัยมีลักษณะการปกครองหรือระบบราชการเป็นแบบพ่อปกครองลูก โดยพระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจปกครองตามประเพณีและเป็นศูนย์กลางของอำนาจและการบริหาร มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 ส่วน คือ

(1) เขตราชธานีหรือหัวเมืองชั้นใน โดยแบ่งเขตออกเป็น 2 ส่วน คือ เมืองหลวง ได้แก่ กรุงสุโขทัย และเมืองลูกหลวง ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านล้อมรอบเมืองหลวงไว้ทั้งสี่ด้าน

(2) เขตเมืองพระยานครหรือหัวเมืองชั้นนอก ได้แก่ หัวเมืองใหญ่นอกราชธานี เป็นหัวเมืองชั้นนอกที่มีขุนนางที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งออกไปบริหารราชการแผ่นดิน

(3) เมืองประเทศราช

สมัยกรุงศรีอยุธยา ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินได้รับการปรับปรุงใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิฮินดู ถือว่าเป็นการปกครองแบบราชาธิปไตยที่มีพื้นฐานอำนาจแบบจารีตประเพณีเช่นเดียวกับสุโขทัย แต่เป็นลักษณะ "นายกับบ่าว" (วินิต ทรงประทุม และวรเดช จันทรศร, 2531) การจัดแบ่งเขตการปกครองในระยะแรกนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับกรุงสุโขทัย คือแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) เขตราชธานีหรือหัวเมืองชั้นใน 2) เขตเมืองพระยานครหรือหัวเมืองชั้นนอก 3) เมืองประเทศราช ต่อมาในสมัยแผ่นดิน พระบรมไตรโลกนาถ ได้ปรับปรุงระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินใหม่ โดยมีการ รวมอำนาจด้วยวิธี ดังนี้คือ 1) ได้พยายามแยกศาสนาจักรออกจากราชอาณาจักร 2) มีการปรับปรุงการปกครองส่วนกลางขึ้นใหม่โดยการแยกการบริหารออกเป็นสองฝ่าย คือ ราชการฝ่ายทหารและราชการฝ่ายพลเรือน ส่วนราชการส่วนกลางปรับปรุงเป็นแบบ จตุสดมภ์ คือ เวียง วัง คลัง นา มีฐานะเทียบเท่ากระทรวงหรือกรม โดยมีเสนาบดี 4 คน แบ่งหน้าที่ กันรับผิดชอบงาน

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยกรุงธนบุรีจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นยังคงใช้ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา จวบจนถึงรัชกาลที่ 5 ซึ่งถือว่าระบบราชการไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ สาเหตุเพราะอิทธิพลของชาติมหาอำนาจตะวันตกคุกคามเอกราชบูรณภาพของไทย และพระองค์ทรงครองราชย์ตั้งแต่พระชันษา 15 ซึ่งไม่มีพระราชอำนาจ ที่แท้จริง ทำให้พระองค์ต้องเร่งปรับปรุงประเทศให้เจริญทัดเทียมกับนานาประเทศและเร่งสร้างฐานพระราชอำนาจที่แท้จริงขึ้นมา พระองค์ทรงผสมผสานความรู้และวิธีการลงประเทศทางตะวันตกและทางตะวันออกเข้าด้วยกัน เพื่อที่จะช่วยรักษาเอกราชของประเทศไว้ได้ กล่าวคือ แบ่งการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ

(1) การบริหารราชการส่วนกลาง โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 12 กระทรวง

(2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็นมณฑล เทศาภิบาล ในแต่ละมณฑลยังแบ่งออกเป็นเมืองต่างๆ โดยมีผู้ว่าราชการเมืองเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ การบริหารงาน และยังแบ่งย่อยลงไปอีกเป็นแขวง

(3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยจัดให้มีหน่วยงานบริหารท้องถิ่นในรูปของสุขาภิบาล ซึ่งแบ่งออกเป็นสุขาภิบาลกรุงเทพ และสุขาภิบาลหัวเมืองและการแบ่งการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วนนี้ยังคงเป็นรูปแบบที่ใช้มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแม้ว่าประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีการยึดแนวทางของระบบราชการอย่างนั้นมาตลอด

ระบบราชการไทยในปัจจุบันนั้น ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไทย (ทวิ ทองสว่าง และคณะ, 2546) แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

2. ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ หน่วยราชการที่แบ่งอำนาจการบริหารส่วนกลางออกไปสู่ส่วนภูมิภาคโดยให้หน่วยราชการต่าง ๆ ในส่วนกลางออกไปตั้งที่ทำการและปฏิบัติ งานเป็นตัวแทนของกระทรวง ทบวง กรม ตามเขตปกครอง ช่วยให้ประชาชน ได้รับความสะดวก ได้รับบริการ รับประทานเต็มที่

3. ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดระบบบริหารในลักษณะการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง การบริหารลักษณะนี้ประชาชนจะมีโอกาสปกครองตนเองโดยเลือก ดำเนินกิจกรรมที่เห็นว่าเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

จะเห็นได้ว่า วิวัฒนาการระบบราชการไทย ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้ปัจจุบันระบบราชการได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ก็จะมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันออกไปตามลำดับ

สภาพปัญหาของระบบราชการไทย

การปฏิรูประบบราชการเป็นงานสำคัญของประเทศ ซึ่งรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ให้ความสนใจและดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะปัจจุบันที่ประเทศกำลังพัฒนาสู่ความเป็นสากล การปฏิรูประบบราชการนับเป็นภารกิจที่ รัฐบาลต้องดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อยกระดับขีดความสามารถและสร้างประสิทธิภาพโดยรวมของหน่วยงานราชการ การนำบริการที่ดีมีคุณภาพมาสู่ประชาชน ปรับเปลี่ยน และรูปแบบการบริหารราชการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของส่วนรวม และการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และในที่สุด คือ สร้างความเชื่อมั่นของ ประชาชนและสังคมต่อระบบราชการ การปรับบทบาท ภารกิจและโครงสร้างส่วนราชการ เป็นกระบวนการหนึ่งของการปฏิรูประบบราชการ เพื่อทบทวนและจัดการกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสม ขจัดความซ้ำซ้อนและเป็นเอกภาพ มีผู้รับผิดชอบชัดเจน สอดรับกับแนวนโยบายของรัฐบาลและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ การปรับบทบาท ภารกิจและโครงสร้างส่วนราชการใหม่ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ ชัดเจนของการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งยังมีกระบวนการและภารกิจอีกหลากหลายที่จะต้องดำเนินการต่อไป เพื่อให้ระบบราชการ สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัญหาของการระบบราชการที่เป็นระบบที่มีอายุยาวนานและมีการเปลี่ยนแปลงแบบช้า ๆ ระบบราชการไทยจึงมีปัญหา ที่สั่งสมไว้มาก ปัญหาที่สำคัญมีบทความเผยแพร่ : โครงการประชาสัมพันธ์

การปฏิรูประบบราชการ “ปัญหาของการบริหารระบบราชการไทย” (ศศิวัฒน์ จันทวงศ์, 2557) 9 ประการ ดังนี้

(1) ปัญหาเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นปัญหาหลักและเรื้อรังที่สะสมมานาน ไม่อาจแก้ไขได้อย่าง รวดเร็วและเบ็ดเสร็จ ทำให้ภาพลักษณ์ของระบบราชการไทยติดอยู่กับปัญหา การทุจริตคอร์รัปชันอย่างแยกไม่ออก การปฏิรูป ระบบราชการจึงเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยแก้ไข สภาพปัญหานี้ให้ลดน้อยลงหรือหมดไปในที่สุด

(2) ปัญหาเรื่องขนาดของระบบราชการไทย ระบบราชการไทยมีโครงสร้างของส่วนราชการที่มีขนาดใหญ่ ซับซ้อน มีอัตรากำลังข้าราชการเป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบราชการมีระบบการบริหารงานที่ไม่คล่องตัว ประสบกับปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ของบุคลากรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ก่อให้เกิดภาระด้านงบประมาณอย่างไม่สิ้นสุดและมีผลกระทบต่องบประมาณในการพัฒนา ประเทศด้านอื่น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความจำเป็นของรัฐในการปฏิรูประบบราชการเพื่อแก้ไขปัญหาที่จึงเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องเร่งรัดดำเนินการ

(3) ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารราชการ ระบบราชการไทยถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึง ประสิทธิภาพการบริหารงาน อยู่เสมอเมื่อเทียบกับการบริหารงานในภาคเอกชน การบริหารงานราชการที่ ผ่านมาส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานว่า งานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ขาดตัวชี้วัดในการดำเนินงาน ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่าและ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ของส่วนราชการได้อย่างชัดเจน แต่โดยที่ประชาชนต้องการได้รับบริการสาธารณะจากรัฐที่มี ประสิทธิภาพ มีคุณภาพ รวดเร็ว ความคาดหวังของประชาชนโดยทั่วไปจึงต้องการเห็นภาพลักษณ์ใหม่ ของระบบราชการไทยใน แนวทางดังกล่าว จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงเหตุผล และความจำเป็นของการปฏิรูประบบราชการเพื่อ แก้ปัญหาในด้านประสิทธิภาพของการให้บริการ ประชาชน

(4) ปัญหาการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ กล่าวคือราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม มีความเข้มแข็ง การบริหารงานและการตัดสินใจมีลักษณะรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง ทั้งหมด แม้ว่าจะมีการมอบอำนาจการบริหารงาน ให้กับราชการส่วนภูมิภาคก็ตาม แต่การบริหารงานของ ราชการส่วนภูมิภาคก็ยังไม่สามารถใช้อำนาจเด็ดขาดหรือมีความอิสระใน การตัดสินใจได้มากนัก ยังต้อง ยึดนโยบายจากส่วนกลางเป็นหลัก ทรัพยากรการบริหารส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับการจัดสรรจาก ส่วนกลาง

(5) ปัญหาโครงสร้างส่วนราชการที่ไม่คล่องตัว โครงสร้างการบริหารงานภาครัฐในปัจจุบันมี ลักษณะที่ไม่ยืดหยุ่น ขาด ความคล่องตัว การบริหารยึดติดกับกรอบตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เป็นหลัก ทำให้การบริหารไม่สอดคล้องกับกระแส ความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างทันการณ์ การ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรทำได้ไม่คล่องตัว และเนื่องจากโครงสร้างองค์กร มีขนาดใหญ่ ทำให้การปรับ บั้หรือต้องใช้เวลาพอสมควรในการดำเนินการ

(6) ปัญหาภาวะเบียด เทคโนโลยีและวิธีปฏิบัติงานไม่ทันสมัย การบริหารงานภาครัฐเป็นการ บริหารงานโดยยึดโยงกับ กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ภาวะเบียดบางเรื่องเป็นอุปสรรค ต่อการบริหารงานภาครัฐและไม่ทันสมัย นอกจากนั้น เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในระบบราชการยังขาด ความทันสมัย เมื่อเทียบกับการดำเนินงานของภาคเอกชน ตลอดจนการ บริหารงานภายใต้ระบบราชการ

เป็นการบริหารที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด การบริหารงานให้ความสำคัญกับ กระบวนการมากกว่าเป้าหมาย ทำให้การบริหารงานขาดความคล่องตัว

(7) ปัญหากำลังคนภาครัฐไม่มีคุณภาพ กำลังคนภาครัฐที่มีอยู่ในระบบราชการปัจจุบันส่วนใหญ่ยังขาดคุณภาพและมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านอย่างเร่งด่วน กำลังคนส่วนใหญ่ยังขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และยึดติดกับ การทำงานแบบเดิม ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความมั่นคงในระบบราชการทำให้กำลังคนภาครัฐขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เนื่องจากอยู่ในสถานะของตำแหน่งที่มีเสถียรภาพและมั่นคงค่อนข้างสูง

(8) ปัญหาค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ไม่เหมาะสม ข้าราชการเป็นกลุ่มบุคคลที่มีรายได้และค่าตอบแทนค่อนข้างต่ำเมื่อ เทียบกับบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานในภาคต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากภาคราชการเป็นองค์การขนาดใหญ่ ทำให้การปรับปรุง ค่าตอบแทนและสวัสดิการทำได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากภาครัฐต้องใช้งบประมาณดำเนินการเป็นจำนวนมาก รวมถึงค่าตอบแทน ที่ได้รับไม่สอดคล้องกับกลไกตลาด ทำให้รายได้ของข้าราชการอยู่ในระดับต่ำและไม่สัมพันธ์กับภาวะค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา

(9) ปัญหาทัศนคติและค่านิยมดั้งเดิม ระบบราชการเป็นระบบที่ให้ความสำคัญกับลำดับชั้นของการบังคับบัญชา ทำให้ ข้าราชการไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร รวมทั้งการต้องเคารพในระบบอาวุโสของการทำงานทำให้ข้าราชการรุ่นใหม่ไม่ สามารถแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่ ทัศนคติและค่านิยมดั้งเดิมในภาคราชการดังกล่าวจึงไม่เปิดโอกาสให้มีการ ส่งเสริมคนเก่ง คนดี คนที่มีความรู้และความสามารถ ได้ใช้โอกาสในการแสดงศักยภาพการทำงานได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร ตลอดจนข้าราชการมักจะเคยชินกับระบบการรับคำสั่งและนำมาปฏิบัติมากกว่าที่จะคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ รวมทั้งขาดความกล้าหาญที่จะโต้แย้งเมื่อเห็นว่าคำสั่งนั้นไม่ถูกต้องหรือการปฏิบัติงานนั้นไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติ

จะเห็นได้ว่า ปัญหาในระบบราชการไทย ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะประเทศปัจจุบันที่ประเทศกำลังพัฒนาสู่ความเป็นสากล รัฐบาลต้องดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อยกระดับขีดความสามารถ และสร้างประสิทธิภาพโดยรวมของหน่วยงานราชการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ขนาดของระบบราชการไทย เรื่องประสิทธิภาพในการบริหารราชการ การบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ โครงสร้างส่วนราชการ และปัญหากฎระเบียบเทคโนโลยีและวิธีปฏิบัติงานไม่ทันสมัย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์และความสุขของประชาชน

การพัฒนากระบวนราชการไทย

การปฏิรูประบบราชการไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้น ที่เห็นว่ามีสำคัญกับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ แต่เป็นประเด็นใหญ่ที่องค์กรระหว่างประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาประเทศ อย่างธนาคารโลก หรือ ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย มักจะหยิบยกมาพูดถึงกันเป็นประจำ เมื่อกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งประเทศไทย ดังนั้น การปฏิรูประบบราชการจึงไม่ใช่เรื่องง่ายและเห็นผลได้เร็ววันก เมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น สำหรับกรณีของประเทศไทย จะเห็นว่าหน่วยงานราชการมีขนาดใหญ่โตมาก และหากพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้วก็จะเห็นว่างบประมาณเพื่อใช้ในการหล่อเลี้ยงระบบราชการนั้นมีสัดส่วนค่อนข้างมาก และดูเหมือนว่าสัดส่วนที่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เพิ่มขึ้นมาโดยตลอด จากระดับ 50-60 % มาเป็นระดับ 70-80 % ของงบประมาณรายจ่าย

ขณะที่งบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานราชการมีขนาดใหญ่โตขึ้นเรื่อย ๆ จากการตั้งหน่วยงานใหม่และเพิ่มอัตรากำลัง

การปฏิรูประบบราชการมิใช่เป็นสิ่งที่ใหม่ ทุกประเทศในโลกต่างก็มีการปฏิรูประบบราชการให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศตามลำดับ โดยทดลองใช้วิธีการหลายรูปแบบทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบภายในของแต่ละประเทศด้วย อย่างไรก็ตาม แนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการที่หลายประเทศต่างก็มีการนำมาปรับใช้มีอยู่หลายแนวความคิด (บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ และคณะ, 2563 อ้างถึงใน : กัญจิรา วิจิตรวีชรารักษ์, 2563) 5 ประการ ได้แก่

1. แนวความคิดการประดิษฐ์คิดค้นระบบใหม่ (Reinventing Government) แนวความคิดนี้ได้มีการกล่าวขวัญถึงและยอมรับนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลายมาก โดยเฉพาะในการปฏิรูประบบราชการของสหรัฐอเมริกาผู้คิดค้นแนวความคิดนี้ได้แก่ Osborne และ Gaebler มีเนื้อหาแนวคิดโดยสรุปดังนี้

1.1 การที่รัฐมีบทบาทเป็นผู้กำกับดูแลมากกว่าการเป็นผู้ปฏิบัติ รัฐบาลควรมีบทบาทในการเป็นผู้กำกับ ดูแล โดยลดบทบาทในการเป็นผู้ปฏิบัติเองให้น้อยลงเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้การกำกับดูแลดังกล่าวอาจจะเน้นในบทบาทการตรวจ สอบและการให้ความรู้เชิงเทคนิควิชาการมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เน้นการให้เอกชนเข้ามามีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติมากยิ่งขึ้นในลักษณะหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบของการจ้างเหมาเอกชน

1.2 การให้อำนาจแก่ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลตนเอง คือ ภาครัฐไม่ควรไปก้าวก่ายหรือรับผิดชอบในกิจกรรมงานของชุมชนทั้งหมด เนื่องจากภาครัฐมิได้มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนตลอด การเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบตนเองให้มากที่สุดจะเป็นสิ่งที่เหมาะสม เนื่องจากชุมชนเป็นผู้ใกล้ชิดปัญหาตลอดเวลา การได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพัฒนาพื้นที่ของตนเองด้วยภูมิปัญญาที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ ย่อมทำให้คนในพื้นที่เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน รู้สึกหวงแหนทำเพื่อชุมชน

1.3 การสร้างระบบการแข่งขัน รัฐบาลนอกจากจะลดบทบาทการเป็นผู้ปฏิบัติเองแล้วยังต้องสร้างระบบการแข่งขันให้เอกชนเข้ามามีบทบาทดังกล่าวแทนด้วยความเสมอภาคด้วย กล่าวคือ ให้เอกชนต่างแข่งขันกันเข้ามามีส่วนในการให้บริการประชาชน ทั้งนี้ ภาครัฐต้องมีบทบาทในการเป็นผู้กำหนดแนวทาง ระเบียบการตลาดเพื่อการแข่งขันของภาคเอกชน มิให้เกิดการผูกขาดของภาคเอกชนในการให้บริการประชาชน

1.4 การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ สิ่งที่น่าเป็นเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบราชการที่ให้บริการแก่ประชาชนล่าช้าก็คือ การกำหนดระเบียบขั้นตอนและกฎหมายรองรับมากเกินไป ทำให้ข้าราชการต้องยึดถือและปฏิบัติตามโดยไม่กล้าหลีกเลี่ยง เนื่องจากเป็นหลักประกันว่าตนเองจะไม่มีผิด ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ กฎหมายให้เอื้อต่อการให้บริการประชาชนมีขั้นตอนน้อยลงย่อมจะส่งผลให้การให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นได้

1.5 การจัดสรรงบประมาณโดยมุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมาย รัฐควรมีระบบการจัดสรรงบประมาณโดยยึดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละภารกิจเป็นหลัก มิใช่จัดสรรโดยใช้การเพิ่มยอดวงเงินที่

ละเล็กละน้อย จากยอดวงเงินที่ได้รับการอนุมัติของปีงบประมาณที่ผ่านมาดังเช่นในปัจจุบัน โดยไม่คำนึงถึงว่าโครงการที่ขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณนั้นมีความเหมาะสมที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไปหรือไม่

1.6 การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ โดยการที่รัฐหรือบุคลากรของรัฐต้องใกล้ชิดประชาชนเพื่อรับทราบความต้องการปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนสามารถนามากำหนดวิธีการแนวทางแก้ไขได้ถูกต้องเหมาะสม

1.7 การจัดหาทรัพยากรให้มากกว่าการใช้ ข้าราชการควรมุ่งเน้นการจัดหาหรือระดมทรัพยากรจากนอกองค์กรมาใช้จ่ายเพื่อการบริหารจัดการให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด จากเดิมมุ่งการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรให้หมดภายในปีงบประมาณเท่านั้น

1.8 การมุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ควรจะดำเนินงานแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อน หรือความต้องการของประชาชนควบคู่กันไปกับการวิเคราะห์ที่ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและเสนอแนะแนวทางป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาในระยะยาวได้

1.9 การกระจายอำนาจ การจัดโครงสร้างระบบองค์กรภาครัฐควรมีชั้นการบังคับบัญชาน้อยลงเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติภารกิจเป็นการใช้กำลังคนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยนอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้ข้าราชการระดับล่างได้แสดงความสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่รวมถึงการกระจายอำนาจการตัดสินใจทางการบริหารจากรัฐบาลกลางไปสู่รัฐบาลท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ให้ประชาชนหรือองค์กรท้องถิ่นมีบทบาทในการตัดสินใจแก้ปัญหาของพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น

1.10 การเปลี่ยนการบริหารแบบผูกขาดเป็นการแข่งขันในระบบตลาด หน่วยงานภาครัฐจะต้องลดบทบาทการเป็นผู้ปฏิบัติมาเป็นผู้ควบคุม ตรวจสอบมาตรฐาน ซึ่งบทบาทผู้ปฏิบัตินั้นควรให้องค์กรเอกชนรับผิดชอบ ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานภาครัฐก็จะเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน ควบคุมการให้บริการที่เอกชนรับช่วงไปจากภาครัฐ

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการปรับหรือระบบใหม่ (Reengineering) แนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากการปรับโครงสร้าง ระบบงานขององค์กรเอกชน ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ประสบความสำเร็จเห็นผลเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งเน้นปรับเปลี่ยนระบบเดิมโดยสิ้นเชิง ได้แก่ แนวคิดของ Hammer และ Champy ซึ่งมีสาระสำคัญของแนวคิดดังกล่าว คือ

2.1 การเปลี่ยนแปลงจะต้องเกิดจากผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจตัดสินใจทางการบริหารขององค์กร

2.2 การเปลี่ยนแปลงต้องพิจารณาทั้งระบบโดยภาพรวม มิใช่พิจารณาเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น

2.3 มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้ตามความเหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต

2.4 มีการรวมงานที่มีลักษณะเหมือนกันเข้าด้วยกันเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนและลดต้นทุนทางการบริหาร

2.5 ลดการตรวจสอบและการควบคุมให้น้อยลงและมีความยืดหยุ่นในกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อ
งานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการลดกำลังคนภาครัฐ (Downsizing) แนวความคิดในการลดขนาด
กำลังคนในภาครัฐมีการยอมรับนำไปใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็น
หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างก็มีการนำเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้สมัยใหม่มาใช้ในการทำงาน
ทดแทนกำลังคนในขณะที่ยังคงมีการจ้างคนอยู่ทำให้เกิดภาวะคนล้นงาน หรือที่เรียกว่า Overstaffing
แนวคิดดังกล่าวจึงมีการนำมาใช้ ซึ่งนักคิดที่ชื่อ Dessler ได้มีทรรศนะว่า การที่องค์กรใด ๆ ลดขนาด
กำลังคนนั้นก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น ทำให้รูปแบบโครงสร้างขององค์กรมีลักษณะแบบราบ มี
ชั้นการบังคับบัญชาน้อยลง เมื่อหน่วยงานมีขนาดเล็กลงจะเอื้อต่อการติดต่อประสานงานทั้งแบบเป็น
ทางการและไม่เป็นทางการมากขึ้น อีกทั้งเกิดการกระจายอำนาจการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการที่
รวดเร็ว

4. แนวความคิดเกี่ยวกับการแปรรูปองค์การภาครัฐ แนวคิดเกี่ยวกับการแปรรูปองค์การภาครัฐ
นี้ได้มีการกล่าวถึงมานาน แต่มิได้มีการนำมาใช้หรือเล็งเห็นความสำคัญอยู่จริงจังมากนัก จนกระทั่งทุก
ประเทศต่างก็ประสบปัญหาการขาดประสิทธิภาพขององค์การภาครัฐและการใช้จ่ายเงินภาครัฐไปเพื่อ
ค่าตอบแทนของข้าราชการที่มีมากจนเกินไป จึงมาใช้แนวความคิดดังกล่าว การแปรรูปองค์การภาครัฐนี้
จะเน้นให้ภาครัฐลดบทบาทในการเน้นผู้ปฏิบัติมาเน้นผู้กำหนดนโยบาย การกำหนดกฎระเบียบ การ
ควบคุม ส่งเสริมสนับสนุนมากขึ้น ซึ่งการแปรรูปองค์การภาครัฐนี้จะมีรูปแบบหรือลักษณะของการแปรรูป
ในหลายลักษณะ

4.1 การจัดตั้งองค์การมหาชน (Autonomy Public Organization) องค์การประเภทนี้ยังคงต้อง
ปฏิบัติภารกิจเพื่อสาธารณชนโดยไม่มุ่งหวังกำไร และภารกิจดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมที่จะให้เอกชน
เป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความมั่นคงหรือเป็นบริการภาครัฐขั้นพื้นฐาน ดังนั้น รัฐจึงควรดา
เนินการต่อไปโดยมีการลดกฎระเบียบลงมีการคัดเลือกผู้บริหารเองภายใต้การสนับสนุนงบประมาณส่วน
หนึ่งจากรัฐ และอีกส่วนหนึ่งจากการขายสินค้าหรือบริการของตนเอง

4.2 การแปรรูปองค์การภาครัฐให้เป็นเอกชน (Privatization) ภารกิจของภาครัฐหลายอย่างที่ไม่
มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น การตรวจสอบบัญชี การออกแบบอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง การ
ฝึกอบรม ฯลฯ อาจให้เอกชนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการโดยภาครัฐไม่ต้องรับผิดชอบทั้งในเรื่องกำลังคน
และเงินงบประมาณ ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่า

4.3 การแปรรูปองค์การรัฐวิสาหกิจให้เป็นองค์การเอกชน (Privatization) จากปัญหาที่องค์การ
รัฐวิสาหกิจประสบอยู่ในปัจจุบัน คือ ผลการปฏิบัติงานยึดกรอบของระบบราชการ ซึ่งไม่สามารถบรรลุ
เป้าหมายในการจัดตั้งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจได้ ดังนั้น แนวทางในการจัดปัญหาดังกล่าวจึงเป็นการ
แปรรูปให้เป็นหน่วยงานเอกชน แต่อย่างไรก็ดีต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการไม่มีการผูกขาด (Monopoly)
โดยภาครัฐในระดับนโยบายจะเป็นผู้ควบคุมให้เกิดการแข่งขันโดยเสรี

4.4 การทำสัญญาให้เอกชนรับจ้างเหมาดำเนินการ (Contract Out) เป็นแนวคิดหนึ่งที่ลดบทบาทขององค์การภาครัฐลงจากผู้ปฏิบัติมาเป็นผู้ควบคุมระดับนโยบาย วิธีนี้จะให้เอกชนเป็นคู่สัญญากับภาครัฐในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นการสร้างงานให้ภาคเอกชนและประชาชนมากขึ้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล (Good Governance) แนวความคิดนี้บางครั้งก็มีผู้เรียกว่าแนวคิดการบริหารจัดการที่ดี แนวความคิดนี้ได้รับการผลักดันจากธนาคารโลกในการมุ่งเน้นให้ระบบการบริหารงานของราชการได้รับความเชื่อถือและศรัทธาจากประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนยังส่งผลให้ประเทศพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ ซึ่งสาระสำคัญของแนวความคิดนี้ประกอบด้วย

5.1 ความรับผิดชอบ ต่อสังคม และการพร้อมที่จะรับการตรวจสอบได้ตลอดเวลา (Accountability)

5.2 ความโปร่งใส (Transparency) ในกระบวนการบริหารจัดการทุกขั้นตอน

5.3 การกระจายอำนาจ (Decentralization) เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรวดเร็วความคล่องตัวในการบริหารงานทุกระดับ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติของภาครัฐ

5.4 การให้อำนาจแก่ประชาชน (Empowerment) เพื่อให้ประชาชนรับผิดชอบตนเอง มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น และอำนาจในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐได้

5.5 การมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานภายในองค์กรและระหว่างองค์กร ซึ่งจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และเกิดลักษณะการทำงานสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) คือ มีทั้งลักษณะการสั่งการจากเบื้องบน (Top-Down) และการนำเสนอจากระดับล่างไปสู่ระดับบน (Bottom-Up) ซึ่งจะทำให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นในหน่วยงานได้

5.6 หลักนิติธรรม (Legal Framework) การบริหารโดยยึดหลักที่ถูกต้องตามกฎหมาย จะช่วยลดความขัดแย้งในสังคมและองค์กรได้

5.7 การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ (Responsiveness) ข้าราชการจะต้องมีทัศนคติว่าผู้มาขอรับบริการเปรียบเสมือนลูกค้า ต้องยึดประชาชนหรือผู้มาขอรับบริการมากกว่าที่จะมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชา

5.8 หลักจริยธรรม (Ethics) องค์กรที่บุคลากรทุกระดับในองค์กรเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม ย่อมนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง มีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาบุคคลภายนอก

จากแนวความคิดทั้ง 5 ประการ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาระบบราชการมีความคิดที่จะทำให้ระบบต่าง ๆ มีความเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นแนวความคิดการประดิษฐ์คิดค้นระบบใหม่ การปรับรื้อระบบใหม่ การลดกำลังคนภาครัฐ การแปรรูปองค์การภาครัฐ และหลักธรรมาภิบาล ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้มุ่งเน้นมากไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใส การกระจายอำนาจสู่ฐานราก การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการคือประชาชน

สรุป

รัฐบาลทุกยุคสมัยได้พยายามที่จะปฏิรูประบบราชการแม้ว่าผลการดำเนินงานไม่อาจสำเร็จได้ อย่างเป็นรูปธรรมทั้งหมด เนื่องจากระบบราชการไทยฝังรากลึก อีกทั้งระบบใหญ่โตทำให้มีขั้นตอนล่าช้า ยุ่งยากในการทำงาน นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญสำหรับรัฐบาลเองที่แก้ไม่ตก นั่นคือ การขาดเสถียรภาพในการทำงานอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำประเทศบ่อยครั้ง

อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของฝ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวข้าราชการเอง ฝ่ายการเมือง และประชาชนผู้เป็นเจ้าของระบบราชการ ซึ่งก็หวังว่าบทความนี้คงจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ เหตุผล และเครื่องมือทางการบริหารที่ได้มีการนำมาใช้ในการพัฒนาระบบราชการ และหวังว่าหากทุกฝ่ายๆ ได้ร่วมกัน ผลักดันการพัฒนาระบบราชการให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จตามที่ต้องการ ในวันนั้นข้าราชการไทยอาจเป็นผู้ที่พร้อมที่จะปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

ในมุมมองของผู้ศึกษาเอง มองว่าการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน ที่ต้องช่วยกันทุ่มเทแรงกายแรงใจ กำลังความคิด สติปัญญา เพื่อประโยชน์สุขของคนไทยทุกคนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และในห้วงเวลานี้ นับว่าเป็นเวลาที่มีความสำคัญยิ่ง ที่คนไทยทุกคนจะได้หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว และร่วมกันปฏิรูปประเทศเพื่อความก้าวหน้าและยั่งยืนสืบไปในอนาคต ถึงเวลาแล้วที่คนไทยและมิตรประเทศทุกประเทศจะช่วยกันมองไปสู่อนาคตและหาทางหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดเหตุการณ์อย่างที่เคยเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าในอดีตในการเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย และหลังจากที่คสช. ปฏิรูปในด้าน 1 - 11 (ดังที่ได้วิเคราะห์ในเบื้องต้น)แล้วสิ่งที่จะต้องทำต่อมาคือการวิจัยและพัฒนา โดยนำผลดีและผลเสียของการปฏิรูปในด้านต่างๆ มาวิจัยและพัฒนาเพื่อเตรียมการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบต่อไป

บรรณานุกรม

- กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, (2563), การเมืองการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : J. Print 94, หน้า 123-128.
- เดิมศักดิ์ ทออินทร์, (2547), ความรู้เบื้องต้นทางการบริหารรัฐกิจ, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า 169-171.
- ทวี ทองสว่าง และคณะ, (2546), การเมืองการปกครองของไทย, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, หน้า 263 - 274.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ, (2563). การปฏิรูประบบราชการ, ฐานข้อมูลสถาบันพระปกเกล้า สืบค้นเมื่อ (1, สิงหาคม 2564). (ออนไลน์), จาก : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ปธาน>
- ปธาน สุวรรณมงคล, (2563), ระบบราชการในการเมืองการปกครองไทย, เอกสารการสอนชุดวิชาหลักพื้นฐานการเมืองการปกครองของไทย , (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช), หน้า 7-8.
- วินิต ทรงประทุม และวเรเดช จันทรศรี, (2531), การประสานแนวคิดและขอบข่ายของรัฐศาสตร์,

(กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์), หน้า 112.

ศศิวัฒน์ จันทวงศ์, (2557). บทความเผยแพร่ : โครงการประชาสัมพันธ์การปฏิรูประบบราชการ “ปัญหาของการบริหารระบบราชการไทย” สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2564 ที่มาจาก<http://www.gotoknow.org>

สมาน รังสิโยภุชฎ์, (2546), การบริหารราชการไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จากัด), หน้า 4.

การสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

รัตนาวดี สมศรี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล : Rattanawadeesomsri1992@gmail.com

สมพงษ์ ปั่นหุ่น

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล : Rattanawadeesomsri1992@gmail.com

สุรีพร อนุศาสนนันท์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล : Rattanawadeesomsri1992@gmail.com

Received : August 5, 2021 **Revised** : October 8, 2021

Accepted : November 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน 2) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ.2546 – พ.ศ.2562 จำนวน 52 เล่ม ได้ค่าดัชนีมาตรฐาน จำนวน 162 ค่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ 2 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานวิจัยที่สังเคราะห์มีตัวแปรกำกับด้าน การตีพิมพ์และลักษณะของผู้วิจัย จำนวน 6 ตัว ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย จำนวน 4 ตัว ด้านวิธีการวิจัยจำนวน 14 ตัว และด้านคุณภาพของงานวิจัย จำนวน 1 ตัว มีค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยรวมทั้งหมด เท่ากับ .303 และปัจจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (0.4886) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (0.4234) ความสามารถทางการคิด (0.3893) และรูปแบบการสอน

(0.36073) ตามลำดับ มีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย 5 ตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกัน มีตัวแปรที่ส่งผลต่อขนาดอิทธิพล 18 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .685 โดยที่ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทั้งหมดอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 46.9 และมีความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่เกิดจากความแปรปรวนของตัวแปรระหว่างเล่มงานวิจัย

คำสำคัญ : จิตวิทยาศาสตร์, การสังเคราะห์งานวิจัย, การวิเคราะห์อภิमान

A RESEARCH SYNTHESIS OF FACTORS INFLUENCING STUDENTS' SCIENTIFIC MIND

Rattanawadee Somsri

Faculty of Education Burapha

Email : Rattanawadeesomsri1992@gmail.com

Sompong Panhoon

Faculty of Education Burapha

Email : Rattanawadeesomsri1992@gmail.com

Sureeporn Anusasananan

Faculty of Education Burapha

Email : Rattanawadeesomsri1992@gmail.com

Abstracts

The purposes of this research were 1) to study the research characteristics of factors influencing Students' Scientific Mind and 2) to synthesize the research findings through meta-analysis. The number of selected research in this study were 52 papers published during 2003-2019. The standard indices of the study were 162. The research instruments were the coding protocol and the study quality assessment scales. Data were analyzed by descriptive statistics, one-way ANOVA, Multiple regression analysis, and Hierarchical Linear Model analysis.

The synthetic research characteristics 6 publication composed variables, 4 substantive variables, 14 research procedures, 1 research quality and total average influence size is .303. For each moderator, emotional quotient had a high effect size at 0.4886, achievement motivation at 0.4234, thinking abilities at 0.3893 and teaching model at 0.3607, respectively. The common effect size of the studies was significant differences among moderator (18

variables). All moderators significantly contribute to the variance of the effect size at 46.9% ($R=0.685$) and the differences among studies mainly contribute to effect size

Keyword : Scientific Mind, Research Synthesis, Meta-analysis

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ที่มนุษย์ได้ใช้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ที่ผสมผสาน กับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาชีวิต ด้วยเหตุนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้ กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด และ ทักษะที่สำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีจิตวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์

จิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Mind) เป็นคุณลักษณะหรือลักษณะนิสัย ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความรู้นึกคิดในทางวิทยาศาสตร์ ที่เกิดจากการศึกษา หาความรู้หรือได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งส่งผลต่อความคิด การตัดสินใจ การกระทำ และการแสดงออกทางพฤติกรรมต่อความรู้หรือสิ่งที่ เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546) กำหนดคุณลักษณะของจิตวิทยาศาสตร์ประกอบไปด้วย ความสนใจใฝ่รู้ หรือความอยากรู้อยากเห็น ความมุ่งมั่น อดทน รอบคอบ ความซื่อสัตย์ ความ ประหยัด ความใจกว้าง ร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น ความมีเหตุมีผลการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

จากการค้นคว้าของผู้วิจัย พบว่า รายงานการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมีเป็นจำนวนมาก และได้ข้อค้นพบ แตกต่างกันไปตามด้านต่าง ๆ ที่ศึกษาผลการศึกษาบางหัวข้อมีความขัดแย้งกัน ถึงแม้จะเป็นการศึกษาในหัวข้อเดียวกัน ดังเช่น ปิยะวรรณ ศรีสุข (2554) ศึกษา โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครราชสีมา : การวิเคราะห์กลุ่มพหุ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพล สูงสุดต่อจิตวิทยาศาสตร์ คือ บรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.488 ไม่ สอดคล้องกับสุนทร จันทสิลา (2554) ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัด สุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นขนาดอิทธิพลมีค่าเท่ากับ 0.057 จากข้อค้นพบที่ขัดแย้งกันอาจจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการนำผลการวิจัยไป ใช้ ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ยังไม่มีกระแสขององค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงมี ความจำเป็นต้องมีการสังเคราะห์งานวิจัยซึ่งเป็นการวิจัยที่เป็นการศึกษารายงาน วิจัยจำนวนมากที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน เพื่อสรุปผลการวิจัย สรุปความ

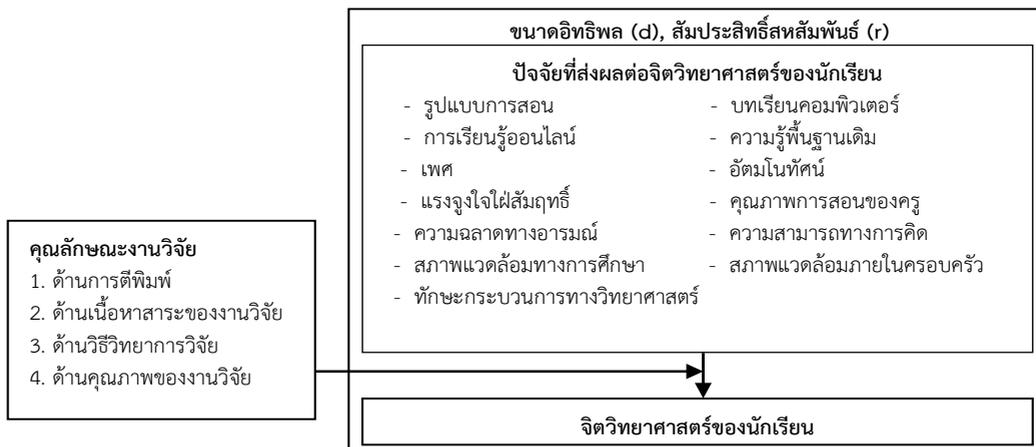

คล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่อง รวมทั้งเป็นการอธิบายถึงสาเหตุที่มาของความแตกต่างเหล่านั้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง จากความสำคัญของจิตวิทยาศาสตร์ที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยวิธีการการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณตามแนวคิดของ Glass ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้เทคนิคทางสถิติมาสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน มีงานวิจัยแต่ละเรื่องหรือผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนเป็นหน่วยการวิเคราะห์ข้อมูล มีดัชนีมาตรฐานวัดในรูปค่าขนาดอิทธิพล หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นตัวแปรตาม และคุณลักษณะของงานวิจัยเป็นตัวแปรต้น เพื่อหาข้อสรุปและข้อค้นพบจากงานวิจัยซึ่งจะช่วยทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นระบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยการวิเคราะห์อภิมาน
 - 2.1 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
 - 2.2 เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย
 - 2.3 เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะงานวิจัยที่มีต่อดัชนีมาตรฐานทั้งในระดับเดียวและแบบพหุระดับ (ระดับภายในเล่มวิจัยและระดับระหว่างเล่มวิจัย)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดสำหรับงานวิจัย ดังกรอบแนวคิดข้างต้น

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ วิทยานิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษาในระดับมหาบัณฑิตศึกษาและดุษฎีบัณฑิต ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2562 จำนวน 61 เล่ม

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วิทยานิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษาในระดับมหาบัณฑิตศึกษาและดุษฎีบัณฑิต ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2562 ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น จำนวน 52 เล่ม ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 38 เล่ม และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 14 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1) แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย เป็นแบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัย แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตีพิมพ์และคุณลักษณะผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ด้านวิธีวิทยาการวิจัย และด้านคุณภาพของงานวิจัย จำนวน 25 ข้อ และคู่มือการลงรหัส (Code book) ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและการตรวจสอบความสอดคล้องในการบันทึกข้อมูล (Agreement rate: AR) ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปเก็บข้อมูลจริง ผลการตรวจสอบความสอดคล้องในการบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 89 แสดงว่า การลงรหัสข้อมูลนั้นมีความสอดคล้องกันดีมาก

2) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ และเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพงานวิจัย ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความครอบคลุมตามตัวแปรที่ต้องการวัดจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผลการประเมิน พบว่า แบบประเมินทั้ง 30 ข้อ มีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาตรวจสอบความสอดคล้องในการประเมินร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการประเมินมีความสอดคล้องกันร้อยละ 86 แสดงว่าการประเมินงานวิจัยมีความสอดคล้องกันดีมาก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) สํารวจรายชื่องานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยใช้คำสำคัญในการสืบค้นว่า “จิตวิทยาศาสตร์” “Scientific Mind” และเป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ.2546 – 2562 ได้งานวิจัยจำนวน 61 เล่ม

2) ผู้วิจัยพิจารณาคคุณลักษณะงานวิจัยว่าเป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดไว้หรือไม่ แล้วคัดเลือกเฉพาะเล่มที่เป็นไปตามเกณฑ์ เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้งานวิจัยจำนวน 52 เล่ม และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 9 เล่ม

3) ผู้วิจัยอ่านงานวิจัยที่คัดเลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่างอย่างละเอียด เพื่อทำการประเมินคุณภาพงานวิจัย บันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และค่าสถิติต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

4) ตรวจสอบผลการลงรหัสเพื่อบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย จากนั้นจึงจัดเตรียมแฟ้มข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows และ HLM

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลแยกเป็น 2 ตอน ตอนแรก ผลการสำรวจงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ รายละเอียดในการวิเคราะห์แต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1) การวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้และความโด่ง รวมค่าดัชนีมาตรฐานตามกลุ่มคุณลักษณะของงานวิจัยและทั้งหมดตามประเภทของงานวิจัย ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก

2) วิเคราะห์ความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐานตามคุณลักษณะของงานวิจัยด้วย F-test

3) วิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อค่าดัชนีมาตรฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบ Heirachical Stepwise Multiple Regression หรือ Blockwise Regression

4) วิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบพหุระดับ (Hierarchical Linear Model หรือ HLM) โดยมีตัวแปรอิสระ 2 ระดับ คือ ระดับภายในเล่มวิจัยหรือระดับค่าดัชนีมาตรฐาน และระดับเล่มวิจัย

ผลการศึกษา

การสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

ผลการศึกษาคุณลักษณะงานวิจัย พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีจำนวน 52 เล่ม เป็น งานวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 38 เล่ม และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 14 เล่ม งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ตัวแปรต้นของงานวิจัยที่นิยมศึกษามากที่สุดคือ รูปแบบการสอน จำนวน 38 เล่ม รองลงมาคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 8 เล่ม กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด จำนวน 18 เล่ม มีการผลิตมากที่สุด ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 เล่ม สาขาวิชาที่มีการผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 7 เล่ม วัตถุประสงค์การวิจัยส่วนใหญ่เป็นการเปรียบเทียบ จำนวน 29 เล่ม

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอย

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

ตัวแปร	Mean	SD	Var	SE	ตัวแปร	Mean	SD	Var	SE
รูปแบบการสอน	0.361	0.453	0.205	0.061	สภาพแวดล้อมทาง	0.284	0.212	0.045	0.049
ความรู้พื้นฐานเดิม	0.222	0.153	0.024	0.063	การศึกษา				
อึดทนในทัศน	0.290	0.198	0.039	0.045		0.269	0.088	0.008	0.029
					สภาพแวดล้อมภายใน				
					ครอบครัว				
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.423	0.127	0.016	0.026					
คุณภาพการสอนของครู	0.048	0.032	0.001	0.018	ทักษะกระบวนการทาง	0.033	0.069	0.005	0.016
ความฉลาดทางอารมณ์	0.489	0.153	0.024	0.077	วิทยาศาสตร์				
ความสามารถทางการคิด	0.389	0.684	0.005	0.039					

ค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.303

จากผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยทั้ง 52 เล่ม ให้ผลการวิจัยในรูปดัชนีมาตรฐาน จำนวน 162 ค่า โดยค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.303 และปัจจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (0.4886) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (0.4234) ความสามารถทางการคิด (0.3893) และรูปแบบการสอน (0.36073) ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ระหว่างคุณลักษณะงานวิจัยกับคุณภาพของงานวิจัย พบว่า งานวิจัยที่มีระดับคุณภาพดี คือ งานวิจัยที่ผลิตโดยสาขาวิจัยและประเมินการศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อเปรียบเทียบ ศึกษาตัวแปรต้นเกี่ยวกับรูปแบบการสอน ประเภทของสมมติฐานการวิจัยเป็นสมมติฐานแบบมีทิศทางและไม่มีทิศทาง แบบแผนการวิจัยแบบสหสัมพันธ์ เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบวัดในการวัดจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน มีการหาความตรงตามเนื้อหา มีการหาความเที่ยงของเครื่องมือวัดจิตวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha coefficient) และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เผยแพร่ในปี พ.ศ.2554

3) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างงานวิจัย โดยการเปรียบเทียบดัชนีมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน สรุปผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างงานวิจัย โดยการเปรียบเทียบดัชนีมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ตัวแปร คุณลักษณะงานวิจัย	Levene Statistic		ANOVA		ตัวแปร คุณลักษณะงานวิจัย	Levene Statistic		ANOVA	
	F	p	F	p		F	p	F	p
ปีที่ผลิตงานวิจัย	3.948	.000	4.165	.000	ประเภทตัวแปรต้น	5.850	.000	2.548	.007
สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	9.228	.000	3.115	.000	ประเภทของเครื่องมือ	7.544	.000	2.063	.088
สาขาที่ผลิตงานวิจัย	3.270	.000	3.164	.000	วัดตัวแปรตาม				
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	6.130	.000	2.859	.001	ประเภทของการหา			0.939	0.393
ประเภทของสมมติฐาน	6.217	.001	2.440	.066	ความตรงของเครื่องมือวิจัย	2.763	.098		
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	5.449	.000	1.187	.318	ประเภทการหาความ			1.523	0.198
ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	0.017	.983	.836	.435	เที่ยงของตัวแปรตาม	0.746	.389		

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานที่แปลงเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และปรับแก้ความลำเอียงแล้วตามคุณลักษณะงานวิจัยพบว่า ค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมีความแตกต่างกันตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 รวม 5 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่ผลิตงานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย สาขาที่ผลิตงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประเภทตัวแปรต้น

4) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่ออธิบายความแปรปรวนในตัวแปรดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ด้วยตัวแปรคุณลักษณะ สรุปผลได้ดังตารางที่ 3

ตัวแปร	r	โมเดลที่ 3			
		b	SE	β	p
ค่าคงที่	-	.268	.335	-	.425
ตัวแปรต้นมีงานวิจัยเผยแพร่ในปี 2556	-.308	-.367	.115	-.411	.002
ตัวแปรต้นมีงานวิจัยเผยแพร่ในปี 2555	.089	.355	.109	.321	.001
ตัวแปรต้นมีสาขาการวิจัยการศึกษา	-.037	.439	.167	.510	.010
ตัวแปรต้นมีสาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา	-.018	.472	.156	.548	.003
ตัวแปรต้นมีสาขาหลักสูตรและการสอน	.159	-.255	.120	-.286	.036
ตัวแปรต้นมีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	-.071	-.545	.129	-.680	.000
จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก	-.052	-.005	.001	-.671	.000
จำนวนสมมติฐาน	0.217	.143	.026	.807	.000
ตัวแปรต้นมีวัตถุประสงค์งานวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย	-.302	.509	.141	.526	.000
ตัวแปรต้นมีสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง	.106	.607	.175	.337	.001
ตัวแปรต้นมีสมมติฐานแบบมีทิศทางและไม่มีทิศทาง	-.088	.238	.105	.335	.025
ตัวแปรต้นมีประเภทของตัวแปรต้น รูปแบบการสอน	.134	.413	.148	.628	.006
ตัวแปรต้นมีประเภทของตัวแปรต้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.162	.127	.064	.145	.049
ตัวแปรต้นมีประเภทของการหาความตรงของเครื่องมือวิจัยความตรงตามโครงสร้าง	-.030	-1.076	.310	-.271	.001

ตัวแปรต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพัฒนาและตรวจสอบโมเดลและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่ออธิบายความแปรปรวนของค่าของความเที่ยง	-0.057	487	174	479	506
คะแนนการประเมินงานวิจัย	-1.189	-4.405	.181	-1.182	.027
	.357	.197	.088	.265	.027
R = .685, R ² = .469, f = 4.974, p = .027					

4) ตัวแปรต้นมีสาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา 5) ตัวแปรต้นมีสาขาหลักสูตรและการสอน 6) ตัวแปรต้นมีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 7) จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก 8) จำนวนสมมติฐาน 9) ตัวแปรต้นมีวัตถุประสงค์งานวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 10) ตัวแปรต้นมีสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง 11) ตัวแปรต้นมีสมมติฐานแบบมีทิศทางและไม่มีทิศทาง 12) ตัวแปรต้นมีประเภทของตัวแปรต้นรูปแบบการสอน 13) ตัวแปรต้นมีประเภทของตัวแปรต้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 14) ตัวแปรต้นมีประเภทของการหาความตรงของเครื่องมือวิจัย ความตรงตามโครงสร้าง 15) ตัวแปรต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการ 16) ตัวแปรต้นมีแบบแผนการวิจัย แบบสองกลุ่มสอบก่อน-หลัง 17) ค่าของความเที่ยง โดยตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทั้ง 23 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานได้ร้อยละ 49.6 เนื่องจากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตัวแปรทุกตัวที่นำมาเข้าสมการจัดอยู่ในระดับเดียวกัน จึงทำให้ได้สารสนเทศในระดับที่ยังขาดความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงแยกตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยเป็นตัวแปรระดับเล่มวิจัยและตัวแปรระดับภายในเล่มวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนมากขึ้นว่าความแตกต่างของขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาาสตร์ของนักเรียนเกิดจากตัวแปรในระดับใดจึงทำการวิเคราะห์ HLM ได้ผลดังต่อไปนี้

5) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานแบบพหุระดับลดหลั่นด้วยโปรแกรม HLM สรุปผลได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลคงที่ (fixed effect) และอิทธิพลสุ่ม (random effect) ของ

การวิเคราะห์ภายในเล่มวิจัย (within group) และความแปรปรวนระหว่างเล่มวิจัย (between group) ของตัวแปรดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาาสตร์ของนักเรียน

อิทธิพลคงที่	สัมประสิทธิ์การถดถอย	SE	t-ratio	p-value
r- INTRCPT1, γ_{00}	0.015089	0.001785	8.453	0.000
REPAGE, γ_{01}	0.000074	0.000019	3.828	0.008

อิทธิพลคงที่	สัมประสิทธิ์การถดถอย	SE	t-ratio	P-value
NUMHYPO, γ_{02}	-0.038348	0.007184	-5.338	0.000
RSCORE, γ_{03}	0.003902	0.001004	3.887	0.007
DCURINST, γ_{04}	0.002216	0.000904	2.450	0.044
DCFADC slope, γ_{10}	0.002201	0.000859	2.561	0.023
DMULTI slope, γ_{30}	0.005638	0.001135	4.968	0.000
DPRIS slope, γ_{40}	-0.009179	0.000885	-10.367	0.000
DTEACH slope, γ_{50}	0.038847	0.006153	6.313	0.000
REPAGE, γ_{51}	0.000283	0.000045	6.298	0.000
NPAGE, γ_{52}	0.006297	0.000958	6.573	0.000
NUMHYPO, γ_{53}	-0.178108	0.028129	-6.332	0.000
RSCORE, γ_{54}	0.012258	0.002024	6.055	0.000
DSELC slope, γ_{60}	0.001752	0.000685	2.559	0.023

อิทธิพลสุ่ม	SD	องค์ประกอบ ความแปรปรวน	ความแปรปรวน ที่สังเกตได้รวม	df	χ^2	P-value
R-INRCPT1, U_{0j}	0.00047	0.00000	0.00000	0	1.59492	>.500
DTEACH slope, U_{5j}	0.00021	0.00000		0	0.10184	>.500
Level-1, R_{ij}	0.00016	0.00000				

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุระดับ เพื่อทำนายค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยระดับภายในเล่มและระดับเล่มวิจัย พบว่า ระดับภายในเล่มวิจัยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อดัชนีมาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการ ตัวแปรต้นมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตัวแปรต้นมีระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในระดับประถมศึกษา ตัวแปรต้นมีตัวแปรรูปแบบการสอน ตัวแปรต้นมีตัวแปรอัตโนมัตินวัตกรรม ส่วนตัวแปรระดับเล่มงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก จำนวนของสมมติฐาน คะแนนการประเมินงานวิจัย และตัวแปรต้นมีสาขาหลักสูตรและการสอน

การอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

1) ผลการศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน พบว่า ศึกษาตัวแปรต้นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนมากที่สุด รองลงมา คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาวิชาที่มีการผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ซึ่งตรงกับคุณลักษณะของสถาบันที่ผลิตงานวิจัย เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ผลิตในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทั้งนี้อาจเพราะสถาบันดังกล่าวมีคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้ที่มีความสนใจเลือกศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ จึงทำให้มีผู้วิจัยที่ผลิตงานวิจัยตามคุณลักษณะดังกล่าวเป็นจำนวนมาก และหน่วยการวิเคราะห์ส่วนใหญ่มาจากแบบแผนการวิจัยแบบสหสัมพันธ์ ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนเนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนมากในการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรตามนิยมใช้แบบวัด และใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha coefficient) ในการหาความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ค่าของความเที่ยงโดยเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.87532 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามมีค่าความเที่ยงสูง

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิมาน

1) ผลการสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิมานงานวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 52 เล่มที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ให้ผลการวิจัยในรูปดัชนีมาตรฐาน จำนวน 162 ค่า แบ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จำนวน 105 ค่า และค่าขนาดอิทธิพล จำนวน 57 ค่า โดยค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .303 นั้นแสดงให้เห็นว่า การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยเฉลี่ยไม่สูงมากนัก สอดคล้องกับพิชณุ ผิวทอง (2561) ศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอาชีวศึกษา : การวิเคราะห์อภิ

มาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถทางการคิด และรูปแบบการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถทางการคิด ล้วนแล้วเป็นองค์ประกอบภายในบุคคลที่เป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรม และการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นไรขึ้นอยู่กับความรู้ประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล และรูปแบบการสอนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เนื่องจากรูปแบบการสอนเป็นการปลูกฝังจิตวิทยาศาสตร์ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะของจิตวิทยาศาสตร์ขึ้นภายในตัวผู้เรียนจากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น

2) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่า ค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีตัวแปรคุณลักษณะที่เป็นตัวแปรคุณลักษณะที่ทำให้เกิดความแตกต่างจำนวน 5 ตัวแปร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปีที่ผลิตงานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย สาขาที่ผลิตงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัยประเภทตัวแปรต้น นั้นแสดงว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวส่งผลให้งานวิจัยที่ศึกษาภายใต้ปัญหาเดียวกันมีผลการวิจัยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจริยา ชื่นศิริมงคล (2553) พบว่า ช่วงปีการพิมพ์งานวิจัยแตกต่างกันจำทำให้ผลการวิจัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลการวิจัยในรูปค่าดัชนีมาตรฐานตามลักษณะของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย พบว่ามีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่างานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันมีผลการวิจัยแตกต่างกันตามคุณลักษณะของการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ต่อเพื่อให้ทราบว่าความแตกต่างนั้นมาจากคุณลักษณะอะไรของงานวิจัย และความแตกต่างเหล่านั้นเกิดจากความแปรปรวนภายในเล่มวิจัยหรือความแปรปรวนระหว่างเล่มวิจัย โดยทำการวิเคราะห์ทั้งอิทธิพลทางตรงในระดับเดียวและวิเคราะห์รวมทั้งสองประเภทด้วยการวิเคราะห์สองระดับโดยแบ่งเป็นระดับภายในเล่มวิจัยและระดับระหว่างเล่มวิจัย โดยผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานแบบพหุระดับ เมื่อใช้การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (HLM) พบว่า ความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานเป็นความ

แปรปรวนระหว่างเล่มวิจัยเท่ากับ 0.00001 ซึ่งสูงกว่าความแปรปรวนภายในงานวิจัย ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.00000 ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยระดับภายในเล่ม และตัวแปรระดับเล่มวิจัยในการอธิบายความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในงานวิจัย พบว่า มีตัวแปรระดับเล่มวิจัยและระดับภายในเล่มรวมทั้งสิ้น 23 ตัวแปร ทำให้เกิดความแตกต่างของดัชนีมาตรฐานระหว่างเล่มงานวิจัย กระบวนการวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้ได้ข้อค้นพบที่หลากหลายและลุ่มลึก รวมทั้งชี้แนะถึงแนวทางการวิจัยต่อในอนาคต ในการศึกษาอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะเหล่านี้กับตัวแปรจัดกระทำที่มีอิทธิพลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนพบว่า ตัวแปรระดับเล่มงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ได้แก่ จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก คะแนนการประเมินงานวิจัย จำนวนของสมมติฐาน สาขาหลักสูตรและการสอน รายละเอียดแต่ละส่วนมีดังนี้

3.1) จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก เป็นตัวแปรระดับเล่มงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอรายงานผลการวิจัย นักวิจัยควรนำเสนอสารสนเทศในส่วนของภาคผนวกในปริมาณที่เหมาะสม และควรเพิ่มเติมสารสนเทศในส่วนของการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นส่วนที่นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เป็นพื้นฐานของงานวิจัย ดังนั้นจากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยจึงควรให้ความสำคัญกับจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกมากยิ่งขึ้น เพราะจำนวนหน้าที่ไม่รวมภาคผนวกยังมีจำนวนมาก จะทำให้ค่าดัชนีมาตรฐานสูงขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์อภิมาน ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) พบว่า ตัวแปรจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกมีอิทธิพลต่อคุณภาพงานวิจัย โดยงานวิจัยที่มีจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกสูง มีแนวโน้มเป็นงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่างานวิจัยที่มีจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกน้อย

3.2) จำนวนของสมมติฐาน เป็นตัวแปรระดับเล่มงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการแก้ปัญหาหรือค้นหาคำตอบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะเริ่มต้นโดยการกำหนดปัญหา จากนั้นจะพยายามคาดคะเนคำตอบของปัญหา โดยมีสมมติฐานการวิจัยเป็นคำตอบหรือข้อสรุปของผลการวิจัยที่ผู้วิจัยคาดคะเนไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุและผล ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการค้นคว้า ตลอดจน

เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลว่าสิ่งที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่นั้นเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิวิตา ทรัพย์เหมือน (2554) พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ นักวิจัยให้ความสำคัญกับการพยากรณ์คำตอบของงานวิจัยล่วงหน้า ซึ่งสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นว่าคำตอบที่ได้จากงานวิจัยเป็นสิ่งที่สามารถทดสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยภรณ์ ขุนชนะ (2550) งานวิจัยที่มีการตั้งสมมติฐานจะทำให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจในงานวิจัยอย่างแท้จริง และต้องการทราบว่าต้องการทดสอบเกี่ยวกับค่าพารามิเตอร์อะไร ทิศทางใดและเพราะอะไร และสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณรัฐณ์ เล็กสมสันต์ (2550) การตั้งสมมติฐานการวิจัยจะช่วยระบุว่าต้องเก็บข้อมูลหรือตัวแปรอะไรบ้าง เพื่อเลือกใช้เทคนิควิเคราะห์ทางสถิติให้ถูกต้อง เพื่อการทดสอบสมมติฐานและการตีความหมายผลที่ได้จากการทดลอง ดังนั้นจากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยจึงควรให้ความสำคัญกับการตั้งสมมติฐานการวิจัย และควรตั้งสมมติฐานให้มีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งจะส่งผลให้ค่าดัชนีมาตรฐานสูง

3.3) คะแนนการประเมินงานวิจัย (RSCORE) เป็นตัวแปรระดับเลมงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของงานวิจัย จากข้อค้นพบดังกล่าวว่านักวิจัยควรมีแบบแผนการดำเนินงานวิจัยที่เป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้คะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัยสูงขึ้น เพราะคะแนนการประเมินงานวิจัยที่สูง จะส่งผลให้ค่าขนาดอิทธิพลและค่าดัชนีมาตรฐานสูงขึ้นตามไปด้วย และจากผลการประเมินงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ พบว่า งานวิจัยที่มีคุณภาพสูงส่วนมากเป็นงานวิจัยที่ใช้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพสูง และใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2542) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรัชนา จันสกุล (2547) พบว่า งานวิจัยที่มีคุณภาพสูงสามารถให้ค่าขนาดอิทธิพลมากกว่างานวิจัยที่มีคุณภาพปานกลาง

3.4) สาขาหลักสูตรและการสอน (DCURINST) เป็นตัวแปรระดับเลมงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาขาหลักสูตรและการสอนเป็นสาขาวิชาที่ว่าด้วยการศึกษา วิจัย และปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การพัฒนาคิดค้นระบบการสอนและปฏิบัติการสอนเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น จึงมุ่งเน้นผลิตงานวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลให้งานวิจัยที่

ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ผลิตในสาขาหลักสูตรและการสอนที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1) ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานวิจัยที่แตกต่างกันทำให้ผลการวิจัยในรูปค่าดัชนีมาตรฐานแตกต่างกัน ซึ่งคุณลักษณะที่ทำให้งานวิจัยให้ผลการวิจัยที่ต่างกัน ได้แก่ ปีที่ผลิตงานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย สาขาที่ผลิตงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประเภทตัวแปรต้น ดังนั้นในการทำวิจัยเพื่อการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน นักวิจัยควรนำคุณลักษณะดังกล่าวมาพิจารณาร่วมด้วย

2) ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรระดับเล่างานวิจัย ได้แก่ จำนวนหน้าที่มีสาระของงานวิจัยที่สมบูรณ์ จำนวนสมมติฐานที่เหมาะสม งานวิจัยที่มีคุณภาพดีและสาขาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน มีอิทธิพลต่อค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ดังนั้นการทำวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนให้ได้ผลดี นักวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย สาขาที่ผลิตงานวิจัย และอาจารย์ที่ปรึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น

3) ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพของการวิจัยขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบการวิจัย ซึ่งงานวิจัยที่มีคุณภาพดีส่วนใหญ่ มีกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบ เลือกประเภทของสมมติฐานเป็นแบบมีทิศทางและไม่มีทิศทาง มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ศึกษาตัวแปรต้นเกี่ยวกับรูปแบบการสอน เลือกใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง ดังนั้นนักวิจัยที่สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนจึงควรนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

4) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรจัดประเภททั้ง 23 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ร้อยละ 46.9 ซึ่งแสดงว่ายังเหลือค่าความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอีก 53.1 ที่ยังไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรคุณลักษณะในงานวิจัยนี้ ดังนั้นในการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิทยาศาสตร์ครั้งต่อไปจึงควรมีการหาตัวแปรกำกับอื่น ๆ เช่น ตัวแปรกลุ่มทฤษฎีหลัก มาใช้ในการศึกษา

บรรณานุกรม

- จรรยา ชื่นศิริมงคล. (2553). การสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านเด็กและครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของเด็กด้วยเอ็มเอเอสไอเอ็ม. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปวีณรัฎฐ์ เล็กสมสันต์. (2550). การสังเคราะห์งานวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วลัยภรณ์ ขุนชนะ. (2550). การวิเคราะห์อภิมานงานวิจัยด้านทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รศนา จันสกุล. (2547). การสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวธิดา ทรัพย์เหมือน. (2554). ประสิทธิภาพของปัจจัยสี่ด้านในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน: การวิเคราะห์อภิมาน. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). คู่มือวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์อภิมาน (*Meta-analysis*) (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Glass, G.V., McGaw, B., & Smith, M. L. (1981). *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Harris Cooper, L. V. H., Jeffrey C. Valentine., (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis*. New York: Russell Sage Foundation.

Raudenbush Stephen W, & Bryk Anthony S. (1992). *Hierarchical Linear Models: applications and data analysis methods*. London: Sage Publications.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา

จุฬาลักษณ์ เทียนรุ่งรัมย์
คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา
อีเมล : chulalak@go.buu.ac.th

ธนนิชชญาน์ ศรีสวัสดิ์
Thananitchaya Srisawas
คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา
อีเมล : nusiri@go.buu.ac.th

Received : June 15, 2021 Revised : September 20, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้เรียน เจตคติต่อสาขาวิชา คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตคณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของแอล เอส ดี (LSD) โดยทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.25 รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.24 ลำดับต่อมา คือ ปัจจัยด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.03 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมของนิสิต มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านพฤติกรรมของนิสิต และปัจจัยด้านสนับสนุนการจัดการเรียน ส่วนปัจจัยด้านที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตไม่แตกต่างกัน คือ ด้านเจตคติต่อสาขาวิชาและด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และเมื่อทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนไม่มีเกรด F นิสิตที่มีเกรด F 1-2 วิชา และนิสิตที่มีเกรด F มากกว่า 2 วิชาขึ้นไป พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อสาขาวิชา และด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตทุกกลุ่ม

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, พฤติกรรมของผู้เรียน, เจตคติต่อสาขาวิชาคุณภาพการจัดการเรียน, การสอน ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

FACTORS INFLUENCING ACHIEVEMENT OF FACULTY OF ABHAIBHUBUJHR THAI TRADITIONAL MEDICINE, STUDENTS, BURAPHA UNIVERSITY

chulalak thienrungrassamee

Faculty of Abhaibhubejhr Thai Traditional Medicine, Burapha University

E-mail : chulalak@go.buu.ac.th

Thananitchaya Srisawas

Faculty of Abhaibhubejhr Thai Traditional Medicine, Burapha University

E-mail : chulalak@go.buu.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study the learner behavior, the attitude towards disciplines, the quality of teaching and learning and the factors supporting teaching and learning management influencing student's learning achievement. The samples were 152 students of the 2nd and 3rd year students in academic year 2020, the Faculty of Abhaibhubejhr Thai Traditional Medicines, Burapha University. The tools used to collect the data was questionnaire. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, F-test, one way ANOVA, using the Least-Significant Different (LSD) to compare the pair difference of the variance based on statistical significance .05, using the tables with the descriptive approach to present the research.

The research results were found that the attitude towards disciplines was at the highest level with an average 4.25, the factors supporting teaching and learning management with an average 4.24, the quality of teaching and learning with an average 4.03 and the learner behavior was at the lowest level with an average 3.74 respectively.

The comparison results of the factors influencing student's learning achievement were found that the learner behavior and the factors supporting teaching and learning management were significantly different but the attitude towards disciplines and the quality of teaching and learning were not different. The comparison results of the factors influencing the 3 groups of the student's learning achievement : 1) pass all subjects 2) fail 1-2 subject and 3) fail more than 2 subjects were found that the attitude towards disciplines and the factors supporting teaching and learning management influenced the learning achievement of all groups of the students.

Keywords : Academic achievement, learner behavior, attitude towards disciplines, quality of teaching and learning and factors supporting teaching and learning management

บทนำ

ปัจจุบันการแพทย์แผนไทย กำลังได้รับการกล่าวขานกันมากยิ่งขึ้น โดยสังเกตได้จากการจัดตั้งกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งมีพันธกิจในการพัฒนาวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยคุ้มครอง อนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ส่งเสริมและพัฒนา การจัดระบบความรู้ และสร้างมาตรฐานด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้ทัดเทียมกับการแพทย์แผนปัจจุบันและนำไปใช้ในระบบสุขภาพอย่างมีคุณภาพและปลอดภัย เพื่อเป็นทางเลือกแก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพ (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 2563) ประกอบกับกระแสนิยมในการศึกษาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ พบว่ามีหลักสูตรการแพทย์แผนไทยเปิดการเรียนการสอน 18 แห่ง หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์เปิดการเรียนการสอน 10 แห่ง

คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นส่วนงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยบูรพา มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา วิจัยและบริการวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและเภสัชศาสตร์ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551) จัดการเรียนการสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ เปิดรับนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมา รวมระยะเวลาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ 14 ปี และหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย เปิดรับนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 รวมระยะเวลาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ 8 ปี

จากผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน โดยผ่านที่ประชุมของคณาจารย์ หรือหน่วยงานภาคีความร่วมมือ ที่ประชุมพบว่าในระยะหลัง ๆ มา นิสิตที่เข้ามารุ่นใหม่ ๆ มีผลการเรียนที่ต่ำกว่านิสิตรุ่นแรก ๆ นอกจากนี้คณะยังได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์คณะต่าง ๆ ที่สอนในหลักสูตรว่านิสิตปัจจุบันมีความตั้งใจ ใส่ใจต่อการเรียนน้อยลง สิ่งสะท้อนภาพผลลัพธ์ทางการเรียนของนิสิตได้ชัดเจน คือ ผลการเรียนของนิสิต ที่ได้เกรด F มีมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากปีการศึกษา 2559 มีนิสิตได้เกรด F จำนวน 51 คน และ ปีการศึกษา 2560 มีนิสิตได้เกรด F จำนวน 51 คน ปีการศึกษา 2561 มีนิสิตได้เกรด F จำนวน 53 คน นอกจากนี้ยังมีนิสิตที่ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาเรียนในหลักสูตรเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการศึกษาของนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านพบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อเกรดเฉลี่ยสะสมหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต โดยเฉพาะบลูม (Bloom, 1971) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้มี 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมด้านสมองที่เกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือพฤติกรรมด้านจิตใจ อันเป็นค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดึงดูดใจอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ ขณะที่ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 2005) มีความเชื่อว่าความต้องการของบุคคลเป็นผลมาจากการเรียนรู้มากกว่าอย่างอื่น ความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้จึงมีอิทธิพลสูงใจให้บุคคลแสดงหรือประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเขา ความต้องการในชีวิตของแต่ละคนจะแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างในสิ่งแวดล้อมทั้งครอบครัว ที่ทำงาน สังคม ตลอดจน

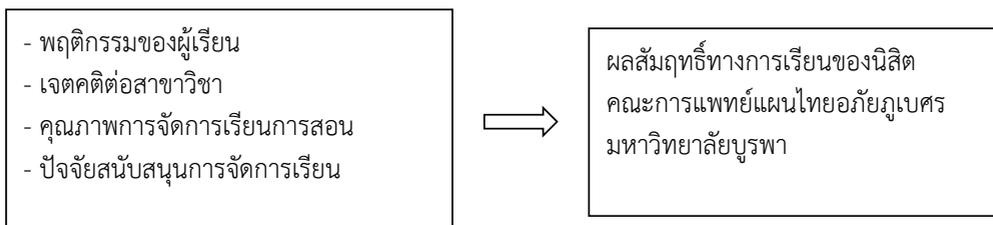
ประเพณีวัฒนธรรม ประกอบด้วยความต้องการประสบความสำเร็จ (The Need for Achievement) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (The Need for Affiliation) ความต้องการอำนาจ (The Need for Power) นอกจากนี้ จากผลงานการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกิดจากทั้งส่วน ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อม คือ พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน ความตั้งใจเรียน เจตคติ ต่อสาขาวิชา มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง คุณภาพการสอนของครู สภาพแวดล้อมของห้องเรียน สถานศึกษา และสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน อรณุช ศรีคำ และคณะ (2560) ลดาพร ทองสง และณิมนพร พงศานานุรักษ์ (2561) เพ็ญพร ปุกหุด (2558) สีนีนางู หงส์ระนัย และนิรามัย อุสาหะ (2555) เช่นเดียวกับผลการสังเคราะห์ของจริยา ซีนศิริมงคล และคณะ (2554) สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านเด็กและครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของเด็กด้วยเอ็ม เอเอสไอเอ็มปี พ.ศ. 2542-2552 จากมหาวิทยาลัยและหน่วยงาน 10 แห่ง จำนวน 120 เล่ม พบว่า คุณลักษณะเด็กและ จิตลักษณะเด็กที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้สองอันดับแรก คุณลักษณะทาง ครอบครัว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลลัพธ์การเรียนรู้สูงสุด อย่างไรก็ตามผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยรับรู้ถึงความสำคัญของตนเองในการเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จทางการเรียนของเด็ก สอดคล้องกับประวิทย์ ต้องจิตต์เจริญ (2558) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อการเรียน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านหลักสูตร ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านเพื่อน ด้านครอบครัว และด้านการเรียนพิเศษ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสำรวจความคิดเห็นของนิสิตเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2561

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้เรียน เจตคติต่อสาขาวิชา คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบไปด้วยหลายปัจจัย ซึ่งมี นักการศึกษาได้กล่าวไว้หลายท่าน โดยเฉพาะ Bloom (1976) ได้กล่าวว่า สิ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Entry Behaviors) คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) คุณภาพทางเรียนการสอน (Quality of Instruction) นอกจากนี้มนุษย์ยังมีความสามารถ ในการเรียนรู้แตกต่างกัน จากอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ตัวผู้เรียน เจตคติ บทเรียน วิธีการเรียนการสอน ความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน google form มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากผลงานวิชาการของกานดา คำมาก และภัทรารวรรณ์ สุนทราศรี. (2558) และสินีนานา หงส์ระนัย และนิรามย์ อูสาหะ. (2555) ใช้มาตราระดับการให้คะแนน แบบลิเคิร์ต (Likert - Type Scale) Likert (1961) โดยระดับน้อยที่สุดให้คะแนนเท่ากับ 1 ระดับมากที่สุดให้คะแนนเท่ากับ 5 และผู้วิจัยแปลความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด (4.21 - 5.00) มาก (3.41 - 4.20) ปานกลาง (2.61 - 3.40) น้อย (1.81 - 2.60) และน้อยที่สุด (1.00 - 1.80)

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ และตรวจสอบความเชื่อมั่นภายใน (Internal Consistency Method) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ตามที่สุวิมล ติरणันท์ (2551) กล่าวไว้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .96

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน google form โดยขอความร่วมมือหัวหน้าชั้นปีเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ผ่านกลุ่มไลน์ชั้นปี หรือ Facebook หรือผ่านช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ที่แต่ละชั้นปีใช้ในการสื่อสาร ให้นิสิตเข้าตอบแบบสอบถาม ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-30 มิถุนายน พ.ศ. 2563 รวมเป็นระยะเวลา 30 วัน ได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 152 ฉบับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตคณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 158 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 คน แต่เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยคาดว่าอาจจะไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง จึงขอเก็บข้อมูลกลุ่มประชากรทั้งหมด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยเสนอเป็นค่าสถิติจำนวนและร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของแอล เอส ดี (LSD) โดยทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50 และวิเคราะห์เนื้อหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขให้กับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยการแบ่งนิสิตออกเป็น 3 กลุ่ม คือ นิสิตกลุ่มที่ไม่มีเกรด F นิสิตกลุ่มที่มีเกรด F ไม่เกิน 2 รายวิชา และนิสิตกลุ่มที่มีเกรด F มากกว่า 2 รายวิชา

ผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อสาขาวิชามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมากที่สุด มีความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (x̄

= 4.25) รองลงมา คือด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน มีความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.24) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.03) และด้านพฤติกรรมของนิสิต มีความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.74) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต

ด้าน	กลุ่ม	SS	Df	MS	F	Sig.
1 พฤติกรรมของ นิสิต	ระหว่างกลุ่ม	1.677	2	.839	2.952	.05
	ภายในกลุ่ม	42.335	149	.284		
	รวม	44.012	151			
2 เจตคติต่อ สาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	.287	2	.143	.361	.69
	ภายในกลุ่ม	59.091	149	.397		
	รวม	59.378	151			
3 คุณภาพการจัด การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.612	2	.306	.773	.46
	ภายในกลุ่ม	59.049	149	.396		
	รวม	59.662	151			
4 ปัจจัยสนับสนุน การจัดการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.926	2	1.463	3.151	.04
	ภายในกลุ่ม	69.184	149	.464		
	รวม	72.110	151			

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต จำแนกตามรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจากผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Fisher's Least Significant Difference) ค่าเฉลี่ยผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแตกต่างกัน คือ ด้านพฤติกรรมของนิสิต (\bar{X} =3.73, SD=.54) กับด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน (\bar{X} =4.24, SD=.69) และที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านเจตคติต่อสาขาวิชา (\bar{X} =4.25, SD=.63) กับด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน (\bar{X} =4.03, SD=.63)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของนิสิตต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนไม่มีเกรด F มีเกรด F 1-2 วิชา และมีเกรด F มากกว่า 2 วิชาขึ้นไป เฉลี่ยรายด้าน

รายละเอียด	ไม่มีเกรด F		มีเกรด F 1-2 วิชา		มีเกรด F มากกว่า 2 วิชาขึ้นไป	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
1.พฤติกรรมของนิสิต	3.74	.78	3.70	.75	3.89	.61
2.เจตคติต่อสาขาวิชา	4.24	.44	4.17	.51	4.68	.50
3.คุณภาพการจัดการเรียนการสอน	4.03	.52	3.92	.41	4.42	.34
4.ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน เฉลี่ย	4.27	.52	4.01	.43	4.28	.51
	4.07	.57	3.95	.53	4.32	.49

จากตาราง พบว่า กลุ่มนิสิตที่มีผลการเรียนไม่มีเกรด F มีความคิดเห็นเฉลี่ยรวมในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีความเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน รองลงมา คือ ด้าน เจตคติต่อสาขาวิชา คุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมของนิสิตตามลำดับ กลุ่มนิสิตที่มีผลการเรียนได้เกรด F 1-2 วิชา มีความคิดเห็นเฉลี่ยรวมในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีความเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านเจตคติต่อสาขาวิชา รองลงมา คือ ด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมของนิสิตตามลำดับ และกลุ่มนิสิตที่มีผลการเรียนได้เกรด F มากกว่า 2 วิชาขึ้นไป มีความคิดเห็นเฉลี่ยรวมในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีความเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านเจตคติต่อสาขาวิชา รองลงมา คือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน ด้านพฤติกรรมของนิสิตตามลำดับ

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา มีทั้งด้านปัจจัยเจตคติต่อสาขาวิชา ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน ปัจจัยด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านพฤติกรรมของนิสิต โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คือปัจจัยด้านเจตคติต่อสาขาวิชา และปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน ทั้งนี้แม้ว่าปัจจัยด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านพฤติกรรมของนิสิตจะไม่ใช่ปัจจัยลำดับแรกที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ก็ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมากเช่นกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลดาพร ทองสง และณิมาพร พงศานานุรักษ์ (2561) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์: การวิเคราะห์ พหุระดับ พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมและพฤติกรรม การเรียนในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลเด็ก 2 ของนักศึกษา เบญจรินทร์ สันตติวงศ์ไชย และเอมิกา สุขโต (2555) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัย มหิดล ว่าคุณภาพการสอน เจตคติต่อการเรียน และสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนเป็นปัจจัยที่สามารถนำไปพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ นอกจากนี้

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ของกาญจนา แยมเสาชง (2556) พบว่า มี 3 ตัวแปรที่สัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ด้านพฤติกรรมการเรียนของนิสิต ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนกับนิสิต ขณะที่ทาริกา วัฒนาสัจจา และจรรยา ชื่นอารมณ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในหมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี พบว่า ปัจจัยด้านนักศึกษาและปัจจัยด้านสถาบันมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะด้านครูอาจารย์ กิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ความสัมพันธ์กับเพื่อน เช่นเดียวกับวิลาวรรณ จตุเพน และสมบัติ ท้ายเรือคำ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การนำตนเองสู่การเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเองทางวิทยาศาสตร์ เจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ พฤติกรรมการสอนของครู และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ขณะที่ชินดา เพ็ชรโรจน์ และคณะ (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดร้อยเอ็ด: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พหุระดับ พบว่า เจตคติต่อการเรียน อัตมโนทัศน์ และบรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และพฤติกรรมการสอนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กันตพัฒน์ เหล่าวิซาร์ตัน และขวัญเมือง โพธิ์ย้อย (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของโรงเรียนเอกชน ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พบว่า เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ส่วนความแตกต่างทางเพศ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ผู้สอน ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สุจิตรา สุคนธมัต (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า เพศ อายุ สาขาวิชา ชั้นปี ภูมิฐานะ บุคคลที่นักศึกษาพักอาศัย การทำงานพิเศษ และทัศนคติในการเรียนของนักศึกษา สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยโดยทั่ว ๆ ไป และความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนกับนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เมื่อดำเนินการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตรายด้าน มีทั้งด้านที่แตกต่างและไม่แตกต่าง โดยด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านพฤติกรรมของนิสิต ด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียน สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กรณีศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ว่าปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในระดับมาก คือ ด้านครอบครัวและสังคม ผู้สอน และคุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อสังคมสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มีความแตกต่างในทุก ๆ ด้านของสถานภาพนักศึกษา (ภิรมย์ พาบุ, 2560) เช่นเดียวกับเบญจรินทร์ สันตติวงศ์ไชย และเอมิกา สุขโต (2555) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เข้าเรียนผ่านการคัดเลือกระบบโควตากับนักศึกษาที่เข้าเรียนผ่านการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง (Admission) พบว่ามีความแตกต่างกัน จากการศึกษาด้านภูมิหลังที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพะเยา ของโชมพัฒน์ ประวัง (2561) พบว่า ปัจจัยที่

ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีความแตกต่างกัน คือ ปัจจัยด้านผลการเรียนเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขณะที่เยาวภา แสนเขียว และสุวิมล ติรภานันท์ (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อเปรียบเทียบการกำกับตนเองในการเรียนของนักศึกษา พบว่าในกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันไม่พบความแตกต่างในทุกตัวแปร และในกลุ่ม ขึ้นไปพบความแตกต่างในตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างป 2 และป 3 สอดคล้องกับฉันทยรัตน์ ทองบุญตา (2561) ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ นักศึกษาที่เผชิญปัญหาทางการเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านขวัญกำลังใจ และด้านบรรยากาศการเรียนแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน นพรัตน์ เตชะพันธ์รัตนกุล และคณะ (2019) ได้วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เชียงใหม่ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเดิมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีโดยรวม และด้านการประกอบอาชีพแตกต่าง อภิญา ยะนะโชติ และคณะ (2559) ศึกษาการเปรียบเทียบความรู้สึกเชิงจำนวน การคิดวิเคราะห์ เจตคติต่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาโดยการใช้สื่อประสมและเกมส์ประกอบการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้สื่อประสมเป็นสื่อและการจัดกิจกรรมโดยการใช้เกมประกอบการสอนเป็นสื่อส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ Zhou Xiaoyan และคณะ (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจีนวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจีน จำแนกตาม เพศ ช่วงชั้นปีและสาขาวิชาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตไม่แตกต่าง คือ ด้านเจตคติต่อสาขาวิชาและด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ฉันทยรัตน์ ทองบุญตา (2561) ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ นักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาก่อนที่จะเข้ามาศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการเผชิญปัญหาทางการเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถด้านขวัญกำลังใจ ด้านบรรยากาศการเรียน และด้านเนื้อหาวิชา/หลักสูตรพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนไม่มีเกรด F นิสิตที่มีเกรด F 1-2 วิชา และนิสิตที่มีเกรด F มากกว่า 2 วิชาขึ้นไป ในภาพรวมพบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อสาขาวิชา และด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตทุกกลุ่ม โดยสิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตและควรได้รับการสนับสนุนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น คือ การส่งเสริมให้นิสิตทำงานส่งตรงตามกำหนดเวลา ทำงานที่อาจารย์มอบหมายในชั้นเรียนครบทุกงาน และพยายามศึกษาหาความรู้ให้มากขึ้นหากผลการเรียนออกมาไม่ดี รวมถึงการให้นิสิตอ่านบทเรียนล่วงหน้าเสมอ ซึ่งเป็นสิ่งที่คณะสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ การมีเจตคติที่ดีต่อสาขาวิชา แสดงออกจากการที่นิสิตรู้สึกว่าการเรียนด้านการแพทย์แผนไทยเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ต้องใช้ความรับผิดชอบในการเรียนสูง การเรียนแพทย์แผนไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีคุณค่า รวมถึงการเห็นว่าอาจารย์มีความรู้ ความสามารถพร้อมในการสอน สามารถควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดีในขณะที่ทำการสอน เจ้าหน้าที่คณะให้ความช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเกิดข้อขัดข้องในการเรียน การลงทะเบียนเรียนหรืออื่น ๆ นอกจากนี้ นิสิตยังให้ความสำคัญกับครอบครัวและเพื่อน คือ ครอบครัว

ส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นกำลังใจในการเรียน สนับสนุนการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การแสดงพฤติกรรมของเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของนิสิต และการยอมรับของเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของนิสิต

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณจึงได้ข้อมูลในลักษณะของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามตัวแปรที่กำหนดไว้ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงอาจได้ข้อมูลปัจจัยอื่นที่มีความเกี่ยวข้องที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2563). *วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์*, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.dtam.moph.go.th/index.php/th/2012-05-10-07-31-12/vision>
- กันตพัฒน์ เหล่าวิชารัตน์ และขวัญเมือง โพธิ์ย้อย. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของโรงเรียนเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 6(10), 5305-5323.
- กาญจนา แยมแสวงง. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 3(2), 121-129.
- กานดา คำมาก และภัทรวรรณ สุนทราศรี. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- โคมพัฒน์ ประวัง. (2561). ปัจจัยด้านภูมิหลังที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพะเยา. *jsn Journal*, 8(พิเศษ), 1-12.
- จรรยา ชื่นศิริมงคล, อวยพร เรืองตระกูล และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2554). สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านเด็กและครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของเด็กด้วยเอ็มเอเอสอีเอ็ม. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 24(2), 201-218.
- ชนิดา เพ็ชรโรจน์, ญาณภัทร สีหะมงคล และบุษบา จริงบำรุง. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดร้อยเอ็ด: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 18(1), 45-54.
- ทาริกา วัฒนาสัจจา และจรรยา ชื่นอารมณ. (2554). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 3(2), 33-42.
- ธันยรัตน์ ทองบุญตา. (2561). ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(1), 203-211.

- นพรัตน์ เตชะพันธ์รัตนกุล. (2019). แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่. *RMUTL Journal of Business Administration and Liberal Arts*, 7(2), 59-71.
- เบญจรินทร์ สันตติวงศ์ไชย และเอมิกา สุขโต. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2563 <http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/service-research-special-abstract.php?num=65&year=2553>
- ประวิทย์ ต้องจิตต์เจริญ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน ของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญพร ปุกหุด. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 35(3), 57-67.
- ภิรมย์ พาบุ. (2560). การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: กรณีศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์. *วารสารวิทยาศาสตร์ประยุกต์*, 16(2), 79-91.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2551). *การจัดตั้งส่วนงาน และภาระหน้าที่ของส่วนงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551*, เล่ม 125ตอนพิเศษ 138 ง ราชกิจจานุเบกษา 15 สิงหาคม 2551.
- เยาวภา แสนเขียว และสุวิมล ตีรกานันท์. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกำกับตนเองในการเรียน ของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารสถาบันวิจัย ญาณสังวร*, 6(2). 49-60.
- ลดาทพร ทองสง และณนิมพร พงศานานุรักษ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์: การวิเคราะห์พหุระดับ. *วารสาร เกื้อการุณย์*, 20(1), 55-71.
- วิลารวรรณ จตุแทน และสมบัติ ท้ายเรือคำ. (2560). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 23(ฉบับพิเศษ), 194-206.
- สินีนางู หงส์ระนัย และนิรามัย อุสาหะ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการ พยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวน ดุสิต. *วารสารวิจัย มสศ.*, 8(2), 77-89.
- สุจิตรา สุนคนธมัต. (2555). ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะ วิทยาศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. *วารสารวิทยาศาสตร์ ลาดกระบัง*, 21(2), 17-35.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). *การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- อรนุช ศรีคำ, ทรรคนันท์ ชินศิริพันธ์ุ และสุชาติ หอมจันทร์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561 จากระบบคลังข้อมูลทางวิชาการ BRU.
<http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/1495?show=full>
- อภิญา ยะนะโชติ, สมบัติ ท้ายเรือคก และมนตรี ทองมูล. (2559). การเปรียบเทียบความรู้สึกรู้สึกเชิงจำนวน การคิดวิเคราะห์ เจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาโดยการใช้สื่อประสมและเกมประกอบการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 22(ฉบับพิเศษ), 384-395.
- Zhou Xiaoyan, คุณวุฒิ คนฉลาด และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจีนวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(1), 34-46.
- Bloom, B. S. (1971). *Handbook on Formative and Somative Evaluation of Student Learning*. New York: McGraw-Hill Book Co.
- Bloom, B. S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York: McGraw-Hill Book Co.
- Krejcie, R.V., and Morgan D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- McClelland, D. A. V. I. D. (2005). Achievement motivation theory. *Organizational behavior: Essential theories of motivation and leadership*, 46-60.

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์
ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิมาน ใจดี

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

อีเมล: wiman@webmail.npru.ac.th

ซัชชญา อถมพรมราช

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

อีเมล: wiman@webmail.npru.ac.th

มนัสนิต ใจดี

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

อีเมล: wiman@webmail.npru.ac.th

Received : June 2, 2021 Revised : September 20, 2021 Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม 2) ทหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน 4) ทหาดัชนีประสิทธิผลของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน และ 5) ทหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 3 ประชาชนิตี จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม 2) แบบประเมินด้านเนื้อหา 3) แบบประเมินด้านเทคนิคและวิธีการ 4) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาความคิดเห็นต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.27) และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคและวิธีการมีความเห็นต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.14) 2) สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.64/80.95 3) นักเรียนที่เรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6911 และ 5) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.28)

คำสำคัญ: สื่อการเรียนรู้, เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม, การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน

**The Development of Learning Media with Augmented Reality
Technology in Mathematics Subjects Together with Cooperative Learning
by Team Games Tournament Technique for Improving Grade 6
Students' Learning Achievement**

Wiman Jaidee

Department of Computer Education,
Faculty of Science and Technology, Nakhon Pathom Rajabhat University
Email: wiman@webmail.npru.ac.th

Chatchaya Athomprommarat,

Department of Computer Education,
Faculty of Science and Technology, Nakhon Pathom Rajabhat University
Email: wiman@webmail.npru.ac.th

Manutnit Jaidee

Department of Computer Education,
Faculty of Science and Technology, Nakhon Pathom Rajabhat University
Email: wiman@webmail.npru.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the learning media with augmented reality technology, 2) to find the efficiency of the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique, 3) to compare the learning achievement of the students before and after learning with the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique, 4) to find the effectiveness index of the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique, and 5) to find the satisfaction of students on the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique. The sample group used in this research was 28 students of grade 6 students of Tessabarn 3 Prachayindee School. The instruments used in this research were 1) the learning media

with AR technology, 2) the assessment form of the content, 3) the assessment form of the techniques and methodology, 4) the learning achievement test, and 5) the assessment form of student satisfaction.

The research findings showed that 1) the opinion of the content experts on the learning media with AR technology was at the highest level ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.27) and the technique and methodology experts was at the highest level ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.14), 2) the efficiency of the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique was 88.64/80.95, 3) the students who studied with the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique had post-test scores higher than pre-test scores at .05 significance level, 4) the effectiveness index of the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique was .6911, and 5) the students' satisfaction on the learning media with AR technology together with cooperative learning by TGT technique was at the highest level ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.28).

Keywords: Learning media, Augmented Reality Technology, Cooperative Learning by Team Games Tournament Technique

บทนำ

จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2562 พบว่า รายวิชาคณิตศาสตร์ มีผู้เข้าสอบ จำนวน 701,420 คน มีคะแนนเฉลี่ย 37.50 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาระ พบว่า สาระที่มีคะแนนสูงสุดคือ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น มีคะแนนเฉลี่ย 62.40 รองลงมา คือ สาระที่ 4 พีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ย 40.83 สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ มีคะแนนเฉลี่ย 33.47 สาระที่ 2 การวัด มีคะแนนเฉลี่ย 30.15 และสาระที่มีคะแนนต่ำสุดคือ สาระที่ 3 เรขาคณิต มีคะแนนเฉลี่ย 28.92 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562, หน้า 6) และเมื่อพิจารณาตามช่วงคะแนน พบว่า ผู้เข้าสอบได้คะแนนระหว่าง 0.00 - 50.00 คะแนน มีจำนวน 558,291 คน คิดเป็นร้อยละ 79.59 และผู้เข้าสอบได้คะแนนระหว่าง 50.01 - 100.00 คะแนน มีจำนวน 143,129 คน คิดเป็นร้อยละ 20.41 สะท้อนให้เห็นว่ามีนักเรียนจำนวนมากต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้รายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบระหว่างปีการศึกษา 2557 ถึงปีการศึกษา 2561 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกปี และมีแนวโน้มลดลง โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากปี 2557 ถึง 2561 ตามลำดับ ดังนี้ 38.06 43.47 40.47 37.12 และ 37.50 ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเร่งด่วนเนื่องจากคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 56)

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรม นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 25-26) แต่กลับพบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ยังจัดการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีการบรรยาย และให้นักเรียนท่องจำ โดยไม่เห็นความจำเป็นในการใช้สื่อการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และมีเจตคติไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ (กฤษกร สุขอนันต์, 2558, หน้า 2) นักเรียนจึงเลือกที่จะหลีกเลี่ยงคณิตศาสตร์มากกว่าพยายามทำความเข้าใจ และพบว่าการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนยังขาดกระบวนการกลุ่ม นักเรียนไม่มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นักเรียนที่เรียนอ่อนขาดความมั่นใจในการเรียน (กฤษกร สุขอนันต์, 2558, หน้า 3) ไม่สนใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพราะเป็นวิชาที่ยาก น่าเบื่อ แต่นักเรียนที่เรียนเก่งกลับชอบเรียนและสนใจวิชาคณิตศาสตร์ แต่ไม่ยอมอธิบายและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่อ่อนกว่า และขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางที่ถูกต้อง ทำให้นักเรียนที่อ่อนกว่าคิดลอกการบ้านหรือแบบฝึกหัดของเพื่อนที่เก่งกว่ามาส่ง เพราะไม่เข้าใจในเนื้อหาจึงทำการบ้านหรือ

แบบฝึกหัดไม่ได้ (ประภาศิริ ปราโมทย์, 2561, หน้า 3) ซึ่งสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้อย่างถ่องแท้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ (พีชรา หารไชย และชาญชัย สุกใส, 2560, หน้า 18)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน สามารถกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความภาคภูมิใจที่สามารถสร้างความรู้ได้ (กฤษกร สุขอนันต์, 2558, หน้า 56) ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่มร่วมกัน และช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ เช่น งานวิจัยของ นฤเทพ สุวรรณธาดา (2559, หน้า 144) เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยเทคนิค TGT ที่พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนหลังเรียนด้วยเทคนิค TGT สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิวีร์ ถนอมคุณ (2555, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชาคณิตศาสตร์คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ TGT ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า สื่อเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการสอน ทำให้การเรียนรู้มีความคงทน (กฤษกร สุขอนันต์, 2558, หน้า 2) เพราะสื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 27) ถ้าครูผู้สอนใช้สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ แนวความคิด เจตคติ และทักษะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน จะทำให้เกิดการเรียนรู้ง่ายและรวดเร็วขึ้นจดจำไปนาน สิ่งที่เป็นนามธรรมที่เข้าใจยากสามารถทำให้เป็นรูปธรรมที่เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย เป็นการลดปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอน (กฤษกร สุขอนันต์, 2558, หน้า 2) และเมื่อนำเทคนิคความจริงเสริมมาประยุกต์ใช้กับสื่อสำหรับการเรียนรู้จะสามารถช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ได้มากขึ้นกว่าการดูภาพจากหนังสือโดยทั่วไป หรือการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเมื่อนำมาผสมผสานกับหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ นักพัฒนาสามารถใส่มีลมีเดีย ทั้งภาพสามมิติ เสียง และดนตรี ซึ่งจะทำให้สื่อการเรียนรู้เกิดความน่าสนใจมากกว่าสื่อต่างๆ ที่เคยมีมา (อเนก พุทธิเดช กานต์พิชชา แดงอ่อน และวาทฤทธิ์ กันแก้ว, 2561, หน้า 2)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ ซึ่งมีเนื้อหาอยู่ในสาระที่ 3 เรขาคณิต ซึ่งเป็นหนึ่งในสาระหลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 56) และเป็นสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2561 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562, หน้า 6) โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ช่วยกระตุ้นและดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ เข้าใจและเห็นภาพรูปเรขาคณิตสามมิติ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิตสามมิติ และการประดิษฐ์รูป

เรขาคณิตสามมิติ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันที่มีกิจกรรมการแข่งขันด้วยเกม เพราะการใช้เกมช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง นักเรียนจะได้รับความสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้จากการเล่น ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและอยู่คงทน (ทีศนา แชมมณี, 2562, หน้า 368)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน
4. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน
5. เพื่อหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิด ดังนี้

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 3 ประชาชนดี อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 56 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาล 3 ประชาชนดี อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 28 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แบบประเมินด้านเนื้อหา
3. แบบประเมินด้านเทคนิคและวิธีการ
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตาม ADDIE Instructional Designed Model ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การทดลองใช้ และการประเมินผล (จินตวีร์ คล้ายสังข์, 2554, หน้า 27) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ศึกษาเนื้อหา รายวิชา และวัตถุประสงค์รายวิชา ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐานและทักษะของนักเรียนที่จำเป็นต้องมี เพื่อนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน

2. ขั้นตอนการออกแบบ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 มาใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน แบบประเมินสื่อการเรียนรู้ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน และออกแบบสื่อด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

3. ขั้นตอนการพัฒนา ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แบบทดสอบ จำนวน 50 ข้อ ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 4 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากอาจารย์ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ และหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการประเมิน พบว่า แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50-1.00 สามารถ

นำไปใช้ได้ จำนวน 46 ข้อ จากนั้นได้นำแบบทดสอบจำนวน 46 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนเทศบาล 3 ประชาโยนิตี ที่ได้ศึกษาเนื้อหา เรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติมาแล้วจำนวน 28 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลการทดสอบพบว่า ได้แบบทดสอบ จำนวน 32 ข้อ ที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.27-0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.83 และผู้วิจัยได้พัฒนาสื่อด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมโดยใช้โปรแกรม Adobe Photoshop และโปรแกรม Vidinoti

4. ขั้นตอนการทดลองใช้ ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในระหว่างการพัฒนา ตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

5. ขั้นตอนการประเมินผล เป็นขั้นตอนการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคและวิธีการ จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากผู้มีความรู้เกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์หรือมีประสบการณ์ด้านสื่อการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน

ผู้วิจัยนำสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน มาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมนักเรียน ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดรายวิชา และนำวิธีการใช้งานสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม และทำแบบทดสอบก่อนเรียน

2. ขั้นศึกษา นักเรียนร่วมกันเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน ตามขั้นตอน ดังนี้ จัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน ตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำคละกัน นักเรียนร่วมกันศึกษาเนื้อหาจากสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม นักเรียนแยกย้ายกันเป็นตัวแทนกลุ่มไปแข่งขันกับตัวแทนกลุ่มอื่นโดยจัดกลุ่มแข่งขันตามความสามารถ สมาชิกแต่ละคนกลับสู่กลุ่มและรวมคะแนนเป็นคะแนนของกลุ่ม

3. ขั้นหลังเรียน นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

4. ขั้นสรุปผล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาหาค่าประสิทธิภาพ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หาดัชนีประสิทธิผล หาค่าความพึงพอใจของนักเรียน และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล และการทดสอบสถิติ t-test โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121-127)

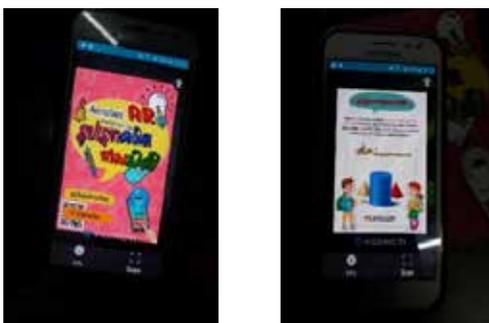
ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

1.1 ผู้วิจัยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ได้บทเรียน จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รูปเรขาคณิตสามมิติ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิตสามมิติ และการประดิษฐ์รูปทรงเรขาคณิตสามมิติ ตัวอย่างดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์

ภาพที่ 2 การใช้งานสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมบนสมาร์ตโฟน

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 4 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน	4.92	0.17	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา	4.55	0.34	มากที่สุด
3. ด้านวัตถุประสงค์ของบทเรียน	4.75	0.17	มากที่สุด
4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล	4.29	0.28	มาก
โดยรวม	4.63	0.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27

1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านเทคนิคและวิธีการของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคและวิธีการ จำนวน 3 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านเทคนิคและวิธีการ

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านตัวอักษรและสี	4.73	0.46	มากที่สุด
2. ด้านภาพ ภาษา และเสียง	4.67	0.42	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา	4.89	0.19	มากที่สุด
4. ด้านการใช้งานของผู้เรียน	4.56	0.51	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมด้านเทคนิคและวิธีการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14

2. ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่พัฒนาขึ้นร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน (คะแนนจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และคะแนนจากการแข่งขัน) และแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
1. คะแนนระหว่างเรียน (E_1)	50	44.32	1.02	88.64
2. คะแนนหลังเรียน (E_2)	30	24.29	2.32	80.95

จากตารางที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.64/80.95 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบ	n	\bar{x}	S.D.	df	t	Sig
1. ก่อนเรียน	28	11.50	3.23	27	19.16	0.000*
2. หลังเรียน	28	24.29	2.32			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.50 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.29 และค่า t ที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 19.16 มากกว่าค่า t ที่ได้จากตารางคือ 1.70 สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน พบว่า ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.6911 แสดงว่ามีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6911 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.11

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.82	0.48	มากที่สุด
2. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.43	0.57	มาก
3. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.64	0.68	มากที่สุด
4. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย	4.39	0.79	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.57	0.63	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.68	0.61	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.68	0.61	มากที่สุด

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	4.68	0.55	มากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.68	0.48	มากที่สุด
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	4.61	0.57	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.71	0.46	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.46	0.64	มาก
13. การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.75	0.52	มากที่สุด
14. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.64	0.73	มากที่สุด
15. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.75	0.44	มากที่สุด
16. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.68	0.48	มากที่สุด
17. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.64	0.68	มากที่สุด
โดยรวม	4.64	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 14 ข้อ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ได้บทเรียน เรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 หน่วย ผลการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา และด้านเทคนิคและวิธีการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองด้าน เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ครอบคลุม และครบถ้วนตามเนื้อหาของรายวิชา นำวัตถุประสงค์มาใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามแนวทางของ ADDIE Instructional Designed Model ผ่านการทดลองใช้โดยผู้วิจัย ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เมื่อนำมาประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจึงมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ พัชรินทร์ บุญสมธป (2562, หน้า 104) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า

ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ประภาศิริ ปราโมทย์ (2561, หน้า 159) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือควบคู่กับเกม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า ด้านที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ด้านเนื้อหา รองลงมาคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผล

2. สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ $88.64/80.95$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $80/80$ เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่พัฒนาขึ้นสามารถดึงดูดความสนใจ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้ นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยกันแสวงหาความรู้ และร่วมมือกันทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ส่งผลให้มีคะแนนระหว่างเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับ อเนก พุทธิเดช กานต์พิชชา แต่งอ่อน และวาฤทธิ์ กันแก้ว (2561, หน้า 54) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า บทเรียนเรื่องการประยุกต์ปริพันธ์จำกัดเขต โดยประยุกต์ใช้เทคนิคความจริงเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟน มีประสิทธิภาพเท่ากับ $83.00/87.33$ สูงกว่าเกณฑ์ $80/80$ ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ พัชรา หารไชย และชาญชัย สุกใส (2560, หน้า 21) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า แผนการจัดการเรียนเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ $92.26/77.22$

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่พัฒนาขึ้นช่วยให้สิ่งที่เป็นนามธรรมซึ่งเข้าใจยากสามารถทำให้เป็นรูปธรรมที่เข้าใจง่าย และการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการแข่งขัน ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและอยู่คงทน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ อเนก พุทธิเดช กานต์พิชชา แต่งอ่อน และวาฤทธิ์ กันแก้ว (2561, หน้า 54) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนเรื่องการประยุกต์ปริพันธ์จำกัดเขตโดยประยุกต์ใช้เทคนิคความจริงเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ พัชรา หารไชย และชาญชัย สุกใส (2560, หน้า 21) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ดัชนีประสิทธิผลของสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันมีค่าเท่ากับ 0.6911 แสดงว่ามีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6911 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.11 เนื่องจาก สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่พัฒนาขึ้นร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขันช่วยให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ และความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับ

นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ อนเนก พุทธิเดช กานต์พิชชา แต่งอ่อน และวาฤทธิ์ กันแก้ว (2561, หน้า 54) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียน เรื่อง การประยุกต์ปริพันธ์จำกัดเขต โดยประยุกต์ใช้เทคนิคความจริงเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ สมาร์ทโฟน มีค่าเท่ากับ 0.70 และสอดคล้องกับ พัชรา ทารไชย และชาญชัย สุกใส (2560, หน้า 21) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม มีค่าเท่ากับ 0.6168

5. ผลการหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมช่วยทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ เห็นภาพรูปเรขาคณิตสามมิติ รูปคลี่ และการประดิษฐ์รูปเรขาคณิตสามมิติ เมื่อนำมาจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ พัชรินทร์ บุญสมธป (2562, หน้า 107) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเมื่อนำเทคโนโลยีความจริงเสริมมาใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ นฤเทพ สุวรรณธาดา (2559, หน้า 150) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยเทคนิค TGT ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ และช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ในสาระการเรียนรู้ อื่น ๆ และในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2. การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมจะประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ เช่น แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟน ที่มีซอฟต์แวร์ หรือแอปพลิเคชันที่รองรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กฤษกร สุขอนันต์. (2558). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเรขาคณิต ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TAI และเทคนิค TGT*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2554). *หลักการออกแบบเว็บไซต์ทางการศึกษา: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: บริษัท สยามพริ้นท์ จำกัด.
- นาฤเทพ สุวรรณชาติ. (2559). ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยเทคนิค TGT: กรณีศึกษา โครงการ Pre-Calculus 2557. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 8(2): 144-152.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรวีร์ ถนอมคุณ. (2555). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชาคณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ TGT (Teams-Games-Tournaments) ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5*. คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ประภาศิริ ปราโมทย์. (2561). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือควบคู่กับเกม เพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พัชรา ทารไชย และชาญชัย สุกใส. (2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 11(2): 17-24.
- พัชรินทร์ บุญสมธป. (2562). *การสร้างความสนใจในชั้นเรียนด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริม*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 38(1): 98-109.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (ONET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2562 จาก <https://campus.campus-star.com/onet/33361.html>
- อเนก พุทธิเดช, กานต์พิชชา แต่งอ่อน, และ วาฤทธิ์ กันแก้ว. (2561). *การพัฒนาบทเรียนเรื่อง การประยุกต์ปริพันธ์จำกัดเขต โดยประยุกต์ใช้เทคนิคความจริงเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ตโฟน*. สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.